
VIII
5

IOANNIS NARBONA I. C. TOLETANI PONTIFICII IVRIS IN Toletanâ Academiâ antecessoris.

DE Appellatione à Vicario ad Episcopum

BIPARTITVS TRACTATVS

In priori, de Genericâ à Vicario ad Episcopum appellationis prohibitione vtiliter discutitur.

In posteriori, De iustâ & legitimâ appellatione de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium exacte, & luculenter agitur.

Ad Relectionem cap. Non putamus II. de Consuet. lib. sexto.

ILLVSTRISS. D. D. Bernardo de Sandoual, & Roxas Cardinali Toletano, &c.

E. C. Q. T.

D. D. C.

Cum priuilegio supremi Senatus.

Toleti apud viduam Petri Roderici.
Anno M. DC XV.

QVIDQVID HIC VEL ALIAS DIXI SIVE FECI, EX FIDE MAIORVM DICTVM, FACTVM VOLO:

SI QVID SECVS, INDICTVM, INFECTVM EX ANIMI SENTENTIA VOLO.

D. L. IOAN. DELGADO & Aguero Complutensis Ecclesiæ Scholastici, totius Archiepiscopatus Toletani Vicarij generalis, ac in Sanctiori Inquisitionis sanctæ Senatu caussarum fidei Iudicis.

SVPREMO Philippi III. Hispaniarum Regis Catholici Senatu iubente ipse Iudicaturus legi Ioan. Narbona I. C. apud Toletanos publici antecessoris *De Appellatione à Vicario ad Episcopum bipartitum tractatum*, in quo *De genericâ à Vicario ad Episcopum* prius, posterius vero *De iustâ ac legitimâ de Vicarijs generalibus Archiepisc. Tolet. ad eius Consilium appellatione* seorsim eruditè discutit: Opus quidem præter eximiam electarum in vtroque iure disputationum varietatem nouitate ipsa commendante pergratum, ac eruditis omnibus expetendum quam maximè. Quod non solum litterarum studiosis multum vtilitatis adlaturum reor, sed Hispanis omnibus, ac huius Toletanæ diœcesis præcipuè cultoribus necessarium pronũcio, in quo nihil est quod Apostolicis Ecclesiasticisvè dogmatibus non conueniat: eat igitur in omnium manus tam acurata rei vtilissimæ pertractio omnium plausu, meo iudicio. Toleti die 23. Maij anno 1614.

L. Ioannes Delgado & Aguero.

POR comißion de los señores de el Consejo he visto el libro de el Doctor don Iuan Narbona, De appellatione à Vicario ad Episcopum, *i me parece que no ai en el cosa que ofenda, ni impida el poderse imprimir, antes que porque contiene nouedad, i curiosidad, es digno de salir a luz, i de que se dè la licencia que se pide. En Madrid 20. de Enero de 1615.*

L. D. Diego Gonçalez de Contreras.

Consonat exemplari, si hæc ita corrigas.

EPist. de scripto & scriptore, pag. 1. lin. 31. dei, leg. diei. In iudicio Lic. Hier. de Zeuall. pag. 2 lin. 8. voluntario, leg. volutatio. Epist. fratr. ad fratrem, lin. 9 col. 1. nomine, legé nemine. ibid pag. 2. li. 4. honestam, leg. honesta. pag. 5 li. 27. nulla lex est, leg. nulla est. pag. 8. lin 1. Episcopi, leg. Capituli. pag. 11 lin 9. obiectam, leg. obiectam. pag. 14 lin. 10. conferendi, leg. conferendi. ibid. lin. 24. scriptæ, leg. scriptæ. pag. 15. lin. 29. resignætiones, leg resignationes pag. 18. lin. 20. post verbũ Vicarij, adde tantum. pag. 24. lin. vlt. lumi, leg. vt suas. pag. 28 lin. 1 ibi nostro, adde officiali. pag. 19. lin. 14 nan, leg nanque. pag. 13. lin. 9. verò, leg verbo. pag. 35. lin. 5. quæstionem, leg. quæstionum. ibid. lin 16. ligis, leg. legis. pag. 44. lin. 5. reau, leg. reatu. ibid. lin. 22 constituto, leg constituto pag. 68. li. 7 poterint, leg. poterunt. pag. 70. lin 23. censetur, leg. censentur. pag. 81. lin 8. vtriusque, leg. vtrique. pag. 119. lin. vlt qualis, leg. quales pag. 129. lin. 9. satisfaciens, leg. satisfaciens. ibid. lin. 19. confessionis, leg. confessiones. pag. 148. lib. 25. rerum, leg. rerum. pag. 150 lin. 21. mandatum, leg. mandatum. pag. 151. lin. 3 dicir, leg. dicit. pag. 152. lin. 7. committimus, leg. committimus. pag. 174. lin. 7. præmio, leg proemio. pag. 190 li. vlt Patriarcha, leg. Patriarchæ. pag. 205. li. vlt. Patriarcho, leg. Patriarcham. pag. 217. lin. 27. exteterit, leg. extiterit. pag. 234. lin. 26. aliam, leg. altam. pag. 156. li. 1. præsumitur, leg præsumitur. pag. 260. lin. 18. Casanete, leg. Casauate. pag. 270. lin. 11. Contensis, leg. Cantiensis. pag. 271. lin. 17. eandem leg. eadem. pag. 273. lin. 20. Maldonado, leg. Maldonado. ibid lin. 22. Decanus, leg. Decanatus. pag. 274. lin. 1. sanctiori, leg. sanctioris.

In cuius rei testimonium, has litteras subscripsi. Dat. Toleti 27. Aprilis, 1615. Regia auctoritate librorum castigator.

Magist. Christophorus Orduña.

YO Hernando de Vallejo Escriuano de Camara del Rei nuestro señor, de los q̃ residen en su Consejo, doi fè que auiendose visto por los señores del vn libro, intitulado *De Appellatione à Vicario ad Episcopum*, que con licencia de su Magestad fue impresso, le tassaron a quatro marauedis cada pliego en papel; el qual tiene quarenta pliegos sin los principios, i sin la tassa, i erratas, que al dicho precio suma i monta ciento i sesenta marauedis: i al dicho precio mandaron se venda, i no a mas: i que esta tassa se ponga al principio de cada volumen del dicho libro, para que se sepa i entiẽda lo que por el se ha de pedir i lleuar. I para que dello conste, de mandamiento de los dichos señores del Consejo, i pedimiento de la parte del Doctor don Iuan de Narbona, di la presente en la villa de Madrid a nueue dias del mes de Maio de mil i seiscientos i quinze años.

Hernando de Vallejo.

E L R E I.

POR quanto por parte de vos el Doctor don Iuan de Narbona Cathedratico en la vniuersidad de Toledo, nos fue fecha relacion q̃ auiades compuesto vn libro, intitulado, *De appellatione á Vicario ad Episcopum*: el qual os auia costado mucho estudio i trabajo, i entendiades auia de ser necessario: i nos suplicasteis os mandassemos dar licencia para le poder imprimir, i priuilegio por veinte años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo, por quanto en el dicho libro se hizo la diligencia q̃ la pregmatica por nos sobre ello fecha dispone, fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula en la dicha razon: i nos tuuimoslo por bien: Por la qual vos damos licencia, i facultad para que por tiempo i espacio de diez años cumplidos, primeros siguientes, q̃ corran i se cuenten desde el dia de la fecha desta nuestra cedula en adelante, vos, o la persona que para ello vuestro poder ouiere, i no otra alguna, podais imprimir, i vender el dicho libro que de suso se haze mencion. I por la presente damos licencia i facultad a qualquier impressor de nuestros Reinos que nombraredes, para que durante el dicho tiẽpo le pueda imprimir por el original que en el nuestro Cõsejo se vio, que va rubricado, i firmado al fin de Hernãdo de Vallejo nuestro Escriuano de Camara, vno de los que en el residen: con que antes i primero que se venda lo traigais ante ellos, juntamente cõ el dicho original, para que se vea si la dicha impression està conforme a el, o tragais se en publica forma, como por Corrector por nos nombrado, se vio, i corrigio la dicha impression, por el dicho original. I mãdamos al dicho impressor q̃ assi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, i primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro, con el original, al autor i persona a cuia costa lo imprimiere, ni a otra alguna, para efecto de la dicha correcion, i tassa, hasta que antes i primero el dicho libro estê cor

regido, i tassado por los del nuestro Consejo. I estando hecho, i no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio i primer pliego: en lo qual inmediatamēte ponga esta nuestra licencia, i la aprouacion, tassa, i erratas: ni lo podais vender, ni vendais vos, ni otra persona alguna, hasta que estè el dicho libro en la forma susodicha; so pena de caer e incurrir en las penas contenidas en la dicha pregmatica, i leies de nuestros Reinos, que sobre ello dispōnen. I mandamos que durante el dicho tiempo persona alguna sin vuestra licēcia nole pueda imprimir, ni vēder, so pena que el que lo imprimiere, i vendiere aia perdido i pierda qualesquiera libros, moldes, i aparejos q̃ del tuuiere; i mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis, por cada vez que lo contrario hiziere. De la qual dicha pena sea la tercia parte para nuestra Camara, i la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare, i la otra tercia parte para el que lo denunciare. I mandamos a los del nuestro Consejo, Presidente, e Oidores de las nuestras Audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nuestra casa, i Corte, i Chancillerias, i a otras qualesquiera Iusticias de todas las ciudades, villas, i lugares de los nuestros Reinos i señorios, i a cada vno en su jurisdicion, ansi a los que agora son, como a los que seran de aqui adelante, que vos guardē i cumplan esta nuestra cedula i merced que ansi vos hazemos, i contra ella no vaian, ni passen, ni consientan ir ni passar en manera alguna, so pena de la nuestra merced; i de diez mil marauedis para la nuestra Camara. Fecha en Arganda a veinte i quatro dias del mes de Enero de mil i seiscientos i quinze años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

IVSTITIA ET RELIGIONE MAGNVS

ILLVSTRISS.

D. D. BERNARDO DE SANDOual & Roxas, S.R.E. titul. S. Anasthasiæ Presbytero Card. Archiepiscopo Toletano, Hispaniarum Primati, & Patriarchæ, Maximo Castellæ Chancellario, Summo Sanctioris Senatus Præsidi, &c.

Ioannes Narbona Iuris apud Toletanos Antecessor
D. D. C.

FELICISSIMO profectò fato, Cardinalis ter-maxime, mihi contigisse haud dubium reor, quod cum primùm *Sextum Decretalium librũ*

ex hoc profeſsionis publicæ obtento, & iniuncto munere, cui me primo Academia Toletana Antecessorem præfecit, honoremquè vnà & animos, vt grauiter ac gnauiter hęc ſtudia tractarem, addidit, ſedulò exponendum ſuſcepiſſem. *Caput* ſtatim illud *Secundum de Conſuetudine* ſeſe obtulit ſatis obſcurum, quod cum elucidare, ac luci dare eniterer, ac impenſè in eam curam incumberem, non potui nō difficilem illam, multorumque placitis implicatam diſcutere, atque in vtramque partem agitare quæſtionem. Verumenimverò cum ex eius enodatione non ornamenti, aut decoris parum Pontificiæ, cui meritiſsimò præes Toletanæ ſedi, ſi è re tûa dignitatisquè quæſtio decidatur, accreſcat; ſin aliter, nō exiguum videatur gloriæ detrahi, *Iurè ne à Vicariorum Toletanorū, quos Generales vocant, iudicio ad eorum Iudicum, qui tibi à Conſilio ſunt, Senatum appellari poſsit, ita vt vtrùmque vnū, idemque (ceù non nemo ſomniat) Tribunal iudicari debeat, an potiùs (vt ego expergite demonſtro) duo, diuerſaque cenſeri iudicia*: debeo ſanè in hoc potiſsimùm fortunæ gratulari meæ, qui tam felici pede iuris interpretationem ingreſſum, ac tali omine docendi initium me auſpicatum videam, vt mihi à tuæ Pōtificiæ ac maximæ dignitatis defenſionis auſpicijs, munus hocce Doctoris eſſet in-

cœpt an-

cœptandum. Magnum nec vni Herculi, Atlantivè onus graue mihi egomet imposuisse vltrò non paucis videbor, cum

------*quid valeant humeri, quid ferre recussent,*

necnon

------*quàm sit mihi curta suppellex*

nondùm norim, hoc præsertim, & studiorum, & ætatis tenerioris primori rudimēto: nec deerunt, qui mihi audacis temeritatis labeculam aspergant, quod quantulum id in me doctrinæ, & eruditionis est (quòd equidem noui, quàm sit exiguum) ex vmbratili ac domesticâ exercitatione mediū in agmen, ac in ipsa castra, aciemuê forensem incautus producam: & meritò; nec inficias ibo *periculosæ* me plenum *opus aleæ* iam nunc tractare, duriùsque bellū agressum, quàm quod ea ætatulâ, hisce teneris viribus, nec dum longo tempore offirmatis lacertis, polleat peragi: quæ cum expendo, parum abest, vt terga vertam, ac pugnæ cedam: cederéque ni multa me, vt quoduis periculum potiùs adirem, quàm susceptam caussam desererem hortarentur, ac penè prorsus impellerent. Audendum igitur fuit, & eruditus hic puluis terendus. In caussâ primū erat caussæ ipsius æquitas; pro tuæ nimirùm amplitudinis ornamento pulcrum cui non sit decertare? Deinde quod te tali, & tanto Theseo

pro me in auxiliũ accersito facilè in totius causſæ arcem inuasurum, remquè totam feliciter confecturũ absque dubio ſperarem. Quis enim vel imbellis adeò vel ignauus, vt clarissimo siderum felicium, tuorum insignium, ac fortissimo (ceù quodam Palladis ægide) protectus clypeo aduersariorũ incursus omnes non vel leui, quod aiunt, brachio retundat, inanesquè, vel inermes, aut inertes impetus reddat? Nec id rarum, aut insolens sidereo hoc tuo ſplẽdore hostiles acies prosterni, ac veritatis osores funditùs interire. Norunt namquè sidera ista (Illustre tuæ gentis decorum) quasi iam olim ad victoriam proluderent, ipsa tantùm luce, ipso tantùm fulgore (dicam & fulgure?) diutiùs pugnare, immotisquè ijsdem & suo loco, veluti in statione, manentibus hostes profligare, atque omnino confringere: quemadmodum aduersùm Sisaram Iudicum sacra refert historia, cũ *Stellæ manentes in ordine & cursu suo aduersus Sisaram pugnauerũt.* Quid, quod Hispaniarum Primatis, Toletanique Præsulis causam, dignitatisquè defensionem nõ nisi ab Hispano homine, eoquè Toletano ciue susci pi ac sustineri par erat? Accessit tandẽ Alphonsi Narbona Consultiss. Iuris Doctoris, parẽtis mei monitum siue iussum, cui vt parere mihi, & laus & ius, ita & crimen & nefas non auscultare, qui

mihi,

mihi, vt dignitatis tuæ arriperem patrocinium, grauiter imposuit, seriò præcepit. Cum enim ille iam olim pro hac acerrimè caussa propugnarit, semperquè tutatus dignitatem tuam fuerit, nūc demùm, Aquilæ instar, quæ pullos solaribus radijs obijciēs, veram germanamquè prolem constanti obtutus patientiâ examinat, genuinos probat, degeneres abijcit, sic me, quem tam doctrinâ, quàm naturâ Parens procreauit, quo & ego tam Patre, quàm studiorum Magistro sum vsus, Parentis nè animum, velut & naturā referrem, nec ne, ipsi meritissimò libuit experiri: si splendidissimum tuæ dignitatis lumen inconniuenti lumine auderem intueri, aut intrepidam Genij, & ingenij aciem obfirmans aduersus veritatis clarum iubar non caligarem. Quæ ergò à me sunt in tuæ amplissimæ dignitatis patrocinium asserta Regio (quæ tua laus est) patrocinio proteges, vt quando felici hoc tuo seculo emergit virtus, Honestū reuirescit, disciplina ad

Cæli iucundum lumen & auras

ac *in dias*, vt ille ait, *luminis oras*, caput exserit Ecclesiastica, Pontificiæ dignitatis iura & ornamenta, quæ vel omnino antiquata, vel collapsa iacebant, reuocantur: hæc quoque à me pro tua amplitudine suscepta caussa quidquid, aut auctoritatis, aut firmamenti adsertore me, & pro-

pugna-

pugnatore nō habuerit, ex tanto, quo fulcitur, Principe accipiat. Nec enim (libet hanc æquitatis ipſius ſerrā reciprocare non ſemel) alij quàm tibi, tuoque auguſtiſsimo nomini noſter hic dicendus, dicandus, conſecrandusque labor; tum quia Toletani hominis, tum quia pro Toletanâ tuâ dignitate, eiuſquè Primatu exanclatus, ac demum, quia primus ſtudiorum meorum fructus, vel quaſi præmetia, ſiue primitiæ, quæ, vt noſti, ex diuinæ legis præſcripto eximio, qui ſacris præerat ſacerdoti erant conſecrādæ. Quod ſi ea qualiacumque ſint à te Cardinalis ampliſs. improbari haud quaquam viderim; ego me, quę ſumma ſunt, omnia non conſecutum modô putabo, ſed & conſecuturum. Quæ tibi nata, à te tibi victura. Tu rei tam litterariæ, quam Eccleſiaſticæ nobis, bonisque omnibus, vt

æternùm viuas,

ÆTERNVM appræcamur.

RELI-

RELIGIONE, DOCTRINA, NOBILITATE clarifs. Illustrifs. Toletani Præsulis Consiliarijs.

NI libenter ad augustum hunc (amplißs. Senatorum catus) quæ de vobis scripsi, Senatum deferrem, ad vnumquemq́; vestrûm prorsus itarent: certè abituriebãt. Et meritò cui enim potiùs qui ad exactam iuris ac Iustitiæ amußim conatus omnes meos collineo, quæ VESTRA omnino agnoscitis, quæ ab omnib⁹, vti VESTRA, conor agnosci, quàm vobis (Iuris ac Iustitiæ Mystæ) reddam ne dicam, an offeram? Vtrumque, in Vestri auctoritatem, in mei præsidium. Reddo quæ, vt rem mãcupij, vel manu VESTRA potestis adserere: offero quæ Vestræ dignitatis obseruãdæ studio tum ab iniquis sublestarum opinionum (sic dicam) possessoribus in vsum nostrum (*vt de Philosophorum Gentilium scitis scitu dig*

nis Augustinus prodit) erepta vindicaui: tum aduersus nugacia obluctatorum (si qui sint) valida fundamina rationum solidarum viribus, argumentis, inquam, non topicis tantùm, sed apodicticis in certas Vestrarum possessionum rationes vel reduxi, vel auxi: illud, dignitatem vestram, vt sarta tecta æternùm (vt debet) foret, decebat: hoc, meum obsequium in Magnum Præsulem, vestrumque eius Senatum intactum prætermitti non patiebatur: vtrũque à vobis tam hilarè accipiendum, quàm strenuè adiuuandum nullus dubito: vel ab animo erga vos optimo optimi Parentis mei, qui mihi hanc curam præcipuè iniunxit, vel à meo, cuius nascentia hæc litterarum primordia tanto magis, vt adulescant, vestro fauore indigent, quanto virilem minùs ætatem sapiunt: cuius omnes admonere operæpretiũ duxi, vt tantò firmiora auctoritatis vestræ argumenta illicò adpareãt, quantò infirmioribus me viribus pollere non inficior. Ceterùm si tantum mihi auxilij, quantum ego studij, si tantum fauoris

reddi

reddi videro; quantum laboris in Dignitatis vestræ hacce mea opella iura tutanda exanclaui: iure cum vate Hispano exclamem.

------Fama quod ſatis eſt habet.

In quo omine quieſco, ita & vos, CL. VVV queis bene rem gerere, ac F. æternam adprecor.

Io. Narbona I.V.D.

ILLVSTRISS.

MAXIMÆ TOLETANÆ

Ecclesiæ proceribus,

Capitulo E. Q. Tolet.

QVID? easdē obstreperus cantilenam occino, serram reciproco, incudem iterū atque iterum tundo? an stellionatus crimine, aut inconstantię vituperatione à quopiam notabor, quod quę Illustriss. Tolet. Eccles. Præsidi, augustoque eius Consilio antea desponderim, vobis (Magni Ecclesiasticæ ditionis Dynastę, ac amplifs. Tolet. Eccles. Senatus) denuò impendam? anne tam Bęotię aut Batauę sum auris, vt tenui huiusce opellę beneficio obsequiouè tot tantosquè Proceres officiosus autumem demereri? Nugæ.

---- *Nec tam mihi cornea fibra est.*

Potiùs cum Philosophorum Homero dicā: *iterū ac tertio quod pulcrum est*, tum quia ingenua hęc pertinaxque mei erga Tolet. Eccles. auctoritatē animi protestatio.

------- *decies repetita placebit.*

tum quia viriculæ istæ meæ non ab vnius alteriusuè audaciã sumpturę prę sidio, sed tanto firmioribus fulciendæ tibicinibus, quanto imbecilliores se fateantur necesse est. Quin & quod deueris amicicię cultoribus vulgó vsurpatur, *amicorum omnia communia*; *animũ in diuersa corpora*, meliori quam illâ Pythagoræâ, vt Tertullianus vocat, transanimatione, *vnum eumdemque*; idem ego de Maximâ omnium Tolet. Ecclesiâ, illius Illustriss. Patriarchâ, ac vtriusque Senatu libens vsurpabo: nam si è Philosophi axiomate, *quæ sunt eadem vni tertio, sint eadẽ inter se*; quis tribus, non vni hæc me dicasse, consecrasseque, si bene senserit, mali consuluerit? Itaque Triadem hanc verè sacram in integram possessionis auctoritatis huiusce partem adnumero, & quę alijs aliàs obtuli, singillatim singulis adiudico; omnibus, quia quod de incunnabulis Ecclesię Lucas profert, ad hãc adaptem, *cor vnum, & animam vnam*; singulis, quia vniuscuiusque ea est generis, vitę, doctrinę prę stantia, vt humanè possim nõ adroganter obtestari cum Sopho illo, quisquis sit, *satis mihi* tali prę sidio, *pauci lectores, satis est vnus, satis est nullus*. Vnus, inquam, è tam augusto cętu in honorem; nullus è vulgo in detractionem: prę sertim cum illam Romani Coss. vocẽ de hac Ecclesiá meritissimò capiã *nihil æquitati grauita*

tem, nihil dignitati humanitatem detrahere. Quæ (Apuleij verbis dicam) *inter doctas nobilissima, inter nobiles doctissima, inter vtrasque optima*; addām Colophonis vice, *inter omnes opulentissima*: cuius demùm vt de regiâ Seneca ait, *magnitudo stabilis fundataque est, quā omnes tam supra se esse, quā pro se sciunt.* Inter alios ego, qui munusculū hocce opere impensisvè exiguum, animo siue studio magnum in tantę auctoritatis ac dignitatis augendę gazophylacium gratus immitto: denique vt de obsequio in vos meo, de patrocinio in has schedas vestro

--- *fidere tam fas est, quam dubitare nefas.*

alterius monimentum illas testor, alterius (nihil ambigo) perpetuò experimentum celebrem, felicitatem tātis Patronis sempiternam exoptans.

Ex iure, ex animo.

Io. Narbona. I.V.D.

DE SCRIPTORE ET SCRIPTO,

Amice Lector,

AMICVS pauca verê non amicè, latinê non oratoriê præfabor. SCRIPTORI me amicũ opidò ac impensè cluere quî inficier? cũ & amicorum iam olim amicus audiam, & illorum Genio Ἀγαθοῦ δαίμονος notis infulatus ceu mysta litem; & gloriosè prædicem semper ----- *fuisse* (Boni Genij.)

Me Nisum Euryalo, Thesea Pirithoo;

vt & *Veritatis*, cuius vt quidam *simplex oratio est*, ipsius & ἀφελὲς amator sum. Apagesis illos versipelles Veritatis, ac Amicitiæ osores, qui, vt in Comico est, (Senec. epistol. xlix. *Simplex.*)

multi more isto atque exẽplo viuunt, quos cũ cẽseas
esse amicos, reperiuntur falsi falsimonijs,
linguâ factiosi, inertes operâ, sublestâ fide;

Verùm ego vtriusquê sacris me ritê operaturum scio, si cũ Oratorum Homero *ponam personam amici, cum induerim iudicis*; seu mauelis *Indicis*: nam etsi cũ Poetarum Tullio Ἀγαθὴ δ' ἐ παραίφασις ἐστὶν ἑταίρου: & hic ille priuatarũ familiariumquê apud Romanos recitationum ingens (ac vtinam nostris ijs temporibus Plinij illâ exceptione, *vt sani aduocent, & aduocentur*, reuocandus) fructus. *Mutûo amicè censeri.* Heic ego non patruê censeo, non blanditer iudico; censoriê indico; (Tull. offic. I. *Bonus est adfatus amici ad monitoris.* Hom. Iliad. λ)

amicê

amicè dico è SCRIPTI doctrinâ SCRIPTORIS ingenium examuſsim commenſurandum. Illius, cum Aiace Pacuviano,

; *de virtuted ego cernundi do poteſtatem omnibus;*

Et tute, Lector, ni ἄμουσος porrò, benè conſcius. Huius non leuia perfunctoriè commendant encomia AEtas tenera, litterarũ felicitas, è litteris honor. In ipſâ enim adoleſcentiæ ἀκμῇ, ſeſquitertiam nondum annorum ἑβδομάδα tenerè ingreſſo,

à Muſisalienus.

Vigore.

; *incundum cum ætas florida ver ageret,*

tot ſcriptorum libri feliciter electi, feliciſsimè lecti, vt & Doctoris & Anteceſſoris publici titulus honori ficè ceſſerit. O mirum! ſed nec mirum. honores habet ille domeſticos, quibus accendatur ad proprios, & veſtigia, ne exorbitet, ad altiores premit.

---Neque enim externo monitore petendus
Virtutis tibi pulcer amor ---

Mi amice, mi frater. Ecce Patrem, quem & Patria ſuum, tuum adſpicis. Illum Iuſtitiæ non interpretem ſolùm, ſed adminiſtrum; illum religionis, ac doctrinæ requietem; Comitatis, ac candoris exemplar; Sui ſeculi Papinianum, Orbis totius miraculum, Vrbis noſtræ delicium: meum (patere hanc, mi IOANNES, meam de ſeuero tuo parẽte blandam compellationem) meũ, inquam, ADELPHONSVM NARBONA V. C.

----- Troica dignum

; *ſecula, & Euboici tranſſcendere pulueris annos*

cui & *proprios ego*, communi bonorum omnium voto,

; *ſit modò fas, annos contribuiſſe velim.*

Eumpſe Patrem habes & Thaletem; eumpſe & naturæ auctorem, & doctrinę doctorem revereris; eumpſe & audis & imitaris. Vtrumque felicem, qui docetur à Patre,

Patre, qui gloriatur in filio! sed an in filijs? Ita hercle verò seriò; qui in filijs, vt senex ille in synephæbis

serit arbores quæ alteri prosint seculo.

Ille namque sibi cognominem Adelphonsum habet filium: tu tibi supparem eruditionis & honoris Fratrẽ, *Fortunati* tali Parente, tali virtute *ambo;*

Nulla dies vnquam memori vel eximet æuo,

ritè ac verê auguror. Fuat vtinam! & Vrbis nostræ, cuius adhuc ingenia inculta (Demosthenis dicterio dicam) vt qui mandragoram biberunt, iacent, tandem aliquando resurgant, melioremque rursus vitam spirent, talibus tibicinibus, talibus destinis! ô, vterque viam præmuni; Præmuniêre iam & strauêre Hispaniæ totius, ac Cordubę ornamentũ CL. V V. D. Bernardus Alderete de Hispanorũ antiquitatibus optimè meritus; D. Franciscus Fernãdæus de Corduba quem Eruditionis nostrorum hominum Varronem appellare soleo præfiscini, in διδασκαλιῶν, Acciano exemplo & successu, libris; Ille in *Bætica,* hic in *Corduba* suis etiam præmunient, ô breui vtinam! vnà & inlustri & generis & eruditionis notâ notissimi mihique amiciss. D. Io. Fonseca de Figueroa in ijs, quæ ad Plinium & melioris æui Scriptores adcuratè notat; D. Garsias de Figueroa Varrionueuo Marchio de Cusano in erudita difficilium L.L. enodatione: *dimidium* vterque ille *mei, delicium* vterque ille *mei* D. Franciscus Gomez de Queuedo in miscella Sacrorum & Profanorum inlustratione, D. Iosephus Gundisaluus de Salas in noua cultissimi Petroniani Satyrici cultissimaque recensione. Quæ in nostratium honorem, in exterorum admirationẽ velim *in lucida tela dei* iam nunc prodeãt. Communibus ac meis adnuite votis, mi Amici,

— quos æquus amauit

Iupiter —

| *Et meliore luto finxit præcordia Titan*

Cum ijs & Vterque,

----uterque ô sidere dextro

| *Edite, multa quibus Divûm indulgentia fauit:*

Quos quidem non

---- series inhonora parentum

| *obscuros proauis & priscæ lucis egenteis*

| *plebeiâ de stirpe tulit;-----*

πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος

Sed è NARBONARVM præclarâ antiquâque radice NARVACIVM egressa proceritas, ac verus quasi *effictus ex Ioue ramus*. Verè è *Ioue*, cui Flora ipsa, Pomonaque Veneres & Charites musteum illud rosarum paullatim pullulãtium ac teneriusculè promicantium sertum, stemma gentilitium vestrum, panxêre curiosiùs. Sed hæc alibi & maioris operis & rei res. SCRIPTOREM repeto: qui quidem πάντ' ἐφύλαξε νόος πολυιδρείῃσιν. Nec aliquid operi tam exasciato & ad amussim elaborato quod deesset; non præuidit penitissumè. Vnâ & SCRIPTVM; Quod vel nouitate ipsâ commendatum omnibus, quibus ma milla ritè subsilit sinistra, ac esse Corculis datum est, placiturum nullus dubito: siue copiosam eruditionis in stricto materiei aridæ circumscriptoque aruo messem spectent: siue decumanum in re crepeiâ edolatumque iudicium curiosiùs examinent; siue scriptionis vtilitati propiùs adhæreant, & multa intueantur, quæ Lethen scire oporteret scilicet; tam illa diu delituerant, & delitescerent fortassis longùm, ni indagatrici industria in studiosorum doctrinam, doctorum ad probationem, ac amplissim. Ciuitatis, Ecclesiæque nostratiũ ornamentum enuclearentur. Quid mirum? Euripidæum illud ingeram,

Omnia obseruauit mẽtis multa scientia. Homer.

Αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι.

Posteriores cogitatione meliores.

Et

Et pro interpretatione Publianum
Discipulus est prioris posterior dies.
Felix ille, ac bona scæua natus, cui hæc vni tẽporis injuriâ abolita, postliminiò tandem Fors destinauit, vt proderet. Vt enim facilitas inuentis addenti meritò tribuitur, felicitas inuenienti adtribuatur meritissimò necesse est, Quid de SCRIPTORE plura, quid de SCRIPTO inculcem? cũ *moribus antiquis* hocce ab illo adtemperatũ videam, & cum, veteri veri-verbiò, *nihil omnium sit, quod possit in primordio sui perfici: sed in omnibus formè ante Spei rudimentum, quàm rei* adpareat *experimentum*; heîc & florentem spem, & vberrimum inficimi fructum liceat contueri. Floreat SCRIPTOR, dũ SCRIPTVM maturuerit: & in musteo adhuc iuuene maturitas florida & fructui sit & admirationi. Vtrũque PALLORI & INVIDIAE auertentia sacra comparet, & nostri æui marrucinos, blennos, buccones, & id genus vitilitigatores Arcadicos penissumè averruncet. Tu Intercidona, tu Pilumne, tu Deverra Siluanum tenello abigite hoc fœtu; ne quę nobis fuligineâ obliuionis nube iniuria, siue incuria tẽporis aboleuit, penèque obliterauit, nec mediocria ab eiuscemodi dispendio Reip. litterariæ enata diuidia iam diu experimur, dum creuêre, decrescant. Noui homullos tressis triboliuê, qui vt moriones olim in dexteriorum vsum præstinati, in SCRIPTORES quosque scommata viritim, vel in magnos antiqua virtute & sapientia viros, euibrant, nihilque vspiam est, quod non vndequaque habeant despicatui, vel limulis messem fascinantes in herba; qui quidem nunquam (prudenti Hispani philosophi monitione) ad eruditionem veniunt, quia iam se autumant pervenisse: Qui cum nihil, præter maledicta scurrilia, & vt olim è plaustro,

Seneca ii. de tranq. vit. & lib. de diu. prouid. Senec.

ſuum putent, ſi quando ingenij periculum faciundum fuat, aliorum ſcrinia (riſimus herè & nudius tertius; rideret & Craſſus qui nunquam riſit) aſtu improbo manticulata, ſiue harpagata, manuvê tagaci ſublecta impudenter clepunt, imperitè crepant, ſiue iactant: & tamē omnes imbelles SCRIPTORVM ſapientium verè fuci: qui Dipnoſophiſtarum more inter fercula (hui quàm aliter!) diductiſsimo & pudore & ore tuburcinantes philoſophantur: ipſiſsimi, Plinianâ argutiâ, *Sophocles*, quia poetæ &, vt ſperant, nō humillimi ſpiritus, aduentitiâ tamen Petroniani Eumolpi, cui ſimilimi, frequentiâ digniſsimi, qui excipiantur: &, etſi Ariciæ Manij, *Laudiceni*: Σοφῶς illud adſentatorium cænipetæ Trimalcionibus ſubinde intonant Stentore vocaliores. Iſtorū mihi ronchi lyræ lyræ (liberè dicā) neque *ciccum*, cum Plauto *interduim*. Hos SCRIPTOR nō curat ſcilicet; hos nec tu moreris, LECTOR ſi Amicus es, in Amici SCRIPTA. Hoc AMICVS te rogo, & vt bene valeas, amicè aueo. Quid & SCRIPTO? vt annet, perennet. Quid & SCRIPTORI meo? Vota calida, & ex voto

Epiſt. ad Mar. lib. II apud quē deridētur qui cœnæ cauſſā & *Sophos*, vt in Perſio, Martiali, Sidonio, alijs paſsim videre eſt adclamarēt, & *laudarent*. Vid. Feſtum voce *Manius*.

Dij ſeruate PIO GENITORI gaudia tanta
PROLIS, & vtrumq; hunc PATRIAE ſeruate rogāti,

MIHI cum PATRIA, qui vniuerſo vtriuſque generi amiciſs. *ex animo ex merito* voueo

Dn. THOMAS TAMAIO DE VARGAS
T. D.

ROMAE Hiſpanorum, Regia VViſogothorū Vrbe, TOLETI, eapſe Aprilis die, quâ Fortunæ Publicæ ædes à caſcis Romuli nepotibus Colle Quirinali olim D. C.

IVDICIVM SAPIENTISSIMI LIC. HIERONYMI DE Zeuallos Toletani aduocati, & in Imperiali hac Ciuitate Nobilium decurionis de libro Io. Narbona I C. & publici antecessoris.

MVLTVM se præstitisse noster Bartolus in l. 1. §. sex sunt de postul. putat; quod ad vigesimum primum ætatis annum, & ad Doctoratus lauream vnã perueniſſet; quod refert etiam vt mirum Paul. Castrensis in l. si constante, in princip. ff. solut. matrim. & Iass. in l. quidam cum filium, num. 39. ff. de verbor. oblig. sic Angel. Perus. de se ipso affirmat, in d. l. 1. §. pueritiam, nu. 4. de post. se anno vigesimo insignibus Doctoratus ornatum fuisse, & publicam lectionem agressum: & Bald. decimo septimo ait repetijsse l. centum Capuæ, ff. de eo quod cert. loc. Vt etiam tradit Felin. in rub. de Magistris, & Io. de Anan. in rub. nu. 8. de delict. puer. & Ceruotu. Acursij filius ante vigesimum primum Doctoratus gradum affectauit, tradente Bolog. in repet. Auth. habita, num. 135. C. ne filius pro patr. alij permulti, quos memoriæ prodidit Petr. August. Morl. in Empor. iur. titul. 1. de leg. num. 3. Illos secutus Loazes in repet. l. si filius, §. diui, ff. de leg. 1. non parum se fecisse credit, cum se illam vigesimo secundo repetiuisse iactat: hos ego imitatus, eiusdemque gloriæ cupidus vigesimo tertio è limine salutato nõ parũ glorians scripsi olim lib. 3. comm. cõtr. com. quæst. 840. num. 5. me scripsisse, & publicè habuisse legem admonendi, ff. de iur. iurand. inde animum sumpsi repetitionem illam

primam meam omnium iudicio summittendi liberè. Sed illorum meaque gloria prorsus euanescit, si ætatem teneram *Io. Narbona* Toletani I.C. ac Toletanorum I C. Parentis filij cõtemplemur: qui quidem ante vigesimum primum iam cum fratre etiam eruditissimo Doctoris titulo fuerat renunciatus, & ante vigesimum quartum tale sui ingenij specimẽ tulit; & maiora (vt speramus) feret: tanta est illius doctrina, tam assidua librorum voluntatio. Librum ecce *De Appellatione à Vicario ad Episcopum* emittit, doctum sanè, & nouæ materiæ aptum opus, à cunctisque quam maximè laudandum, multa sunt in eo noue explicata, legum difficilium explanatarum larga seges, abstrusi iuris enodatio aperta, nihil non eruditum, nihil non omnibus vtile. Sic ego iudico, & post iudicium Deum suppliciter inuoco, vt omnia illi feliciter & *ex animi sententia* contingant; vt Parentis optimi viri D. Alphonsi Narbona gloria augeatur in fama Ioannis, & Ildephonsi ingeniosissimorum iuuenum filiorum: quibus tam doctrina, quàm religio ad miraculum coniuncta est; sed parentem simul habẽt, & Magistrum, & nostra Ciuitas, nosq; amici illius fructibus fruimur copiosis, horum spes fouemus ingentes: ego inter omnes

L. Hieronymus de Zeuallos.

IOAN-

IOANNI ALPHONSVS NARBONA F.

NON possum non, mi FRATER, mihi gratulari, qui te & eruditione & ætate reuerear superiorem: & omnem hanc laudem, quæ ex tuis litterarij laboris fructibus percipienda tibi absque dubio est, in me, meosque omnes deriuandam censeam, qui tuus, qui tui sunt: in me præsertim, qui tibi, vt in propinquitate, in amore coniunctiorem me prædico: gratulor, inquam, mihi, cui & tu nomine deuinctiorem facile confiteris: & vt enim amor, qui FRATRVM pectora suauibus charitatis vinculis stricte obligat, omniũ audit maximus; ita & ille, qui inter nos tam propinquitatis, quàm necessitudinis compagibus strictissimus intercedit, omnium cum sit maximus, maximo etiam maior meritissimo audiat necesse est. Parenti etiam nostro (dicam ne Doctori?) lubens gratulor, cuius in nos exanclatis laboribus á te vt natu, sic doctrina maiori gratia grata, quia non tarda, tam copiosè reddatur. Exemplar ille nobis ad eruditionem, & virtutem semper fuit: mihi iam non ille solùm, sed etiam tu, qui vberiori

gloriæ meſſe & illius laboribus & optatis reſpódiſti, merito eris: meritò ſequor, & ſi iniquis paſſibus, animo tamen æquo illum, te; incitantem, ad honeſtam vadentem imitabor: illud ſemper ratus, non te, non illum mihi vnquam ad altiora gradienti defuturos: & ſicubi lapſus fuero, cui innitar leuaturo propiùs fidam. Bene olim Scamander apud Homerum ab Achille obſeſſum Simoëntem aduocat,

Iliad. 21. Et refertur à Plat. in Protag.

Frater amice, hominis pariter compeſcere vires
Ambo huius ſtudeamus ----

Iliad. 22. inclamans: Bene Hector iam iam impar congreſſus Achilli, vt ſibi ſuppetiatum veniat,

Deiphobum fratrem intento clamore vocabat,

à quo deſtitutus, ſibi iam conclamatum illicò, ſatisque cedendum iniquis perſuaſit. Sic apud

2. de Rep. Platonem Adimantus Glauconis aduerſus Socratem differentis cauſſam excipiens, *nondum, ait, Socrates, ſatis hac de re diſſertū. Cur ita? nempe quia id nondum eſt dictum quod maximè dictum oportuit: cui Socrates: igitur*, addit, *frater adeſto viro; vt habet prouerbium: quare tu, ſi quid hic frater miſit, adiua.* Idem ego, attiori tamen cauſſa, FRATER FRATRI adeſto, ac ſuppetias fert, mi FRATER qui & amicus: Viciſsim vellem &, ſi poſſē, ego, potero Paterno exemplo, Fraterno auxilio; multumque mihi me conſequutum credam,

cum

cum è sapientis monitu sciam, FRATREM, qui adiuuatur à FRATRE, ciuitate munita lóge esse potentiorem: nam *melius est duos esse simul quam vnum*, (idem ait) *habent enim emolumẽtum societatis suæ, si vnus ceciderit ab altero fulcietur*. Ecel.c.4. Procul illi sint, quos cum natura coniunxit prouida, imprudens dissociauit simultas, nam profecto, vt cum Euripide dicam In Iphig. Aulidensi

Res dira verbis inuicem altercarier,

Dictisque fratres dimicare mutuis,

Si quando lis inciderit aut contentio:

Cui enim Caini cum Abele, Iacobi cum Esau, Romuli cum Remo, Etheoclis cum Polynice, Antonini cũ Geta dissidia non mirabitur? quis non stupebit? quis non abominabitur? si qui gẽte, cognatione, affectu coniuncti sunt (in sacris litteris) FRATRIS nomine condecorãtur; qui natura sumus, nonne melius fraternis inuicem operibus, mutuisvè beneficijs de nobis oportebit benemereri? præsertim cum FRATER & FIDELIS in ijsdem pro eodem vsurpentur, si enim, vt Terentius in Adelphis ex philosopho-rum veterum disciplina ait, *Vetus quidem hoc verbum, amicorum inter se communia esse omnia*: *& amicitiam æqualitatem* Pythagoras apud Agellium vocabat; qui & æquales sumus, & natura, & amore, quare non amicorum, quare non Gene.25. Deut.23. 2.Reg.13. Hier. adu. Helu. Aug. 1. de serm.dom. cap.43. Lib.1.c.9.

e fra-

fratrum & laudibus & virtute fruemur? communis ergo tua hæc laus, mi FRATER, & mihi est. Itaque hanc augeas vtinam, & Deus tuorū iuuenantium annorum seriem augeat, in generis nostri gloriam, in vrbis nostræ admirationem. O vtinam, &

Dij tibi dent animos, continuent que tuos.

Precor. è communi vtrique nostrûm musæo.

*

TOLETANO COELO NARBONIDARVM PLEIADA

L. M. gratulor

Dn. THOMAS TAMAIO DE VARGAS.

Evge ô, ceu stellis Cœlum fulgentibus aptum,
Vsurpare oculis hominum divûmque frui[s]ci
Quod datur, VRBS Orbis magni caput, Vrbium ocelle
Magnarum, [a]Hebræâ populis ab origine inundans,
[b]Seu virtute potens Graiorum, siue [c]superbo
Natorum Mauorte potens, inglori[a] nunquam.
Hesperiæ [d]Delphi Clario sacri, æmula cælo
Euge ô; quid? Cælo non impar Euge TOLETVM.
COELVM sidereis plusquam splendoribus ô tu
Cinctum; cui lucet GENIORVM, cui INGENIORVM
Lumina; cælestis cui quo SAPIENTIOR alter
ALDEPHONSE cluit nequicquam in templa viai
Cærula; cui fidibus Phœbo par LASSE sonoris:
Cui VARGAEA decus gens & COVARVVIA nostrum,
Vt sidus pelago haud ingratum Tyndaridarum;
Cui duplici VERGARA manu, vt GVMETIA latè
Iam diosparsis radios: CIACONIVS aris
Cultis cui inluxit, varijq; SIGAEA, pudici
Miraclum sexus. Sed (eheu!) dum spiritus artus
Palantes animat, disiectis disq; supatis
Ossibus incertâ Cineres iam sede vagantur:
FAMA micat, tenebris quæ non obnoxia Mortis.
FAMA micet: MARIANNA tuo cum FAMA micabis
Nomine Cunctorum æternùm (mea vota precabor
Audiat AETERNVS:) meritò tibi FAMA relicta est
Cunctorum, meritò queis audis [e]PHOEBVS APOLLO;

Atq;

a תולדות Tholedoth, generationes, Genes. II. Reuch. l. de verb. mir. Sixt. II Bib. Ego Sched. x decad. x. hor sub. de ijs lister.

b πόλιστρον vrbs, seu τὸ λέτον λητοῦ locus vbi Magistratus pub'icè cõueniebat Plut. quæst. Rom.

c á Tolem & Bruto. Roder. Tolet. lib III. hist. ca. III. seu àvoc. Tholus Scalig. F. l. de em. temp

d Delphos & Parnas. Orbis vmb. (vt Hisp. Tolet.) vocat Manil ap. Varr. iv. de L. L. Tul. II de diu. Soph. œd in t. III. Pyth. Strab. ix Ouid x met. Stat. l. Theb. Pausan.

Atq; TOLETANI, magnum e IOVIS incrementum–
FAMA micet; longùm PISARVM FAMA micabit,
Seu, FRANCISCE tuis meritis quæ debita, siue
Quæ ALDEPHONSE tuis, melius victura per æuum.
GRATVLOR & cùm SOLE meorū PLEIADA nostro
NARBONARVM ingens decus, immortalia COELO
sidera: tot radiorum te ALDEPHONSE micantum
Fax, cui vni est innata Catonis dia vetusti
Relligio, eloquium Demosthenis, iuris & æqui
Vnus amor; quem iure suum mea PATRIA PATREM
Indigetat; quem iure suum meus, ingenij vi
Qui potis est, puri eloquij qui præpete pennâ,
EVGENIVS Fratrem iactat; quem iure Parentem
Illi noster Amor, communis dimidium illi
Mentis, submissis doctrinæ fascibus Ordo
Doctior imperium queis defert, tempora laurus
Vltrò serpere auet victrix quibus auspice FAMAE
Omine nascentis, moderantes frena theatri
Phœbei quos gratè audit studiosa iuuentus,
[h] Cuius vterque audis PRINCEPS, lanugine malas
Vix dū primaui vestite, ALDEPHONSE, IOANNES;
Magna IACOBE iubes de te sperare, ISIDORE
De te magna Patris, Fratrum & vestigia inerrans
Certa per. ô melior faxit Fortuna! ISIDORO
Et super extincto iustum lenite dolorem.
Cuius adhuc nondum lacrumis sine tangere salsis
Voce abitum possum memori (heu) florentibus annis.
Viuite vos tandem NARBONAE, PLEIADA nobis
Qui datis: His Euge ô, Cœlo par, Euge TOLETVM.
Euge ô, ceu stellis Cœlum fulgentibus aptum.

Plut. Luct alij.

[e] Ex eius priuilegio Tolet. concess. Toletan. Aldep. R. cogn. Sapientem cōstat.

[f] Vt in Oppian. Κυν A. φοῖβο ἀπόλλον. Macr. l sat.

[g] Pro aere siue cœlo Horat. l od. Carm. l. Iuuen. satyr. [illegible]

[h] Iuuentutis Principes qui sint nomen ex Liuio lib. [illegible] Dione, Lampridio, alijs.

IOAN-

IOANNIS NARBONA I.C. TOLETANI.

PONTIFICII IVRIS in Toletanâ Academiâ Antecessoris.

DE Appellatione à Vicario ad Episcopum.

PARS I.

Ad Relectionem Cap. Non putamus II. de Consuetudine:

LIB. SEXTO.

SVMMARIA.

1 *DE officiali Episcopi ad Episcopum appellari non potest, etiam prætextu cuiuslibet consuetudinis.*

2 *Vicarij, & Episcopi idem est tribunal, & auditorium, atque vtriusque vna & eadem persona reputatur.*

3 *A senatu Principis ad ipsum Principem non appellatur.*
4 *Senatus & Princeps idem reputantur.*
5 *Iulianus Imperator in numero Senatorum ipse se conscripsit, & Senatores ei inhærere dicuntur, sicut stellæ firmamento cœli.*
6 *Qui accidit Senatores crimen læsæ maiestatis incurrit.*
7 *A Præfecto Prætorio ad Principem non appellabatur, & num. 113.*
8 *Præfectus Prætorio verè vice sacra iudicabat.*
9 *Consuetudine induci non potest, vt appelletur de officiali Episcopi ad Episcopum, & quænam ratio?*
10 *Substantia appellationis exigit, vt de minori ad maius iudicium deferatur appellatio.*
11 *Consuetudine induci non potest, vt alicuius actus substantia mutetur.*
12 *Sublata rei substantia res ipsa periit.*
13 *Idem officialis, ac Vicarius est, & num. 16.*
14 *Vicarius dicitur, quia alterius vice fungitur.*
15 *Officialis dicitur quasi alterius officium exercens.*
17 *Stilus Romanæ curiæ aliquando verbo* officialis, & *aliquando verbo* Vicarius, *vtitur.*
18 *Summ. Pontif. Christi Vicarius est, & vnũ idemquè tribunal cum Christo habet.*
19 *Defuncto Pontifice Ecclesia vacare non dicitur.*
20 *Heresim sentire videtur qui à sententia Papæ ad Christum appellat.*
21 *Vicarij seu officiales Episcoporum iure nostro tripliciter accipiuntur.*

22 Le-

22 *Legitimi, seu nati Vicarij dicuntur, qui à lege ipsa constituuntur, vt Archidiaconus, vel Archipresbyter, & Vicariorum munus exercet absentibus Episcopis, & eorum officialibus, & sedevacante dum Capitulum alium Vicarium eligit.*

23 *Sedevacante Archidiaconus monitoria cōcedere potest, & dimissorias litteras ad suscipiēdos ordines dare, dum Capitulum Vicarium eligit.*

24 *Vicarij foranei dicuntur, qui extra locum, vbi Episcopi sedes est, iurisdictionem exercent, & quare sic nuncupati?*

25 *Vicarij datiui, seu constituti generales nuncupantur illi, qui ab Episcopo constituuntur, vt eius vices gerant in eiusdem tribunali, & loco.*

26 *Decis. c. 2. de cons. lib. 6. cū generalis sit, omnes Episcopi Vicarios videtur comprehendere.*
Contrarium verius, num. 28.

27 *Lex generaliter loquens generaliter intelligēda est, & quoties non distinguit, nec nos distinguere debemus.*

28 *A Vicario nato ad Episcopum appellatur, & numero 36.*

29 *Vicarij nati iurisdictio Episcopi iurisdictione inferior est.*

30 *Archidiaconus, vel Archipresbyter ordinariam iurisdictionem habent.*

31 *Decis. c. 2. de consuetudine lib. sext. in Vicario foraneo locum non habet, & num. 36.*

32 *Episcoporum iurisdictio ordinaria est.*

33 *Vicarius foraneus delegatam habet iurisdictionem.*

55 Ve-

Episcopi iurisdictionẽ habere delegatã. & nu. seqq.
90 Non omnis qui alterius vicem gerit delegatus est.
Legatus Papæ eius vicem gerit, & tamẽ ordinaria iurisdictione potitur, ibidem.
91 Vicem alterius gerentẽ in eodem tribunali ordinarium esse, secus si in diuerso, defendit Thom. Sãch.
92 De iurisdictione ad dominium non rectè argumentum sumitur.
93 Iurisdictio Episcopi, & Vicarij non æquè principaliter apud eos residet.
94 Vicarius constitutus per missione, & licẽtia legis, ab ipsa lege ordinariam iurisdictionem nanciscitur, & 109.
95 Res per quascumque caussas nascuntur, per easdem dissoluantur.
96 Archidiaconi iurisdictio per Episcopũ reuocari non potest.
97 Vicarius in iurisdictione, Episcopo associatus est.
Cum principalis caussa non subsistit, nec ea omnia, quæ sequuntur ex illa, ibidem.
98 Vicarius ab Episcopo iurisdictionem non accipit, sed à lege mediante nominatione Episcopi.
99 Iurisdictio Vicarij certis limitibus circũscripta est.
100 A Vicario Capituli sede vacante ad Capitulum prouocari non potest.
101 Sede vacãte iurisdictio Episcopi ad Capitulum deuoluitur.
102 Capitulum sede vacante generalem Vicariũ constituit, & taliter electus iurisdictionem habet ordinariam, & idem tribunal, & auditorium cum Capitulo constituit.

120 *Collatio beneficij facta à Vicario, dum Episcopus excommunicatus est, non valet, sed Vicarius ob id irregularis efficitur.*
Nisi Episcopus esset toleratus, aut occultè excõmunicatus. ibidem.

121 *Capitulo sede vacante excommunicato, vel iurisdictione priuato eius generalis Vicarius iurisdictionem exercere non poterit; etiam si constitutus fuerit à Metropolitano ob negligentiam capituli, secundùm formam sacrosancti Concil. Tridentini.*

122 *Iurisdictio capituli sede vacante ob eius negligentiam non deuoluitur ad Metropolitanum; sed tantùm Vicarij deputatio.*

123 *Vicarius foraneus Episcopi, aut Capituli sede vacãte potest non obstante Episcopi, aut Capituli excõmunicatione iurisdictionem exercere.*

124 *Pro contraria parte proponitur argumentum.*

125 *Pro eius enodatione distinctio adhibetur.*

126 *Recusato Episcopo, Vicarij iurisdictio suspenditur.*

127 *Expositio. l. vnica. C. si quacumquè prædit. pot.*

128 *Aliæ expositiones remissiuè.*

129 *Noua auctoris interpretatio ad d. l. vnic.*
Præfecti Prætorio Vicarios in prouincijs constituebant. ibidem.

130 *Glos. vlt. in. c. 2 de cons. in 6. exponitur.*
Vicarij & Episcopi non est idem tribunal, quoad recusationem, & quomodo id intelligatur? ibidem.

131 *Verba scribentium secundùm iura, quæ allegant, interpretanda sunt.*

132 *Vicarius recusari potest ob iustam Episcopi suspicionem.*

133 *Contraria sententia à nonnullis probatur.*

134 *Prior sententia verior est, sed non ea ratione, qua scribentes communiter adducuntur.*

135 *Vicarius Episcopi per Papam confirmatus ob iustã Episcopi suspicionem recusari non poterit.*

Vicarius à Papa confirmatus non potest ab Episcopo reuocari. ibidem.

136 *Contrarium verius est.*

137 *Confirmatio nihil de nouo addit, sed actum tantùm prout est, confirmat.*

138 *Excommunicatus ab Episcopo, ab eo absolui potest, etiam si excommunicatio fuerit per Papam confirmata.*

139 *Statuentes statuta per se condita tollere possunt, etsi statuta per superiorem fuerint confirmata.*

Confirmatio Principis non efficit, vt eius statuta di cantur. ibidem.

140 *Vicarius à Papa constitutus nequit ab Episcopo reuocari.*

141 *Delegatus seu Vicarius foraneus ob iustam Episcopi suspicionem recusari potest.*

142 *A delegato Episcopi ad Vicarium ipsius rectè prouocatur, & num. 148.*

143 *Contrariæ sententiæ assertores referuntur, & eorumdem fundamenta adducũtur, ibidem, & nu. sequentibus.*

Delegato Episcopi recusato solus Episcopus de causa recusationis cognoscit. ibidem.

144 *Recusatio, & appellatio æquiparantur.*

145 *Dele*

145 *Delegatus in caussa sibi ab Episcopo commissa maior est ordinario.*
146 *Episcopus caussæ cognitionem alicui delegãs, iurisdictioni Vicarij derogare videtur.*
147 *Opinio Abbatis Panormitani adducitur.*
148 *Auctor priorem sententiam sequitur, & argumentis aduersæ partis satisfacit, & num. sequentib.*
149 *Caussa recusationis Episcopi delegato obiectam, coram Vicario discuti potest.*
150 *Quoties fit mentio de Episcopo, persona etiam Vicarij subintelligitur.*
151 *Lex, quæ prohibet nihil ab alio prorsus præter quàm ab Episcopo decerni, Vicarij personam non excludit.*
Adducitur sacræ Congregationis declaratio, ibidẽ.
Intellectus c. si contra vnum, §. cum autem de officio deleg. lib. sex. ibidem.
152 *C. studuisti, de officio legati exponitur.*
Delegatus Pontificis ad vnam caussam maior est legato.
Secus in delegato Episcopi, ibidem.
153 *Legatus Papæ non constituit idem tribunal cũ eo.*
154 *Sublata iurisdictione Vicarij in vna caussa eo quòd alicui specialiter delegatur, quoad primam instãtiam sublata intelligitur, non quoad appellationem.*
155 *Excommunicatus ab Episcopo, per Vicarium absolui potest.*
156 *Ad illum absolutio spectat ad quem ligandi potestas pertinuit.*
Et quomodo id accipiatur, ibidem.

Suppli-

Supplicari tantumdem ad Principem licet. ibidẽ.
A Sententia Principis prouocari non potest. ibidẽ.
171 Episcopus potest in integrum restituere contra sententiam sui Vicarij.
172 Vicarius aduersus propriam sententiam in integrum restituere potest, & traditur ratio.
Vicarius, seu alius iudex ordinarius sententiam suam retractare non potest. ibidem.
Differentia inter appellationem, & in integrum restitutionem adducitur. ibidem.
173 Vicarius in integrum restituere potest aduersus sententiam sui Episcopi.
174 De Vicario generali ad ciuitatem tantùm constituto ad Episcopum appellari nequit.
Contrarium verius, ibidem.
175 A sententia diffinitiua non potest ad Episcopum appellari, secus ab interlocutoria.
176 Sententiam interlocutoriam iudex, qui eam protulit, potest mutare.
177 Episcopo de nullitate sententiæ sui Vicarij cognoscere licet.
178 Iudex, qui sententiam tulit, de nullitate suæ sententiæ cognoscere potest.
179 Non licet á sententia Vicarij ad Episcopũ prouocari in his casibus, qui in generali commissione continentur.
Secus in his, qui non competunt ei, nisi specialiter committantur.
180 Casus, qui exigũt speciale mandatũ, & num. sequen.
181 Vicarius generalis Episcopi sine speciali commissione nequit beneficia conferre.

182 *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis nõ esset verisimiliter concessurus.*

Donare non potest is, cui bonorum administratio etiam libera concessa est, ibidem.

Collatio beneficiorum quædam donatio est. ibidem.

183 *Quæ sunt meræ gratiæ absque speciali commissione expediri nequeunt.*

184 *Habens potestatẽ recipiendi resignationẽ beneficiorum caussa permutationis, non videtur habere potestatẽ conferẽdi beneficia permutare volẽtibus.*

185 *Idem in Cardinali Vicario constituto alicuius prouinciæ locum habere Bald. existimauit.*

Contraria sententia refertur. ibidem.

186 *Vicarius sine peculiari Episcopi mandato à patrono præsentatum instituere non potest.*

187 *Cõtraria opinio traditur, quæ verior est, & nu. 189.*

188 *Vicarius ex sola generali commissione potest œconomum deputare Ecclesiæ patronatæ vacanti pro eiusdem fructuum custodia.*

Ad eum pertinet Ecclesiæ vacãtis custodia ad quẽ eius institutio spectat, ibidem.

190 *Declarationes sacræ congregationis Cardinalium S. Concil. Trid. eandem auctoritatem habent ac si à Papa scriptæ essent.*

191 *Nõ licet Vicario criminales caussas expediri, nec inquirere, corrigere aut punire subditorum excessus sine speciali mandato Episcopi.*

192 *Potest inquirere sine speciali commissione ad effectum remittendi culpabiles ad Episcopum.*

Qui non potest condẽnare, nec etiã absoluere. ibid.

194 *Traditur contraria opinio.*

214 *Nec*

214 Nec donationi iuris patronatus decretum & auctoritatem interponere.
215 Nec matrimonij monitionibus dispensare etiam iusta caussa interueniente.
216 Contraria sententia communis & receptior est.
Respondetur contrarijs obiectionibus. ibidem.
217 Quoties aliquid Episcopo conceditur, Vicarij persona non excluditur.
218 Nec relaxare interdicta.
219 Nec alium Vicarium deputare, qui vices suas generaliter obeat, etiam si sit Vicarius Papæ.
220 Nec nouas erigere parrœchias.
221 Nec potestatem dispensandi habet.
Quæ sunt meræ gratiæ & voluntatis non veniunt in generali concessione. ibidem.
222 Nec pias defunctorum voluntates exsequi potest.
223 Nec beneficia vnire, aut reuocare vniones, & Ecclesias diuidere.
224 Nec ei diœcesim visitare licet.
225 Nec indulgentias concedere.
226 Nec diœcesanam Synodum congregare.
227 Nec decretum interponere in alienationibus, vel transactionibus rerum Ecclesiasticarum.
228 Nec à suis beneficijs, officijs, vel administrationibus, aut ab ordine aliquos amouere.
229 Nec absoluere à casibus Episcopo reseruatis, vt in irregularitatibus suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus.
230 Nec ædificationi monasterij per testatorem relicti assensum, & auctoritatem interponere.

231 *Nec imponere pensionem super beneficijs, vbi Episcopus posset.*
232 *Nec caussam restitutionis in integrum decernere.*
233 *Contraria opinio verior.*
234 *Nec iuramentum purgationis canonicæ deferre.*
235 *Nec œconomum Ecclesiæ constituere.*
236 *Nec consensum præstare, vt Metropolitanus de caussa cognoscat omisso appellationis articulo.*
237 *Nec voluntatem puellæ habitum regularem suscipere, aut professionis votum emittere volentis explorare potest.*
238 *Nec corporales pœnas in pecuniarias conuertere.*
239 *Nec auctoritatem interponere creationi dignitatis à Canonicis factæ.*
240 *Nec Ecclesias vetustate collapsas in matrices vel alias Ecclesias viciniores transferre.*
241 *Nec Episcopis à suis diœcesibus expulsis licentiam concedere in diœcesi sua iurisdictionem exercēdi.*
242 *Nec publicas pœnitentias imponere.*
243 *Nec de specialiter Episcopo reseruatis cognoscere.*
244 *Nec de crimine hæresis cognoscere.*
245 *Nec potest, si Episcopus fuerit, ea quæ sunt ordinis exercere.*
246 *Nec potestatem exercendi ea quæ sunt ordinis alteri Episcopo concedere.*
247 *Nec permutationes beneficiorum expedire.*
248 *Nec feudales caussas cognoscere.*
249 *Nec præsentare ad beneficium ad Episcopi præsentationem pertinens.*
250 *Nec auctorare exemplū ex originali sumptum vt eandē vim & auctoritatem cū originali habeat.*

251 *De Vicario ad Episcopum appellari non potest in casibus, qui exigunt speciale mandatum si simul cũ generali potestate specialiter concedantur.*

252 *Si Vicario simul cum commissione generali, aliquæ caussæ ex specialibus cõmittantur clausula generali adiecta,* & ad omnia alia, &c. *in omnibus, etiã non expressis, ordinariam iurisdictionem habet.*

253 *Generalis potestas cum expressione aliquorum casuum exigentium speciale mandatum, non extenditur ad speciales casus maiores expressis.*

254 *Si in generali mandato reseruantur aliqui casus requirentes speciale mandatum, ceteri omnes veniunt, qui expediri non possunt sine speciali commissione.*

255 *Si separatim vicario committantur ea, quæ requirunt speciale mandatum, in his iurisdictionem ordinariam habebit, si Episcopus in cõmissione dicat,* potestatem aliàs commissam se extendere, & ampliare.

Secus si in commissione Vicarij mentio fiat, contra Ioan. Andr. & Thom. Sanch. ibidem.

BONIFACIVS VIII. Summus quondam Romanæ sedis moderator, & vrbi, Orbiq; nõ minus ornamento vitæ, quàm Pontificia dignitate clarus, in c. 2. de cõsuetudine, lib. sexto, hæc posteritati mandata verba dereliquit. *Non putamus illam consuetudinem quantocumquè tempore*

pore defacto seruatam consonam rationi, quòd ab officiali Episcopi ad eundem Episcopum valeat appellari: Ne ab eodem ad se ipsum (cum sit idem auditorium vtriusque) appellatio interposita videatur. His non dissimile Innocentij IV. decretum in c. Romana 3. infra, de appellationibus. *Cum suffraganeorum* (inquit) *Remensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de caussis ad ipsorum forũ pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt) vnum & idem consistorium, siue auditorium sit censendum: ab ipsis officialibus non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Remensem est curiam appellandum.* Ex quibus verissimum illud iuris nostri axioma depromittur. 1 Appellationem de officiali Episcopi ad ipsum Episcopum interponi non posse; adeò vt contrarium vi cuiuslibet consuetudinis induci nequeat, quod crebriori Interpretum calculo & vna scribentium opinione receptum, & comprobatum est. Vt videre licet præter Classicos in dictis iuribus apud Abb. in c. si quis 1. lect. num. 26. & in 2. num. 31. extra de foro comp. & in c. cum terra, num. 1. de electione, Bart. in l. 1. in fine. ff. quis & à quo appel. Veroi. in rubr. de appellationibus, num. 4. & consi. 22. num. 13. vol. 1. & consil. 149. nu. 13. vol. 3. Ang.

de Gambilionibus, in l. quod dicitur, num. 9. ff. quis & à quo appelletur, Puteus decis. 94. in fin. lib. 1. Anasthas. Germon. lib. 1. animaduers. iur. c. 7. per totum Petr. Gregor. in c. conquerente, de officio ordinar. c. 11. num. 22. Iacob. Menoch. tom. 1. consiliorum, consil. 51. nu. 12. cum sequentibus, Ioan. Picard. inter consilia Menochij, consil. 52. num. 17. 108. & 160. volum. 1. Paz in praxi, tom. 2. præludio 3. num. 4. Greg. Lopez in l. 2. titu. 4. par. 3. glo. 1. post mediũ, Segura in direct. iudic. 2. part. c. 16. nu. 3. Sbrocius de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 22. nu. 8. & lib. 3. quæst. 2. Lancell. in §. final. cum glo. verbo Vicarium generalem, institutionũ de officio Vicarij, Ant. Cuc. lib. 2. instit. maior. titu. 8. de Vicarijs, per totum, Thomas Sanchez de matrimonio, tom. 1. lib. 3. disput. 29. quæst. 1. num. 12. Bartolom. Vgolin. de officio & potestate Episcopi. c. 4. §. 9. nu. 2. Mohedan. decis. 5. sub titu. de appellationibus, & ibi Ioan. Paul. Bonfiol. eius additionator, Azor lib. 3. institut. moral. c. 43. Marquesan. de commiss. vtriusque signaturæ 1. par. c. 6. nu. 67. Iacob. Laurẽtius in tract. de iudic. suspect. c. 4. nu. 12. Cardin. Tusc. practic. concl. iuris, litter. V. conclus. 184. num 1. & concl. 186. num. 1. & 2. Rota in titul. de officio Vicarij, decis. 3. aliás 350. in nouis, & decis.

cis.1131.tom.3.diuersorum. Cuius rei rationem aliunde perquirere superuacaneum reor, cum 2
superiora iura illam exprimant,ibi: *Ne ab eodem ad se ipsum(cum sit idem auditorium vtriusque) appellatio interposita videatur.* & ibi: *Ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur.* Ratio enim his verbis manifestè ostéditur quare de officiali Episcopi ad ipsum Episcopum appellatio omnino prohibeatur, nam cum officialis Episcopi,& ipsius Episcopi vnum tribunal & auditorium censeatur,eademque insuper persona iudicetur, naturalis ratio dictat, ne de sui ipsius sententiæ iniquitate iudicium elargiatur.

Hinc Adrianus perpetua constitutione cauit, 3
ne Princeps á senatu appellari posset, vt refert Vlp.in.l.1.in principio.ff.á quibus appel.non licet, quia á Principe ad eundem prouocari videretur,cum Senatus Princeps sit. l. quisquis.5. C.ad leg.Iul.maiestat. l.1. §. de qua autem iun- 4
cta glo.verbo Senatus.ff.de postulando,Ias.in.l. quo minus,num.2.ff.de fluminibus,Treuis.decis.59.nu.19.lib.1.Prosper.Fasct.consi.183.nu.3. Crauet.alios referens consil.198,num.7.& consil.144.nu. 20. Quare Iulianus ipse in.l.ius senatorū.8. C.de dignitatibus,lib.12.in ordine sena- 5
torum connumeratur,& senatores Principi in-

hærere dicuntur, ficut ftellæ firmamento cæli,
5 vt tradit Fontanel.in tract.de pact.nuptial.clauf. 3.glof.1.num.4.ac proinde, qui eos occidit, vel
6 in eos machinatur, in Principem machinari, & læſſæ maieftatis crimen videntur commififſe.d. l.quisquis,cum pluribus quæ tradit Farin.de crimine læſſæ maieftatis,quæſt.112.infpect.1. num. 64.volum.4.

Nec Romanum ius à Præfecto Prætorio ad Principem appellari finebat.l.à Proconfulibus 19.C.de appel.l.1. C.de fentētijs Præf.Prẹt.l.1.de officio Præf.Prẹt.l.Præfecti 17.ff.de minor,quia
7 vt ait lex à Proconfulibus 16. de appel. in Cod. Theodof.folus Præfectus Prætorio vice facra iu
8 dicat,cæteri per imaginem,& ideò ab eo appellari non poteft, ne vt ibidem Conftantinus inquit: *Iam noftra contingi veneratio videatur*,id eft ne à nobis ipfis appellari videatur, vt eleganter expendit Cuiat.in recitationibus ad.l.eos qui.6. C.de appellat.

Nec enim confuetudine induci poteft quan-
9 tocumque tempore fuerit feruata, quòd de officiali Epifcopi ad Epifcopū appelletur, vt in præfenti Bonifacius innuit: quia cum huiufmodi prouocatio appellationis naturam & effentiam
10 fubuertat,cuius fubftātia in eo potifsimùm con fiftit,

ſiſtit, vt de inferiori ad ſuperiorem iudicem deferatur iuxtà tex. in. c. Anteriorum 28. §. illo videlicet 2. quæſt. 6. ſub illis verbis: *Cum nõ oporteat ad compares iudices appellationes referri, ſed à minori iudicio in maius tribunal aſcendere, &c.* c. hoc etiam, eadem cauſſa, & quæſt. c. cum appellationibus, infra de appel. l. 1. §. ab eo. ff. quis & á quo appelletur. l. 1. §. ſi quis in appellatione, & in. l. Imperatores. ff. de appel. l. præcipimus. C. eodẽ titu. l. Præfecti. §. final, de minor. glo. in præſenti, verbo *officiali*, & verbo *appellari*, in fine, in. c. ſi contra. 4. infra de officio delegati, Anchar. in præſenti, nu. 2. Abb. in rubrica extra de appellat. nu. 2. Decius num. 4. Auguſt. Beroi. num. 11. 13. & 20. & ferè omnes communiter ibidem. Rochus, in c. final. num. 229. Extra eod. Rebuf. 3. tom. comment. ad. ll. Gal. in tractat. de appellat. in præfat. num. 2. Vnde cum non valeat conſuetudine induci, vt alicuius actus ſubſtantia mutetur, vti ad 11
rem noſtrã tradit Philip. Franc. in pręſenti, nu. 7. Abb. quæſt. 1. num. 26. Immol. in. c. poſtulaſtis, num. 9. paulò ante medium de cõceſsione præbendæ. Barbatia in rubrica de fide inſtr. nu. 141. Ant. Burgenſ. in. c. cum omnes, nu. 319. de conſtitut. Tiber. Decianus, plures referens tom. 5. conſil. 2. num. 12. Rebuf. vbi ſupra num. 4. & 5.

Petrus

Petrus Surd. consi. 47. nu. 13. & consi. 106. nu. 10.
12 vol. 1. & Scribentes communiter in. c. final. per tex. ibi extra de cond. apposit; quia sublata rei substãtia res ipsa deficit. l. Iulianus. §. si quis rem, ff. ad exhibendum, ideò cum Episcopus sui officialis respectu eadem persona, vnum tribunal, & auditorium reputetur, nimirùm si secùs fiat, id est; si de officiali Episcopi ad eundem Episcopum appellatio deferatur, tamquam substantiæ appellationis repugnans, nullo temporis suffragio coadiuuari Bonifacius in præsenti cõstituat. Cui verisimæ rationi subscribũt præter relatos, Decius in. c. dilecti, el. 3. nu. 4. extra de appellat. Sbroc. alios cumulans, d. tract. de Vicario Episcopi, lib. 3. quæst. 2. num. 2. 3. & 4. Paz in praxi, tom. 2. præludio 3. num. 3. Marquesan. de commisione vtriusque signatur, 1. part. c. 6. nu. 67.

13 Nunc autem libet in præsentis tractatus limi
14 ne, vt textui nostro, & eius relectioni planus aditus fiat, prælibare, idem officialem, ac Vicarium
14 esse. Nam quemadmodum Vicarius ex eo ita dicitur, quòd alterius vice fungatur. l. sciẽdum 4. §. legati. l. Vicarius 13. ff. de legationibus. l. 1. & 2. C. de officio eius. præclarè Casiodorus, lib. 6. Variarum in formulá 15. Vicarij vrbis. *Vices agentium* (ait) *mos est, sic iudicum voluntatibus obedire,* *lumi-*

ut suas non habeant dignitates. Splendent mutuato lumine, nituntur viribus alienis, & quædam imago in illis videtur esse veritatis, qui proprij non habēt iura fulgoris. & inferiùs, *vice sacra sententiam dicis*, id est (vt interpretor) Principis loco ius dicis, quò etiam spectat illud Ammiani Marcellini, lib. 14. *Et ne quid suspicaretur* (inquit) *aduersi venturus, Vicarius eius, dum redit., Prosper missus est Comes*; successorem autem Vicarium appellari non est quod quisquam miretur quandoquidem in locū eius, cuius vicem agit, ingreditur, & succedit, & elegantissima verba Columellæ, lib. 11. c. 15. de re rustica: *Etenim qui me absente in meum locum substituitur, & Vicarius meæ diligentiæ succedit, is ea, quæ ego scire debet.* Et Ciceronis 5. in Verrem: *Vnum & quinquaginta aratores ita video deiectos, vt ijs ne Vicarij quidem successerint.* Et alibi. 6. in Verrem: *Si hoc* (inquit) *quod abs te postulo minus ad officium tuum pertinere arbitrabere, succedam ego Vicarius tuo muneri, suscipiam partes, quas alienas esse arbitrabere.* Et pro Roscio. Amer. *Propterea quòd quibus rebus ipsi interesse non possumus, in his Vicaria fides amicorū supponitur.* De nominatione nimirùm à seruorum seruis olim deducta; nam Vicarius dicebatur seruus inferioris notæ, & qui ipsius ordinarij

D seruí,

ſerui, ſeruus erat, vt ex l. 6. 7. 17. de peculio, & ex l. 5. de tribut. acti. notat Ræuar. lib. 5. varior. c. 20. Vnde in Gloſſario veteri Vicarius, δουλόδουλος, quaſi ſerui ſeruus. Martia. explicat epig. 18. lib. 2.

Eſſe ſat eſt ſeruum, iam nolo Vicarius eſſe.

Cui concinunt Senec. c. 8. de tranquilit. animi, & alij quos tradit Cælius Rodig. lib. 13. c. 53. Lipſius in Senec. & Rader. in Martial. Ita ſimiliter
15 officialis dicitur quaſi alterius officium exercẽs: vt notat Petrus Greg. in c. conquerente de officio ordinarij, c. 11. num. 21. ſic apud Apuleium, Metam. lib. 1. Miniſter, ſeu Vicarius Magiſtratus appellatur his verbis: *Iubet officialem ſuum inſuper piſces inſcẽdere: ac pedibus ſuis totos obterere,* & alibi: *Sed iuſſit Poteſtas officialem ſuum magna ſeueritate coerceri.* Hinc ait Ioannes Andreas in
16 addit. ad Speculatorem in rubrica de officio Vicarij, verba iſta ſinonyma eſſe, & idem ſignificare officialis verbum, quod Vicarius; ſequitur Barbat. in Clement. etſi principalis de reſcrip. nu. 16. inquiens opinionem Ioan. Andr. veram eſſe, & ſic in effectu nullam differentiã verſati, ſed tantum in nomine. Eamdem opinionem tenuerũt Toletañ. noſter Scæuola Dida. Couar. lib. 3. var. c. 20. num. 46. Hipol. Rimin. num. 113. in rub. ff. de offic. eius. Mandoſ. in tract. de commiſsionibus

bus in commiſsione per breue 28. verbo Vicario: & in regul. 14. Chancel. quæſt. 6. nu. 16. communẽ & receptam dicit Sbroc. d. lib. 1. quæſt. 7. à num. 7. cum ſequẽtibus, Gonçal. in reg. 8. Chancel, gloſ. 5. §. 3. num. 8. quidquid in contrarium dixerint Guliermus in Clement. 1. num. 13. cum ſequentibus de officio Vicarij, & Federic. de Senis conſ. 302. num. 4. perperam inter Vicarium, & officialem differentiam conſtituentes, quos refert, & improbat Bernard. Diaz in pract. crimin. canonic. c. 3. num. 2. & Menoch. lib. 1. conſil. 51. num. 38. conducit ſacroſanctum Concilium Tridentinum, ſeſ. 24. de reformatione, c. 16. ibi: *Officialem, ſeu Vicarium, &c.* Quæ verba cum eamdem ſignificationem, & eumdem ſenſum habeant, Romanæ Curiæ ſtilus obſeruat, vt in ex- 17
peditionibus, ſeu delegationibus ad Italiam, Vngariam, Dalmatiam, Epyrum, ſiue Albaniam, Sclauoniam, Cyprum, & Cretam, & partes Oriẽtales, Siciliam, Sardiniam, & Corſicam concernẽtibus Chancellaria verbo Vicario ſemper vtatur, hac formula: *Dilecto filio Vicario Bononienſi venerabilis fratris noſtri Epiſcopi Bononienſis in ſpiritualibus generali.* Sed vltra montes Alpinos, vt in Hiſpania, Gallia, Germania, Polonia, Anglia, & Africa officiales nominantur his ver-

bis: *Dilecto filio nostro officiali Toletano, &c.* vt testatur Hieron. Paul. in pract. Chãcel. Lapũ, & Ioan. de ligo. referens, fol. mihi 7. & 8. Quinctil. Mãd. in tract. de monitorijs, quęst. 60. verbo eorumquè, nu. 8. & in d. tract. de commissionibus, cõmissione per breue 28. verb. Vicario Bononiẽsi, & in regul. 14. Chancellariæ, quæst. 6. nu. 8. Iacobus Sbrocius in tractat. de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 2. num. 10. Quæ omnia cum vera sint quoties dicitur de officiali Episcopi ad Episcopũ appellari non posse, nihil aliud intelligitur quàm quod de Vicario Episcopi ad Episcopum appellatio interponi nequeat, cum vnum sit tribunal & auditorium vtriusquè; alioqui de se ipso ad se ipsum (contra naturam appellationis & substantiam) appellatio (vt diximus) interponeretur.

Hinc cum summus Pontifex Christi D.N. Vi-
18 carius sit, c. inter corporalia, c. quanto, c. licet de translatione Episcopi, & vnum idemque tribunal, & consistorium cum Christo habeat secundùm Innocentium, Hostiensem, & alios in d. c. quanto, Franc. Marc. quæst. 1311. num. 1. tom. 1. Iacob. Laurentium in tract. de iudic. suspecto, c. 2.
19 num. 3. adeò vt defuncto Pontifice Ecclesia vacare non dicatur, vti ex glos. in Clementina ne Romana de electione, & Innocen. in d. c. quan-

to,

to, tradit Franciſcus Marc. vbi ſupra, num. 2. ideò
hæreſim ſentire videtur, qui à ſententia Papæ ad 20
Chriſtum appellat; quaſi Papam Chriſti non eſſe
Vicarium, nec cum eo idem tribunal habere cre
dat, vt Ioannes Gaufredus inquit in collectario
iuris in c. quæ multoties, num. 10. de reg. iur. Ale
xan. in c. perceptis col. 2. diſtin. 12. Palac. Rubeus
de iure obtentionis Regni Nauarræ 2. part. §. 4.
in principio.

Aduertendum tamen eſt Vicarios, ſeu officia
les Epiſcopi in iure noſtro tripliciter accipi; qui- 21
dam nati, ſeu legitimi ſunt, foranei cōſtituti alij,
alij verò dati, ſiue conſtituti generales nuncupā-
tur. Legitimi nam;, ſeu nati dicūtur qui à lege 22
ipſa conſtituti ſunt: Archidiaconus videlicet, &
Archipresbyter, c. 1. extra de officio Archidiaco
ni in principio illis verbis: *Vt Archidiaconus poſt
Epiſcopum ſciat ſe Vicarium eſſe in omnibus*: & in
calce, ibi: *Ad vicem ſui Epiſcopi Vicarius reperia-
tur*. c. vt ſingule de officio Archipresbyteri, Bu-
trius, & alij in d. c. 1. de officio Archid. Hoſtienſ,
in ſumm. eodem titul. num. 1. & 4. & in titul. de
officio Archipresbyteri. num. 2. Mandoſ. reg. 14.
Chancel. quæſt. 6. num. 16. Pater Azor lib. 3. inſt.
mor. 2. part. c. 14. in principio, & in verſic. ſexto
quæritur, & c. 15. verſic. alter vero, Marant. de

ordin.iudic.4.part.distin.5.principal.num.7. Archidiaconi enim ipso iure absque aliquo facto Episcopis absentibus, & eorum officialibus Vicariorũ munus exercent, vti ex Butrio, Hostiens. Mandos. Fran. Marc. & alijs tradit Sbrocius lib.1. de Vicario Episcopi, quæst.2.nu.15. & quæst.36. numero. & sede vacante dum Capitulum Vicarium eligit, eius vicem in omnibus substinent. Foller. in comment. ad const. Regni, titu. de sacros. Ecclesi. in c. ad audientiam, num. 75. post Abb. in c. dilecto, nu.3. de officio Archid. Vnde
23 sede vacante, vel absente Episcopo nullo per eũ Vicario relicto Archidiaconus monitoria concedere potest, vt nouissimè tradit Petrus Lazarius de monitorijs, sect.1. quæst.6. num.11. & dimissorias litteras ad suscipiendos ordines dare, & alia plura exercere, vt tradit Cuccus inst. maior. lib.2. titu.9. de officio Archid. num.17.

Foranei autem illi appellantur, qui extra Ciui-
24 tatem in qua est Episcopi sedes, iurisdictionem exercent, vt potè quos Episcopus in certa diœcesis parte, vel in oppidis constituit, glo. in Clementina, etsi principalis verbo foraneus de rescriptis, & in c. 1. eodem verbo de officio ordin. hoc libro, & vtrobiquè DD. & in rubr. ff. de officio eius, vbi Calefatus num.48. Alexan. consi.12. num.3.

num. 3. vol. 6. Franciscus Marc. in decissionibus Delphinatus 1. part. quæst. 317. num. 17. Ant. Cuccus lib. 2. institut. maior. c. 8. de Vicarijs, num. 3. Maranta de ordin. iudiciorũ 4. part. quinta principali distin. num. 14. Ob idquè foranei nuncupantur, quia foris, id est extra locum, in quo Episcopalis sedes est, Episcopi vice fungũtur, vel quia forum teneant, aut quia de foris veniãt, vt ait gl. vbi supra verbo foraneus in d. c. 1. de officio ordin. in 6. Siluest. in sum. verbo Vicarius, quæst. 4. in principio, notat Rebuf. in praxi beneficiali, titul. de forma & declaratione nouæ prouisionis, verbo officiali Episcopi, num. 1. Anasthasius Germonius lib. 1. animaduers. iur. c. 7. in principio.

Datiui tandẽ Vicarij, seu constituti generales appellãtur, quos Episcopus creauit, vel consti- 25
tuit vt eius vices gererent in eodem tribunali & loco, in quo ipse ius dicere consueuit, vt tradit Bartol. Maranta, Calephatus, Alexand. Franciscus Marcus, & Couar. relati à Iacobo Sbrocio lib. 1. de Vicario Episcopi, quæstio. 2. numer. 4. Sanè cum hij omnes sint Episcoporum Vicarij, inde velut in quandam consequentiam de- 26
ducitur, prohibitionem appellationis de Vicario Episcopi ad Episcopum vt potè generalem à Bonifacio in præsenti prolatam vniuersos Episcopi

Vica-

Vicarios comprehendere, ita vt à cuiuslibet eorum sententijs ad Episcopũ prouocari non possit, cum generalis legis decisio generalem intel-
27 lectum accipiat, l. 1. §. generaliter, ff. de legatis præstandis, l. final. in fine, vbi Angel. C. de dotis promissione, sequitur Ias. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu. 110. ff. de verborum obligationibus. Hinc est quod dici solet, quòd si lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de publ. in rem acti. c. quia circa 22. de priuilegijs, c. Romanorum 9. dist. cum plutibus alijs, quæ tradunt Bart. in l. 3. ff. de officio præsid. Ias. in l. quamuis de in ius vocando, & in l. non dubium, num. 38. versic. item ad istam, C. de legibus.

Contrarium tamen nihilominus verius est, nã
28 de sententia lata à Vicario nato, id est Archidiacono, vel Archipresbytero rectè ad Episcopum appellatio defertur. Vt Innocentius IIII. docet in d. c. Romana. §. ab Archidiaconis infra de appellat. dum ait: *Ab Archidiaconis verò alijsquè inferioribus Prælatis suffraganeis subiectis eiusdem, & eorum officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eãdem Curiam omißis dictis suffraganeis appellari.* Quod quidem ideò fit, quia ratio, ob quam prohibetur appellatio de Vicario ad Episcopum,

copum, in præsenti conititur; quod Vicarij & Episcopi vnum tribunal, & auditorium sit, quæ ratio omnino in Vicario nato cessat, cuius iuris- 29
dictio inferior, & separata ab Episcopi iurisdictione est, nec vtriusque idem tribunal reputatur, nam licet ipse Archidiaconus, vel Archipresbyter ordinaria à lege ratione officij, & dignita- 30
tis sibi tributa, fruatur iurisdictione, vt docet glos. in c. vt singulæ verò referant de officio Archipresbyteri per tex. in c. 3. de officio iud. ordi. & in c. 1. de consanguinitate, & affinitate. Hostiensis in summa, tit. de officio Archidiac. nu 4. Cardinalis, & Innoc. in d. c. 1. de officio Archidiac. Maranta de ordin. iudic. 4. part. distin. 5. principal. à num. 6. vsque ad 9. Ant. Cucchus, lib. 2. instit. maior. titu. 10. de officio Archidiac. num. 18. vsque ad 20. Pater Azor lib. 3. inst. moral. 2. par. c. 15. versi. alter vero, & versi. sexto quęritur: non tamen eamdem, quam Episcopus, sed inferiorem quidem obtinet, vt colligitur, ex d. §. ab Archidiaconis, ibi; *Alijsque inferioribus*. c. ad hæc de officio Archidiac. cum similibus. Ant. Cucchus d. titu. 8. de Vicarijs, num. 23. & sequenti, vnde cum prohibitionis ratio, de qua in præsenti in Vicario nato cesset, ab eius sententia, vt ab inferiore iudice prolata, rectè ad Episcopum

appellabitur, quamuis prohibitio generalis omnes Episcopi Vicarios regulariter comprehédere videretur.

31 Rursùs nec locum habet prædicta prohibitio in Vicario foraneo, nam cum ipse diuersam ab Episcopo iurisdictionem habeat, siquidem Epis-
32 copus ordinaria, c. cum Episcopus 7. infra de officio ordinarij, c. conquerente, c. cum dilectus extra eodem c. cum venerabilis de except. ipse
33 verò delegata ab Episcopo iurisdictione fruatur, glo. in Clementina 2. verbo foraneus, & ibi Cardinalis de rescript. Bart. in l. 1. in fine nu. 2. ff. quis & à quo appel. Alexan. & alij in rub. ff. de officio eius, idem Alexan. consi. 12. num. 3. vol. 6. Felin. in rubr. de officio delegati, num. 41. Purpurat. in d. l. more 5. num. 94. ff. de iur. omnium iud. & in rubr. ff. de officio eius, num. 10. in fine, Nauarr. consi. 36. num. 1. Bened. Capra. in repet. Clemen. & si principalis, num. 52. de rescript. Marant. Berthac. Couar. & alij relati à Sbrocio d. tractat. de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 13. num. 8. & quæst. 20. num. 4. & quęst. 21. & 22. por totam, & quæst. 23. num. 6. & lib. 2. quæst. 62. num. 27. Siluest. in summa, verbo Vicarius, in principio versic. tertio quia, Auila de censuris 2. part. c. 6. disput. 6. dubio 4. Vgolinus de officio, & potestate Episcopi,

copi, c. 4. §. 9. num. 2. Iacob. Lauren. de iudice, ſuſpecto, c. 4. num. 14. ante finem. Cumquè iure 34
noſtro, more maiorum, comparatum ſit, de delegato ad delegantem prouocari poſſe, c. ſuper quæſtionem 27. §. porrò de officio & poteſtate iud. deleg. c. dilecti de appel. vbi communiter notatur. l. 1. & vltima, ff. quis & à quo appel. l. præcipimus 32. §. hæc ſi appellatio. C. de appellat. l. vnica, verſic. hæc teneant, C. qui pro ſua iuriſdictione, authen. de iudicibus, §. illo cuſtodiendo, Calderin. conſi. 214. aliàs 8. de appellat. Annania conſi. 51. in fine, Caſtr. conſi. 124. incipienti, viſſo puncto, num. 1. lib. 2. Franciſcus Marc. quæſt. 73. num. 2. & quæſt. 345. num. 4. tom. 1. & quæſt. 535. num. 9. tom. 2. Martinus Frecia, alios referens de ſub feudis Baronum, lib. 1. fol. 346. num. 4. Lancel. inſt. can. §. final. verbo Vicarium, de officio Vicarij. Couarr. d. c. 4. pract. num. 8. Thuſcus, pract. concl. iur. litte. A. conclu. 352. nu. 40. Ideò de Vicario foraneo tanquàm à delegato, ad 35
Epiſcopum delegantem cum idem tribunal & auditorium non conſtituant, meritò appellatio defertur, Ioan. Andr. Innoc. Archidia. Anchar. Geminianus, & Philip. Franc. in preſenti, Card. in d. Clement. 2. num. 24. de reſcriptis, Bart. in d. §. 1. ligis 1. num. 2. ff. quis & à quo appelletur,

Alexan.consi.12.lib.6.nu.3.versi. nec etiam prædictis, Felinus in rub. de officio deleg. circa fin. Guidon. Papæ decis.436. nu.41.Purp.in rub.de officio eius,num.10.in fine, Bened.Capr.in Clement.& si principalis,num.52.de rescript. Franciscus Marc.decis.281.nu.6. part.1. Mandos.reg. 24.Chanc.quæst.6.num.6.Maran.de ordine iudic.4.par.5.distin.princip.nu.14.&15. & part.6. actu 2. num.369. & sequent. communem dicit Couar.d.c.4.pract.num.8. Zerola. in praxi Episcopali,1.par.verbo Vicarius,§.2. Sbroc.d. tract. lib.2.quæst.62.num.6.& 7.& lib.3. quæst.6. nu. 24.& 25. Azor lib.3.inst. moralium, c.45.versic. duodecimo quæro,& versi.final. Garc.de benef. tom.1.5.parte,c.8.num.29.vbi alios refert. Marques. de commissionibus 1.parte, c.6. num. 67. Thom.Sanchez de matrimonio,d.lib.3.disput. 29.num.10.& 12. Iacobus Lauren.in tract.de iudice suspecto,c.4.nu.14. in fine, Thuscus pract. concl.litter. A. concl.350. num. 43. & litter. V. concl.183.num.9.& concl.186.num.6. Auila,& Vgolin.vbi supra, Rota decis. 3. de officio Vicarij alias 350.in nouis.& decis.297.num.1. part.2. diuersorum, sicque in vna Abulensi iudicatum fuisse docet Garc.proxime adductus.

36 Ex his omnibus manifeste deducitur Bonifa-

cium

ciũ VIII. in præsenti de hoc Vicariorũ genere nõ cogitasse, dum generaliter cõstituit, vt de Vicario Episcopi ad Episcopũ appellatio non interponatur, vti obseruauit Glos. nostra, verbo *officiali*, & in d. Clement. 2. verbo *foraneo*, de rescript. Gemin. in c. 1. de officio ord. hoc lib. Calder. consi. 2. de appellat. & DD. supra citati.

Ex quibus sanè facilè colliges neutiquam subsistere posse Anast. Germ. sententiam, viri quidẽ acuti, dum lib. 1. animad. c. 7. & de indultis Card. §. tibi quoad vixeris, num. 88. eo se crimine adstringere videatur (si modò in eo crimen censeri queat) vt contra communem propugnarit de 37
Vicario foraneo ad Episcopum appellationem non admitti. Comprobat itaque Germonius suam sententiam, primò ex tex. nostro, in quo Rom. Pont. statuit de officiali Episcopi ad Episcopum non posse appellari, ergo de Vicario foraneo (inquit) ad Episcopum appellari non poterit, siquidem Vicarius foraneus simpliciter officialis Episcopi dicitur, c. vltimo de officio Vicarij, lib. 6. ibi: *Officialis, aut generalis Vicarius, &c.* Quod idem est, ac si diceret, foraneus Vicarius, vel generalis: facit etiam Cap. cum nullus de tẽporibus ordi. hoc lib. Comprobat deinde ex eo quòd quando iura loquũntur de Vicario gene-

rali, eum officialem principalem, vel generalem appellant. vt constat ex Clement. 2. de rescript. ibi: *Principalis officialis Episcopi*, & ex d. c. vltimo de officio Vicarij, illis verbis: *Aut Vicarius generalis Episcopi*: ergo videtur dicendum, tex. nostrum simpliciter de officiali loquentem, de Vicario foraneo accipiendum esse.

Proinde in eamdem sentétiam mouetur alio argumento desumpto, ex d. c. Romana. §. ab Archidiaconis infra de appellationibus, vbi ab Archidiaconis, & ab alijs inferioribus Prælatis, vel eorum officialibus ad suffraganeos ipsos, id est ad Episcopos, non ad Archiepiscopum appellandum esse Pontifex docuit, & redit rationē, quia Archidiaconi, & alij inferiores Prælati propriam habent iurisdictionem, & Episcopo inferiores sunt. Tunc sic argumentatur; requiritur propria Vicarij iurisdictio, vt ad Episcopum posit prouocari, ergo à Vicario foraneo appellari non potest, quia Vicarius foraneus alienā, hoc est Episcopalem tuetur iurisdictionem, & vna persona simul cum Episropo censetur; ergo si propriam non habet iurisdictionem, sed Episcopalem, non ad ipsum Episcopum, cuius personam representat, sed ad superiorem appellandum est.

Miror tamen, dum hæc contemplor, virum doctum

doctum ita insipidè errasse, & tam leuibus fundamentis à cōmuni sententia recessisse, quibus & si satisfacere neglexerint Thomas Sanchez d. lib.3.disput.29.quæst.1.num.12.& Garc. d.tract. de benef.part.5. tom.1. num. 32. licèt eumdem Germoniū reprehendát. Ego tamen nè fortassè in cautum quemquam fallaciter decipiam, dissoluere non subterfugiam. 38

Primum enim molli (vt aiūt) brachio depellā; decipitur enim prædictus auctor, vt suam comprobet sententiā, Pontificū verbis in d.c.vltim. infra de officio Vicarij, & in d.c. cū nullus infra de tépor. ordi. iuncta Clement. 2. de rescriptis, ex quibus ipse deducit verbum *officialis*, simpliciter prolatū solùm ad foraneum Vicarium referendū esse, quod nequè eorum verbis comprobatur, nequè aliqua verisimili ratione defendi potest: nam ibi Pótifices Summi Vicarium foraneum simplici *officialis*, verbo nominarunt, non vt propriam verbi *officialis*, significationem exprimerent, quasi illo verbo, non alius, quàm Vicarius foraneus regulariter comprehendatur; & ex diuerso generalem Vicarium, principalem officialem, seu Vicarium generalem appellant, non vt significent, ad denominandum Vicarium generalem, verbum *officialis*, sufficiēs non esse absque adie-

adiectione *principalis*, aut *generalis*, sed potiùs, vt palàm & sine vlla dubitatione percipiatur, an de generali Vicario, an de foraneo, vel de vtroquè loquantur, vnde verbum illud *officialis*, appositum in dictis iuribus de foraneo tantùm Vicario accipitur, non quia hoc verbum genuina, & propria significatione ad Vicarium foraneum solùm pertineat, sed quia ibi Pontifices generalem postea specialiter nominarunt, ideò ad eùm
39 referri nequit, sed ad foraneum tantùm, aliàs enim si simpliciter officialem Episcopi dixissent, tam de Vicario generali, quàm de foraneo loquutos fuisse credendum esset, iuxta ea, quæ superiùs num. 13. & 16. obseruauimus, & colligitur ex his, quæ tradit Sbroc. d. tract. de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 2. num. 10. per totam, & Franc. Cosci. in rub. de officio delegati, num. 31. pro quo facit glo. celebris verbo *obtinentibus*, in c. statutum, in principio de rescriptis hoc lib. 6. quæ ait dispositionem de officiali loquenté non solùm in principali, sed in foraneo etiam locum habere. Per quam glossam ita interpretatur Gomecius, tex. in c. si annum, in §. si verò infra de iudicijs, dum in commentarijs ad eumdem num. 22.
40 cum sequentibus, ait, verbum *officialis*, de quo ibi, tam de generali, quàm de foraneo intelligi debe-

debere, ita vt ſenſus ſit, quòd quemadmodum principalis Epiſcopi officialis poteſt in ciuitate curatorem minori dare, id ſimiliter officiali foraneo in rure liceat, cum in d. §. ſi verò ſimpliciter illud officiali facere permittatur. Quamuis Ioan. Andr. quem ſequitur Geminianus, & alij in. d. §. ſi verò, num. 2. illum tex. intelligāt ſolùm in generali, nec in foraneo locum habere exiſtimēt. Sed quocumque modo tx. ille accipiatur, ſententiam Anaſthaſij Germonij neceſſariò deſtruit, nam ſi cū eodem Germonio verbum *officialis* Vicarium tantùm foraneum comprehendere dicamus, erit etiam neceſſariò fatendum, d. §. ſi verò de foraneo tantùm accipiendum eſſe, quaſi licitum non ſit Vicario generali minori curatorem dare, ſed tantumdem foraneo, quod manifeſtè falſitatis argui neceſſe eſt, quia ſi Vicarius extra ciuitatem conſtitutus (vt eſt ille qui foraneus dicitur) poteſt minori quatuordecim annis curatorem ad lites dare, cur generali, cui plenior poteſtas & iuriſdictio ineſt, illud in ciuitate non permittatur, cum foraneus in rure maiorem poteſtatem, quàm generalis in tota diœceſi non dicatur habere: imò minorē habeat, d. Clement. 2. de reſcript. cum ſimilibus?

Nec quidquam oberit, ſi aliquis obijciat tex. 41

nostrum secundùm supradictam resolutionem non solùm in Vicario generali, verùm & de foraneo intelligendum esse, cum simpliciter Bonifacius VIII. scripserit, vt consuetudo appellandi de officiali Episcopi ad Episcopum, tanquam irrationabilis non admittatur. Quia facilè respondetur, quod & si verum sit verbum *officialis*, per se sumptum vtrumquè comprehendere Vicarium, generalem scilicet, & foraneum, cum tamen sequentia verba textus, eiusquè ratio non patiātur huiusmodi interpretationē fieri, quoad foranei Vicarij personam, quia postquam Pontifex ibi generaliter dixit, non valere consuetudinem, vt de officiali Episcopi ad Episcopum appelletur, huius decreti sequentem constituit rationem: *Ne ab eodem ad se ipsum (cum sit idem auditorium vtriusq̀e) appellatio interposita videatur.* Quæ ratio in Vicario foraneo omnino cessat, quia eius & Episcopi vnum & idem consistoriū non dicitur, vt rectè adnotauit glo. in d. Clementi. 2. verbo *foraneo*, de rescrip. ibi: *Et quod dicitur vnum consistorium Episcopi, & officialis intelligitur de principali, & generali*, subscribit Cardinalis ibidem, Geminianus, Fel. Cald. & alij plures, quos plena manu supra num. 35. tradidimus. Vnde licèt Pontifex in præsenti officialem Episcopi

38

simpli-

simpliciter nominet, tamen quia postea inquit vnum & idem esse eius & Episcopi auditorium, solùm de Vicario generali locutum fuisse dicendũ est, quia verba generaliter prolata ex adiun- 42
cto interpretationem accipiunt, l. sed si adijciatur 13. & ibi glo. ff. pro socio: cum alijs pluribus, quæ recenset Petr. Surd. vol. 1. consiliorum, consil. 34. num. 39. & vol. 3. consi. 315. num. 26.

Rursus contra eumdem Germonium retorqueri potest, d. Clement. 2. de rescript. vbi Sum- 43
mus Pontifex postquam verbo *officialis*, principalis adiecit ad denominandum Vicarium generalem, de Vicario foraneo loquens non tantũ *officiali* simpliciter dixit, sed *foraneo* addidit, his verbis: *In officiali tamen foraneo*, quasi significet officialis verbo vtrumquè comprehendi, & ideò ad constituendam differentiam inter ipsos, alterum principalem officialem, alterum foraneum nominari necessarium fuit, ergo si vt minus rectè Germonius existimat, vt verbum officialis de generali tantùm intelligatur, opere pretiũ erat principalem adijci, eo quòd ibi Summus Pontifex ita scripserat, sicut similiter in c. 1. de officio ordinarij hoc libro, ab illo etiam non negari oportuit Vicarium foraneum solo *officialis* nomine non posse denominari, nisi verbum

 fora-

foraneus, iungatur, vti ibidem Pontifex coniunxit, ergo nõ sufficit officialem dicere simpliciter, vt foraneum intelligamus.

Præterea si prædicti auctoris opinio aliquo ve-
44 ritatis colore adumbraretur, non leue ex nostro tex. oriretur absurdum, siquidem ibi Bonifacius statuit, de officiali Episcopi ad Episcopum appellari non posse, nec dum cuiusque temporis longo vsu firmata cõsuetudine induci, quòd si Germonio haberetur fides, Vicario foraneo, & non generali hoc interdictum videretur, at id nec ratio eiusdem tex. suadet, nec ipse patitur, cum etiam ibidem fateatur de officiali generali Episcopi ad Episcopum appellari non posse, ergo leue eius argumentum est.

Minus negotij exhibet secundum fundamen-
45 tum, quod pro contraria opinione idem Germonius adducit, ex ratione d. §. ab Archidiaconis, nam respondetur, negãdo illam à Summo Pontifice ibi rationem asignatam fuisse, ob quam appellari posit ab Archidiaconis, vel eorum officialibus ad Episcopum, quia videlicet ipsi Archidiaconi propriam ac inferiorem Episcopo iurisdictionem habent, siquidem ibi Pontifex nullam expressam suæ decisionis rationẽ asignet, sed simpliciter tantùm ab Archidiaconis alijsvè infe-

inferioribus Prælatis ad Suffraganeos, id est ad Episcopos appellationem interponendam esse constituat, vnde licet verum sit ab Archidiacono, vel alio simili inferiori iudice Episcopũ prouocari. Quia Archidiaconus propriam & inferiorem iurisdictionem habet, non tamen inde 46
sequitur necessarium esse iudicem à quo propriam habere iurisdictionem, vt appellatio ad Episcopum deferatur: sufficit namque inferiorẽ habere, etsi non propriã; & ideò à Vicario foraneo ad Episcopum prouocatur, quia etsi ipse propriam iurisdictionem non habeat, cum Episcopi vice fungatur, totus titulus de officio eius, cui mandat est iurisdictio, Episcopo tamen inferior est, quia ille ordinariam iurisdictionem habet d. c. cum Episcopus 7. de officio ordinarij, c. conquerente, & c. cum dilectus extra eodem. Hic verò delegata ab eo iurisdione potitur, vt supra latiùs, num. 33. obseruauimus; quæ quidem iurisdictio inferior est ordinaria argumento tx. 47
in l. iudicium soluitur de iudicijs; l. more de iur. omn. iud. Bald. in c. dilecti el 3. num. 8. de appel. & colligitur ex his, quæ tradũt Paul. Ias. Decius, & alij relati ab Oroscio in rub. de iurisdictione omn. iud. nu. 9. Sbroc. de Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 67. num. 4. Quapropter à sententia fora-

nei merito Episcopus prouocatur, cũ foraneus inferior sit, nec vnum tribunal, siue auditorium cum Episcopo constituat; siquidem non vbi Episcopus residet, & suum tribunal habet, sed foris (vnde foraneus dictus) in opidis extra Ciuitatem ius dicit, vt docet Iacobus de sant Georgio, in inuestitura sua, verbo Vicarius: Couarr. d.c.4.pract.conclus.5.num.8. circa finem, sequitur Roland. à Valle, consi.76. num.17. versic. nec obstat, vol.3.

Hæc igitur omnia quæ hactenus dicta sunt apertisime demonstrant, quàm audacter prædictus interpres communem, ac verissimam om-
48 nium Scribentium sententiam oppugnet. Sed licèt ab eiusdẽ Germonij impugnationibus prædicta resolutio tuta videatur, ingentem tamen (cuius ipse non meminit) difficultatem patitur ex celebri Vlpiani, respon. in l.1. §. ab eo, ff. quis & à quo appelletur, *Ab eo* (inquit) *cui quis mandauit iurisdictionem, non ipse prouocabitur: Nam generaliter is erit prouocandus ab eo, cui mandata est iurisdictio, qui prouocaretur ab eo, qui mandauit iurisdictionem*: Quæ verba apertè docent, de delegato non appellari ad delegantem, sed ad superiorem ipsius delegantis. Ergo à Vicario foraneo, qui delegatus est (vt supra iam diximus)

mus) non ad Episcopum delegantem, sed ad superiorem ipsius (Archiepiscopum scilicet) appellabitur.

Quæ difficultas grauior redditur ex Cæsarum rescripto in l. vnica, in fine, C. qui pro sua iurisdictione, cuius hæc verba: *Hæc teneant, nisi iudices à nobis specialiter delegantibus dati alijs caussas delegauerint iudicandas. Nam his delegantibus, nullo personarum, caussarumve habito tractatu, appellationum ad eos iure iudicia remeabunt.* Quorũ verborum series supra scripto Vlpiani respon. in d. §. ab eo palàm aduersatur.

In qua difficultate componenda non vna omnium scribentium est interpretatio, sed in varias opiniones distrahuntur. Etenim vt hoc dissidiũ componat Vaconius à Vacuna, lib. 6. declaratio 49
num, c. 84. num. 8. nouam quasi legem, Principis instar, condere arbitratus est. Dum in d. l. vnica non *ad eos*, sed *ad nos* legendum putat, quasi diceret, *ad nos* (id est ad Principem) *appellationum iudicia remeabunt*, vti ibidem marginalis glo. adnotauit, & commemorat Io. Longouallus, in l. Imperium 2. part. num. 9. ff. de iurisd. omn. iud.

Sed profectò hæc variatio à nobis admittenda 50
non est. Corrumpit enim probatissimam Pandectarum Florentinarum lectionem, quam om-

nium; Codicum fides commendat: nec verò vnquam Ant. August. Ludouic. Charondas at qui viri?) & alij itidem, qui non mediocrē diligētiam in perscrutandis veteribus Codicibus adhibuerunt, talem subrogationem inuenisse, satis ex eorum emendationibus constat.

Quare Bart. in d. l. 1. §. ab eo, num. 1. fœdere di-
51 stinctionis hanc controuersiam conciliandam putat; constituens discrimen inter delegatum à Principe, & alterius inferioris; nam si Principis delegatus vices suas alijs committendas duxerit, non ad Principem, sed ad ipsius delegatum subdelegantem appellandum erit, quemadmodum interpretatur d. l. vnicam, in versi. final. Sin verò inferior alius, quàm Principis delegatus hoc fecerit; tunc appellandum erit non ad delegantē, sed ad eum, qui à sententia delegati prouocaretur, iuxta Vlpiani responsum in d. l. 1. § ab eo. Quam distinctionem approbare videtur. l. 21. titul. 23. partit. 3. & exornat Gregorius, ibidem.

Sed licèt hæc distinctio in se vera sit, & prop-
52 ter auctoritatem d. l. 21. part. eam necessariò admittere teneamur, ad interpretationem tamen dictorum iurium non rectè conducit: cum generale Vlpiani responsum in d. §. ab eo nimium restringat, vt tantū intelligēdum sit de delegato consti-

constituto ab alio, quàm à Principe, vt si ab eius subdelegato appellatio interponatur, ad eum deferenda sit, ad quem deferretur, si prouocaretur ab eo, qui subdelegauit; quod cum generaliter loquatur, ad casum tamen specialem restringi non oportet contra regulam tex. in l. 1. §. generaliter, ff. de leg. præst. cum similibus.

Minùs ergo satisfacit Cuiacij interpretatio in recitationibus ad titulum, ff. de iurisdictione omnium iudicum, in l. & quia 6. & ad Papinianum lib. 1. quæst. in l. aliquando 5. ff. de officio Proconsulis, Duareni de iurisdict. c. 8. Morl. in Empo. iuris, 1. part. tit. de iurisdic. omn. iudic. prælud. 17. num. 89. cum sequẽtibus, Faquinei controuers. iur. lib. 1. c. 78. Qui omnes distinguendum censuerunt, inter iudicem datum, & iudicem delegatum, cui mandatur iurisdictio, ita vt in d. l. 1. §. ab eo, non appelletur ad eum qui mandauit iurisdictionem, quoniam is, cui mandata est iurisdictio, nihil proprium habet, sed eius qui mandauit iurisdictionẽ vtitur, l. 1. §. qui mandatam, ff. de officio eius, & quodam modo idem ab eodẽ appellari videretur; at verò in d. l. vnica ea ratione affirmant appellationẽ admitti, quia Imperatores ibi de iudice dato loquuntur, qui vice dantis non fungitur, sed propriam habet cognitio- 53

nem (aut iurisdictionem ordinariam, vt mauult
54 Morl. vbi supra) sed non video quo pacto hæc interpretatio substineri valeat, nam dicta lex vnica non loquitur de iudice dato, sed potiùs de delegato, vt constat ex illis verbis: *A nobis specialiter delegantibus dati*, & inferiùs, *nam his delegantibus*, vnde etsi daremus priora illa verba, *delegantibus dati*, datos iudices significare, vt voluit Faquineus (quæ interpretatio fieri nequit ob verbũ illud *delegantibus*, cum verbum *dati*, factum delegationis potiùs quàm datos fuisse iudices significet) id tamen parum conduceret ad prædictam interpretationem, quia in d. l. vnica non disquirebatur an appellandum esset ab illis iudicibus (quos prædicti Interpretes datos autumant) ad principem, qui eos dedit, sed potiùs an ab his, quibus huiusmodi iudices caussas delegauerint, ad eos appellatio deferenda sit, an verò ad Principem? at iudices isti, à quibus prouocabatur, dati non erant, sed delegati, vt satis docent illa verba: *Alijs caussas delegauerint*, & ibi: *Nam his delegantibus*. Vnde cum delegati sint, & non dati, secundùm eius distinctionem appellari non poterit ad delegantem, sed ad Principem, ad quem appellaretur ab eo, qui eos delegauit. Cum nihil proprium habeant, sed eius qui mandauit iuris-

dictio

dictione vtantur, cuius contrarium ibidem deciditur.

Rursus etiam conuincitur, nam si tradita ab eis distinctio vera esset, à subdelegato Principis ad subdelegantem non posset appellari; cum subdelegatus subdelegantis vice fungatur, quod expressè repugnat decis. tex. in d.c. super quæstionum, §. porrò de officio delegati, c. si legatus 7. & c. si à subdelegato 14. infra eodem, ergo hæc interpretatio vt minus iuridica, salua tantorũ virorum pace, admittenda non est.

Ego verò longè aliter rem istam digerendam censeo, constituendo multum interesse, an Principis delegatus omnem suam iurisdictionem, an verò partem, seu vnam ex caussis sibi commissis alij mandauerit. Primo casu à subdelegati sententia, non ad subdelegantem, sed ad eius superiorem appellandum erit d.l.1.§.ab eo, ibi: *Mandauit iurisdictionem*, id est vt cum glo. ibidem interpretor, transtulit totam; & ratio est, quia delegatus omnem suam iurisdictionem mandans, nihil ex totius caussæ cognitione reseruans, amplius iudex non manet, cum omnem iurisdictionem à se abdicauerit, & in alium transtulerit. Quòd si delegatus aliquid de iurisdictione reseruauit, ad ipsummet, non ad Principem prouoca- 55

bitur, quomodo accipiéda est d.l.vnica: pro quo rectè expenduntur verba illa: *Caussas commiserit*, quasi non omnes, sed aliquas delegauerit, & inferiùs *iudicandas*. Quę clarè indicant, solã senten tiæ pronunciationem, non verò omnem caussæ cognitioné, vel sentētię exsecutioné fuisse cómissam; quæ distinctio expresse depromitur ex d. c. super quæstionũ, §. porrò, & ex d.c. si delegatus, iuncto c. si à subdelegato infra de offi. deleg. per quam, supra dicta iura ad concordiam reduxere, post glo. in d. §. porrò, & in c. si is, cui infra de officio deleg. Abb. & Immola. in d. §. porrò. Idem Immola. & Fulgosius in d.l.vnica, num. 21. Fran. in c. dilecti el 3. num. 30. de appel. Alexan. in l. 1. num. 18. ff. de damno infecto, Decius in l. solet, num. 13. ff. de iurisd. omn. iud. Ang. Salicetus, Castren. & alij, quos refert, & sequitur Maranta de ord. iud. 4. parte, distin. 5. num. 27. in fine, Couar. d. c. 4. num. 8. versic. his tamen, Ioan. Longouallus in l. Imperium, parte 2. num. 9. ff. de iur. omn. iud. Petrus GilKenius in Comment. ad dictam l. vnicam, à num. 7. cum sequentibus. Cuius rei eam rationem verissimam esse conijcio, quòd delegatus Principis propriam habet iurisdictionem, vt ostenditur in d. c. super quæstionum, §. porrò, ibi: *Delegatus noster iurisdictionem suam in*

alium

alium tranſtulit, verbum enim *ſuam* proprietatẽ denotat, vt docent communiter ſcribentes in l. in ſuis, de liberis, & poſthumis: vnde cum delegatus Principis propriam habeat iuriſdictionẽ, & eam retinere videatur, ex quo aliquid ſibi reſeruauit, d. §. porrò, c. ſi delegatus 7. in fine, infrà de officio delegat. ideò ab eius delegato inferiorem iuriſdictionem, vt potè delegatam habẽte, ad eum tamquam ad ſuperiorem rectè prouocatur, cum appellatio gradatim fieri debeat, c. anteriorum, §. illo videlicet, 2. quæſt. 6. cum ſimilibus.

Nec veriſsimæ huic diſtinctioni quidquam aduerſatur Papiniani reſponſum in l. legatus 20. ff. 56
de officio Præſid. quo Bart. in d. §. ab eo, num. 1. intentioni noſtræ contrarius exſiſtit, *Legatus Cæſaris* (inquit Conſultus) *id eſt Præſes, vel Corrector Prouinciæ, abdicãdo ſe non amittit imperium.* Enim verò hæc verba non poſſe delegatum totam iuriſdictionem à ſe abdicare, ac in alium transferre minimè probant. Nam ſi quis eumdem tex. iudicio perpendere velit, ex eo talem concluſionẽ non eliciet; quia Iuris Cõſultus ibi loquitur delegato, ſeu Præſide gubernationis cauſſa in Prouinciam deſtinato, qui olim ad tempus pro voluntate Principis, vel Senatus conſtituebatur, vt

ex Ælio Spartiano,& Iulio Capitolino constat, qui quidem Præses, seu legatus sicut non poterat tempus sibi constitutum prorogare, ita nec inconsulto Principe absque læsæ Maiestatis reatu minuere, siue anticipare licebat, l.3.ff. ad legẽ Iul. Maiest. l. meminisse 10. de officio Proconsulis, nam si in eius potestate esset, sine nutu Principis se magistratu abdicare, vniuersa Prouincia moderatore carens, interim dum alius crearetur, grande nimis detrimentum caperet: vt Ant. Vaca. & Corrasius ibidem adnotarunt. Quare Papinianus inquit Præsidem se abdicando Imperium non amittere, quia absque voluntate Principis se abdicauit, id est Magistratus insignia reiecit protestatione de ea re facta, vt interpretatur Forcatulus in Necyomãtia iur. dial. 60. nu. 4. & post eum Velleus à Gueuara in d. l. legatus ad finem, qui rectè satisfaciunt legi 2. §. & cum placuisset, ff. de origen. iur. quæ quodammodo cum
57 ea pugnare videbatur. Nos verò longè in diuersa specie versamur, in delegato videlicet ad particulares caussas simpliciter constituto, cui cum fuerit à Principe iurisdictio tributa, à se omnem licebit abdicare, & in alium transferre, cum ratio dictæ legis cesset, siquidem iurisdictio non manet in suspenso, sed in subdelegatum statim transfe-

transferatur, vti aliud agens Ant. Vacca. inquit vbi supra.

His ergo ad concordiam redactis, quæ hactenus dissona esse videbantur, nihil est quod obsistat vt de Vicario foraneo ad Episcopum appellari posit, cum iudex delegatus sit, in quem Episcopus non omnem suam iurisdictionem transfert, sed aliquas caussas terminandas committit, vt eleganter docuit Couar. vbi supra d. num. 8.
Quod quidem etiam in praxi inuiolabiliter ob- 58
seruandum est, nisi fraudulenter Episcopus Vicario foraneo caussas committat ea mente, vt ad se non ad Metropolitanum Archiepiscopum appellatio deferatur, quia tunc omisso eo ad Metropolitanum prouocabitur, ne huiusmodi fraus, & cautela aliquantulum sibi patrocinentur, vt docuit Speculat. titul. de appel. §. nunc tractemus, num. 6. Philip. Fracus in præsenti num. 6. & Dominicus num. 3. Abb. in c. dilecti el 3. num. 18. de appel. Sbroc. d. tract. de Vicario Episcopi, lib. 2. quæst. 131. num. 4. & lib. 3. quæst. 2. nu. 23. ex Abb.
& Bertachino, deducens huiusmodi fraudē per 59
coniecturas probari, & probata, per Metropolitanum excōmunicari Episcopū posse, Zerol. in praxi Episcopali 2. par. verb. Vicarius, §. 7. Alber. Brunus in materia feudali, consi. 102. nu. 4. & 7.

& ex

& ex Ioanne Andr.& alijs notat Couar.d.nu.8. qui vſu forenſi quoad ſeculares iudices attinet,
60 non eſſe receptum teſtatur, cum ex diuerſo ſi ciuitatis Rector in aliquo eius opido foraneũ Vicarium conſtituat, non Rector ipſe, ſed ſuperior eius prouocabitur; quod ſeruãdum eſſe ait, quia moribus & vſu receptum eſt: ſicut in Gallia obſeruari tradit Rebuf. 3.tom.leg. Gallic.ti.2.de appellat.in principio nu.4. ſequitur Rolan.à Valle; conſi.76.num.17.circa finem, vol.3.

Cum igitur ex ſuperioribus compertum ſit, tex. noſtri prohibitionem locum ſibi non vindicare in Vicarijs natis, ſeù legitimis, nec itidem in foraneis, à ſufficienti partium enumeratione argumento ſumpto, neceſſariò colligitur Bonifa-
61 cium VIII. in præſenti de Vicarijs cõſtitutis, ſeu datiuis locutum fuiſſe, qui generales, vel principales vulgò nuncupantur: hi enim cùm ab Epiſcopis conſtituantur, vt eorum vices gerant in eodem loco vbi ipſi iudicare conſueuerũt, eamdem iuriſdictionem accipiunt, & inde vnum tribunal, & auditorium cum Epiſcopis habere dicuntur, vt communiter omnes Scribentes in præſenti docuerunt, poſt glo. ibi verbo *officiali*, & in Clement. etſi principalis de reſcriptis, Zauarela conſi.32. num.41. verſic. ſecundò probatur.

Camil.

Camil. Campegius de potestate Papæ in ref. art. 1. num. 48. innumerique alij, quos refert Thom. Sanch. de matrim. 1. tom. lib. 3. disput. 29. num. 9. & 11. Garcia de benef. 1. tom. 5. part. c. 8. num. 27. & Thuscus practicarũ concl. litter. A. concl. 352. num. 91. & litter. V. concl. 186. num. 4.

Repugnant tamen huic resolutioni nõ contemnendi nominis auctores Gofred. in summa, titu. de officio Vicarij, num. 2. Alexan. in rubric. de officio eius, num. 12. & ibi Camil. Plaut. c. 11. num. 4. 9. 11. 18. & 22. & Paulus ab Oriano, nu. 9. & 11. & Riminald. Senes. ibidem. Alciatus in rub. de officio ordinarij, num. 24. Soto in 4. distin. 18. quæst. 4. art. 3. versi. circa concessiones, Anastha. Germonius lib. 1. animaduers. c. 6. & de indultis Cardin. §. tibi quoad vixeris, num. 43. & 85. Ant. Gom. in Bulla Cruciata, c. 4. circa 4. quæstioné, num. 21. & Ioseph. Gonzal. variarum quæstionũ, c. 27. per totum, post glossam verbo *absque rationabili*, in c. vt debitus honor 59. de appellationibus, & in c. 2. verbo *statuitur*, secundùm vnum intellectum, ne Prælati vices suas, & in c. perlectis verbo & iurgia, in fin. 25. distinctione. Quorum omnium assertio eò tendit, vt existiment generalem Episcopi Vicarium delegatam, non ordinariam habere iurisdictionem; quod si vt ipsi 62

arbitrantur verum esset, Episcopi & Vicarij eadem iurisdictio non diceretur, ac per consequēs nec idem tribunal, cum Episcopus ordinariam habeat d. c. si Episcopus infra de officio ordinarij cum similibus: atque ideò ab eo ad Episcopum posset appellari, tamquam de delegato ad delegantem ex regula d. c. super quæstionum, §. porrò de officio delegati, iunctis his quæ latiùs supra tradidimus; faciunt itaquè pro sua sententia non leuia, aut insubtilia argumenta.

Primum enim constituere videtur tex. noster
63 & d.c. Romana, versi. *Eorum vices supplendo*, & ibi; *vnum sit consistorium*: infra de appellat. quibus verbis manifestè ostenditur Episcopum, & eius Vicarium vnam, & eamdem personam censeri, & eorumdem idem cōsistorium esse: si ergo Vicarius Episcopi vicem gerit, & vtriusque vnum est tribunal, consequens erit dicere Episcopi generalem Vicarium, non ordinariam, sed delegatam habere iurisdictionem. Quia qui vice alterius fungitur, nihil proprium habet, sed delegata iurisdictione vti creditur, vt ait Papinianus in
64 l. 1. §. qui mandatam, ff. de officio eius, *Qui mandatam* (inquit) *iurisdictionem suscipit, proprium nihil habet, sed eius qui mādauit, iurisdictione vtitur*:

& l.

& l. & ſi Prætor. 3. cod. titu. l. ſolet. 16. de iuriſdictione omnium iudicum.

Rurſus ſuperiori fundamento cohæret quod Epiſcopus ordinariam habet iuriſdictionem, c. cum Epiſcopus 7. infra de officio ordinarij, c. conquerente, c. cum dilectus extra eod. c. cum venerabilis de exceptionibus. Ergo in perſonam ſui Vicarij eadem iuriſdictio conſiſtere non potuit; ſequeretur enim abſurdum, quod vna, & eadem iuriſdictio penes duos in ſolidũ eſſet, quod 65
naturali rationi repugnat, nam ſicuti vna poſſeſſio, vel idem dominium penes duos reſidere nõ poteſt, l. 3. §. ex contrario de acquir. poſſeſ. l. ſi vt certo, §. ſi duobus vehiculum, ff. commodati, ita nec eadem iuriſdictio, cum validum ſit argumẽtum de poſſeſsione, & dominio ad iuriſdictionem, l. qui furere 20. ff. de ſtatu hominum, gloſ. verbo iurgia, ad finem in c. perlectis 25. diſtinctione. 66

Præterea non mediocriter ſuffragatur, nam 67
iuriſdictio ordinaria ea dicitur, quæ à lege datur, & deſcendit l. & quia 6. cum ſimilibus, ff. de iuriſd. omnium iud. l. 2. tit. 4. part. 3. Cagnol. in l. 1. num. 52. ff. de officio eius, Octauian. Veſtr. in praxi, lib. 3. c. 3. num. 2. Vantius de nullitatibus, titu. de nullitate ſententiæ ex defectu iuriſdictionis,

 num. 31.

num. 31. Molina de Hispanorum primogenijs, lib. 1. c. 25. num. 11. & 12. Sed in vniuerso iuris ciui-
68 lis, aut Pontificij corpore nulla lex, aut constitutio exstat, quæ Episcoporum Vicarijs iurisdictionem tribuat, ergo eorum iurisdictio ordinaria non est.

Deinde hæc pars subtiliter confirmatur, quia
69 si iurisdictio Vicarij ordinaria fuisset, omnimodo perpetua esset, nec tempore aliquo reuocaretur, d. l. & quia, vbi omnes communiter, de iurisdictione omnium iud. at iurisdictio Vicarij per-
70 petua non est, cum ab Episcopo reuocari possit, Calderin. consi. 2. de officio Vicarij Barbac. in c. postulastis, notab. 1. in fine de rescrip. & in c. quoniam, num. 37. de officio deleg. Philip. Franc. in c. 1. infra de officio Vicarij, num. 5. Abb. in c. 1. num. 5. ne sede vacant. & Butrius in c. tua, nu. 9. de officio Vicarij, Purpur. in l. more 5. num. 101. & 102. de iurisdictione omnium iudic. Bertach. de Episcopis 7. part. lib. 4. titu. de Vicarijs Episcopi, num. 14. Ripa in c. 1. num. 44. de iudic. Boher. decis. 347. num. 14. Rebuf. in praxi in forma Vicar. Arch. num. 190. & 192. Scotus lib. 8. responsorum, respons. 4. num. 6. Cucchus inst. maior. lib. 2. titu. 8 num. 135. cum sequentib. Sbroc. lib. 3. quæst. 6. num. 7. & quæst. 14. num. 5. versi. 2. addu

citur.

citur, Thomas Sanch. lib. 3. diſput. 30. num. 11. Barboſa in l. quia tale 14. num. 87. ff. ſol. matrim. Azor lib. 3. inſt. moraliũ, c. 45. verſi. decimo quartо quæritur, Vgolin. de officio & poteſt. Epiſcopi, lib. 1. c. 4. §. 6. num. 4. Iacob. Lauren. de iud. ſuſpect. c. 4. num. 7. ergo Vicarij iuriſdictio ordinaria non eſt.

Creſcit, & augetur difficultas, quia inter iuriſdictionem ordinariam, & delegatam illa conſtituitur differentia, quòd prior mortuo adhuc concedente permanet, c. legatos 2. infrà de officio 71
legati l. more 5. de iur. omniũ iud. Petrus Greg. Syntag. lib. 47. c. 32. nũ. 2. Menochius de arbitrarijs, quæſt. 69. num. 2. Renat. Copin. in ſacra Politica lib. 2. titu. 6. alijquè plures, quos refert, & ſe- 72
quitur Morla in empor. titu. 2. de iuriſdic. omniũ iudic. num. 104. & 105. Barboſ. in l. quia tale 14. num. 84. ff. ſol. matrim. Sanchez tom. 3. de matrimonio, lib. 8. diſput. 28. num. 4. & 5. Poſterior verò reintegra, morte delegantis finitur, c. ſi delegatus 7. infrà de officio deleg. c. relatum, extra eod. l. eum qui 15. l. ſolet 16. l. Prætor 17. de iuriſ. omnium iud. l. 21. titu. 4. part. 3. Purpuratus vbi ſupra, num. 106. ſed iuriſdictio Vicarij per Epiſ- 73
copi mortem ſpirat, Clement. final, vbi Immol. Card. & alij, & ibi gloſ. verbo *conteſtata*, de pro-

curatoribus Panormitan. in c. extirpãdæ, §. quia verò num. 4. de præbend. Baldus in l. aliquando, num. 8. de officio Proconsulis, Bened. Capra. in repetitione Clement. etsi principalis, num. 18. de rescriptis, Sbrocius alios congerens d. tractat. de Vicario Episcopi, lib. 3. quæst. 44. Igitur Vicarij iurisdictio magis cohæret delegatę iurisdictioni, quàm ordinariæ.

Quibus non leuiter auxiliatur, quia nemo am
74 bigerit generalem Vicarium ab Episcopo consti tui: sed iurisdictio ordinaria ab Episcopo concedi non potest d. glos. verbo *statuuntur*, in c. 2. ne Prælati vices suas communiter DD. vbi id deduxerunt in l. more de iurisdictione omnium iud. Speculator titu. de officio ordinarij, §. videmus quis dicatur, num. 5. Alexan. in rubr. de officio eius, num. 17. Petrus Greg. in Syntagmate, lib. 47. c. 22. num. 1. Quod dilucidiùs ostendit Gratianus in c. à iudicibus, 2. quæst. 6. *Ordinarij verò sunt* (inquit) *qui ab Apostolico, vt Ecclesiastici, vel ab Imperatore vt potè seculares, legitimam potestatem accipiunt*. Reliqui verò omnes excluduntur à potestate creandi ordinarios argumẽto tex. in c. nonnè de præsumpt. ac per consequens Episcopus videtur exclusus, idemquè constat ex l. & quia de iurisdictione omnium iudic. c. 1. c. con-

queren

querente de officio Vicarij, sacrosanct. Concil. Trident. sess. 7. c. 6. 7. & 8. sess. 24. de reformatione matrim. c. 1. & sess. 25. c. 10. l. 21. tit. 4. part. 3. Speculator titu. de officio ordin. §. videmus quis dicatur, num. 5.

In hanc quoque partem inclinat quòd Vicarius Episcopi non potest vniuersitatem caussarũ committere, c. clericos, vbi Hostiensis, & communiter scribentes de officio Vicarij, sed id potiùs delegato, quàm ordinario conuenit l. 1. ff. de officio eius, ergo Vicarij iurisdictio delegata est, non ordinaria. 75 76

Postremò pro eadem parte vrget, quòd si Vicarius principalem, & ordinariam iurisdictionẽ diceretur habere, sequeretur omnia illa, quæ potest Episcopus, & ipsum posse, aut saltem ea, quę sunt iurisdictionis. Attamẽ Vicarius non potest vacantia beneficia conferre, nisi beneficiorum collatio sit ei particulariter concessa, c. vltimo de officio Vicarij hoc lib. Anast. Germon. de indultis Cardinalium, d. §. tibi quoad vixeris, num. 85. & plura alia huius generis Vicario interdicta sunt, de quibus infrà, suo loco tractabimus, ergo Vicarius Episcopi dicitur delegatus, non autem ordinarius. 77

Sed licèt hæc sententia his firmissimis argumentis

78 mentis sit cómunita, contraria tamen imò Episcopi Vicarium ordinarium iudicem esse, verior exsistit, quæ non minoribus legum præsidijs, vel leuioribus iurisperitorum auctoritatibus inniti videtur. In primis itaque huic opinioni intrepidè, & constanter inhærent, glos. verbo officialé, in c.2. de officio Vicarij hoc lib. & verbo generaliter in d.c. Roman. infrà de appellat. glos. in c. perlectis, verbo & iurgia 25. dist. Archid. Speculat. Ioan. Andr. Hostiens. Roman. Innocen. Butri. Abb. Anchar. Alex. de Neuo. Dec. Beroi. Bart. Alber. Ioan. Fab. Alex. Angel. Iass. Fel. Bertach. Corr. Lanc. Iacob. de S. Georgio, Rodoan. Arti. Pabin. Soc. Caleph. Ant. de Petris, Afflict. Rebuf. Cacial. Franc. Marc. Bel. Foller. Rolan. Bolognet. Tauien: Matant. Mandos. Nauar. Couar. qui de communi testatur, Greg. Lopez, Molin. Conrad. Ant. Cucch. Sbroc. Mascard. Flamin. Paz, Petrus Greg. Gutier. Segura, Azeued. Salc. & alij quos refert, & sequitur Thomas Sanchez, tom.1. de matrim. lib.3. dispu.29. quæst.1. num.3. vltra quos eãdem opinionem sectati sunt. Cagn. in rubr. ff. de officio eius, nu.81. Bal. in l. aliquando 5. num.3. de officio Proconsulis, Anto. Capr. in repet, Clement. etsi princip. nu.18. de rescrip. Purpur. in rubr. de officio eius, num. 10. & in l.

more 5.

more 5. num. 91. & 92. de iurisdict. omn. iud. Federic. Scotus 2. tom. respon. lib. 8. respon. 3. nu. 9. Gambar. de potestate legati, lib. 9. num. 33. Siluest. in summa verbo Vicarius, quæst. 4. in principio, Vant. de nullitate, titul. de nullitate ex defectu iurisd. deleg. num. 15. Gregor. Lopez in l. 2. titu. 4. part. 3. glos. 1. Barbos. in l. quia tale 14. nu. 23. ff. solut. matrim. Morl. in empo. iur. titul. de iurisd. omnium iudic. num. 86. & ibidem quæst. 17. num. 35. licet eum pro contraria parte alleget Garcia infrà citandus num. 23. Sahag. in rubr. de officio deleg. num. 10. Azor lib. 3. instit. moral. 2. part. c. 43. versi. 5. quæritur, & c. 6. versi. duodecimo quæritur, Sayrus de censur. lib. 1. c. 6. nu. 8. Vgolin. de officio & potest. Episcopi, c. 4. §. 9. num. 2. Iacob. Laurentius in tract. de iudice suspecto, c. 4. num. 21. post medium. Garc. de benef. 1. tom. 5. par. c. 8. nu. 21. facit decis. Rotæ 1. aliàs 47. & decis. 3. aliàs 350. & decis. 7. aliàs 371. de officio
Vicarij in nouis. Qui omnes primã in aciem de- 79
ducunt nostri capitis definitionem, dum constituit interdicendam appellationem de officiali Episcopi ad Episcopũ, quod ordinariã non delegatã respicit iurisdictionem, nam de delegato ad delegantẽ optimo iure appellatio procedit. c. super quæstionum, §. porrò de officio delegati, vt

ſupra num. 34. docuimus, ergo Vicarij poteſtas ordinaria eſt.

In cuius argumenti confirmationem ratio noſtri tex. pro contraria parte ſuperiùs adducta efficaciùs retorquetur, prohibetur enim appellatio de Vicario Epiſcopi ad Epiſcopũ, ne appelletur ab eodem ad ſe ipſum cum eorum vnum tribunal, auditorium, & iuriſdictio ſit. At Epiſcopus iuriſdictionem habet ordinariam, c. cum Epiſ-
80 copus 7. infrà de officio ordinarij, & docent Cardinalis in Clementina 1. §. ad hæc, num. 4. de ſtatu Monachorum, Speculat. in rubr. de officio ordinarij 2. par. num. 1. Alexan. in rub. de iur. omnium iudic. num. 1. Vant. vbi ſupra num. 5. ergo ſi Epiſcopus habet ordinariam, & eamdem iuriſdictionem ipſe & Vicarius obtinent; neceſ-
81 ſariò igitur & Vicarius ordinariã habebit, quia vna & eadem res diuerſo iure cenſeri non debet l. cum qui ædes, ff. de vſucap.

Prædictis etiam annuit, nam Vicarius po-
82 teſt interponere decretum in alienationibus rerum minorum l. 2. & final. C. de officio eius qui vicem alt. ger. Roland. à Valle, conſil. 86.
83 num. 23. volu. 1. quod quidem delegari minimè poteſt, cum requirat cauſſæ cognitionem, l. ne quidquam, §. vbi decretum, ff. de officio Pro-

con.

con. d. l. 2. de officio eius, ergo Vicarius ordinarius, non delegatus eſt.
Superioribus & illud maximè conſonum eſt, 84
quia argumentari licèt de Archidiacono ad Vicarium Epiſcopi, vt fecit Ioannes Andr. in c. ad hæc, in verſi. ardua, de officio Archid. Socinus in c. ſicut vnire, nu. 41. de exceſsibus Prælatorum.
Sed Archidiaconus Vicarius eſt Epiſcopi, d. c. 85
ad hæc, & habet ordinariam iuriſdictionem, vt diximus, num. 22. Igitur Vicarij iuriſdictio ordinaria eſt.
Rurſus & hæc ſententia pulchrè confirmatur, 86
nam ille iudices dandi poteſtatem habet, qui iuriſdictione ordinaria potitur, d. l. more, vbi communiter Scribentes, ff. de iuriſdictione omniũ iudic. non verò qui delegata, l. à iudice 15. C. de iudicijs. At Epiſcopi Vicarium iudicem dare
poſſe docent Rom. Pont. in c. 1. infrà de officio 87
Vicarij, & in c. clericos extra eod. & vtrobique DD. ergo eius ordinaria eſt, non verò delegata iuriſdictio.
Poſtremò in confirmationem huius ſenten- 88
tiæ facit, quia Vicarius Epiſcopi ex propria commiſsionis natura iuriſdictionem, & cauſſarum cognitionem habet, vt docet Bonifacius VIII. in c. licèt in illis verbis: *Per commiſsionem offi. ij*

iurisdictio illi transferatur: de officio Vicarij hoc lib. ergo eius iurisdictio ordinaria est.

88 Ex quibus omnibus luculenter apparet Vicarium generalem Episcopi, sicut ipsum Episcopū ordinariam, id est à lege dimanantem, non ab homine iurisdictionem habere; neque ab huius veritatis limine abducere poterint Canonum, legum, & rationum subsidia, quæ aduersæ opinionis auctores in firmamentum suæ sententiæ attulere.

Non est itaque quod nos initio solicitet, Vica-
89 rium generalē pro Episcopo gerere, & eius personam repręsentare, quod delegatam iurisdictionem respicere videtur, quia imò verius est cum primum Vicarius ab Episcopo eligitur, ex ipsius officij natura iurisdictionem habere ordinariam tanquam pro Episcopo subrogatam, c. 2. de offi-
90 cio Vicarij, lib. 6. l. 2. C. de officio eius; nec enim ex eo quod quis alterius vicem gerit ab ordinaria iurisdictione excluditur; namquê legatus Papæ eius vicē gerit, c. 1. de officio leg. habet tamē ordinariam iurisdictionem, c. 1. infrà de officio legati, & quæ ibi communiter tradunt Scribentes, & ita sensit Sahagum in d. rubr. de officio deleg. num. 11. vnde non bene consequitur vicem alterius gerit, ergo est delegatus, sed è conuerso

rectè

recté procedit, delegatus eſt, ergo vicem alterius gerit. Quare Thom. Sanchez vbi ſupra d. diſputatione 29. num. 13. inquit, vicem alterius gerentem in diuerſo tribunali delegatum eſſe. Si veró ita alterius vicem gerat, vt conſtituat idem tribunal cum Epiſcopo, vt in præſenti, & in d. c. Romana, tunc ordinarius erit, cum & Epiſcopi iuriſdictio ordinaria ſit. 91

Rurſus nec mouere debet ſecunda obiectio, nempè quód eadem ordinaria iuriſdictio penes duos, Epiſcopum ſcilicet, & Vicarium, ſicut dominium & poſſeſsio conſiſtere non poſsit, quia 92
non rectè argumẽtum deducitur de iuriſdictione ad dominium ob diuerſitatem rationis inter vnum, & alterum: vt ex Bart. in l. Pomponius, aliàs l. ſi vni ex pluribus, nu. 7. de re iudicata tradit Sbroc. lib. 2. de Vicario Epiſcopi, quæſt. 55. num. 28. tamen licèt fateremur procedere argumentum de dominio ad iuriſdictionem, illud tunc locum haberet, quando vna & eadem iuriſdictio apud duos æquè principaliter reſideret;
at Epiſcopus ratione dignitatis principaliter con 93
ſequitur dominium iuriſdictionis iuxta ea, quæ notãtur in c. 1. de iudicijs: ſanè Vicarius Epiſcopi ſolùm habet iuriſdictionem contentioſam, & exercitium illius dominij conſiſtentis in perſo-

na Episcopi, Thom. Sanchez vbi supra, in fine d. disputationis 29.

Deinde hac in diceptatione non est quod nos torqueat tertium obex, nam licèt fatear nullam legem canonicam, aut ciuilem in vniuerso iure reperiri, quæ expressè iurisdictionem ordinariã huiusmodi Vicarijs tribuat, non tamen fateri licebit nullis iurium & rationũ munimentis prædictam Vicariorum generalium ordinariam iurisdictionem confirmari ex supra dictis, & quia
94 quo casu Summi Pontifices Episcopis permittunt absque necessitate, aut legitimo impedimento officiales, vel Vicarios generales eorum vice ponere, & constituere, ab ipsis Pontificibus electi censentur, argumento tex. in l. 1. versic. omnia enim, C. de veteri iure enucleando. Vnde cum iure canonico liceat, & permittatur Episcopis Vicarios constituere: vt in d. c. cum Episcopus de officio ordin. c. vt officium 11. cũ sequen. & c. fin. de hæretic. hoc libro, c. licèt infrà de officio Vicarij, ideò prædicti Vicarij ab Episcopis permissione & auctoritate Pontificũ nominati ab ipsis Pontificibus electi censetur, & per consequens, eis ordinariam iurisdictionem tributam, vt eleganter obseruauit Paz in praxi, 2. tom. prælud. 3. num. 3. Morl. vbi supra d. num. 86.

Parum mouet quarta difficultas, quia Vicarius mediante Episcopi nominatione ordinariam iurisdictionem à lege consequitur, vt statim dicemus: propterea mirum non est si contraria eius- 97
dem Episcopi voluntate tollatur, & eius iurisdictio reuocetur, cum nihil magis naturali rationi consonũ sit, quàm vt res per quascumque caus- 95
sas nascuntur, per easdem dissoluantur, c. 1. cum similibus extra de reg. iuris. Qua propter in hac materia notissimũ principium est, iudicandi munus ab eo, qui constituit remoueri posse, d. l. iudicium soluitur, ibi: *Vetante eo, qui iudicare iusserat.* ff. de iudicijs. Et ita tenuerunt glossa in Clement. d. & si principalis, vbi & communiter DD. de rescrip. Calderinus, & Barbac. relati à Rebuf. in praxi, benef. titul. de forma Vicarij Archiep. num. 193. Franciscus Marc. decis. 794. num. 1. part. 1. Barbos. in d. l. quia tale, num. 87. qui regulariter docet ordinariam iurisdictionem per modum officij, siue commissionis concessam reuocari rectè posse. Diuersum sanè pro-
cedit in Archidiacono, qui licèt Episcopi Vica- 96
rius dicatur, c. 1. c. ad hæc de officio ordin. ab Episcopo tamen reuocari non potest, cũ huiusmodi Vicariatus ita Archidiaconi personæ, & dignitati inhæreat, vt non facilè ab ea euelli pos-

sit,

sit, vti ex pluribus docuit Rebuf. vbi supra, num. 199. Sbroc. d. lib. 3. c. 32. num. 14.

Facilius enim infringetur quinta obiectio, nam
97 respondeo maiorem propositionẽ procedere in iurisdictione ordinaria, quæ per se, & principaliter inest: at iurisdictio Vicarij non inest principaliter, & per se in eo, sed est tanquam accessoria alterius, Episcopi scilicet, iuxta tex. nostrum, & d. c. Romana, in princip. de appellat. Quare morte Episcopi Vicarij iurisdictio spirat, non quia delegata, sed quia ordinaria est, quæ se habet ad iurisdictionem Episcopi per modum accessorij. Cum Vicarius iurisdictione sit Episcopo associatus, vt ex Abb. Anch. & Menoch. docet Sbroc. d. c. 55. num. 27. Cum enim accessoria sit, illa notissima iuris regula succedit, quæ habet cum principalis caussa nõ subsistit, nec ea omnia quę sequuntur ex illa, l. cum principalis 138. ff. de reg. iur. c. accessorium infra de reg. iur. cui interpretationi assentitur Socinus in d. l. more, num. 56. vbi Ias. num. 8. de iurisdictione omnium iudic. Oroscius in d. l. & quia, num. 6. eiusdem tituli, Franc. Marc. decis. 778. num. 4. part. 1. quem sequitur Barbos. in d. l. quia tale, num. 93. Thom. Sanch. præcitata disput. 29. num. 13.

Sexto loco oppositum argumentum diluitur

negatu

negando Vicarium iuriſdictionem ab Epiſcopo accipere. Nam licèt Epiſcopus Vicarium conſti- 98
tuat, & ob eius nominationē officium exerceat, protinus tamen quod ab Epiſcopo conſtituitur, lex illi iuriſdictionem tribuit, ideò non rectè dicitur ab ipſo Epiſcopo iuriſdictionem accipere, ſed à iure potiùs, miniſterio, facto, & nominatione Epiſcopi interueniente, ſubſcribit Sbroc. vbi proximè, num. 26. Thom. Sanch. d. num. 13.

Tandem non eſt cur vi ſeptimi, & octaui argumenti illecebroſa flectamur: nam licèt Vicarius Epiſcopi vices ſuas in totum alteri commit- 99
tere, beneficia conferre, vel alia ſimilia exercere non poſsit, id tamen ordinariæ iuriſdictioni nō refragatur; quia ipſa limitatur, & reſtringitur ratione cauſſarum, rerum, litigatorum, & temporum; vt docet Vancius de nullitatibus, titul. de nullitate ex defectu iuriſdictionis, num. 32. cum ſequentibus. Idcircò licèt Vicarij iuriſdictio ordinaria ſit, in ea tamen alterius Vicarij deputatio, beneficiorum collatio non veniunt, quia in his & ſimilibus ſpecialiter limitatur, & circūſcribitur, d. c. 2. & final. vbi DD. infra de officio Vicarij, c. ſtatutum de præbendis eodem libro, & dicemus inferiùs à num. 180.

Ex his igitur, quæ propoſuimus, perſpicuum

est generalem Episcopi Vicarium ordinaria sibi à lege concessa, non delegata iurisdictione potiri: vnde prouenit, quòd cum æqualis vtriusque iurisdictio sit, imò & eadem, & vnum tribunal & auditorium constituant, de vno ad alium appellari non posit: quia substantia appellationis exigit, vt de inferiori ad superiorem deferatur appellatio, non ad æqualem vel ad eundem d.c. anteriorum, 2. quæst. 6. cũ pluribus, quæ in princip. huius tracta. & relectionis, num. 10. tradidimus.

Ex quo etiam consequenter descendit à Vica
100 rio principali Capituli sede vacante ad ipsum Capitulum prouocari non posse, quia cum Episco-
101 palis iurisdictio sede vacante ad Capitulum deuoluatur, c. vnico, & ibi glos. infra de maiorit. & obedie. Abb. in c. cum olim, vltimo notabili, num. 2. extra eod. Rom. consi. 506. num. 13. in fine, Federicus de Senis, consi. 30. num. 3. Episcopi instar Vicarium generalem constituere potest,
102 Abb. in c. irrefragabili, num. 2. de officio ordinarij, Felinus in d.c. cum olim, num. 9. de maior. & obedientia; Pauin. de potest. Capit. sede vacante, 2. part. principali quæst. 10. num. 1. & 2. sacrosanct. Concil. Trident. sess. 24. de reformatione, c. 16.
103 qui cum ordinariam iurisdictionem habeat, vt ex alijs resoluit Pauin. vbi supra num. 3. & Tho-

mas Sanchez, tom. 1. de matrimonio, lib. 3. dispu tat. 29. num. 4. vnum tribunal, & auditorium cum Capitulo constituit, ac proinde de Vicario ad Capitulum appellationem impediri testatur idem Pauin. d. quæst. 10. num. 14. Quod & ad officiales generales inferiorum Prælatorum exten 104
dendum esse pluribus relatis defendit Sbroc. vbi supra lib. 3. quæst. 3. num. 6.

Quæ verissima ratio cum generalis sit, ciuile quidem ius amplectitur, ita vt eo iure appellari 105
non possit à generali Vicario ad eum cuius Vicarius est, seu vices gerit: vt tenet Bart. in l. præcipimus, num. 2. C. de appellat. & in d. l. 1. §. ab eo, num. 1. ff. quis & à quo appellet. Bertach. de Episcopis, 7. part. 4. lib. num. 36. Decius in c. dilecti el tercero, num. 4. de appellat. Baldus in margarita innocentiana, verbo sententia, num. 15. Angel. in d. l. præcipimus, num. 1. Couar. d. c. 4. prac. num. 8. Roland. à Valle, consi. 76. num. 16. vol. 3. Secundum quam sententiam Bart. vbi supra in 106
terpretatur §. ab eo, d. l. 1. ff. quis & à quo appel. (de cuius interpretatione latiùs supra egimus) docens ea ratione ibi appellationem non admitti ab eo, cui mandata est iurisdictio, ad eum, qui mandauit: quia loquitur de Vicario, qui idem tribunal constituit, cum eo cuius vices gerit,

quem ſupreſſo nomine ſequitur Guid. Papæ de-
ciſ.436.num.41.

Diſſentiunt tamen,& contrariã partem tuen
tur Bald. ſibi contrarius in d. l. à Proconſulibus
107 num.1.per tex.ibi,C.de appellat.Salicetus,in l.1.
C.ſi quacumquè præditus poteſtate,relatus à Fe
lino in c.inſinuãte,num.1. de officio & pot.iud.
del.Rom.ſing.76.nu.2. differentiam conſtituen
tes inter ius canonicum & ciuile, vt Pontificio
iure à Vicario generali ad Epiſcopum appellari
nõ liceat,ciuili verò permittatur, ſequitur Sbro
ci.de Vicar.Epiſcopi,lib.3.quæſt.14.num.6.& Ia
cob. Laurent. in tractatu de iudi. ſuſpecto,c.4.
num.7.ad fin.& num.12.

Qua de cauſſa ego in hac Scribẽtium concer-
tatione neutram ſententiã, vt concepta eſt,am-
108 plectar, ſed medio tutiſsimus ibo, ac mediam
viam conuenienti diſtinctione ſeligam,quod,vt
facilius aſſequar, admonendum duxi. Tunc de-
mum iure ciuili de Vicario ad eum,cuius vices
gerit,appellari non poſſe,quoties Vicarius ordi-
nariam iuriſdictionem,ſicut ille,qui eum conſti
tuit,habuerit:ſecus ſi delegatam, quia tanquam
à delegato ad delegantem licita erit prouocatio
ex regula d.l.1.& 3.ff.quis & à quo appellet. Vi-
carius enim ordinariam iuriſdictionem tunc ha
bere

berẽ dicitur, ſi à Rectore, vel Præſide lege permittente conſtitutus fuerit, vti in caſu neceſsitatis, infirmitatis videlicet, vel iuſtæ abſentiæ, authentico de collatoribus, §. ad hæc prohibemus, collat. 9. authẽtic. vt nulli iudic. in principio ead. collatione, Bart. in l. obſeruare, nu. 3. & in l. nec quidquam 9. §. vbi decretum, in 1. lectura, nu. 5. ff. de officio Proconſulis, Bald. in §. ſi quis deceſſerit, nu. 2. ſi de feud. fuer. contr. & in l. aliquando, num. 1. ff. de officio Proconſ. & ratio eſt, quia cum permiſsione legis à Rectore, ſeu Præſide conſtituatur, à lege ipſa ordinariam iuriſdictionem videtur accipere, argumen. tx. in d. l. 1. verſ. omnia enim, C. de veteri iur. enucleand. Bart. in d. §. vbi decretum, num. 5. Cuiac. ad Papinian. lib. 1. quæſtion. in d. l. aliquando 5. de officio Proconſulis, Molin. lib. 1. de Hiſpan. primogen. c. 25. num. 12. Quintan. Dueñas lib. 2. de iuriſdictione, & imperio, titul. 5. num. 7. quapropter Robert. Maranta 4. part. de ordin. iudic. 5. diſtinctione principali, num. 18. putat ordinarium à Principe cum poteſtate ſubſtituendi creatum, ſi ſubſtitue rit, ſubſtitutum iuriſdictionem ordinariam habere, quia auctoritate Principis id concedentis ſubſtitutus videtur. Quod ſi citra neceſsitatem Rector Vicarium conſtituerit non voluntate le-

109 … 111 … 110

 gis,

gis, quia nulli iudicũ in loco cuius gubernatio si
111 bi cõmissa est, Vicariũ deputare permittitur d. §. ad hæc, & d. authen. vt nulli iudic. & authent. de defensoribus ciuitatum, §. iusiurandum, col. 3. & authentico vt iudices sine quoquo suffragio, §. nulli, col. 2. Cagnol. in rubr. de officio eius, num. 8. Anto. Capicius decis. 151. num. 1. sed propria auctoritate illum constituit, ideóque non ordinarius, sed delegatus erit, cum non à lege, sed ab homine iurisdictionem nanciscatur Bart. in l. 1. num. 2. ff. de officio eius, Curtius iunior in ead. rubr. num. 16. Boherius in tractatu magni Consilij, num. 87. Molin. vbi supra d. num. 12.

Quod non insubtili consideratione compro
112 batur: quia iudex ordinarius, vt potè Rector Prouinciæ, seu Magistratus delegare potest omnes caussas, quæ sibi iure ordinario competũt, l. more 5. ff. de iurisd. omnium iud. Idquè permittitur siue necessitas immineat, siue non, vt satis apparet, ex l. 1. ff. de officio eius, vbi in casu necessitatis, veluti si Magistratum abesse contingat, meri imperij delegatio permittitur: igitur necessitas in ceteris caussis delegabilibus non attenditur, ergo lex, quæ expressè prohibet ordinarios iudices Vicarios sibi constituere excepta necessitatis caussa, d. §. ad hæc prohibemus, & d. authen-

tico

tico vt nulli iudicum , videtur in illis caussis exceptis Vicarium ordinarium facere, quia si esset 112
delegatus, etiam citra necessitatem constitui posset; alioqvi enim frustra lex talem prohibitionem induceret, si ordinarius non esset, cui considerationi libenter assentitur Marant. d.4. part. 5. dist. principal. num. 18.

Neque obesse putamus d. l. à Proconsulibus, 113
C. de appellat. quam Bald. & ceteri prioris sententiæ Doctores in subsidium aduocant: nam tex. ille loquitur in Vicario Præfecti Prætorio, cuius Præfecti Prætorio tanta olim dignitas & potestas fuit, vt vice sacra, id est Principis loco, iudicare diceretur, l. à Proconsulibus 16. C. de appellat. in Codice Theodos. ideòque ab eo tanquam ab ipso Principe appellari non licebat, d. l. à Proconsulibus, C. de appellat. l. 1. C. de sentent. Præf. Prætor. & l. Præfecti 17. ff. de minori. vnde nil mirum si ab eius Vicario ad eum appelletur, quemadmodum Princeps à sentētijs Vicariorum suorum prouocatur, vt notat Philip. Franc. in præ- 114
senti versic. aduerte; num. 7. Decius in d. c. dilecti el tercero, nu. 31. de appellat. Maranta de ordine iudic. 6. part. titul. & quandoquè appellatur, num. 383.

Quæ resolutio aperit viam sæpius à nostris

agita-

agitatæ quæstioni, an hodie Hispanico iure inspe
114 cto locum tenentes Correctorum, qui vulgo *Tenientes*, seu *Alcaldes maiores* dicuntur, iurisdictionem ordinariam habeant, vel delegatam: qui cũ ex permissione, & præcepto legis, ac Principum tolerantia à Correctoribus constituãtur, vt clarè demonstrat, l. 10. titu. 5. lib. 3. compil. sub hac verborũ serie: *Se les mande i encargue de nuestra parte, que tengã consigo Teniẽtes letrados, &c.* Nulla dubitatio est quin iurisdictionem ordinariam habeant, licèt absquè vllo impedimẽto, vel necessitate à Correctoribus nominati fuerint; cum ab ipsa lege, seu Principe censeantur electi: Cui opinioni vt verissimæ accedũt, Couar. lib. 3. variar. c. 20. num. 4. Auendan. de exsequendis mandat. c. 3. num. 3. Azeued. in d. l. 10. nu. 1. Morl. in empo. iuris, titu. de iurisdict. prælud. 14. nũ. 86. & plures alij ab ipsis relati.

Ex quo facilè deducitur, quòd cum huiusmodi locum tenentes ordinaria iurisdictione
115 fruantur, à sententijs per ipsos prolatis ad Correctores appellari non poterit, quia eorumdem idem tribunal, & iurisdictio est, vt resoluit Maranta d. distinctione 5. num. 25. Auendañus vbi supra, & Azeued. num. 4. quemadmodum à Vicarijs generalibus ad Episcopum nequit ap-

pellari

pellari ex tex. nostro, & d. c. Romana, infra de appellat.

Idque similiter obseruandum est in Prætoribus, seu Correctoribus dominorum alicuius villæ, seu oppidi, de quibus non ad dominos prouocandum erit, sed ad eos, ad quos ab ipsis dominis appellaretur: quia idem auditoriū sicut Episcopus, & officialis vtriusque cōstituunt Ioan. Faber. in principio inst. de vulga. num. 4. Ang. in l. præcipimus, num. 1. C. de appellat. Oldrald. consil. 161. num. 6. Albertus Brunus in materia feudali, consil. 102. à num. 1. Couar. c. 4. pract. nu. 6. versic. secunda conclusio, Roland. à Vall. consil. 76. num. 16. versi. secūdo non obstat, vol. 3. Auendaño de exsequend. mand. c. 6. in principio, Burg. de Paz in l. 3. Taur. part. 1. concl. 2. nu. 441. l. 1. tit. 1. lib. 4. recopil. & l. 14. titu. 18. eod. lib. 116

Nec refert quod à Ioanne Rege huius nominis primo, lege quadam anno Dominicæ natiuitatis 1390. lata contrarium cautum fuisse videatur his verbis: *Ordenamos, i mandamos, que quando los vezinos i moradores en los lugares de los señorios, se sintieren por agrauiados de alguna sentēcia que dieren el Alcalde, o Alcaldes (en que el derecho otorga apelacion) que apelen para ante el su señor, o para ante el su lugar teniente que ouiere de oir sus* 117

apelaciones,&c. Nam omisso quod prædicta lex in nouæ compilationis volumine inserta nó sit, quapropter vim legis obtinere non potest, iuxta ea, quæ in procemio compilationis propè finem habentur: vt voluit Azeued. in d.l.1. titu.1. lib.4. recopil. num.41. responderi potest cum Palatio Rubeo in defensione Regni Nauarræ, 2.part. §. 4. legem istam accipiendam esse de Prætoribus particularibus ab oppidorum dominis constitutis, vt ab his tanquam à foraneis ad dominos prouocari posit, non verò de generalibus totius dominij & iurisdictionis, á quibus si appellare contigerit, non ad dominum, cum vnum tridunal constituat, sed ad superiorem domini appellabitur. Quò spectat communis praxis, quæ in supremis Regis tribunalibus obseruatur; vt si à sententijs per dominos in gradu appellationis prolatis euenerit appellari, dominorum iudicia, etsi iusta fuerint, ob defectum iurisdictionis irritantur, cuius praxis fidum testimonium præbet Bouadilla lib.2. politicæ, c.16. num.77. ad finem: nisi mauis aliter tentare cum Couar. pract. c.4. nu.6. versic. secunda conclusio, & prædictam constitutioné interpretari de Prætore à populo electo, & à domino confirmato, à cuius sententia nihil impedit quin dominus ipse prouocetur, cum talis

iudex diuersam habeat iurisdictioné ab ea, qua dominus potitur, cum non ipse, sed populus iudicem creauerit. Sequitur Auiles in capit. Prætorum, c.1. glo.1. num.3. versi. & an de iudicibus, & planiùs in c.38. glo. verbo ante nos, num.3. versi. scilicèt hoc, vsque in finem, secus verò si ab ipso domino fuerit electus, quia tunc cum vnum tribunal constituant, & eandem iurisdictionem habeant, non poterit ad dominum appellari, vt docet Couar. & Auiles vbi supra.

Nec prætereundum erit, rationem illam sæpè sæpiùs à nobis repetitam, qua Bonifacius VIII. ad appellationis prohibitionem vsus est: Episcopi nempè, & Vicarij idem tribunal, & auditoriũ esse, non tantùm Episcopi prouocationem impedire, verùm & plures alios, nec reticendos effectus producere.

In primis enim illud suboritur, quòd si Episcopus fuerit maiori excõmunicatione notatus, 118
& publicè denunciatus, eius officialis, seu Vicarius generalis iurisdictionem suam exercere non poterit. Quia sicut per huiusmodi excommunicationem suspenditur Episcopi iurisdictio, c. ad probandum 24. de re iudicata, c. audiuimus 24. quæst.1. Suarez de censur. dispu.13. sec.2. num.15. & cõmuniter notatur in. c. scicitatus de rescrip.

ita similiter eius Vicarij iurisdictio suspenditur, idquè meritò cum accessoria sit, & idem auditorium vtriusquè reputetur; c. 1. vbi glos. verbo ipsius officialis, in fine, Philip. Franc. num. 3. Arch. num. 1. Ancha. num. 2. de officio Vicarij hoc lib. glo. verbo contestata, in d. Clement. final. de procurat. Abb. Felin. Bald. Immol. Ancar. Cardinal. & alij, quos refert Sbroc. de Vicar. Episcopi, lib. 3. quæst. 17. num. 1. & 2. Specul. in titu. de iudic. deleg. §. restat, num. 7. Ioan. Andr. in c. ne aliqui, num. 9. infra de hæretic. Decius, & alij in c. intelleximus, num. 3. de iudic. Roman. sing. 632. Marauta in speculo, 4. part. distin. 5. principali, num. 70. Selua. de benef. 2. part. quæst. 14. num. 6. & 6. part. titu. de Vicar. Episcopi, num. 3. Anton. Cucchus instit. maiorum, titu. 8. de Vicar. nu. 134. Siluest. in sum. verbo Vicarius, quæst. 4. versi. quartum. Emanuel in summ. verbo excommunicatio, c. 82. concl. 8. Rebuf. in praxi de Vicar. Episcopi, num. 217. cum sequenti. & in concord. titul. de excommunic. non vitand. glo. 1. versi. collatio etiam facta, Federicus Scot. lib. 8. responsorum, respon. 4. num. 5. latè prosequitur aduersus Ricard. & Armil. Thom. Sanchez, tom. 1. de matri. lib. 3. disput. 30. num. 5. cum sequenti. Zerol. in praxi Episcopali 1. part. verbo Vicarius. §. 8. Hieron.

ron. Gonzal. in regu. 8. cancel. glo. 5. §. 9. nu. 127. Iacob. Lauren. de iudice ſuſpecto, c. 4. num. 10. Azor lib. 3. inſtit. moral. c. 45. verſi. decimò quarto quæritur, Vgolin. de officio & poteſtate Epiſcopi, c. 4. §. 2. num. 3. & §. 6. nu. 5. Auila de cenſ. 2. part. c. 6. diſput. 6. dub. 4. per totum; facit Rota titu. de officio Vicar. dec. 4. aliàs 378. num. 2. in nouiſ. Hinc Epiſcopo excommunicato eius Vi- 119
carium alium excommunicare nó poſſe docuit Sayrus de cenſur. lib. 5. num. 37. Nec valere colla-
tionem, ſi dum Epiſcopus excommunicatus eſt, 120
Vicarius conferat, imò effici irregularem docuit Aretinus in c. cũ non ab homine de iudic. Fran. Marc. deciſ. 1231. num. 4. & 6. & deciſ. 1232. in principio, part. 1. Pariſius conſi. 89. num. 5. vol. 4. Rebuf. & Sbroc. vbi ſupra: niſi Epiſcopus eſſet toleratus, vel occultè excommunicatus, nam tunc fauore publici iuris cum cõmuni opinione pro non excommunicato habeatur; collatio à Vicario, ſiue ab Epiſcopo facta valebit, vt colligitur ex Abb. in c. veritatis, num. 42. de ſententia excommunicationis, Felinus in c. ad probandum, num. 6. de re iud. Franciſ. Marc. deciſ. 967. nu. 7. & 13. Vgolinus vbi ſupra, d. num. 5. optimè declarat Auila de cenſ. d. 2. part. c. 6. diſput. 6. dub. 3. verſic. ex dictis primo ſequitur, Qua ratione ſi

121 Capitulum sede vacante suspensionis censura sit irretitum & iurisdictionis vsu priuetur, principalis eius Vicarius iurisdictionem exercere non poterit, vt docet Suarez in tractatu de censuris, disput. 7. sectione 3. nu. 13. Vgolinum reprehendens, qui contrariam sententiam sectatur in tractatu de censuris, tabul. 1. c. 4. §. 2. nec refert an à Capitulo, an à Metropolitano ob negligentiam Capituli generalis Vicarius constituatur, secun-
122 dùm formam sacrosancti Concilij Tridentini, d. c. 16. de reformatione; quia ob negligentiam Capituli non deuoluitur iurisdictio ad Metropolitanum: nam aliàs ipse auctoritate ordinaria excommunicare, & absoluere posset, sed deputatio tantùm, siue ius constituendi Vicarium nomine Capituli, qui quidem Vicarius taliter constitutus iurisdictionem habet pendentem à iurisdictione, quæ in ipso Capitulo residet; Tridentina enim Synodus noluit iurisdictionem Capituli ob eius negligentiam in Metropolitanum deuolui, sed solùm Capitulum obstringere, & obligare necessitate Vicarium nominandi, vt eleganter explicat Suarez vbi supra d. sect. 3. nu. 14. Aliter tamen dicendum esset si Vicarius non generaliter fuisset à Capitulo constitutus, sed ad certum locum, vel ad certam caussam: nam cum

hoc

hoc casu Vicarius non constituat idem tribunal cum Capitulo, quia delegatus est, vt superiùs numer. 35. tradidimus. Ideò censuræ latæ in Capitulum non impedient, quo minus Vicarius delegatam iurisdictionem exerceat, vti ex Pauino, 123
Cardinali, & alijs docet Sbroc. d. lib. 3. de Vicario Episcopi, quæst. 17. num. 11. quemadmodum in Vicarijs foraneis, cæterisquè iudicibus delegatis tenet glo. verbo ipsius, post mediũ in c. 1. de officio Vicarij, hoc lib. glo. & Innocen. in c. licèt de officio delegati, Speculator, d. titu. de iudice delegato, §. restat, d. num. 7. Soto in 4. senten. dist. 18. quæst. 4. art. 3. versi. circa concessiones, Sbroc. alios referens d. quæst. 17, num. 5. & 10. Zerola in praxi Episcopali, d. verbo Vicarius, 1. part. §. 8. Sanchez vbi supra, num. 7. Auila de censur. c. 6. disput. 6. dubio 4.

Sed certè hæc resolutio aliquantulùm scrupulosa apparet, nam Episcopo excommunicato, 124
eius delegatus iurisdictionem exercere non potest, quia delegatus proprium nihil habet, sed illius, qui mandauit, iurisdictione vtitur, l. 1. §. qui mandatam. ff. de officio eius, ergo vsu iurisdictionis per excommunicationem Episcopo sublato, nulla iurisdictio remanet, qua deinceps delegatus vti possit.

Pro perfecta itaquè huius rei cognitione ego
125 distinguendum puto; nam aut ante Episcopi excommunicationem negotium delegato cõmissum inceptũ erat, aut non, primo casu cum delegatus sit dominus negotij effectus, & eius iurisdictio perpetuata, licèt Episcopus excommunicationis censuram incurrat, poterit iurisdictionẽ exercere; si verò excommunicationis tempore negotium integrum erat, delegati iurisdictio ex ratione superius tradita spirat, quemadmodum per naturalem mortem finitur, c. gratum, & c. relatum extra de officio delegati, secundùm quam distinctionem superior resolutio temperãda est; vt aduertunt ex Ioan. Andr. Archid. & Hostien. Philip. Franc. in c. 1. num. 5. infra de officio Vicarij, Abb. in c. licèt de officio delegati, num. 8. Maranta in speculo, 4. part. 5. distinct. principali, num. 70.

Eodem etiam pertinet, quod quemadmodum
126 vsu iurisdictionis per excõmunicationem Episcopi Vicarius priuatur, ita similiter eam exercere non poterit in eo negotio, in quo Episcopus ob legitimã suspicionis caussam recusatur; nam cùm per recusationem Episcopi iurisdictio suspendatur, necessariò etiam Vicarij iurisdictio, vt pote cum eadem sit, & idem tribunal cum Epis-

copo

copo constituat, suspensa cēsebitur: nec nos con turbat tex. in l. vnica, C. si quacumque præditus potesta: vbi licèt ordinarius iudex, qui in Prouincia administrat, recusatus sit, eius Vicarius omnium, tam criminalium, quàm ciuilium caussarũ exercitiũ habet, quia respondetur, Vicarium ibi recusato ordinario iurisdictionē exercere posse, nec ordinarij recusationem id aliquatenus impe 127 dire, quia noua & speciali Principum indulgentia, iurisdictio illi concessa fuit, vt satis aperiunt Cæsarum verba: *Atque omnia, vel ciuilia, vel criminalia negotia quandiù idem in administratione fuerit, Vicario competant.* quam interpretationē tetigit Decius in c. 1. num. 70. de iudicijs.

128 Omissa tamen huiusmodi interpretatione, & alijs, quæ hactenus frequentissimis omnium vocibus probatæ sunt, quarũ plures sectatur Sbrocius lib. 3. de Vicario Episcopi, quæst. 14. num. 6. Surd. consi. 50. à nu. 35. cum sequenti, mihi videtur, d. l. vnicam vsque adhuc à nemine interpretum (quotquot videre, aut legere contigit) fuisse intellectam. Cum in eo errore versentur, vt exi- 129 stiment accipiēdam eam legem de Vicario illius iudicis ordinarij, qui prohibitas nuptias audaci conamine contra Principum statuta contrahere nisus est; quod quidem iudicio nostro Impera

torum mẽtem nusquam tenuit, sed hoc potiùs, vt si iudex ordinarius subditã mulierem in vxorem violenter accipere tentauerit, omnia tam ciuilia, quàm criminalia negotia vniuersæ eius domus Vicario competant, non iudicis ordinarij, vt Acursius ibi, & ceteri omnes ineptè autumãt, sed Vicario Præfecti Prætorio, cui decretum illud dirigitur, vt subscriptio docet, ibi, *Theodoro Præfecto Prætorio*: Præfecti autem Prætorio Vicarios in Prouincijs constituebant, vt ipsorum vice administrarent, l. 3. §. illud de can. largit. titul. & notat Cuiac. in paratitlis, C. de officio Vicarij, Bud. de verborum significatione, verbo Vicarius, versi. erant autem Vicarij, Berrut. in lexico iuris, eod. verbo. Quare Vicario Præfecti Prætorio in illa diœcesi constituto propter ordinarij suspicionem Imperatores caussas committũt. Rursus, quod d. l. vnica loquatur de Vicario Præfecti Prætorio proculdubio suadetur apertè: nã quoties in Codice Iustinianeo Vicarij nomen simpliciter profertur de Vicario Præfecti Prætorio intelligitur, vt constat ex titu. C. de officio Vicarij, in quo tantùm de Vicario Præfecti Prætorio agitur, atque de eo solùm intelligitur, vti explicant Cuiac. Vvesembequi. & Iulius Patius in paratitlis ad eundem titul. Cum enim compertũ

sit,

sit, d.l. vnicam de Vicario Præfecti Prætorio loqui, nulla dubitatio remanet, cur iudice ordinario, vt suspecto, recusato, seu interdicto Vicarius cognoscat, qui non erat iudicis ordinarij suspecti Vicarius, nec cum eo idem tribunal constituebat, sed à Præfecto Prætorio deputatus, ac per consequens ordinario superior, cum vice sacra instar Præfecti Prætorio iudicet, l.1.C.de officio Vicarij, Cuiac.vbi supra, & in l.eos qui 6. C. de appellat.

13 Minus obest additio Glossæ in præsenti verbo *vtriusque*, & Glossa vltima verbo *videtur*, quam sequuntur Archid.ibidem, num.2. ad med. Philip.Franc.num.10.Iacob.Laurent.de iudic.suspecto, c.4.num.6. ad fin. dum docent Episcopi, & Vicarij idem auditorium non esse quoad recusationem, nam illud intelligendũ est, quoad caussam recusationis Vicarij coram Episcopo discutiendam, quo casu vnum tribunal vtriusque non reputatur, quia Vicarij recusatio eius personæ cohæret, atque eandem personam concernit, non iurisdictionem; quapropter Episcopo non interdicitur caussam recusationis sui Vicarij discutere, sicut appellationis caussam cognoscere prohibetur, quod non obscurè sensisse videtur Summus Pontifex in d.c. si contra, ibi: *Recusa-* 130

tionis caussa coram Episcopo est probanda, idem est si officialis recusetur eiusdem: licèt ad ipsum ab eodem officiali nequeat appellari. Et hanc fuisse mentem Glossæ nostræ, & sequentium non coniectura modò probatur, verùm prædicti canonis verba pro solido suæ opinionis fundamento adducta suadent: verba enim Scribentium secun-
131 dùm iura, quæ allegant, intelligenda sunt, ex traditis per Bart. in l. non solum, §. liberationis, ff. de liberatione legata, & in authentica sed iam necesse, vbi Bald. C. de donationibus propter nupt. Salicet. in l. si ex cautione, C. de non numerata pecunia, Roland. consi. 39. nu. 32. vol. 4. Planè in quæstione proposita recusato Episcopo generalis Vicarius non cognoscit, quia cum per recusationem Episcopi iurisdictio suspendatur, vt dictum est: Vicarij etiam iurisdictio suspēdi debet, cum eadem sit, & ab ea, quam Episcopus habet, dependeat.

Maior tamen dubitatio est, an ob iustam Episcopi suspicionem eius Vicarius recusari possit, cum idem tribunal vtrique constituant, in quo
132 mirum est quàm diuersimodè fluctuentur auctores: alij recusari posse affirmant, quorum in numero sunt Innocen. in d. c. insinuāte, num. 1. de officio deleg. Abb. num. 2. & 3. Felin. num. 1.

Salice-

Salicetus in d. l. vnica, num. 1. ad finem, C. ſi quacumquè prædit. poteſt. Franc. in d. c. ſi contra, num. 6. de officio deleg. hoc lib. Capic. deciſ. Neap. 137. num. 9. Pariſ. in c. poſtremo, num. 12. de appellat. Maranta in ſpeculo, 6. part. in 2. actu principali, num. 28. Rebuf. in praxi benef. in forma Vicarij Archiepiſcopi, num. 190. & 3. tom. ad leges Gallicas, titul. de recuſationibus, art. 9. glo. vnica, num. 30. Craueta conſil. 6. num. 33. Rip. Bertach. Roduan. Bertrand. Ant. Burgenſ. cum pluribus, quos citat, & ſequitur Sbroc. de Vicario Epiſcopi, lib. 3. quęſt. 14. num. 4. & 5. & Iacob. Lauren. de iud. ſuſpecto, c. 4. num. 7. Alij verò 133
è conuerſo ſuſpicionem Epiſcopi ad Vicarij recuſationem ſufficere negant, vt Bald. in d. l. vnica, nu. 4. C. ſi quacumquè pręditus poteſtat. Decius in d. c. 1. num. 70. extra de iudic. Barbat. in tractatu de præſtãtia Cardinalium leg. à lat. c. 3. num. 12. Angel. in l. præcipimus, num. 1. C. de appellat. & in l. aduerſus, nu. 3. C. ſi aduerſus rem iud. Iaſ. in l. apertiſsimi 14. num. 9. C. de iudic. Bouadilla in politica, lib. 1. c. 12. num. 39. Surd. d. conſi. 50. num. 36.

Quapropter hac in re priorem ſententiam, 134
cum & numero auctorum, & ratione ſit commendatior, præferẽdam exiſtimo, nec ob id prin-

 cipali-

cipaliter quod Vicarij & Episcopi idem tribunal sit, vt ferè omnes huius opinionis sectatores voluerunt, sed propterea quòd humani moris sit, illum vereri, cuius iudicio, & volútate nunc erigitur, nunc deprimitur, vt eleganter Ioan. Papa ait Isaaco Syracusano Episcopo scribés in c. 1. 16. quæst. 2. Vnde cum Vicarius Episcopum à quo fuit creatus, siue erectus, timere debeat, quòd illum pro libito reuocare possit ex glo. in Clemen tina final. de procur. & in Clement. & si principalis, verbo per electionem de rescrip. vbi Card. num. 10. & Anchar. num. 9. Bald. in l. solet, nu. 6. ff. de officio Proconsul. & ex alijs pluribus, quos supra plena manu congessimus, verisimile est Vicarium obsequij, & remotionis timore in suspecti Episcopi placitum facilè trahi posse, atque ideò iusta Episcopi suspicio recusationi Vicarij legitimam caussam præbet, vt eleganter conside rauit Ripa in c. 1. num. 44. extra de iudic. Rebuf. in pract. benef. in forma Vicarij Archiep. d. num.
135 190. Et hinc notabiliter infert Ripa vbi proximè quod si Vicarius Episcopi per Papam fuerit confirmatus ob suspicionem Episcopi recusari non poterit, sequitur Sbroc. d. quæst. 14. num. 11. lib. 3. cum talis Vicarius ab Episcopo nequeat reuocari, seu remoueri, secundùm Butr. à Ripa, vbi

supra

ſupra citatum Bald. in l. ſolet, num. 6. ff. de officio Proconſul. quaſi tunc nihil ſit, quòd Vicariũ à iuſtitiæ ſemita deuiare compellat.

In hoc tamen Ripa, & Sbroc. falluntur, nam 136
rectiùs puto Vicariũ Epiſcopi etiam per Papam confirmatum reuocari poſſe ab eodem Epiſcopo, ac ſi confirmatus non eſſet, quia confirmatio nihil de nouo concedit, ſed tantùm actum, 137
prout eſt, confirmat c. 1. & 2. de confirmatione vtili, vel inutili, & aliud agens Ripa probat in reſpon. 40. ſub titu. de officio deleg. nu. 7. Ea enim natura confirmationis eſt, robur ſolùm addere confirmato, non autem illud ad ea, quæ in confirmato non includebantur, extendere, Beroius, conſi. 7. num. 37. lib. 3. Decius in l. more, num. 3. ff. de iuriſdic. omnium iud. Menoch. conſil. 75. num. 32. vol. 1. quos refert Magonius deciſ. lucenſi 14. num. 22. pro quo facit dictum Bald. in procemio decretal. verbo rex pacificus, num. 41. rela- 138
tum à Iaſ. in l. more, num. 28. ff. de iuriſdic. omn. iudic. quòd excommunicatus ab Epiſcopo ab eo abſolui poteſt, quamuis prædicta excommunicatio per Papam confirmata fuerit, cui rectè conuenit tex. in c. ex frequentibus 3. de inſtit. Igitur cum ante confirmationem per Pontificem factam Vicarium reuocare Epiſcopo liceret, illud

ius

ius Episcopo competens, ex subsequenti Papæ confirmatione nō censetur sublatum, siquidem confirmatio sine præiudicio tertij facta intelligēda sit, Bald. in l.1. in prin. ff. de const. principum, Alexan. consil. 125. num. 5. vol. 2. per tex. in l. auctoritatem, C. vnde vi, per eumdē Ripam citatos respon. 93. nu. 20. ad id etiā allegans l. 1. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, & c. super eo de officio deleg. in cuius confirmationem nō incongruè adduci potest elegans Panormitani doctrina in c. cum accesissent, num. 2. de constit. (cuius etiam Ripa meminit respons. 2. num. 6.)
139 dum ait confirmationem statutorum à superiore simpliciter factam non impedire quo minus statuentes posint prædicta statuta tollere, nam confirmatio non efficit, quòd Principis statuta dicantur, vt Bald. latissimè comprobat in. l. ex placito à num. 6. C. de rerum permutatione, & in c. cū contingat, de iure iur. probatus à Ias. in d. l. more, num. 27. ff de iurisdic. omnium iudic. Vnde licèt Papa Vicarium ab Episcopo constitutum confirmauerit, cum adhuc timor reuocationis in Vicario militet, ex suspicione Episcopi meritò reuocari poterit, vt voluit Rebuf. in praxi benefi. titu. de Vicario Archiep. num. 195. & in tractat. de euocatione, num. 102. Ant. Cucch. lib. 2.

insit.

inſtit. maior. titu. de Vicar. num. 139. & Iacobus Laurentius in tractatu de iudice ſuſpecto, c. 4. num. 9. Planè diuerſum eſſet, ſi Summus Pontifex Vicarium in Epiſcopatu cōſtituat, nam tunc 140
non poterit reuocari, vt affirmat Barbac. in tract. de Card. leg. à lat. quæſt. 3. num. 12. quia ex quo Summus Pontifex Vicarium conſtituit, videtur Epiſcopum prohibuiſſe, ne illū remoueat, ne ve alium eius loco deputet, vt docet Caual. Mileloq. 739. num. 3. Iacob. Lauren. d. tractatu de iud. ſuſpecto, c. 4. num. 10. & ſic iſto caſu cum timor reuocationis in Vicario ceſſet, ob ſuſpicionem Epiſcopi, tanquam ceſſante cauſſa recuſari nequiuit, ex regula tex. in c. cū ceſſante de appellat.

In delegato etiam, ſeu Vicario foraneo Epiſcopi idem, quod de Vicario generali præfati ſumus locum habere, cur negemus? Cum timor 141
remotionis æquè in eo, ac in Vicario generali vigeat, & ſi communis ferè omnium Doctorum reluctetur opinio Card. in Clemen. 2. quæſt. 8. de reſcrip. Felin. in d. c. inſinuāte, num. 1. de officio deleg. quibus aſſentitur Sbroc. vbi ſupra, nu. 8. Quæ vera & ſubtilis conſideratio ita dubium & perplexum Ripam tenuit in c. 1. num. 44. de iudicijs, vt de veritate ſententiæ Cardinalis & ſectantium valde dubitet. Porrò parum conducit,

N dele-

delegatum Epiſcopi idem tribunal cum Epiſcopo non habere; in quo opinionis ſuæ Sbroc. & ſupra relati robur collocant; quia licèt id verum (quod ipſi fatemur) timor tamen reuocationis remanet, cuius metu minus iuridicam ſententiam Epiſcopi iuſſu fortaſſè proferre compelletur; & hæc vera traditio, ni fallor, ſatis comprobatur ex d. c. inſinuante de officio delegat. vbi officialis, qui non vt Vicarius idem tribunal cum Epiſcopo conſtituens, ſed vt Pontificis delegatus cognoſcit, ex ſuſpicione Epiſcopi legitimè recuſatur.

Et huc quoque reſpicit, quod ſi Epiſcopus ali-
142 cui, puta canonico, cauſſam delegauerit, ad Vicarium eiuſdem appellari poterit, & ſi aliàs non niſi ad delegantem debeat prouocari, quia vnitas iuriſdictionis, & tribunalis efficit, vt Vicarius ipſe delegaſſe videatur, tenuit in præſenti Archidiaconus, num. 2. in fine, Ioan. Andr. Philip. Franc. num. 8. Geminianus num. 7. Anchara. num. 2. ad medium, Cardinalis in Clement. 2. num. 25. de reſcrip. Decius in c. dilecti el tercero, num. 2. vbi Franc. in 2. quæſt. de appellat. Feli. in c. ſi quis contra 4. nu. 5. verſi. delegato, de foro competenti addit. ad Roman. ſing. 464. Rota, deciſ. 3. de officio Vicarij, aliàs 350. & deciſ. 7.

aliàs 371. in nouiss. Iacob. Lauren. de iud. suspic. 4 p num 14. prope finem.

Contraria tamen sententiæ, imò ad Episco- 143
pum necessario appellari debere, vindices, ac defensores se constituunt, Roman. d. singul. 464. Paulus de Leazar. in d. c. dilecti el terçero. & in d. c. si quis contra, de foro compet. Alexand. in apostilla ad Bart. verbo & idem auditorium, in l. 1. §. ab eo, ff. quis & à quo appelletur, pro cuius munimine ac protectione sequentia fundamenta subijciunt. Primum quia delegato Episcopi recusato solus Episcopus de caussa recusationis cognoscit, c. si contra vnum 4. §. cum autem de officio delegat. hoc lib. ergo similiter à sententia delegati ab Episcopo, Episcopus tantũ
prouocabitur, non verò ipsius Vicarius: cum ap 144
pellatio & recusatio in iure æquiparentur, c. super eo 12. de appellationibus, vbi Butrius, nu. 2. & Franc. in præsenti, num. final.

Secundo huiusmodi consideratione mouentur; quia delegatus in caussa sibi ab Episcopo 145
delegata maior est Vicario, vt colligitur ex c. studuisti 2. extra de officio legati, vbi legatus generalis (qui ordinariam iurisdictionem habet, c. 2. de officio legati hoc lib.) non prouocatur a sententia delegati ad speciale negotium constituti,

 quod

quod signum est, delegatum in caussa sibi commissa maiorẽ esse ordinario, indequè consequenter deduci de delegato Episcopi ad eius Vicarium prouocari non posse.

Quibus & aliud argumentum conducit, nam
146 ex quo Episcopus caussam alicui delegat, quoad illam caussam Vicarij iurisdictioni derogasse censetur; argumento tex. in c. cum M. & quæ ibi notãtur de cõstitutionibus, & d. c. studuisti, & c. petitoriũ de accusationibus, igitur à delegati sententia nõ poterit ad Vicarium appellari cũ in illa caussa nullam iurisdictionẽ habere compertũ sit.

Abb. verò Panormitanus in d. c. si quis contra
147 in 1. lectur. num. 25. & in 2. lectur. num. 30. de foro comp. diuersam sententiam in hac quæstione profert, docens, quod si Episcopus præsens sit, videlicet in diœcesi, aut in loco propinquo à sententia delegati ad eum appellari debeat; vt in d. c. si contra vnum infra de officio deleg. Si verò absens fuerit, appellationem, tanquam legitima caussa interueniente, Vicario deferẽdam esse: argumento, l. si hominem, ff. mandati iunctis his, quæ notantur, in d. c. si contra vnum. Quam opinionem, vt veriorem tuetur Sbroc. lib. 2. de Vicario Episcopi, quæst. 174. num. 18. & quæst. 175. num. 14. cum sequentibus.

Ego

Ego verò in hac opinionum conflictatione
priorem ſententiam præferendam ſtatuo, quip- 148
pe quam commendet ratio noſtri tex. quæ in di
ſtinctè vnum auditorium, Vicarium, & Epiſco-
pum habere conſtituit. Nec ſuperioribus argu-
mentis tantùm deferendum eſſe cenſui, vt à præ
dicta ſententia recedatur, quam vt in tuto collo
cemus, argumenta, quæ in contrarium mota
ſunt, enodanda erunt. Non eſt quod primũ obſi
ſtat, nam facilè diluemus negantes maiorẽ, quia
verũ non eſt recuſationis cauſſam delegato obie
ctam coram Epiſcopo neceſſario probandam eſ
ſe: imò verius existimo coram eius Vicario ge-
nerali dictas recuſationis cauſſas proponi, ac pro- 149
bari poſſe, tantùm enim abeſt, vt d. c. ſi contra
vnum dum recuſationis cauſſam coram Epiſco-
po terminandàm ſimpliciter profert, perſonam
Vicarij excludat, vt potiùs ſententiam noſtram
comprobare videatur, nam quoties ſimpliciter
de Epiſcopo mentio fit, etiam Vicarij perſona 150
ſubintelligitur: vt ex Archid. & alijs docet Felin.
in d. c. ſi quis contra nu. 5. de foro comp. Sbroc.
lib. 2. de Vicario Epiſcopi, quæſt. 43. num. 29. ele-
ganter Suarez in tractatu de cenſuris, diſput. 7.
ſect. 3. num. 10. Pro quo notabiliter facit, quod li
cèt lex iubeat, vt à nemine prorſus aliquid decer

151 natur præterquam ab Epiſcopo, illud nihilominus poterit expediri per eius Vicarium, vt ſacra Congregatio Cardinalium cenſuit ſub die 18. Februarij, anno 1583. in qua cum dubitaretur an ſanctum Concilium Tridentinum, ſeſ. 25. de reformatione, c. 3. dum præcipit, vt excommunicationes, quæ monitionibus præmiſsis ad finem reuelationis, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, à nemine prorſus præter quam ab Epiſcopo decernantur, perſonam Vicarij videatur excludere, reſpondit Vicarium generalem has excommunicationes decernere poſſe, quaſi appellatione Epiſcopi eius Vicarius comprehendatur. Quod etiam tenuerũt Sbroc. Siluã Nuptialẽ, Cardinal. & Lanfr. referens lib. 2. de Vicario Epiſcopi, quæſt. 171. num. 2. quibus adde Bernard. Diaz, regul. 243. Graff. conſil. 6. num. 7. de ſententia excommunicationis, Coſtã de facti ſcientia, & ignorantia, cent. 2. diſtin. 55. num. 1. tom. 1. Ioan. Gutier. lib. 1. canonicarum quæſt. c. 11. num. 8. Sair. de cenſ. lib. 1. c. 9. num. 33. verſic. primum eſt, Zerola in praxi Epiſcopali, 1. part. verbo Vicarius, §. 17. ſequitur Lazarius de monitorijs, ſect. 1. quæſt. 6. nu. 1. & 2. Vnde apparet in d. c. ſi contra, Vicariũ non excludi à cognitione recuſationis delegati ab Epiſcopo: nam,

vt ipſe videretur excluſus, nominatim id fieri debuit, vt ſacroſanct. Concil. Tridentinum, ſeſ. 24. c. 6. de reformatione ad excludendum Vicarium expreſſe inquit, quod Epiſcopis tantùm, non eorum Vicarijs ſit permiſſum. Quare ſi vt Romanus & ceteri inquiunt, appellatio, & recuſatio æqua lance trutinantur, vt de vno ad aliud argumentari liceat, cum iam exactè oſtenderimus recuſationis cauſſam aduerſus Epiſcopi delegatum propoſitã, coram ipſius Vicario probari poſſe: idquè tam manifeſtum exiſtat, vt amplioribus nullis alijs probationibus egeat, conſequenter igitur ab eiſdem fatendũ erit, appellationem de delegato Epiſcopi ob recuſationis ſimilitudinem ad ipſius Vicarium deferri poſſe.

Nec eſt quod nos torqueat ſecũda difficultas 152 ex c. ſtuduiſti de officio legati: quia reſpondetur verum eſſe delegatum Pontificis in cauſſa ſibi ſpecialiter cõmiſſa, legato maiorem effici, ex d. c. ſtuduiſti, & c. ſane 11. extra de officio delegati: quia cum delegato illa cauſſa ſpecialiter fuerit commiſſa, ob id legatus ex generali commiſſione in eam ſe intromittere non poteſt, quia mandatum ſpeciale generali detrahit, quo fit, vt cum cognitio illius cauſſæ legato ſubtracta fuerit, & in ea delegatus eo maior ſit effectus, non poſsit

in eam quomodolibet se intromittere, nec per appellationem cognoscere, non tamen licèt de legato Pontificis ad Episcopi delegatum in præsenti quæstione arguere, nam ex quo Episcopus alicui simpliciter caussam delegat, maiorem iurisdictioné, quam habet Vicarius generalis, non tribuit, quia Episcopus in delegatum maiorem iurisdictionem, quam ipse habet, transferre non potest, ergo nec maiorem, quam Vicarius generalis, cum vtriusque idem tribunal, & iurisdictio sit, quod in Pontificis legato locum non habet,
153 cum ipse non constituat idem tribunal cũ Summo Pontifice, sicut Episcopus & Vicarius, vt docet Abbas d. num. 30. ad finem, & Sbroc. d. quæstione 175. num. 13. idcirco a delegato Episcopi ad eius Vicarium sicut ad eumdem Episcopum legitimè prouocatur, etsi à delegato Pontificis non ad generalem legatum, sed ad Pontificem appellari debeat.

Minus etiam oberit tertia dubitatio, nam & si
154 Vicario videatur sublata potestas in caussa alicui per Episcopũ specialiter delegata ex d. c. cum M. & similibus, id sanè intelligendum est respectu instantiæ principalis, non verò respectu appellationis, quia huiusmodi potestatem in alium Episcopus non transtulit, nec specificè sibi retinuit, vt

vt eleganter conſiderauit Abb. in d.c. ſi quis con tra, num. 25. & 30.

Quæ quidem reſolutio à Romani & aliorum obiectionibus vindicata, extéditur, & locum habet in excommunicato ab Epiſcopo, vel ab eius delegato: ita vt indiſtinctè ſiue præſens, ſiue abſens Epiſcopus ſit, Vicarius generalis ex ratione ſuperius tradita abſoluere poſsit, quidquid diſtin guat Sbroc. d. quæſt. 174. cum ſequen. Nec obſtat ad illum exſpectare abſoluendi poteſtatem, ad quem ligandi poteſtas pertinuit, c. inferior 21. diſtin. l. nemo qui condemnare, & ibi Decius, Cagnol. Ferrara, Reuard. Petrus Faber. & alij, ff. de reg. iur. Innocent. in c. prudentiam, num. 14. de officio deleg. Couarr. in c. alma mater, §. 11. num. 10. de ſenten. excommun. lib. 6. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. quæſt, 43. à num. 25. quia reſpondetur huiuſmodi pronunciatum non procedere quoties habenti poteſtatem abſoluendi, & ligandi, poteſtas ligandi ſublata fuit, quia ex eo poteſtas abſoluendi adempta non cenſetur ſecundùm gloſ. verbo contra eos in Clement. 1. de hæreticis. Rip. in l. qui condemnare 3. num. 11. in fine, ff. de re iud. & ideò cum Vicario qui poteſtatem ligandi, & abſoluendi habet glo. verbo Eccleſia ad finem, in c. ab Eccleſiarū, de officio ord.

Abb. & Felin. in c. ex litteris, num. 4. de officio delegati, & latè Sbroc. lib. 2. de Vicario Episcopi, quæst. 168. & quæst. 170. fuerit sublata potestas ligandi ex eo quod Episcopus per se, vel delegatus, eius nomine excommunicationis censuram protulit, absoluendi potestas adempta non videtur.

Superioribus etiam succinit, Vicarij iurisdi-
157 ctionem per Episcopi mortem (cum vtriusque vnum tribunal sit) spirare Clement. final. verbo contestata, vbi communiter Scribentes de procuratoribus, Abb. in c. 1. num. 5. extra ne sede vacan. & in c. extirpandæ, §. quia verò, num. 14. de præbend. Butr. in c. tua, num. 9. de officio Vicarij, vbi passim DD. Franc. Marc. quæst. 1120. nu. 1. Pauin. de officio & potest. Cap. sede vacan. 2. par. principali, quęst. 10. num. 12. Paris. consi. 89. nu. 6. vol. 4. & Sbroc. qui quā plures refert lib. 3. quæst. 43. Federic. Scotus, respons. lib. 8. respon. 4. nu. 6. Surd. consi. 50. num. 30. vol. 1. Thomas Sanchez de matrimon. lib. 3. disput. 30. nu. 1. cum sequentibus; Azor lib. 3. instit. moral. c. 45. versi. decimo quarto quæritur, Vgolin. de officio & potestate
158 Episcopi, lib. 1. c. 4. §. 6. num. 4. Quo fit vt si Episcopus ad manus hostium peruenerit, & captiuitate detineatur, eius Vicarius nec excommuni-

care, nec alia huiusmodi quæ iurisdictionis sunt, exercere posit; quia captiuitas ciuilis mors dicitur, l. pater 10. in fin. principij l. in omnibus 18. de 159
captiuis, glo. final, in l. 1. eod. titul. Et sicuti Episcopi naturali morte Vicarij iurisdictio cessat, ita & ciuili, quæ eumdem in proposito sortitur effectum, c. si Episcopus 3. infra de supplend. negligen. Prælatorum, & subscribit Sayrus tractat.
de censur. lib. 1. c. 5. num. 39. Vnde etiam per in- 160
gresum religionis, renũciationem, depositionẽ, cesionem, translationem, relegationem, permutationem, vel per aliam similem Episcopi abdicationem Vicarij iurisdictionẽ extingui, ex pluribus resoluit Sbroc. in repetito tractatu de Vicario Episcopi, lib. 3. quæst. 42. per totam.

Hinc tandem prodeunt, quæ communiter cir 161
cunferũtur, factum scilicet Vicarij factum Episcopi reputari, Baldus in l. final, C. vbi & apud quem, Felin. in c. si quis contra, num. 5. de foro compet. Sbroc. d. lib. 3. quæst. 6. num. 12. Et Episcopum teneri sententiam sui Vicarij vt propriã 162
defendere Speculat. titu. de competentis iudicis additione, §. sequitur, num. 3. & Sbroc. vbi supra
quæst. 28. num. 1. Nec gestis per Vicarium con- 163
trauenire, vt ex Paul. Castr. Deci. Rebuf. & alijs docet Sbroc. quæst. 29. num. 1. & sequen.

Et demum eadem ratione caussa per appella-
164 tionem ad Episcopũ delata, coram Vicario prosequi potest, vt deducitur ex tex. in c. dilecti el tercero, & ex Abb. ibidem, num. 1. & 3. Decio num. 1. de appellat. Francus in præsenti, num. 4. Felin. Bald. referens in d. c. si contra, num. 5. de foro compet. Foller. in praxi criminali canon, 1. part. moral, num. 123. Bertach. tractatu de Episcop. 7. part. 4. lib. titul. de Vicario Episcopi, nu. 125. Iacob. Lauren. in tractatu de iudice suspecto c. 4. num. 23. Azor, lib. 3. instit. moral. c. 45. versic. vndecimo quæro.

Redeundo tamen ad nostri tex. decisionem
165 illud omittendum non est, appellationem de Vicario Episcopi ad Episcopum adeò prohibitam esse, vt si de facto contigerit appellari, etiam partibus consentientibus, processus inde secutus nullus & inefficax sit, Ioan. Andr. in præsenti, & Philip. Franc. num. 10. Dominicus, num. 3. Speculator titul. de appellatione, §. nunc tractemus, num. 4. Sbroc. d. tractatu de Vicario Episcopi, lib. 3. quæst. 2. num. 11. & 12. Castelion. consil. 34. num. 6. & sequent. Thuscus practicarum concl. lit. litter. A. concl. 349. num. 5. & ratio est, nam cum Episcopus in caussa appellationis nullam prorsus iurisdictionem habeat propter præsentis

capitis

capitis prohibitionem, partium conſenſus iudicem eum efficere non potuit, c.1. infra de foro competenti, l. priuatorum 3. C. de iudic.

Nec contrarium ſuſpicor, quod appellatio omiſſo medio conſenſu partium interpoſita, in iudicem ad quem iuriſdictionem transfert, iuxta gloſſam in d.c. dilecti el tercero, verbo poſt huiuſmodi, in prin. de appell. ab Abb. ibidem & ab omnibus (excepto Decio) communiter receptã, ſimilis gloſ. verbo ad Senonenſem Eccleſiam, in c. ſignificantibus 3. de oper. noui nunciatione, Abb. & ceteri in c. referente de præbendis, & Couar. communem dicens pract. c. 4. nu. 9. nam reſpondetur, quod appellare de Vicario Epiſcopi ad Epiſcopum contra ſubſtantiam appellationis eſt, quæ in eo potiſsimum conſiſtit, vt de inferiori ad ſuperiorem deferatur, vt latiùs à nobis in principio huius relectionis comprobatum eſt, vnde priuatorum conſenſus vires huiuſmodi appellationi tribuere non potuit, quia ea, quæ de ſubſtantia requiruntur priuatis conuentionibus tolli nequeunt, l. cum præcario 12. ff. de precario, l. manuſata de contrahenda emptione, cum ſimilibus; prouocare autem omiſſo medio non eſt contra ſubſtantialia appellationis, ſed contra accidentalia, vt docet glo. noſtra in præſenti verbo 166

 offi-

officialis, quam omnes communiter sequuntur: Rocchus in c. final, num. 235. extra de consuetudine: idcirco cõsensu partium interposita appellatio substinetur, cum re vera maior iudex sit, qui licèt propter omissum medium posfit declinari (nisi ad Summũ Pontif. appellauerit, vel ad Patriarcham, vt in secunda parte dicemus) iudex nihilominus competens dicitur, vt tradit glos. verbo competenti, in Clemen. 2. vt lite pendente, & in l. 2. §. conuenire, verbo consensus. ff. de iudicijs.

Rursus etiam & illud scire oportet, non solùm
167 prohibitam esse appellationem de Vicario Episcopi ad Episcopum quoties iudicialiter appellatur, verum etiam si Episcopus extra iudicialiter prouocetur, Rota decis. 7. num. 2. de officio Vicarij alias 371. in nouis, Nicol. in concord. glossarum, num. 83, sequitur Sbroc. de Vicario Episcopi, lib. 3. quæst. 2. num. 10. etsi quidam vt subtiliorem potiùs, quàm veritatis amatorem se ostenderet, crediderit tex. nostrum iudicialem appellationem non extraiudicialem prohibere, propter verbum *consistorium*, ibi adscriptum, quod proferri, nec dici potest, nisi iudice in iudicio pro tribunali sedente, vt in cap. cum Episcopus de officio ordinarij, c. final. cum similibus de re

iudic.

iudic. Quod sanè admittendum nõ est, cum tex. noster, & d. c. Romana generali verborum ambitu loquantur, quapropter tam de iudiciali, quàm de extraiudiciali appellatione intelligendos fore non ambigitur iuxta regulam c. Romanorũ 19. dist. c. solitę de maioritate & obediẽtia, c. 1. de appell. hoc lib. cum etiam negari non possit, quin Vicarius ordinariam iurisdictionem habeat saltem habitu, etiam si nunquam pro tribunali sederet, atque ita superiorem hallucinationem refutat, & conuincit Rota, d. decis. 7. num. 1.

Præterea nostri tex. decisio locum sibi vendicat in supplicatione, ita vt quemadmodum de Vicario ad Episcopum appellatio interdicitur, 168 similiter etiam & supplicatio ad eumdem prohibita videatur, vt apertè post Innoc. & Hostiens. defendit Archidiaconus in d. c. Romana, num. 2. & Gemin. nu. 6. infra de appellat. Capel. Tolos. decis. 379. & ibi Stephan. Aufrer. qui hanc sententiam communiter receptam esse testatur, Sbroc. alios cumulans lib. 3. quæst. 12. per totam. Quæ opinio his potissimũ rationibus suadetur, quia si à sentẽtia Vicarij supplicari posset ad Episcopum, maxima fraus prohibitę appellationi fieret, siquidem appellationis loco omnes ad Episcopum

copum supplicarent. Quod planè absurdum foret, & contra expressam iuris regulam, qua docemur, vt quod vna via prohibetur alicui, ad id alia non sit admittendus, c. tuæ extra de procur. c. cum quid, infra de regul. iur. l. vltim. C. si manc. ita venier. ne prostit.

Contrariam verò sententiam defendunt Lau
169 dens. & Stephan. relati à Cardinali, in d. Clementin. 2. num. 8. de rescrip. Pauin. de officio & potestate Capit. sede vacante, 2. par. princip. quæst. 10. num. 14. Fran. Marcus, quæst. Delph. 322. num. 8. part. 1. Quam sententiam ideò tuentur, quia interdicta appellatione, supplicatio sublata non præsumitur, vt constanter tenet Ripa in l. nemo potest, num. 92. ff. de leg. 1. Menochius de adipiscenda possessione, remedio 4. num. 92. Francis. Marc. decis. Delphin. 55. lib. 2. à num. 1. Immol. consilio 145. versicul. nec obstat, Rolandus à Valle, consi. 94. num. 3. vol. 1. Ruin. consi. 157. num. 16. vol. 5. & alij plures, quos lata manu cumulat Cæsar Contard. in commentar. ad l. vnicam, C. si de moment. possess. fuerit appellat. quæst. 8. à nu. 2. cum sequentibus, Caballin. mileloq. 750. per totum.

170 Reor tamen hanc inuestigationem vndique pensitatam nullius frugis videri, quod facilè sua-

deri

deri poterit, ſi àgnoſcas ſupplicationem nō cui 170
libet inferiori, ſed tantùm Principi peculiarem eſſe, vt notat Contardus in d. l. vnica, quæſtione 8. num. 5. Franc. Marc. vbi ſupra num. 5. à quo cum prouocari ſuprema legum auctoritas non patiatur, l. 1. ff. à quibus appellar. non lic. ne alioquin prouocās inferiorē iudicem adeat, ac proinde deſcendere potiùs appellatio contra eius naturam, quàm in altum proſpicere videretur; parti grauatæ æquum remedio ſupplicationis mederi viſum fuit, ne omni defenſione perpetuò deſtituta ius ſuum amitteret; at in Epiſcopi Vicario non eſt appellationis aditus interclusus, cum inde ad Metropolitanum, illicò ad Patriarcham, mox tandem ad Summū Pontificem poſsit appellari.

171 Vnicum tantùm modum conijcio, quo prædicta quæſtio coloris fuco poſsit velari: cū Ioan. Andr. in d. c. Romana, infra de appellat. Abb. in c. ex litteris, num. 11. de reſtit. in integr. Cardin. in Clement. etſi principalis, num. 8. de reſcrip. ſi ſupplicationē videlicet non ſtrictiori vocabulo percipiamus, ſed largè, prout commodū reſtitutionis reſpicit, minoris, ſeu maioris ex iuſta cauſſa; nam tunc rectè poterit Epiſcopus in integrum reſtituere contra ſententiam ſui Vica

tij, Abb. in d. c. ex litteris, num. 11. in fine, & in c. tum ex litteris, num. 3. extra de restitutione in integrum Capel. Tolos. decis. 479. Bertachinus de Episcopis 5. part. lib. 4. num. 67. & num. 127. & 7. part. num. 37. Maranta de ordin. iud. 6. par. titu. & quandoquè appellatur, nu. 382. Sforcias Oddus in tractatu de restitutione in inte. 1. par. quæst. 31. art. 22. num. 156. Cucch. inst. maiorum, lib. 2. titu. 6. de Episcopis, num. 308. & titu. 8. de Vicar. num. 127. Caballin. milleloquio 747. vbi in calce inquit, inde assuefactum esse constitue re clausulam illam in sententijs eorum; *Salua domini voluntate condemnamus, &c.* Sbroc. d. tract. de Vicar. Episcopi, lib. 3. quæst. 12. nu. 11. & quæst. 13. num. 6. Zerol. in praxi Episcopali, 1. part. verbo Vicarius, §. 5. Iacob. Lauren. tractat. de iudic.
172 suspecto, c. 4. num. 12. Nec huius asserti ratio fugit, nam Episcopi Vicarius contra sententiam à se ipso latam condemnato restitutionem conce dere potest, l. Præfecti 17. ff. de minoribus, l. 3. titu. 26. part. 3. & docent Abb. num. 11. in d. c. ex litteris, & Beroius nu. 27. de in integr. restit. per tex in c. caussam, eod. tit. & l. final, C. vbi & apud quem, & ex Innocentio, Ioan. Andr. & alijs tradit Sforc. Oddus, d. artic. 22. num. 157. Bertach. Cucch. & Sbroc. vbi proximè, Rebuf. in praxi

benef. titu. de forma Vicar. Archiep. num. 155. idquè eleganti ratione, nam etsi aliàs Vicarius, seu alius iudex ordinarius non possit retractare sententiam à se latam, ex l. 1. C. sententiam rescindi non posse, poterit tamen condemnatum aduersus eam restituere: quia in integrum restitutio rescindit sententiam prætextu erroris, vel iuuenilis lapsus ex parte ipsius victi. Quo circa cum Vicarius ipse aduersus suam sententiam in integrum restituere possit, id etiam & Episcopo licebit, cum eorum vnum tribunal sit, & iurisdictio, vt sæpius diximus. Nec refert quòd à sententia Vicarij Episcopus prouocari nequeat, tanquam eadem persona cum Vicario: quia illa differentia est inter appellationem, & restitutionem in integrum, quod appellans de iniquitate, vel iniustitia iudicis, qui sententiam protulit, conqueritur, & ideô nimirùm si ipsemet Vicarius, qui sententiam tulit, vel Episcopus, cuius personam repræsentat, de ea per appellationem cognoscere prohibeatur. In integrum verò restitutio erroris proprij veniæ petitionem, vel aduersarij circumuentionis allegationem continet, l. in caussæ 16. §. fin. vbi glos. Bartol. Alberi. & Bal. l. Præfecti 17. l. Præses 47. ff. de minoribus; & ideò non est inconueniens, vt ipsemet Epis-

copus contra sentẽtiam sui Vicarij (quæ eadem est, ac propria) in integrũ restituere possit; quia non super proprio errore, sed super alieno, victi scilicet litigantis, adhibetur.

Quod cum ita sit, Vicarius etiam è conuersô
173 aduersus Episcopi sui sententiam in integrum restitutionem condemnato concedere poterit; Bertac.d.7.p.lib.4.nu.31.Sfor.Odd.de in integ. restit.par.1.artic.22.num.156. Sbroc.d.quæst.13. num.5.licet contrarium tenuerit Abb.in d.c.ex litteris, num.3. de restitut. in integrum.

Deinde Sbroc.d.lib.3.quæst.2.nu.5. cum Cal-
174 derino, consi.2.de appellat.ampliat prohibitionem appellandi de Vicario Episcopi ad Episcopum, vt procedat etiam in Vicario generali in ciuitate tantùm constituto, ita vt de eius sententia ad Episcopum appellatio interponi non valeat. Sed certè Cald.& Sbroc.in eo apertè fallun tur, quia solummodô à Vicario generali ad Episcopum prouocari non potest, vt supra diximus num.61.ille autem Vicarius in ciuitate tantùm constitutus verè generalis non est, nisi generaliter ad totius diœcesis caussas deputetur, vt ex pluribus resoluit Garcia 1.tom.de benef.5.part. c.8.num.27.& 31.

Duo tandem in præsenti necessariò addenda

erunt,

erunt, quæ non mediocri animaduerſione in- 175
digent. Primum vt tunc demum de Vicario ad Epiſcopum prouocatio impediatur, quoties à ſententia definitiua appellari contigerit, non verò ſi ab interlocutoria, quia tunc nihil impedit, quo minus ad Epiſcopum appellatio per viam recurſus à grauamine interponatur, glo. noſtra, verbo officiali, Lapus in præſenti num. 1. Geminianus num. 3. Franc. num. 4. & in d. c. dilecti el tercero, verſi. duodecimo quæro, Bald. in d. c. dilecti el tercero, num. 7. de appellat. Puteus lib. 2. deciſ. 503. Marqueſanus de commiſsione vtriuſque ſignaturæ, 1. part. c. 4. num. 67. Iacob. Laurentius, tractat. de iudice ſuſpecto, c. 4. num. 12.
Et ratio eſt quia iudex decretum, quod interlo- 176
quendo pronunciauit, mutare, ſiue emendare rectè poteſt, l. quod iuſsit 14. vbi DD. communiter, ff. de re iud. l. qualem 19. §. dicere, aliàs l. dicere, §. vnde videndum, ff. de arbitr. c. cum ceſſante 60. extra de appellat. l. 2. titul. 8. & l. 2. titu. 22. part. 3. Iacob. Concenat. ſingul. quæſt. iur. lib. 1. quæſt. 2. num. 7. & 19. Octau. Veſtr. in praxi, lib. 3. c. 10. nu. 4. & Nicol. Grabac. ibidem, num. 10. idem Veſtrus lib. 7. c. 1. num. 16. & 33. Azeu. in l. 2. titu. 17. lib. 4. recopil. num. 50. Vnde ſimiliter Epiſcopus cum eàdem iuriſdictionem,

& auditorium cum Vicario habeat, sentētiam, quam Vicarius ipse interloquendo pronunciauit, tanquam à se ipso prolatam corrigere, & emendare poterit.

Quo fit, vt similiter Episcopus de nullitate sen
177 tentiæ sui Vicarij cognoscere posit, etsi ipse à diffinitiua sentētia appellari interdicatur, vt notant Cardin. in d. Clemet. 2. nu. 8. de rescrip. Domin. in præsenti, num. 3. Philip. Franc. num. 10. Bald. in d. c. dilecti, num. 7. Cucchus lib. 2. instit. maior. titu. 8. de Vicar. num. 126. Vantius de nullitate sententiæ, titu. coram quo nullitas proponi posit, num. 20. Sbroc. vbi supra lib. 3. quæst. 10. num. 1. Iacob. Lauren. in tractatu de iudic. suspecto, c. 4. num. 12. ad fin. quia idem ipse Vi-
178 carius, qui sentētiam tulit, de eius nullitate cognoscere, etsi nulla fuerit, inualidam iudicare potest; ex quo per prolationem sentētiæ, quæ nulla est, eius officium, & iurisdictio non spirat, l. 1. vbi Bart. & Paul. C. de sententijs, & interloc. vt prodidere Gemin. Franc. Lapus, Cucch. & alij proximè relati, quos Sbrocius sequitur d. lib. 3. quæst. 11. Quibus accedunt tradita per Vantium d. tit. corā quo nullitas proponi posit, nu. 9. Paz in praxi, 1. par. tom. 1. temp. 12. nu. 6. Petr. à Syria: lib. 1. pract. foren. quæstionum, quæst. 26. nu. 11.

Secun

Secundò & illud notatu dignum eſt, à ſententia Vicarij ad Epiſcopum his tantùm in cauſſis proclamari prohibitum, quæ in generali Vicariatus commiſsione continentur, in quibus Vicarius ordinariam iuriſdictionem habere dicitur, ſecus verò in his, quæ ex Vicarij officio, niſi ſpecialiter committantur, non competunt, nam in his cum Vicarius delegatam habeat iuriſdictionem, & non ordinariam ab eo ad Epiſcopum prouocabitur, vt perſpicuè adnotarunt gl. verbo officialé, in c. 2. infra de officio Vicarij, & ibi Lapus, num. 12. Anchar. num. 2. Dominic. num. 9. Franc. num. 4. in fine, Auguſtin. Beroi. in rubrica de officio delegati, num. 2. & 26. & conſi. 22. num. 12. vol. 1. Felinus in d. rubr. de officio deleg. num. 4. & in c. licèt à num. 1. cum ſequen. de officio ordinarij, Rota deciſ. 7. de officio Vicar. aliàs 371. in nouis, Maranta de ordine iud. 4. part. diſtin. 5. principali, num. 16. Ant. Cucchus, lib. 2. inſtit. maiorum, titu. 8. de Vicar. nu. 112. cum ſequentib. Sbroc. vbi ſupra, lib. 2. quæſt. 55. num. 35. cum ſequen. Thom. Sanchez, tom. 1. de matrim. lib. 3. diſput. 29. nu. 6. Iacob. Laurent. d. tractat. de iudice ſuſpecto, c. 4. num. 12. Garc. de benef. 1. tom. 5. part. c. 8. num. 40. 179

Ceterùm qualis hi caſus fuerint, qui in generali 180

rali.

rali Vicarij concessione non comprehenduntur, sed speciali commissione indigent, non abs re fore hic adscribere; imò necessarium iudicaui, vt his præcognitis quibus in caussis à Vicario generali ad Episcopum possit prouocari, compertum fiat. Quare eos aut saltim plures apud varios auctores sparsos vno velut fasciculo, non inutiliter, aut infructuosè colligam.

Primò quidem in generali Vicarij commissio
181 ne beneficia conferendi potestas non venit, nisi ei beneficiorũ collatio specialiter sit commissa, c. final, vbi Scribentes communiter de officio Vicarij hoc lib. Dinus, Selua. Rebuf. Lambert. Corras. Duaren. Cucchus, & alij, quos congerit Garc. de benef. tom. 1. 5. part. c. 8. & part. 9. c. 2. §. 1. num. 120. quibus addas Ioan. Gaufre. in collectario iur. in c. dilectus, num. 2. extra de concessione præbendæ, Socin. consil. 260. nu. 17. vol. 1. Felin. in c. licèt 12. num. 1. de officio ordinarij, Decium consi. 128. nu. 1. & 3. Franciscum Marc. decis. Delphin. 86. num. 13. vol. 4. Petrũ Grego. in c. conquerente, c. 11. num. 2. de officio ordin. Anasthas. Germon. de indultis Cardinal. §. tibi quoad vixeris, num. 86. & 87. Marc. Mantuam, dialog. iur. lib. 4. dial. 66. ad fin. Catel. Cotta, in memorabilibus, verbo Vicarius, in prin. Rolan.

à Valle,

à Valle, conſi. 47. num. 19. & 21. Sbroc. de Vicar. Epiſcopi, lib. 1. quæſt. 7. nu. 11. & lib. 2. quæſt. 71. num. 1. Rob. Maranta, conſi. 48. num. 6. Sahagun in rub. de officio deleg. num. 8. Marqueſan. de cõmiſsione vtriuſque ſignat. 1. part. c. 6. num. 68. Gonçalez in regul. 8. Chancel. glo. 5. §. 3. nu. 25. Vgolin. de officio & poteſtate Epiſcopi, c. 4. §. 7. num. 2. Rota deciſ. 5. aliàs 397. & deciſ. 7. aliàs 371. de officio Vicarij in nouis. Quod ex eo verum apparet, quia vt in d. c. final. Pontifex inquit, in generali conceſsione non veniũt ea, quę non eſſet quis veriſimiliter conceſſurus, & quia 182
regulariter donare non valet is, cui bonorum adminiſtratio etiam libera eſt conceſſa, vt aliàs dicitur in l. contra iuris, §. ſi filius, ff. de pact. l. filius familias, ff. de donat. Nec procul abeſt æquiparatio iſta, cum beneficiorum collatio nihil aliud ſit, quàm donatio quædam, c. relatum de præbend. c. poſt electionem de conceſsione præbend. Dominic. in d. c. final. num. 4. ac proin de Vicarius conferre beneficia nequit, cum ea, 183
quæ meræ gratiæ ſunt, expedire abſque ſpeciali mandato non poſsit, Ioan. Monach. in c. ſtatutum, num. 9. infra de præben. Cardinalis in Clement. 1. num. 19. de officio Vicarij, & alij relati à Garcia vbi ſupra num. 46. & 81. Quod adeò ve-

rum esse ex Romano cons.330.nu.5.vbi Addit. littera L. docet Roland. à Vallo, d.consil.47.nu. 20. vt si Vicarius habeat potestatem recipiendi resignationem beneficiorum caussa permutationis resignandorum: quæ quidem resignatio est ipsius permutationis præparatorium, non tamen haberet potestatem conferendi ipsa bene-
184 ficia permutare volentibus, eo quod in beneficiorum collatione requiratur speciale mandatũ, ita similiter ante eos tenuit Rota decis. 1. aliàs 43. de renũciatione in antiquis, sequitur Rebuf. in addit. ad reg.13. Chancellar. verbo aut Vicarios perpetuos, versi. item Vicarius Episcopi, & in praxi benef. d. titu. de form. Vicar. Archi. nu. 105. cum sequentibus, Sbroc. vbi supra, lib. 2. quæst.71.num.9. Sed contrarium nouiter defendit Azor, 2. part. inst. moral. lib.3.c.44. quæst.6. versi. sed quid dicendum, Garc. omnino videndus, d.c.8. à num.108.

Quod vsque adeo firmari videtur, vt notabiliter Bald. existimet in l. aliquando, ff. de officio Proconsulis, locum habere etiam in Cardinali
185 Vicario constituto alicuius Prouinciæ, sequitur Rebuf. in praxi inform. Vicar. num.64. & in regula Chancellariæ, vbi supra, versi. etiam si esset Vicarius Cardinalis, Gucch. d. titul. 8. num.77.

Sed

Sed tamen reperio Andr. Siculum in tractat. de præſtantia Cardinaliũ in præludijs, 2. part. nu. 4. à Bald. diſſentire, qui triplici ratione falſitatis ſuſpicione eius dictum contaminat, cuius Catellianus Cotta meminit memorabilium, verbo Vicarius, in initio, & Sbroc. vbi ſupra, d. quæſt. 71. num. 5. & 6.

Secundò abſque ſpeciali conceſsione Epiſcopi, præſentatum à Patrono, Vicarius inſtituere non poterit, vt enixè defendit Rebuf. in praxi beneficiali, in forma Vicar. Archi. à num. 126. & in addit. ad reg. 13. Chancel. verbo, aut Vicarios perpetuos, verſic. item Vicarius generalis, & ante eum Cardinalis Zabarella in Clemen. 1. num. 6. Immola, num. 13. de iure patronatus. 186

Diſſentiunt tamen, & aduerſam partem tuentur gloſſa verbo non poſſunt, Ancharran. Gemin. & alij in d. c. final, infra de officio Vicarij, Roman. ſingul. 607. & ibi Additionator per textum, quem ſingularem vocat in c. ex frequentibus 3. de inſtit. Decius, conſi. 121. num. 11. & conſil. 129. num. 1. communem dicunt Roch. de Curte in tractatu de iure patron. verbo competens, quæſt. 31. num. 66. & 67. Cæſar Lambertinus in eod. tractat. 3. par. lib. 2. artic. 5. quæſt. 1. principali per totá, Selua de benef. 2. par. quæſt. 14. Staphil. 187

de litt. gratiæ, titul. de var. mod. vacationis, nu. 43. Boher. decis. 30. num. 4. Ferretus consi. 344. num. 1. & 2. vol. 2. Lancel. instit. canon. titul. de instit. & iur. patron. §. disimiles sunt, in fine, Roland. consi. 47. nu. 45. vol. 1. Paz in praxi 2. tom. præludio 3. num. 7. & 8. inde deducens, Vicarium ex sola generali cõmissione æconomum
183 deputare posse Ecclesiæ patronatæ vacanti pro eiusdem fructuum custodia, si Ecclesiæ prouissio differatur: cum ad eum Ecclesiæ vacantis custodia pertineat, ad quem eius institutio spectat, c. cum vos 4. iuncta glos. verbo æconomos, de officio ordinarij, Azor 2. part. instit. moral. lib. 3. c. 44. quæst. 4. Corras. Duar. Pauin. Couarr. Cæcus, & alij relati à Garcia de benef. d. 5. part. c. 8.
189 num. 35. & part. 8. c. 4. nu. 50. Quorum opinioni (etsi Rebufus priorem sententiam validis fundamentis muniat) libenter subscribo, quia eidem opitulatur Rota, decis. 1. aliàs 43. de renunciatione in antiquis, & sacra Cardinalium Congregatio sancti Concilij Tridentini, cuius seriem ad litteram transcripsit Garcia, d. c. 8. num. 86. his verbis: *Congregatio Concilij censuit, quod si non habeat Vicarius mandatum limitatum, sed generale vtique instituere præsentatos potest.* Quæ non simplicis Doctorum, aut iuris peritorum assertionis,

nis, vt nonnulli ineptè exiſtimarunt, ſed vim le- 190
gis & deciſsionis habẽt, vt potè ex Summi Pon-
tificis commiſsione lata, & à perſonis interpre-
tandi, & reſpondendi ius, & facultatem haben-
tibus, vt eadem met cõgregatio Abbatiſſæ Maſ-
ſanen. reſpondit in hæc verba: *Eadem ratio habẽ-
da eſt dè his, quæ ſcribuntur à Cardinalibus ſacræ
Cõgregationis Concilij Tridentini nominè ipſius
congregationis, ac ſi à Papa ſcripta eſſent*: vt latè
proſequuntur Manuel Rodrig. 1. tom. quæſt. re-
gul. quæſt. 11. art. 1. & 2. Garc. d. tract. de benef. in
præfatione, 1. tom. verſ. ſed quia in hoc tractatu.

Tertiò criminales cauſſas, niſi ſpecialiter Vi-
cario cõmiſſæ fuerint, per eum expediri nõ poſ- 191
ſunt, ita vt nec inquirere, corrigere, aut punire
ſubditorũ exceſſus queat, d. c. 2. infra de officio
Vicarij, Beroi. in rub. eiuſdem tituli, nu. 2. & 26.
& conſi. 23. nu. 4. vol. 1. Ferretus conſi. 214. vol. 1.
Cucch. d. titu. 8. de Vicar. num. 17. Lancel. inſtit.
iuris canon. §. per Vicarium de officio Vicarij.
Rebuf. in addi. ad d. reg. 13. Chancel. verbo aut
Vicarios, verſi. notandum eſt. Iul. Clar. in praxi
crimin. §. final, quæſt. 40. nu. 3. Sanchez d. lib. 3.
de matrimonio, diſput. 29. quæſt. 2. num. 16. in
prin. Vgolinus de officio & poteſtate Epiſcopi,
c. 4. §. 7. num. 2. verſi. 7. inquirere.

 Sed

Sed quod ad inquirendum attinet, ita accipiendum est, vt Vicarius de criminibus inquirere non posit quoad eorum punitionem, non
192 verò si ad effectum remittẽdi culpabiles ad Episcopum, quia eo casu ex generali mandato inquirere non prohibetur, Rota decis. 2. aliàs 66. de officio Vicarij in nouis. Ioan. Monach. in d.c.12. infra de officio Vicarij, vbi Lapus, num.1. & Dominic. num.4. Socinus, in c. qualiter & quando, quæst.5. art.14. num.171. cum sequen. de accusa. Mill. in repertorio, verbo Vicarius, versic.6. Rebuf. in praxi, vbi supra, num.167. Bernard. Diaz, in pract. criminali canonica, c.3. num. 3. Paz in praxi, 2. tom. præludio 3. num.11.

Quartò non solùm in criminalibus condem-
193 nare inquisitum, verùm nec absoluere potest, Ripa in l. qui condemnare, num.9. versi. sed certè, ff. de re iudic. quia qui condemnare non potest, nec etiam absoluere, l. nemo qui condemnare de regul. iur. Menoch. de arbitr. lib.1. quæst. 43. num.25. Socinus tamen vbi supra d. nu. 171. & Felinus in c. non potest, num.5. de sententia,
194 & re iud. contrariam sententiam, imò Vicarium posse inquisitos absoluere, vt veriorem defendunt. Tu verò vtramquè opinionem ita conciliabis, vt Vicarius non posit inquisitos crimine

absol

abſoluere, poſsit tamen ab inquiſitione, ſi eos immunes, & innocentes inuenerit, vt docuerũt 195
Bernard. Diaz in praxi criminal. canon. c. 3. nu. 3. Paz d. prælud. 3. num. 11. & Iacob. Menoch. vbi ſupra, num. 28. Sbroc. lib. 2. quæſt. 166. per totam.

Quintò nec clericorum bona confiſcare, Bal. 196
in l. Imperatores, in fin. ff. de officio Præfect. Vigil. Alexan. in l. 1. num. 75. ff. de officio eius, Roman. conſi. 59. nu. 2. Franc. Marc. deciſ. 613. nu. 1. part. 2. Sbroc. lib. 2. quæſt. 158. num. 3.

Sextò dimiſſorias, ſeu commendatitias litte- 197
ras ad ordines ſuſcipiendos clericis ſuæ diœceſis concedere non poteſt, cum ad id Vicariatus officium non extendatur, niſi Epiſcopo in remotis agente, c. cũ nullus 3. §. inferiores, infra de temporibus ordinationum, & ibi Franc. Anchar. & ceteri communiter. Ant. Cucch. lib. 2. inſtit. maior. titu. 8. num. 110. Rebufus in praxi in forma Vicar. Archip. num. 47. Sbroc. de Vicar. Epiſcopi, lib. 1. c. 7. num. 3. & 13. cum ſequẽtibus, Quintilianus, Mandoſ. in regul. 24. Chancell. quæſt. 6. num. 9. & 10. Gutierr. lib. 2. canon. quæſt. c. 17. num. 20. Zerol. in praxi Epiſcopali, 2. part. verbo Vicarius, §. 4. Pater Azor, lib. 3. inſtit. moral. d. c. 45. verſi. ſeptimò quæritur, Marqueſan. de commiſsio.

missionibus vtriusque signaturæ, 1. part. c. 14. nu. 30. disput. 5. dubio 7. versi. his positis, Vgolin. d. tractat. de officio & potestate Episcopi, c. 4. §. 7. num. 2. versi. quinto dimissorias.

Vnde obiter non possum non mirari, virum
198 aliàs doctissimum Iacobum Menochium, lib. 2. de arbitr. casu 222. num. 9. non leuiter lapsum, cū existimet ordinandi licentiam, quæ in d. c. cum nullus Episcopo in remotis agente, Vicario tribuitur, pro ipsa facultate ordinandi sumendam esse, docens hoc casu Vicarium, Episcopo in remotis agente, subditos ordinare posse, cū solùm ibi Pontifex de ordinandi licentia, non verò de potestate ordines conferendi loquatur.

Septimò sine mandato speciali Vicarius re-
199 præsalias concedere non potest, Sbrocius, lib. 2, quæst. 165. num. 1.

Octauò nec matrimonio assistere, aut de ma
200 trimonialibus caussis cognoscere, nec eas termi nare potest, Rebufus in praxi benef. titu. de forma Vicar. Archie. nu. 155. Ledesma de matrimonio, quæst. 45. artic. 1. punct. 3. dubio 4. Vgolin. vbi supra, versic. nono caussas matrimoniales.

Veriorem tamen contrariam sententiam e-
201 xistimo, quæ probatur apertè ex c. 1. iuncta glo. verbo misso, extra de frig. & malefic. & ex c. fina.

vbi

vbi Abb. & Præposit. de cognatione spirituali quam sequuntur Hostien. in c. litteras de restitutione spoliatorum, Antonius de Butrio in c. fin. num. 2. de cognatione spirituali, Bertachin. in tractatu de Episcopis lib. 4. part. 7. quæst. 20. nu: 23. Couar. in 4. 2. part. c. 8. §. 12. num. 1. Cucchus d. titu. 8. num. 105. Sbroc. vbi supra lib. 2. quæst. 44. num. 8. in fine, alijque plures, quos cumulat latè obiectionibus pro contraria parte motis satisfaciens Thomas Sanchez, tom. 1. de matrimonio, lib. 3. disput. 29. quæst. 3. à num. 18. vsque in finem, Azor, lib. 3. instit. moral. c. 45. versi. secundo quæritur, Vgolin. vbi supra, versi. nono caussas matrimoniales.

Nonò absque speciali potestate Vicarius beneficium supprimere non potest, Puteus decis. 53. lib. 3. Sbrocius d. lib. 2. quæst. 117. num. 5. 202

Decimò nec potest ex generali concessione facultatem, seu licentiam confessionis audiendi alijs concedere, vti adnotarunt Hostiensis in summa, titulo de pœnitentijs, & remissionibus, §. cui confitendum ad calcem, Archid. in c. 2. vbi Ioan. Andr. in princip. Domin. num. 6. Anchar. num. 1. Philip. Franc. num. 7. eodem titul. hoc libro, Alberic. in dictionario, verbo Vicarius, vers. Vicarius etiã Episcopi, Sot. in 4. dist. 18. 203

quæſt.4.& quæſt.14.num.3.& alij, quos congeſſit Sanchez, tom.1.de matrimonio, d.lib.3.diſput.29.quæſt.2. num.14. qui numero ſequenti contrariam ſententiam, vt probabiliorem tuetur eam vberiori auctorũ numero confirmans, & aliorum cauillationibus obuians; cui vt veriſsimæ aſſentiri nequaquam dubitaui.

204 Vndecimò in locis, in quibus Epiſcopus loco Abbatis eſt, non poteſt Vicarius generalis commiſsionis prætextu impertiri licentiam monacho cauſſa ſtudiorum proficiſcendi, Abb.conſi. 88.num.5.cum ſequenti, Pauin.de officio & poteſtate Capituli ſede vacante, part.2. princip. quæſt.8. nu.25. ſequitur Sbroc.lib.2. quæſt.200. num.2.& 3.

205 Duodecimò ſpecialis facultas, ſeu licentia Epiſcopi neceſſariò requiritur, vt generalis Vicarius excommunicationes ad finem reuelationis pro rebus deperditis, ſeu ablatis, quæ monitoriales litteræ vulgò nuncupãtur, decernere poſsit, vt conſtat ex Concilio Tridentino ſeſ.25. de reformatione, c.3. vbi à nemine præterquam ab Epiſcopo decernendas ſtatuit, iunctis Cardinalium declarationibus ſanctæ Congregationis eiuſdem ſancti Concilij, quæ exſtant, in 4. part. deciſionum nouiſsimarum Rotæ, in eod.c.3.in

hæc

hæc verba: *Vicarius generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine prævia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationes ad finem reuelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius caussæ cognitionem adhibeat: sed alij dubitabũt ex illis verbis, à nemine prorsus præterquam ab Episcopo, quid taxatiua alios excludit. Congregatio iterũ sub die 25. Februarij 1583. primam firmauit resolutionem.* Iterum in d. c. 3. alia S. Congregationis declaratio ait: *Præterquã ab Episcopo, vel Vicario ex speciali mandato, & nõ aliàs, &c.*

Sed nihilominus contrariam opinionem, imò Vicarium ex generali commissione huiusmodi excommunicationes, seu monitoriales litteras decernere posse docuerũt Henric. in sum. lib. 13. c. 17. §. 4. Manuel Rodrig. in summ. tom. 1. c. 79. num. 1. Iacob. Sbroc. lib. 2. quæst. 171. nu. 2. Ioan. Gutierr. canon. quęst. lib. 1. c. 11. num. 8. Frechill. in tractatu de excommunicatione, 2. part. art. 2. num. 5. Zerol. in praxi Episcopali, 1. part. verbo Vicarius, §. 17. Thomas Sanchez de matrimon. d. lib. 3. disput. 29. quęst. 2. nu. 16. Sayr. de censur. lib. 1. c. 9. num. 33. versi. primum est, Suarez eod. tractat. disput. 20. sec. 1. num. 2. Lazarius de monitorijs, sec. 1. quęst. 6. num. 1. cum sequentibus, 206

Auil. de censur. 2. part. c. 5. disput. 2. dub. 2. conclus. 1. Garcia de benef. d. 5. part. c. 8. num. 94. qui alios citat, & in eius confirmationem adducit triplicem sacræ Congregationis Cardinalium declarationem in d. c. 3. Concil. Triden. quarum prima hęc verba continet: *Vicarius Episcopi potest concedere litteras monitoriales, de quibus in præsenti decreto.* Secunda verò sic ait: *Vicarius generalis Episcopi potest has excommunicationes decernere adhibita caussæ cognitione, nec indiget speciali mandato Episcopi.* Tertiæ quidem hęc series est: *Stante hac declaratione quærebatur an eadem potestas competat Vicario Capituli sede vacante, congregatio censuit affirmatiuè; quia ad Capitulum transeũt ea, quæ sunt iurisdictionis necessaria, vt est excommunicatio, &c.*

Nec obstabunt supradictæ declarationes, quę
207 aduersę parti fauere videntur, nam priori satisfacit Gutierrez vbi supra inquiens, verba illa, *Et ad id facultatem habens ab Episcopo*, referéda esse ad potestatem generalem Vicariatus; sed non video qualiter hęc interpretatio substineri posit, nam illud satis explicitum erat illis verbis: *Vicarium generalem*, cum non aliàs generalis nuncupari posset, quàm si potestatem generalem haberet. Ergo credendum non est potestatem, quam

Vica-

Vicarium habere Concilij Congregatio requirit, generalem eſſe, ſed peculiarem potiùs & ſpecialem. Aliter tamen reſpondit Auil. d. loco, prę dicta declarationis verba ad diſtinctam perſonã, quam Vicarium generalem ſpectare, quaſi ſenſus ſit, vt alius quàm Vicarius generalis monitoriales litteras abſque ſpeciali Epiſcopi facultate haudquaquam decernere poſsit, nam alioqui coniunctio illa, &, ſuperflua eſſet, niſi diuerſas perſonas coniungeret. Cum illius ea ſit natura, vt diuerſitatem copulatorum demonſtret. Nauarr. de indulgen. notab. 33. nu. 2. & latè pluribus relatis tradit Octauian. Vulpecul. in tractat. de prępoſitionibus in particula, &. Diuerſimodè tamen Garc. vbi ſupra, nu. 98. prædicta verba interpretatur, ſiquidem exiſtimet poſita fuiſſe ad excludendum Vicarium generalem habentem in hoc facultatem limitatam, ſeu ablatam ab Epiſcopo, qui non poteſt has excommunicationes decernere, qui etiam ſecundę declarationi, quę vrgere videtur, nihil reſpondet, ſed tantùm numero ſequenti certam non eſſe affirmat. Quare ego (ſi quod ſentio proferre non pudet) non auderem in ardua iſta inueſtigatione quid certum inſectari; imò ſaniùs crederem alia noua Cardinaliũ declaratione indigere, quę inter prędictas 208

falcem mitteret, etsi nō ignorem hanc vltimam opiniōnem forensi vsu, & cōmuni praxi vt certiorem, ac iuri cōsonam vbique fuisse receptam,
209 vt testatur Marcus Ant. Genuensis in praxi Archiep. Neapolit. c. 1. nu. 1. Ioan. Gutier. Lazarius, Garcia, & ceteri vbi supra.

Decimotertiò coadiutores Vicarios imperitis
210 Rectoribus Ecclesiarum, secundùm formam sacri Concil. Triden. sess. 21. de reform. c. 6. sine speciali concessione non licet deputare, Puteus
801 decis. 239. lib. 2. quem sequitur Sbroc. d. lib. 2. quæst. 112. à num. 2.

Decimoquartò nec beneficiorum resigna-
211 tiones accipere, Rota decisione 1. aliàs 287. de officio Vicarij in antiquis, & decisione 5. aliàs 397. eodem titulo in nouis, Staphilcus in tract. de litter. gratiæ. titul. de var. mod. vacationis, num. 38. Rebuf. in praxi beneficiali in forma Vicarij Archiepiscopi, nu. 104 & 106. & ibidem de ration. person. & rei, nu. 16. Pauin. de officio & potestate Capituli sede vacante, 2. part. principali, quæst. 10. Franc. Marc. quæst. Delphin. 86. nu. 10. & alij, quos tradit Sbroc. lib. 2. quæst. 130. à num. 1. Maranta, consi. 48. num. 7. communem dicit Parisius tom. 1. de resignatione beneficiorū lib. 7. quæst. 24. num. 3. Zerol. in praxi Episcopali

1. part.

1. part. §. decimo, Azor d. c. 44. quæſt. 6. Vgolin. vbi ſupra, d. §. 7. num. 2. in principio.

Decimoquintò auctoritatem ad validandum ſtatutum Canonicorum, quo certus eorum numerus decernitur, ex generali commiſsione nõ poteſt interponere, vt ex Ioanne Andr. Federic. de Senis, Calderino, Decio, & alijs reſoluit Ferretus, conſi. 327. num. 1. vol. 2. Sbroc. lib. 2. quæſt. 199. num. 6. & 7. 212

Decimoſextò abſque ſpeciali Epiſcopi licentia ius patronatus ex cauſſa dotationis, fundationis, vel conſtructionis alicui reſeruare non poteſt; Federic. de Senis, conſil. 264. in princip. Decius in c. cum acceſiſſent, num. 9. & Felinus, nu. 15. de conſt. Zerol. in praxi Epiſcopali, 1. part. verbo Vicarius, §. 13. Hieron. de Mont. Brixian. quæſt. 22. num. 8. & 25. cum alijs, quos tradit Garcia d. 5. part. cap. 9. num. 43. etſi contrarium conſuluerit Port. conſil. 99. num. 43. in fauorem Vicarij Epiſcopi Vicentini, aduerſus quem latè ſcripſit Ferretus, d. conſi. 327. per totum. 213

Decimoſeptimò donationi iuris patronatus decretum, ſeu auctoritatem interponere non licet. Ferret. conſi. 343. num. 7. & conſil. 344. nu. 1. volu. 2. Rebuf. vbi ſupra, num. 184. Sbroc. lib. 2. quæſt. 197. vbi plures adducit, Zerol. d. 1. part. 214

praxis

praxis Episcopalis, §.11.& 13. Garcia vbi supra, num.76. Azor lib.3.inst.moral.c.45.in princip. Vgolin.d.§.7.nu.2.versi.decimo non potest.

Decimooctauò nec matrimonij monitioni-
215 bus dispensare, etiam iusta caussa interueniēte, cum in generali concessione dispensandi potestas non claudatur, vt statim dicemus, tradunt Menoch.consi.69.à num.55.vol.1.& de arbitrarijs, casu 453.num.5.Cephal.consi.421. num.72. vol.3.Spinus in speculo testamen. glos.15.nu.28. cum sequenti, Paz in praxi, 2.tom. præludio 3. num.11.cum pluribus relatis à doctissimo conciue nostro Hieronymo de Zeuallos, tom.1.cómun.contra commun.quæst.604.num.92.vers. contrariam, & à Sanchez d.lib.3.de matrimon. disput.7.quæst.1.num.9.latè Garcia, d.c.8.à nu. 50.cum sequētibus, qui pro sua sententia adducit Concilium Prouinciale Toletanum celebratum anno 1583. & sacræ Congregationis declarationem ad c.1.S.Concil.Trident.ses.24.de reformatione matrimonij.

Sed huic resolutioni non acquiescunt Segu-
216 ra in directorio iudicum, 2.part.c.16.num.3. Salcedo in addit. ad praxim, Bernard. Diaz c.73. addit.vltim. Sbroc.lib.2. quæst.201.num.1.cum sequenti, & quæst.43.num.28.& 29. Marc. Ant.

Genuens

Genuens. Veracruz, Manuel Rodriguez, Flores de Mena, & alij quos congerit Zeuall. vbi supra, Thomas Sanchez d. quæst. 1. num. 10. & Garcia, nu. 54. Lazarius de monitor. sec. 1. quęst. 6. nu. 4. & hanc veram & receptiorem esse opinionem arbitror communi ferè totius orbis vsu & praxi receptam, vt testatur Salcedo, Gutier. & alij vbi proximè. Nec quidquam mouere debet Concilium Prouinciale Toletanum habitum anno 1583. quia nec admissum, aut receptum fuit; imò promulgationis tempore D. Antonius Manrique Canonicus Toletanus à prædicto Concilio elata voce publicè ad Summum Pontificem appellauit, vt à doctissimo parente meo D.D. Ildephonso Narbona, quem nō minus doctrinæ, quam naturæ auctorem meæ reuereor, audiui. Minus refragatur sacræ Congregationis declaratio ad dictum cap. 1. sacri Concilij Tridentini, quia non de generalibus Episcoporum Vicarijs loquitur, sed tantùm de commendatarijs, id est, Vicarijs ordinum militariū, qui etsi in ordinarij appellationē veniant, glo. in c. final, infra de officio ordinarij, non tamen sub dispositione dicti c. 1. continentur, quod solùm Episcopo, & non alijs ordinarijs iudicibus illud permisisse eadem Congregatio declarauit, quod cum Episcopo id

concessum sit,& eius Vicario permissum esse videtur,cum eadem persona reputetur,nam quoties aliquid Episcopo conceditur,persona Vicarij non excluditur, sed potiùs sub eadem dispo-
217 sitione comprehensa videtur,vt expressè tradũt Dominic.Fran.Felin. Suarez,& alij relati à Garcia vbi supra,nu.52. Flamin.Paris.lib.3.de resig. benef.nu.9.cũ sequentibus:vbi late,& in terminis Sbroc.lib.2.quæst.43.num.29.Thomas Sanchez lib.3.disput.7.num.10.& disput.29.nu.16.

Decimononò nec poterit nisi ex speciali man
218 dato relaxare interdicta,Sbroc.vbi supra,quæst. 185.num.2.cum sequentibus.

Vigesimò alium Vicarium sui loco deputare
219 non potest,ita vt substitutus iurisdictione ordinaria vtatur, nisi specialis Episcopi licentia præcedat,c.clericos,& ibi Hostien.Butr.Abb.& alij de officio Vicarij,glo.verbo ipsius,in c.1.vbi Anchar.num.2.Domin.num.11.eodem titu. hoc libro,Rota decis.4.aliàs 378. de officio Vicarij in nouis,Gaufred.in collect.iur.in c.tua nobis,nu. 2.de officio delegat.Capella.Tol. decis.36.& ibi Apostil.& deci.97.vbi Addit.Butr.in c.G.Perpetuus,num.4.de fide instr.& ibi Felin.nu.3.Paul. Paris.consi.80.nu.16.cum sequenti,vol.4. Ripa in respon.24.à nu.1.Franc.Marc.q.Delphi.317. num.4.

num.4.vol.1.Cucch.instit.maior.titu.8. nu.40. Puteus lib.1.decis.168.Rodoa.de rebus Ecclesię, rubr.de auctorit.Prælat.num.66.Guid.Papę decis.374.num.6. Azeued.in l.1.num.8.tit.9.lib.3. recopil. Iacob. Philip.Port. consil.87. num.16. Sbroc. lib.1. quæst.15. num.7. & lib.2. quæst.66. Zerol.in praxi Episcopali,1.part.verbo Vicarius, dub.4.Petr. Lazarius de monit. quæst.6.nu.10. Azor 2.part. instit. moral. c.6. num.68. Iacob. Laurent. de iudice suspecto,c.4.nu.20. Vgolin. d.c.4.§.7.nu.2.versi.vndecimo,latè Garcia aliorũ memor.1.tom.de benef.5.par.c.9.nu.148. cũ sequentibus.Quod non tantùm in Vicarijs Episcoporum, verùm in Vicario Papæ locũ habere existimauit Cardinalis, in d. Clement.etsi principalis,num.4.de rescrip. Marant.de ordin.iud. 4.part.distin.5.principali,num.22.

Vigesimoprimò nec nouas queit erigere parrœchias Sbrocius lib.2.quæst.117.num.2. 220

Vigesimosecundò ex generali Vicariatus cõmissione dispensandi potestatem nõ habet, nec alia, quæ volũtariæ iurisdictionis sunt, facere potest, glos. in c. qua de caussa, verbo quidquid, 2.quæst 5. Felin.in c. at si clerici, §.de adulterijs, num.21.de iudic.Cucch.inst.maior.d.lib.2.tit.8. num.111.Ioan Gutierr. lib.1. quæst. canon. c.19. 221

num.15. Ant.Gomez in Bulla Cruciata,c.4.cir-
ca 4.quæst.nu.19.Sbroc.lib.2.quæst.38. & q.193.
cum sequenti,Rebuf. Paz,Cæcus,& alij cógesti
per Thom.Sanchez de matrim.lib.2.disput.40.
quęst.1.nu.12. Azor lib.3.inst.moral. c.45.versic.
octauo quæritur,Garcia vbi supra,c.8.nu.48.&
ratio est,quia ea, quę in mera gratia & volũtate
consistũt,in generali potestate non comprehen
duntur;sed speciali mandato indigent,vt ex plu
ribus resoluit Garcia d.loco,num.46.

Vigesimotertiò pias defunctorum volũtates,
222 nisi specialis facultas ab Episcopo fuerit conces-
sa,exsequi prohibetur, vt ex Bal.in l.nulli,nu.8.
C.de Episcopis & clericis, Sbroc.resoluit lib.2.
quæst.49.num.2.

Vigesimoquartò,nec beneficia vnire,nec reuo
223 care vniones & Ecclesias diuidere,Rebuf.in pra
xi benef.in forma Vicariatus, nu.102.Cucch.d.
titu.8.nu.106. latè probat Sbroc.lib.2. quęst.115.
per totam,& quęst.sequenti,nu.1. Azor d.lib.3.
instit. moral.c.44. versi. vndecimo quęritur, &
num.2.versi.secundo, nec beneficia, Garc.alios
referens de benef.12.part.c.2.§.1.nu.96.

Vigesimoquintò diœcesim visitare absque spe
224 ciali concessu Vicario non licet,argum.tex.in c.
Episcopum 10.quęst.1.c.si Episcopus 6. infra de
offi-

officio ordin. c. inter cetera extra eod. sacr. Concil. Triden. de reform. sess. 24. c. 3. Rebuf. in praxi in forma Vicariat. nu. 100. & 101. Cucch. d. tit. 8. lib. 2. nu. 106. Sbroc. lib. 2. quęst. 120. num. 2. Azor lib. 3. instit. moral. c. 45. versic. quarto quęritur, Vgolin. d. §. 7. versi. tertio nec visitare.

Vigesimosextô prętextu generalis cōmissionis indulgentias concedere nō potest, Cardinal. in c. nostro, in fine, de pœnit. & remiss. & in Clemen. 1. nu. 19. de officio Vicarij, Borgas. de irregular. 3. par. titu. de indulgen. Episcop. num. 2. & part. 7. c. final. nu. 23. Turrecrem. in §. item in leuitico, nu. 42. de pœnit. dist. 1. quos refert Rebuf. d. tit. de form. Vic. nu. 172. Sbroc. lib. 2. q. 40. nu. 3. Azor d. lib. 3. c. 45. vers. decimotertio quęritur. 225

Vigesimoseptimò citra speciale mandatū diœcesanā Synodū congregare non potest, Henric. Bottus in tract. de Synodo Episcopali, 2. par. nu. 2. Rebuf. præcitato, tit. de form. Vic. nu. 151. Ant. Cucch. d. tit. 8. de Vic. nu. 107. Sbroc. lib. 2. q. 46. nu. 1. Azor d. lib. 3. inst. moral. c. 45. quæst. 5.

Vigesimooctauò decretū interponere in alienationibus, vel in transactionibus rerum Ecclesiarū sine speciali mādato non licet, Abb. consi. 88. nu. 6. versi. secundo potest se tueri, Capel. Tolos. quæst. 97. Aug. Beroi. consi. 83. num. 19. vol. 1. 226

Rebuf. in praxi, d. titu. de form. Vicar. num. 18. Rodoan. in tract. de reb. Ecclesię non alien. rub. de auctoritate Prælat. in alienatione interpon. nu. 60. Cucch. d. tit. 8. nu. 105. Sbroc. lib. 2. q. 118. nu. 2. Zerol. in praxi Episcopali, verbo Vicarius, 1. part. §. 12. Azor d. c. 45. versic. tertio quæritur, quidquid in contrarium tenuerit Bald. in Margarita, verbo Vicarius, ver. 2. relatus in apost. d. quæst. 97. Capel. Tolosanæ, & Cephal. cōsi. 700. num. 45. & sequenti, vol. 5.

Vigesimonono nec à suis beneficijs, officijs,
228 vel administrationibus, aut ab ordine aliquos amouere, seu deponere, d. c. licèt, infra de officio Vicar. Bald. in l. aliquando 5. num. 9. de officio Proconsulis, Paz in praxi, 2. tom. prælud. 3. nu. 9. & 10. Sbroc. lib. 2. quęst. 111. num. 7. & quæst. 130. num 4. & quæst. 155. num. 7. & 8. Vgolin. vbi supra, d. num. 2. versi. septimo inquirere.

Trigesimo à casibus Episcopo reseruatis, vt in
229 regularitatibus, suspēsionibus, ex delicto occulto prouenientibus, & in ceteris similibus, sine particulari concessione, absoluere non potest. Hostien. in summa, §. cui confitendum, nu. 14. versi. quid si Episcopus, de pœnitē. & remis. Archidiac. in c. 2. in fine eodem tit. hoc lib. Philip. Franc. in c. licèt, nu. 5. versi. quinto limita. infra

 de

de officio Vicarij, S.Concil.Trident. sess.24. de reformat.c.6.Rebuf.d.titu.de forma Vicar. nu. 179.cum sequenti,Sbroc.lib.2.quæst.19.num.2. & quæst.179.num.1.& quæst. sequenti, nu.2. & quæst.184.nu.1. Vgolin.d.§.7.nu.2.versi.postremò,Suarez de censur.disput.41. sec.2.nu.8.Garcia de benef.vbi supra,nu.48.cum sequenti.

Trigesimoprimò ædificationi monasterij per testatorem relicti assensum,& auctoritatē interponere nequit,Calderin.consi.3.de officio Vicarij quem sequitur Sbro.lib.2.q.198.nu.1.etsi secus opinetur Beroi.consi.21.nu.29.lib.2. 230

Trigesimosecundò imponere pensionem super beneficijs, vbi Episcopus, seu Archiepiscopus posset(puta ob iustam caussam,vt pro bono pacis & concordiæ, vt tradit Gracia alios referens,1.parte de benef. c.5. nu.197.) nisi speciale mandatum præcedat,Vicario nō licet; Beroius consi.18.nu.10.vol.1.Sbroc.lib.2.q.71. num.24. quos sequitur Garcia vbi proximè,nu.317. 231

Trigesimotertiò nec de restitutionis in integrum caussa disceptare,l.illud 25.§.1.ff.de minoribus,ibi: *Cui id ipsum nominatim mandatum sit. Qui verò generale mandatum de vniuersis negotijs gerendis alleget,non debet audiri.* Per quam legē ita tenuit Sbroc.lib.2.quæst.35. nu.4. & Thom. 232

Sanchez

Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 40. nu. 12. in fin.
233 Credo tamen contrariam opinionem veriorem esse, & Vicarium Episcopi ex generali cōmissione circa restitutionem in integrum decernere posse; quod expressè suadetur ex c. caussa restitutionis de in integr. restit. melior tex. in l. final. C. vbi & apud quem, his verbis: *Liceat de in integrũ restitutione disceptare, siue specialiter fuerit mãdatum, vel si generaliter dati sunt iudices*: quem tex. ad hoc magnopere extollũt, & imis sensibus reponēdum affirmant. Alex. & Ias. in l. more, nu. 20. ad fin. ff. de iurisdic. omn. iud. Nicol. Euerard. locorum legalium in loco à mandato procuratoris ad lites, seu iudicia ad mandatũ iurisdictionis, vers. tertio differũt; & sequēdo hanc opinionē nihil oberit, d. l. illud, in §. 1. quia non in iudice, sed in procuratore loquitur, nec in hoc casu licet de procuratore ad iudicē argumentum sumi, vt docēt Alex. Ias. & Euerard. vbi proximè.

234 Trigesimoquartò iuramentum purgationis canonicæ non defertur Vicario sine mandato speciali, Sbroc. lib. 2. quæst. 167. num. 2.

235 Trigesimoquinto œconomum Ecclesiæ constituere non potest, nisi Episcopi speciale permissum adsit, Lapus allegat. 81. nu. 7. Et ibi Quintil. Mandos. verbo œconomũ, Felin. in c. quoniā 14. in fin.

in fin. de officio ordinarij, Ant. de Butrio in c. Imperatorũ, nu. 15. de iuramẽ. calumniæ, Sbroc. lib. 2. quæſt. 53. nu. 2. Nec contrarium eſt quod Paz inquit in praxi, 2. tom. prælud. 3. nu. 8. Quia loquitur de æconomo, qui ad cuſtodiendos fructus Eccleſiæ patronatæ vacãtis nondũ prouiſæ ob patronorum diſcordiam conſtituitur, cuius æconomi conſtitutio Vicario ex generali commiſsione pertinet, cum etiam ſpeciali mandato ad inſtituendum præſentatum à Patrono, non egeat, vt nu. 186. dixi; & ad illũ vacantis Eccleſiæ cuſtodia pertineat, ad quem eius inſtitutio ſpectat, glo. verbo ęconomos in fine in c. cũ vos 4. de officio iudic. ordina. Lapus vero, & ceteri vbi ſupra loquuntur de æconomo, qui vicem Epiſcopi gerit in colligendo Eccleſiæ redditus, & diſtribuendo clericis, & pauperibus, vt ſatis explicat Felinus d. loco paulò ante finem.

Trigeſimoſextò cõſentire nequit, vt Metropo 236
litanus cognoſcat in principali negotio, omiſſo appellationis articulo, Ferret. conſ. 307. nu. 1. per quem ita tenuit Sbroc. lib. 2. quæſt. 204.

Trigeſimoſeptimò voluntatem puellæ habitũ regularẽ ſuſcipere, aut profeſsionis votum emittere volẽtis, explorare non poteſt, vt experiatur an coacta, an ſeducta ſit, & an ſciat quid agat &

cetera, iusta dispositionem sacri Concilij Tridẽ. sess.25. de regula. c.17. Sbroc. d. lib.2. quæst. 207. Quidquid in contrarium sensisse videatur Beroi. consi.21. num.29. vol.2.

Trigesimooctauò sine speciali licentia pœnas
238 corporales in pecuniarias conuertere nõ potest, Rebuf. d. tit. de forma Vicarij, nu.153. cũ sequẽti, Cucch. titu. 8. nu.109. Azor d. lib.3. c.45. q.6.

Trigesimononò nec auctoritatem interpone
239 re creationi dignitatis à Canonicis factæ, aut nouum beneficium in Ecclesia creare, Federic. de Senis, consi.264. nu.1. in princip. Felin. in c. cum accessissent, nu.15. & Decius num.9. de constit. Ferret. consi.327. num.4. & alij plures, adducti per Sbroc. lib.2. quæst.31. nu.4. & quæst. sequẽti.

Quadragesimò Ecclesias vetustate collapsas,
240 quę ob earũ & parrœchianorũ inopiam nequeũt instaurari vocatis his, quorũ interest, in matrices vel alias Ecclesias viciniores absq; speciali cõcessu transferre non potest, Sbroc. d. lib.2. q.117. nu.3.

Quadragesimoprimò nec Episcopis à suis sedi
241 bus expulsis, Vicarius licentiã in diœcesi sua iurisdictionem exercendi concedere potest, glos. verbo diœcesanis in Clemen. vnica de foro cõp. Pauin. de potest. Cap. sede vacant. 2. par. principa li, quæstio. nu.18. Rebuf. vbi supra, nu.178.

Quadragesimosecundò virtute generalis cõmissionis publicas pœnitentias imponere, aut 242
pœnitentem reconciliare non licet, Dominic. de S. Geminiano in d.c.2.num.8. infra de officio Vicarij, Sbroc. vbi supra quæst.17.nu.2. cum sequenti, & quæst.18.num.3.

Quadragesimotertiò nec specialiter cõmissa 243
Episcopo, seu delegata, Vicarius cognoscere potest, Rota decis.9. alias 845. de officio Vicarij in antiquis, Feder. de Senis consil.130.nu.3. Socin. consi.39.nu.30.vol.4. & Decius in c. quoniam Abbas.nu.15.de officio deleg. Sbroc. lib.1.q.36. nu.3.& q.135.nu.1. & quęst.177.nu.5. Zerol.in praxi benef.1.part.verbo Vicarius, §.21.dub.4.

Quadragesimoquartò de hæresis crimine cog 244
noscere sine peculiari commissione non potest, Lap.& Ioan.de Immol.in Clemen.1.de hæretic. Dominic.in c.vt commissi, §.vltim.nu.5. infra de hæreticis, Sbroc.lib.2.q.161.nu.4.& 5. Tiber. Decia.tract.criminalis, lib.5.c.21.nu.7.tom.1.

Quadragesimoquintò nec potest Vicarius si 245
Episcopus fuerit, ex generali cõmissione ea, quæ sunt ordinis Episcopalis exercere; vt Ecclesias, capellas, oratoria, vel cimeteria reconciliare, ordines conferre, chrisma conficere, oleum infirmorum sacrare, sacramentum confirmationis

ministrare, & alia similia, Ioan. Gaufred. in collect. in c. 1. nu. 6. de officio Vicarij, Philip. Franc. in c. final, nu. 4. infra de officio Vicarij, Cucch. d. titu. 8. nu. 119. & 120. Rebuf. vbi supr. nu. 33. & nu. 168. cum sequenti, Franc. Marc. decis. 548. nu. 1. vol. 2. Sbroc. alios cumulās lib. 2. q. 5. nu. 10. & q. 6. per totā, & q. 8. nu. 2. cū quæst. sequentib: Azor d. lib. 3. c. 45. vers. nono, quęritur, & c. 46. vers. cōfirmationes, Vgoli. vbi supra vers. octauo nec cōfirmare Garc. d. 5. par. de benef. c. 8. nu. 85.

Quadragesimosextò nec Vicarius institutus,
246 qui Episcopalē dignitatem nō habet, alteri Episcopo potestatem exercēdi ea, quæ ordinis Episcopalis sunt præter speciale sui Episcopi mandatum committere potest, Franc. in c, cum nullus nu. 1. versi. quarto nota, de temporib. ordin. Rebuf. nu. 171. Azor & ceteri, vbi supra, & Sbroc. lib. 2. q. 12. num. 1. & sequenti, Zerol. 2. par. praxis Episcopal. §. sexto, dict. verbo Vicarius.

Quadragesimoseptimò pręter speciale mandatum
247 permutationes beneficiorū expedire non potest, nec illis assensum præstare, Ioā. Gaufred. in collect. iur. in c. quęsitum, num. 8. de rerum permutatione, Gam. in repet. c. licet, nu. 101. de rerū permutat. Ferret. consi. 345. nu. 13. Zerol. in praxi Episcopali, 1. par. verb. Vicarius. §. decimū.

Qua-

Quadragesimooctauó feudales caussas, nisi spe ciale mandatum sit, cognoscere nó potest, Car- 248
dinal. in Clemē. 1. nu. 19. de officio Vicar per tex. in c. verùm de foro com. Sbroc. lib. 2. q. 125. nu. 3.

Quadragesimononó nec præsentare potest ad beneficium iuris patronatus ad Episcopi præsen 249
tationem pertinens, Abb. in c. final, nu. 6. & ibi omnes communiter de concessione præbend. Lambert. in tract. de iur. patron. par. 3. lib. 2. art. 5. primæ quæstionis principalis, num. 2. Rocch. de Curt. in eod. tractat. verbo honorificum, q. 5. Paul. de Citadinis in simili tract. par. 6. q. 41. cū se quéti, Rebuf. vbi supr. à nu. 71. quos refert Sbro. lib. 2. q. 110. nu. 2. Garc. 5. par. de benef. c. 8. nu. 82.

Quinquagesimó nec auctorare exemplum ex 250
originali sumptum, vt eandem vim & auctoritatem cum originali habeat, c. final, ibi: *Coram ordinario iudice, vel delegato ab eo specialiter præsententur*: de fide instr. per quem tex. ita ibidem tenuerunt Gofred. & Hostien. prope finem, Tiber. Decianus respon. 24. nu. 44. vol. 1.

Quibus omnibus casibus & in alijs similibus (si qui sint) qui speciale mandatū requirunt, nulla dubitatio est, quín à sentētia Vicarij generalis ad Episcopum prouocari posit; cum in his Vicarius ex delegata potestate, non ex ordinaria iu-

risdictione cognoscat: sed hoc ita demum locū
habebit, si prædictæ caussæ Vicario ab Episcopo
251 separatim delegentur: nō verò si simul cū gene
rali cōmissione, vt sæpè fieri adsolet, tribuantur,
quia tunc in omnibus ordinariam iurisdictionē
consequitur, & via appellationis ad Episcopum
intercluditur argum. tx. in c. translato 3. de con-
stitutionibus, per quem ita hanc sententiam de-
fendunt Ioan. Andr. in addit. ad Speculatorem,
titu. de officio Vicar. in prin. versi. dubitari vide-
tur si Episcopus, Anchar. in d. c. 2. nu. 2. Domini
cus ibidem, nu. 9. & Philip. Franc. nu. 4. Beroi.
consi. 22. nu. 11. & 14. vol. 1. Thom. Sanch. de ma-
trim. lib. 3. disput. 29. nu. 6. cum sequentibus, &
alij congesti à Garcia vbi supra, num. 41.
Nec necessum est prædictas omnes caussas no
252 minatim in Vicariatus cōmissione exprimere,
sufficiet namquè vt in ceteris omnibus iurisdi-
ctionem ordinariā habere videatur, aliquas no-
minatim referre simul cum clausula generali,
Et ad omnia alia etiam si exigant speciale mandatū.
optimus tex. in c. qui ad agendū. §. sed si aliquis,
infra de procuratoribus, Host. Archid. Gemin.
Bertac. & alij, quos refert & sequitur Sbroc. lib. 1.
q. 65. nu. 5. & q. 67. nu. 3. Lancel. inst. iur. canon.
titu. de officio Vicarij, §. per Vicarium, verbo

ſpecialiter, Bernar. Diaz in praxi crim. cano. c. 3. nu. 2. Couar. lib. 1. var. c. 6. nu. 3. Thom. Sanch. d. diſput. 29. nu. 8. quidquid contrarium voluerit Lapus in d. c. 2. nu. 14. de officio Vicar. hoc lib. 6. cui abundè ſatisfacit Sbroc. lib. 2. q. 55. nu. 37. & 252
Thom. Sanch. vbi ſupra. Quod ita temperandū 253
eſt, vt Vicario non videatur conceſſa poteſtas in ceteris cauſsis ſpeciale mandatū requirentibus: ſed in his tantùm, quæ æquales ſunt, aut inferiores, ſecus ſi grauiora negotia ſint, quia in prædicta clauſula non includuntur maiora expreſsis, c. ſedes vbi Barb. Felin. & Ant. de Buttio extra de reſcrip. Clemen. 2. de procuratoribus, Rebuf. d. titu. in d. forma Vicar. Archiep. num. 102. latè Paz in praxi, 1. tom. annot. 4. nu. 19. cum ſequentibus, Azor lib. 3. c. 44. q. 11. Garcia alios referens tom. 2. de benef. part. 12. c. 11. §. 1. nu. 69.
254 Idemque iuris erit, etſi adiecta clauſula generali aliquos caſus exceperit ex his, qui exigunt ſpeciale mandatum, nam tunc ſub illa clauſula reliqui omnes caſus continebūtur, Alex. Tiraquel. Crot. Caſan. Bald. & alij, quos refert, & ſequitur Petrus Surd. conſi. 465. nu. 12. communem dicit Cagnol. latè diſerens in l. 1. à nu. 31. ff. de reg. iur. Franc. Viuius comm. opin. lib. 2. opin. 477. nu. 3. Ioſeph. Ludouic. comm. concluſ. concl. 30. verſ. ſexa-

ſexageſimo quarto, Tiraquel. de retract. con ſan. lib. 1. in fin. à nu. 94. rectiùs doctiſs. noſter Couar. lib. 2. variarum, c. 5. nu. 8. cum ſequentibus.

Similiter etiam his in caſibus iuriſdictionem
255 ordinariā nanciſcetur Vicarius, licèt ſeparatim ei cōmittantur, ſi in commiſsione Epiſcopus dixerit: *Hæc Vicario noſtro cōmittimus ampliantes, & extendētes priorē poteſtatem per nos cōmiſſam:* Ioan. Andr. in addit. ad Specul. titu. de officio Vicarij, in prin. verſi. dubitari videtur, Sāch. d. lib. 3. diſput. 29. nu. 8. Nec probo opinionē Ioan. And. & Sanch. vbi proximè exiſtimantium ſufficere in commiſsione expreſſam mentionem fieri Vicariatus, ſiue in ſalutatione, ſiue in progreſſu, veluti, *Officiali noſtro, aut Vicario committimus;* quia ſola huiuſmodi Vicarij mentio nō operatur extenſionem, prorogationem, ſeu ampliationem poteſtatis prius Vicario commiſſę, cum id potiùs fiat cauſſa demonſtrādi perſonam, cui dictarum cauſſarum commiſsio fit, vt etiam voluit Garc. d. c. 8. nu. 44. Atque hæc hactenus de communi Vicarij ad Epiſcopum appellatione; nunc verò ad accuratā ſpecialis tractationem, Deo duce, nos accingamus.

IOAN-

IOANNIS NARBONA I. C. TOLETANI.

PONTIFICII IVRIS in Toletanâ Academiâ Antecessoris.

DE

Iusta & legitima appellatione de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium.

PARS II.

Ad Relectionem Cap. Non putamus II. de Consuetudine.

LIB. SEXTO.

SVMMARIA.

1 *Appellatio an iustè procedat de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium non obstante decis. cap. 2. de consuetud. lib. sexto.*

2 Textum in c. 2. de consuetud. lib. sexto de Episcopo tantùm intelligendum esse nonnullus existimauit. Refutatur eius interpretatio, num. 4.

3 Odiosa restringenda sunt.

5 Vicarius Archiepiscopi cum Archiepiscopo vnum & idem auditorium constituit.

6 Vbi versatur eadem ratio, eadem est iuris dispositio.

7 Odiosum non extenditur ad casus non expressos: etiã ex æqualitate, vel maioritate rationis.

8 Decisio c. 2. de consuet. lib. sexto odiosa non est.

9 Odiosum dicitur, quod à iure communi recedit.

10 Tex. in c. 2. de consuet. lib. sexto iuri communi conformis est.

11 De substantia appellationis est, quod de minori ad maius iudicium appelletur.

12 Odiosa decisio ex identitate, vel maioritate rationis extenditur ad alios casus etiam non expressos, dummodo ratio in ea expressa sit.

13 Ratio prohibitionis c. 2. de consuet. lib. sexto in eodẽ expressa inuenitur.

14 Nicol. Garcia expositio refertur.

15 Vicarium Toletanum, & Complutensem generales esse negat Garcia.

16 Contrarium verius & num. 20.

17 Vicarius generalis dicitur, qui constitutus est cum generali potestate in loco, vbi Episcopus sedem habet, vel ius dicere consueuit.

18 Vicarius foraneus Episcopi gratiarum, & mandatorum S. Pontificis exsecutor non est.

19 Nec substitutus ob absentiam, vel impedimentum Vicarij generalis.

20 Vicarius Complutensis Toletanus Vicarius est, licèt Compluti resideat.

21 Episcopus duos Vicarios generales creare potest.

22 Archiepiscopus Burgensis duos Vicarios generales habet.

23 Appellatio rectè procedit de Vicarijs Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium.

HÆC igitur secunda relectionis pars eò necessariò pertinet, vt disquiramus quonam iure appellatio procedat de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eiusdem Consilium, stante decisione Bonifacij VIII. in præsenti, qua appellationem de officiali Episcopi ad Episcopum prohibet interponi: adeò vt nec consuetudine quantocumquè tempore de facto seruata firmari valeat, cui similis Innocentij IIII. exstat prohibitio in cap. Romana, in principio, de appellat. hoc libro. 1

2 Qua in re etsi nonnullus aliàs non mediocris ingenij vir, dùm publicè à nobis de hac re disceptaretur, vt hanc, quam non poterat deuorare difficultatem, saltim fugeret, in eam ierit sententiam, vt existimaret, appellationem de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani (vt potè

Complutensi & Toletano) ad eius Consilium, quæ in hac Ciuitate quotidie defertur, decisioni nostri tex. minimè obstare, ea scilicet conside ratione facta, quia Romanus Pōtifex in præsenti de Episcopo, & eius officiali tantummodo loquitur, sic & in eo solùm debere intelligi, neque ad Archiepiscopum protrahendam fore, cùm odiosa decisio sit, eo quòd appellationem
2 de officiali Episcopi ad Episcopū interponi pro-
3 hibeat, quod enim odiosum est coartari debet, nec vltra casum expressum extendi ius aut æquitas patitur, c. odia 15. cum similibus, & quæ ibi tradunt Scribentes communiter, infr. de regul. iur. Nimirùm ergo inquit, si in hac Ciuitate Toletana de Vicarijs Archiepiscopi ad Consilium eiusdem appelletur, cùm iure nostrò nulla reperiatur prohibitio, quæ appellationem de Vicario Archiepiscopi ad eūdem deferri prohibeat, sed tantùm de Vicario ad Episcopum.

Sanè huiusmodi traditio, & ratiocinatio, quā
4 prædictus vir validissimam putabat, nobis satis debilis, satisque inermis videtur, siquidem eam haud dubiè subuertant illa nostri tex. verba: *Ne ab eodem ad se ipsum (cum sit idem auditoriū vtriusque) appellatio interposita videatur.* Quibus manifestè ostenditur, ea ratione appellationem inter

dici.

dici de officiali Episcopi ad ipsum Episcopum, quia idem tribunal, & auditorium vtriusque esse intelligitur. Quæ ratio æquè procedit in Archiepiscopo, & eius Vicario, quos idem tribunal, & auditorium habere certissimum est, vt 5.
proconstanti tenet Menoch. consi. 155. num. 2. & 3. Sbrocius lib. 3. de Vicario Episcopi, quęst. 2. à princip. vsque ad num. 4. Iacob. Laurent. in tractatu de iudice suspec. c. 4. num. 12. Si ergo eadem ratio militat in Vicario Episcopi & Archiepiscopi, eandem iuris dispositionem versari fa- 6
tendum est ex trita illa, & vulgari regula l. illud ad l. Aquil. l. à Titio, ff. de furtis, §. pari ratione instit. quibus mod. ius pat. pot. solu. iuncto §. si igitur instit. quod cum eo; ergo Bonifacij VIII. decisio in præsenti de Episcopo tantùmodo loquens de Archiepiscopo etiam intelligi debet, cùm eadem, ac æqualis ratio in vno, quæ in alio versetur contra supradictam interpretationem.

Quòd si obijciat textum nostrum non posse procedere in Vicario Archiepiscopi, licet eadē ratio in eo sit: sed solùm de Vicario Episcopi intelligendum esse, de quo nominatim loquitur, 7
eo quòd eius decisio odiosa sit, quę adeò restringēda est, vt ad alios casus, etiam si in eis æqualis,

vel maior ratio militet, extendi non debeat, ex
celebri textu ſumptó, argumento in l. fin. C. de
interdicto matrimonio iuncta l. penultima eiuſ-
7 dem tituli, l. libertum, la ſegunda, ff. de ritu nup-
tiarum, & docet Aymon Crauet. conſi. 173. nu.
3. & 13. vol. 1. vbi poſt Oldraldum conſi. 185. nu. 1
dicit, quod in materia reſtringibili non veniũt,
niſi quæ verbis exprimuntur, nec licitum eſt ar-
guere à pari, neque à maiori ad minus, etiam af-
firmatiuè ex tex. in c. cum illis in 2. reſponſo, in-
fra de præbend. quod etiam tenet Hoſtienſis in
c. poſtulaſti extra de reſcript. Petrus Pechius in
d. c. odia, nu 3. ampliat. 3. & Nicolaus Euerard.
locorum legalium in loco à ratione legis larga,
ſeu generali, Ioannes Vincentius de Anna con-
trouerſ. forenſ. controuerſ. 84. num. 16. Igitur
quamuis eadem ratio procedat in Archiepiſco-
pi Vicario, quæ in Vicario Epiſcopi, nihilomi-
nus tamen deciſsio noſtra de officiali Epiſcopi
loquens ad officialem Archiepiſcopi extendi
non debet.

Reſpondetur ſanè faciliimè, negando preſen-
8 tem Bonifacij deciſsionem odioſam eſſe; illud
enim odioſum dicitur quòd à iure communi
9 recedit, vt ex l. cum quidam, ff. de liber. & po-
ſthum. docet Petrus Pechius vbi ſupra, num. 1.

 ſed

ſed hæc deciſsio iuri communi conformis eſt, 10
neque ab eo recedit, cum in ea caueatur, vt appellatio de officiali Epiſcopi ad ipſum Epiſcopū tanquam de vna ad eandem perſonam non interponatur, quod appellationis ſubſtātia, & ius commune præcipit, c. anteriorum 2. quæſt. 6. ibi: 11
Cum non oporteat ad compares iudices appellationes referri: ſed à minori iudicio in maius tribunal aſcendere: faciunt quamplura ſupra in prima parte, num. 10. adducta: igitur ſuperior traditio falſo nititur fundamento, ſiquidem eo prætextu appellationem de Vicario Archiepiſcopi ad ipſum Archiepiſcopum deferendam exiſtimet, quod noſtri tex. deciſsio odioſa ſit, nec ad Ar- Archiepiſcopum extēdi valeat, quod neutiquā dicendum eſt, cum nec permittat veritas, nec ius patiatur, vt iam docuimus.

Quod ſi præfatus vir proteruè adhuc ſcrupuloſus fortaſsis hanc interpretationem ſibi nullatenus arridere dicat, & opinioni ſuæ inſiſtens affirmare malit præſentem Bonifacij VIII. deciſſionem odioſam eſſe, ſicquè ad caſum in ea expreſſum ſolùm reſtringi oportere, nihilominus tamen dicendum erit, quod licet præſens decretalis de Vicario Epiſcopi tantummodo loquatur, ad Vicarium etiam Archiepiſcopi protrahi

& ex-

& extendi debeat, quia generalis illa regula, quam supra retulimus, legem scilicet odiosam extendendam non esse extra casum expressè in ea comprehensum, etiam ex identitate rationis,
12 vel maioritate limitanda est, nisi ratio in lege, vel decisione odiosa expressa sit, nam tunc extensio fit, etiam ad alios casus non expressos, in quibus eadem ratio versatur ex celebri tex. in l. cum mulier 47. in fin. ff. soluto matrim. & ibi Alexan. per eum textum, tradit Dominicus in c. si ciuitas, §. 1. in principio, infra de senten. excommunicat. & consil. 2. in fin. Philip. Francus, in c. 1. de temp. ordin. num. 7. limitat. 6. hoc lib. Iasson. in l. 1. num. 13. ff. in ius vocati vt eant, & in l. cum quidam, num. 29. & 30. ff. de liber. & posthum. Decius in regul. factum cuique, §. in poenalibus, num. 15. ff. de regul. iur. Crauet. de antiquit. tempor. 4. part. section. videamus modo, num. 18. & Thomas Sanchez omnino vidẽdus, qui plura tradit de matrimonio, lib. 3. disputa-
13 tione 42. nu. 4. Vnde cum ratio prohibitionis expressa sit in nostro tex. ibi: *Ne ab eodem ad se ipsum, &c.* quamuis decisionem eius odiosam esse fateamur, ad casus tamen, in quibus eadem ratio versatur, extendenda est, ac per consequẽs ad Archiepiscopi Vicariũ, in quo æqualis ratio mili-

militat, quæ in Vicario Episcopi, de quo loquitur, vt supra diximus.

Superiori ergo interpretatione reiecta difficultatis nexu adstrictus, tempestatis nostræ excellens, & perspicuus iuris prudentia vir Nicolaus Garcia, tom. 1. de beneficijs, 5. part. c. 8. num. 14
36. diuerso incedit itinere, dum inquit de Vicarijs Archiepiscopi ad eius Consilium in hac Ciuitate appellari, quia Vicarius Toletanus, & Complutensis generales non sunt, nec princi- 15
pales, quare tanquam de foraneis ad eumdem Archiepiscopum, id est, ad Consilium appellationem rectè interponi, quod ita intelligẽdum esse prædictus auctor ex eo percipit, quia si generales, vel principales Vicarij fuissent, de eis ad Consilium Archiepiscopi neutiquam appellaretur, iuxta textum nostrum, & dict. c. Romana, infra de appellat.

Sed hæc Nicolai Garciæ expositio (tanti viri pace dicam) nimiùm à veritatis semita deuiat, negat enim Vicarium Toletanum genera 16
lem esse, cum id adeò certum sit, vt nullam vnquam admisserit dubitationem, tùm quia constitutus est cum potestate generali in eodem tribunali, & loco, in quo Archiepiscopus sedem habet, iusquè dicere consueuit, ob quod gene-

17 ralis, & principalis Vicarius dicitur, vt docet Bart. in l. 1. in fin. ff. quis, & à quo appelletur, Marant. de ordin. iudic. 4. part. distin. 5. principali, num. 8. Anto. Cucchus, lib. 2. instit. maior. tit. 8. num. 131. Sbrocius, lib. 1. de Vicario Episcopi, quæst. 28. num. 7. Guilierm. de Mont. Laud. in repetitione Clementin. etsi principalis, num. 2. de rescript. Thomas Sanchez, tom. 1. de matrimon.
18 disput. 29. quæst. 1. num. 11. Tum etiam quia gratiarum & mandatorum Summi Pontificis exsecutor est, quorum exsecutio, vel exercitium denegaretur, si Vicarius foraneus esset; Clemen. 2. & ibi glo. verbo principalis, de rescript. tradit Ripa in c. 1. num. 6. & 7. eod. titul. Sbrocius vbi supra, quæst. 23. num. 6. 7. & 8. Quod adeò verum
19 esse ait Ripa vbi supra, vt alter Vicarius constitutus ob absentiam, vel impedimentum Vicarij generalis dictarum rerum exsecutionem non habeat, nisi eius in rescripto, vel commisione specialis mentio fiat, sequitur Marquesanus de commision. vtriusque signaturæ, c. 6. à num. 25. cum sequentibus.

Rursus minus rectè negat Garcia, & ante eum Flores de Mena, lib. 1. variarum quæstionum, quæst. 2. num. 8. Complutensem Vicarium generalem esse, quia nec creatus est, nec resider,

vbi

vbi Archiepiſcopus ſedem habet: nam etſi hu-
iuſmodi Vicarius Compluti reſideat, & ex eo 20
Complutenſis vocetur, Toletanus tamen gene
ralis Vicarius eſt, quia Archiepiſcopus Toletanus
duos olim Toletanos Vicarios generales creauit
ob multitudinem cauſſarum, quæ Toleti erant,
& cum ab vno non poſſent facilè expediri, ideò
binos principales Vicarios creari oportuit, vt
cauſſarũ expeditioni conſuleretur faciliùs, quod 21
iure efficere potuit ex c. quoniã in pleriſque 14.
extra de officio ordinarij. & ex d. Clement. etſi
principalis, iuncta glo. & ibi Cardinal. à num. 3.
de reſcript. Abb. & alij in c. quoniam Abbas,
verſi. ſubſtitutum extra de officio delegat. Inno-
cen. in c. Romana, infra de officio ordin. Felinus
in c. cauſſam matrimonij, num. 8. extra de offi-
cio delegat. quos refert, & ſequitur Sbrocius,
vbi ſupra lib. 1. quæſt. 50. num. 4. Zerola alios ci-
tans in praxi Epiſcopali, 1. part. verbo Vicarius,
in prin. Vgolin. de officio & poteſtate Epiſcopi,
c. 4. §. 6. num. 4. & vidimus in Archiepiſcopo
Burgenſi, qui duos Vicarios generales cõſtituit, 22
vt refert Flores, & Garcia vbi ſupra. At cum po-
ſtea partibus conueniẽtius eſſet, vt expenſarum
in litibus aliquantulo ſubleuarentur ob longa iti
neris interualla, ideò Archiepiſcopus rectiùs

conuenire perpendens, vnum ex prædictis Vicarijs generalibus Compluti residere decreuit, qui tamen re vera Complutensis non est, sed Toletanus Compluti residens ordinariamquè iurisdictionem obtinens, aduersus Garciam, & Flores contrarium perperam existimantes.

His itaque tanquam parum concludentibus
23 expositionibus reiectis, vt propositæ difficultati obuiam eamus, pro certo, & iuridico à nobis statuendum est, de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad Consilium meritò ac legitimè appellationem interponi posse ad similitudinem Consilij Regalis, vel Rotæ Romanæ, in quibus diuersa penitùs instantia consideratur ab ea, quæ coram eorundem Vicarijs, seu officialibus generalibus facta fuit tex. nostri, & similium decisionibus non obstantibus.

Quia in re perscrutanda omnem meam industriam, & diligentiam polliceor, vt quod alijs nimiũ difficile, & de iure impossibile visum est, labore tamen nostro adhibito, luce meridiana
25 fortasse clarius, & planius fiat. Rem igitur ipsam constanti pectore aggrediens id sequentib. ac simul grauibus muniam fundamentis.

PRIMVM FVNDAMENTVM.

SVMMARIA.

1 ARchiepiscopus Toletanus Hispaniarum Primas est.
2 Illustrissimus Garc. de Loaisa Archiepiscopus Toletanus laudatur.
3 Pater Ioannes Mariana laudatur, & num. 17.
4 Doctor Sebastianus Ximenez Toletanus laudatur,
5 Primas idem est quod Patriarcha.
6 Primates apud Latinos dicuntur qui apud Graecos Patriarchae.
7 Primas dicitur apud Latinos qui primus est.
8 Primas aduocatorū dicitur qui praeest alijs aduocatis.
9 Patriarcha Graeca lingua summus, seu Princeps patrum interpretatur.
10 Patriarchis multa priuilegia competunt, quae Archiepiscopis denegantur.
11 Pallium à S. P. Patriarchis tribuitur, & Archiepiscopi à Patriarchis accipiunt.
12 Patriarchae vbicumque elatam crucem praese ferre liberè possunt; Archiepiscopi intra suam prouinciam tantùm.
13 Patriarchae plures cruces praeseferre possunt; Archiepiscopi verò vnam tantummodo; ideò aliter facientes reprehenduntur, num. 15.
D. Thomas Tamaio de Vargas laudatur, & alibi

 passim,

paßim, & num. 4. 17. & 48.

14 *Archiepiscopus Toletanus bilineatæ crucis insigni vtitur.*

16 *Patriarchæ tenentur quotidie duodecim pauperibus victum porrigere.*

17 *Archiepiscopus Toletanus à tempore diui Ildephonsi triginta pauperes quotidie alit.*

18 *Patriarchæ Regibus, & Principibus superiorem nõ recognoscentibus æquiparantur.*

19 *Patriarchæ Summorum Pontificum priuilegijs & prærogatiuis vtuntur.*

20 *C. mos antiquus 65. distin. recenta communi lectione interpretatur.*

21 *Patriarchæ Episcopos punire & deponere consueuerunt.*

22 *Depositio Episcoporum Romanis Pontificibus reseruata est.*

23 *Patriarchis insignibus & ornamentis Rom. Ponti. licet vti.*

24 *Patriarchæ Papæ nuncupabantur.*

25 *Appellari potest ad Summum Pontificem omisso medio.*

26 *Appellari licet ad Patriarchas omisso medio.*

27 *Romanus Pontifex ad expeditionem caussarum Illustrißimorum Cardinalium Consilium habet.*

28 *Patriarchæ quosdam Episcopos secũ semper adstantes in consilio habebant.*

29 *Appellari licitum est de Summi Pontificis, vel Regum officialibus ad eosdem.*

30 *Præcipua priuilegia, quæ Patriarchis competunt, quatuor tantùm concessa videntur.*

31 *Cete-*

31 *Ceteris verò neutiquam.*
32 *Archiepiscopus Toletanus, etsi ex veris quatuor Patriarchis non sit, proprius & verus Patriarcha reputatur, omnibus eorum priuilegijs vtitur ex Pontificum concessionibus, & priuilegijs.*
33 *Diplomatis Martini V. verba referuntur.*
34 *Archiepiscopo Toletano competunt non solùm ea, quæ generaliter quatuor Patriarchis cõcessa sunt, sed quæ ad quemlibet eorum specialiter pertinent.*
35 *Verbum* quomodolibet *vniuersale est, & quencũque modum, qui comprehendi potest, significat.*
36 *Verbum* quomodolibet *idem est quod* quodcũque.
37 *Qui dicit* quodcumque *nihil excipit.*
38 *Habens priuilegia ad instar alicuius priuilegiati habet etiam illud priuilegium, quod priuilegiatus ad instar alterius obtinet.*
39 *Constantinopolitana Ciuitas Roma nuncupata est, ob quod eius Ecclesia Romana appellabatur n. 40.*
41 *Toletana Ciuitas Roma nuncupata fuit, & eius Ecclesia Romulea. num. 43.*
42 *Molinæ, & aliorum error conuincitur existimantiũ Toletum non Romam, sed Regiam Ciuitatem appellatum fuisse.*
44 *Regia Ciuitas idem importat quod Romana.*
Roma Regia Ciuitas nuncupata olim est ibidem.
45 *Balthasar Amescua Toletanus laudatur.*
46 *Constantinopolitana Ciuitas Regia dicta est.*
47 *Vno & eodem tempore Constantinopolitana, & Toletana Vrbs Regiæ Ciuitatis nomine vti cœperunt.*
48 *Toletana Ciuitas maximam cum Romana Vrbe conformitatem habet.*

Primum

1 PRimum illud non minimum fundamentum erit, si aduertas Archiepiscopum Toletanum Primatiæ Hispaniarum dignitate præfulgere, vt colligitur ex Concil. Tolet. 12. c. 6. relato in c. cũ longe 25. 63. dist. vbi notat Alexandrinus, & docet Speculator in prima parte, titu. 2. de dispensat. §. sunt quoque nonnullę, num. 2. Albericus in rubr. de stat. homin. nu. 11. prope fin. Lancelot. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 2. c. 3. num. 4. Petr. Greg. in syntag. iuris, lib. 5. c. 10. Anast. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. c. 7. num. 2. & 7. Cardin. Iacobatius de consilio, lib. 1. artic. 1. num. 260. Lælius Cæcus in repub. ecclesiast. de statu Reuerendissimorum Patriarcharum, num. 3. Villalpand. ad præcipua Conciliorum Toletanorum, c. 38. Gregor. Lopez in l. 9. titu. 5. part. 1. Ioannes Azor. lib. 3. institut. moralium, c. 35. versi. fin. & c. sequẽti, D. Ferdinandus Mendoza omnium litterarum cognitione clarissimus, ac nostræ Hispaniæ ornamentum rarum, de confirmat. Concil. Illiberitano, lib. 1. c. 10. fol. 7. in fin. late tradit Il-
2 lustriss. D. Garsias de Loaisa Toletanus quondã Antistes in omne æuum, ob eius doctrinam, & eximiam eruditionem immortali memoria dignus, in collectione Conciliorum Hispaniæ in decre-

decreto Gundemari Regis, fol. 263. per totum; Religiosissimus Pater Ioannes Mariana illius 3
quidem sacri ordinis, qui nominis, quod super omne nomen est, titulo præsignitur, vir meherclè ingenij magni acumine, litterarum omnium cognitione, & sermonis culti elegantia, ac morum sanctiorum integritate insignis lib. 9. de rebus Hispan. c. 19. conciuis noster Doctor Sebastianus Ximenez, quem nullus vnquam labor deterruit, in compend. priuilegiorum, quæ 4
Archiepiscopo Toletano competunt, nondum Typis mandato, ferè per totum, & præcipuè in 4. & 5. præludio. Conciuis etiam noster amicissimus D. Thomas Tamaio de Vargas Theologiæ Doctor in ijs, quæ iam sub prælo habet, & obiectionibus in R.P. Marianæ historiam Mantuanicis æquisimè, & eruditissimè opponit.

Primas enim idem est, quod Patriarcha, iuxta id quod habetur in c. cleros 21. distin. c. Vrbes, & 5
ibi glo. verbo Patriarchas 80. distin. c. conquestus 9. quæst. 3. c. 1. in fin. c. nulli, & c. prouinciæ 99. distin. sub illis verbis: *Ipsis quoque in ciuitatibus, vel locis nostros Patriarchas, vel Primates, qui vnam formam tenent, licèt diuersa sint nomina, leges diuinæ, & ecclesiasticæ poni, & esse iusserũt.* facit text. in c. duo simul, extra de officio ordin.

c. per singulas, & c. cóquestus 9. quæst. 3. quibus consonat de iure nostro regio, l. 9. & 10. in fine, titu. 5. part. 1. Prorsus enim idem sunt Primates, quod Patriarchę, licèt diuersis nominibus nuncupari videantur contra reg. tex. in l. si idem 7.
6 C. de codicillis, quia apud Latinos frequentius Primates dicuntur, qui apud Græcos Patriarchę appellantur, nam quemadmodum Primas apud
7 Latinos dicitur, qui primus, est l. iubemus 3. & ibi gl. verbo Primatē, C. de aduocat. diuers. iud. vbi inquit quod Primas aduocatorum est ille,
8 qui præest alijs aduocatis, notat Bart. in l. 1. C. de Alexand. primat. lib. 11. Iacobus Spiegel. & alij, qui verborum proprietates disquirentes, vocum origines, notiones, ac rationes indagarūt, in peculiaribus tractatibus de verborum significatione, & in lexicis iuris verbo Primates, ita Patriar-
9 cha Græca lingua πατριαρχης, id est, Sūmus, seu Princeps Patrum interpretatur, vt cum Diuo Isidoro loquar, lib. 7. etymolog. c. 12. trāscriptus in c. cleros 21. distin. tradit Ant. August. V. CL. in Epithome iuris Pontificij, lib. 2. titu. de institutione, & electione Patriarch. & Primat. à c. 1. cum pluribus sequentibus, Casaneus in cathal. gloriæ mundi, 4. part. considerat. 9. in princip. & Lancel. Conrad. vbi supra.

Patriar

Patriarchis autem ob eximiam, qua fruuntur, dignitatem innumera quidem, & maxima sunt 10 priuilegia concessa, quæ Archiepiscopis ipsis denegantur. His enim à Pontifice summo pallium tribuitur, quod est plenitudinis officij Pontificalis insigne; 11 Archiepiscopi vero ab eisdem Patriarchis accipiunt, c. antiquam 23. extra de priuileg. Abb. in rub. de auctoritate, & vsu pallij, num. 2. & Lancel. Conradus vbi supra lib. 2. c. 3. num. 19. & c. 4. per totum. Item & quoquo ierint elatam 12 crucem præseferre libère possunt, præterquam in Vrbe Romana, aut vbicumque Summ. Pontifex, vel eius legatus vtens insignibus Apostolicæ dignitatis præsens fuerit, ex d. c. antiquam, quod Archiepiscopis, nisi intra suam prouinciā iter faciētibus, non permittitur ex tex. in Clem. Archiepiscopo de priuileg.

Rursus & Patriarchæ crucem ligno transuer 13 sario gemino constantem præseferunt; cuius lignum superius transuersum breuius est; inferius longius; in quo distinguuntur à ceteris Episcopis, & Archiepiscopis, quibus nisi vnius dumtaxat transuersi ligni crucem intra suam Prouinciam præferre non permittitur, vt obseruauit magni nominis I. C. Iacob. Cuiacius in Paralipomenon ad titulum de foro competenti, in

c. ſanè 3. in fine. Iuſtus Lipſius V. C. in notis ad ſuos de cruce libros, doctiſsimus Iacobus Gretſerus de hortu ſanctæ crucis, 3. part. in deſcriptione crucis Vverdeanç, verſic. verum cum circa: Animi mei dimidium, ac nobilitatis, & iuuentutis noſtræ ſpecimen rarum D. Thomas Tamaio de Vargas, lib. 1. Polygraphiæ, & ſteganographię nouæ, & veteris, cap. 17. & Schediaſmate 1. decadis 7. decad. veroſimilium, ſeu horarum ſubſeciuarum ad amicos, doctos, nobiles: quæ iam ferè lucis vſura fruuntur. Hieronym. Roman, in republica Chriſtiana, lib. 2. c. 6. ad finem, & lib. 3. c. 6. etiam ad finem. Iayme Bleda in tract. ſanctæ crucis, c. 7. quemadmodum noſter Toletanus
14 Antiſtes Hiſpaniarum Primas, & Patriarcha ſuę Patriarchalis dignitatis prætextu eodem duplicis crucis inſigni vtitur, & vbicumque ante ſe liberè geſtat.

Vnde nonnullorum Archiepiſcoporum in-
15 curia reprehenditur, qui prædictam binæ crucis geſtationem dignitatis ratione ſibi deberi autumant, cum id ad eorum differentiam Primatum, & Patriarcharum peculiare ſit, ſicuti
16 & horum etiam præcipuum eſt duodecim pauperibus quotidianũ victum perpetuo miniſtrare, vt vberiori numero Toletani Antiſtites, vt

Hiſpa-

Hispaniarum Patriarchæ à tẽpore D. Ildephõsi, 17
in eorum ædibus vsque adhuc porrigere consueuerunt, vt vir ille, de quo quidquid dixeris minus erit (tam ille nequit pro dignitate laudari) R.D.Io. Mariana eleganter retulit de rebus Hispaniæ lib.6.c.10.in vita D.Ildephonsi, *Præsertim* (inquiens) *beneficia in pauperes quotidie alendi, quod fit in Archiepiscopi ædium ea parte, quæ templo coniuncta est, Ildephonsi institutum esse credatur (& erat à maioribus susceptũ, vt à Patriarchis, qui iidem Primates sunt, duodecim pauperes mensæ adhiberentur quotidie) ex his decẽ feminæ sunt, viri duplicato numero. Canonicus per hebdomadam sacris in ara maxima operatus sacra precatione pauperum mensam lustrare, & nequid inopibus desit, diligenter considerare consueuit.* Cui succedat Magni Marianæ defensor, & ipso dignissimus & acerrimus, amicus & conciuis noster natalibus, & eruditione clarus D. Thomas Tamaio de Vargas in docta miraculosæ B. Virginis in Toletanum templum descensionis aduersus tenebrarum calumnias defensione: vbi de hac re copiose agit.

Competunt etiam eis quam plura alia priuilegia, de quibus passim à Doctoribus in d.c.antiquam mentio fit, inter quæ potissimum illud

inuenitur; quod & maximè nostro hæret instituto, vt Patriarchæ Regibus, alijsvè Principibus superiorem non habentibus æquiparentur, cum eorum instar redacti sint, quod multarum Prouinciarum regimina subeant, teste Baldo in l. 1. §. his cunabulis, num. 3. ff. de officio Præf. Præt. Guil. Durand. in rationali diuinorū in proœmio lib. 1. num. 15. versi. Primates, Barbac. in tract. de præstant. Cardin. quæst. 9. num. 43. Iasson, in l. 1. num. 9. ff. de officio eius, Iacobat. de Cōcil. lib. 1. num. 137. Casaneus dicta considerat. 9. versic. & isti, Lælius Cæcus vbi supra num. 2. circa finem, Calefatus in l. 1. nu. 41. ff. de officio eius, Sebast. Medic. in tract. de legibus, & stat. 1. part. quæst. 12. num. 9. Gaspar Balascus in repetitione l. Imperium, num. 100. ff. de iurisdict. omnium iudic. Lancel. Conrad. vbi supra, lib. 2. c. 3. num. 21. Iacobus de Nigris in repetitione l. 1. ff. de officio eius, num. 16. & alij quos refert Dionysius Paulus de vera quatuor Patriarcharum sedium erectione, c. 17. num. 20. 21. & 22. Gregor. Lopez, glo. 2. in l. 3. titu. 14. part. 4. Andr. Gamb. lib. 2. de officio & potest. leg. in princip. num. 15.

Nec secularibus tantùm principibus pares
19 sunt, verùm & Summorum Pontificium priuilegijs, ac prærogatiuis vtuntur, elegans tex. in c.

reno-

renouantes 22. diſtin. ſub illis verbis: *Similia priuilegia, quæ ſuperior Roma habet, accipiat*, & Iuſtinianus in auth. de eccleſiaſt. tit. §. 1. collat. 9. Honorius, & Theodoſius in l. omni innouatione 6. C. de ſacroſ. eccleſ. ibi: *Non abſque ſcientia viri Reuerendiſſimi ſacroſanctæ legis Antiſtitis Eccleſiæ Vrbis Conſtantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prærogatiua lætatur*, l. 1. & ibi glo. verbo *lætetur*, C. de priuil. Vrbis Conſtantinopol. lib. 11. docet Cardin. in Clement. in plerisque, num. 16. de electione, Bertach. in ſuo repertorio, verbo Patriarcha, verſi. Patriarchæ quatuor, Matthias Hugonius de poteſtate Patriarch. verſi. ſi audierimus, in princip. col. 17. Iacob. Spiegel in lexic. iuris ciuilis, verbo noua Roma, Petr. Gamb. de poteſt. leg. lib. 2. c. 1. de varijs ordin. nomin. nu. 17. Concil. Nicænum 1. c. 6. aliàs 8. tranſcriptum in c. mos antiquus 65. diſtin. vbi ſic ait: *Mos antiquus perdurat in Ægypto, vel Lybia, & Pentapoli, vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem, quandoquidem, & Epiſcopo Romano parilis mos eſt.* Quæ verba adeò nonnullorum ingenia torſerunt, vt exiſtimarēt ab hæreticis clanculum, ac doloſè adiecta fuiſſe, vt paritatem inducerent inter Romanum Pontificem, & Alexandrinum Patriarcham, quaſi Alexandrinus

non esset Pontifici subiectus, cum par in parem non habeat imperium, siquidem in d. Concil. Niceno nusquam scripta inueniantur, vt Franc. Turrianus in monumentorum veterum inuestigatione, & sanctorum Patrum lectione exercitatiss. existimauit in tract. de potest. Papę, lib. 3. pag. 11. versi. videamus ergo, & Illustriss. Bart. Carran. in parua summa Cócilior. in scholijs ad d. 6.

20 cononem Concilij Nicæni. Sed cursim prædicta lectione retenta facilè satisfieri potest ex his, quę ad propositum tradit Ramund. Ruffus in lib. quem scripsit pro Pontifice Romano, num. 8. versi. sed videamus, his verbis: *Nam sicut Rex* (inquit) *quamuis comedat, bibat, ac moriatur, sicut ceteri homines, nihilominus eorum superior est*: sic etiam licet Alexandrinus, & alij Patriarchæ aliqua habeant cum Romanis Pontificibus communia, ita vt eis æquiparentur, non tamen in suprema potestate, ac primatu pares sunt censendi, vt latè tradit Dionysius Paulus de vera quar. Patriarch. sed. erect. c. 17. num. 74. cum sequentibus.

Ex qua Romani Pontificis æquiparatione, &

21 similitudine dimanat, Patriarchas Episcopos punire, ac deponere potuisse, vt Nicolaus Papa scripsit in c. quod suspecti vltim. 3. quæst. 5. ibi:

Is enim

Is enim Antistes (id est Anasthasius Parenorum Episcopus) *tertio euocatus ad Synodum, quia non occurrit à Patriarcha suo canonice condemnatus exstiterat*: & inferius: *Quod si Anasthasius à Patriarcha suo depositus est, &c.* Docet Ant. Augustin. Hispaniæ lumen clar. in Epitome iuris Pontificij, lib. 1. titu. 19. Quæ depositio soli Romano Pontifici reseruata est, vt cõstat ex Innocen. III. in c. quod translationem 4. & ibi glo. verbo reseruata de officio legat. & glo. verbo pertinere, in c. sicut 8. extra de excessibus Prælat. c. accusatus, & c. quamuis 3. quæst. 6. melior tex. in c. inter corporalia de trãslatione Episcopi, vbi postquam idem Innocent. prædixit matrimonium spirituale Episcoporum translatione, depositione, aut cessione disolui, subiunxit hæc verba: *Et ideò tria hæc, quæ præmisimus, non tam constitutione canonica, quàm institutione diuina soli sunt Romano Pontifici reseruata.* Abb. in c. graue nimis de præbend. num. 4. & in c. non potest de sententia & re iudic. num. 5. Auil. de censur. 4. parte, disputatione vnica, dubio 2. conclus. 1. Etsi hodie huiuscemodi potestas, quoad Patriarchas attinet, euanuerit, & penes solum Pontificem remanserit ex sacrosanct. Trident. Synodo, cap. 8. ses. 13. de reforma. & ses. 24. c. 5.

22

vt tradit doctissimus Hieronym. Gonçalez in regula 8. chancel, glo. 41. num. 21.

Rursus etiam, & Patriarchis Papalis huius si-
23 militudinis ratione Romani Pontificis insignibus, & ornamentis vti fas est, siquidem veste russea indutis incedere, & equo albo phalerato simul atque fræno, & calcaribus deauratis vti eis liberè liceat, vt Illustrissimum nostrum Archiepiscopum Toletanum Hispaniarum Primatem, & Patriarcham non semel incedentem vidimus, notant Abbas Panormit. Hostiēsis, & alij Scribentes communiter in d. c. antiquam de priuileg. & obseruat Cardin. Iacobati. d. tractatu de conci. lib. 1. num. 184. Petrus Gamb. lib. 2. de potestate legat. titul. 1. de varijs ordin. nomin. num. 21.

Nec solùm insignibus, & ornamentis Ponti-
24 ficis Romani, verùm & Papæ nomine decorari non obscurè constat ex c. sanè præfertur 6. versic. item Romanorum 24. quæst. 2. vbi Dioscorus Constantinopolitanus Patriarcha, Papa nūcupatur illis verbis: *Dioscorum, qui fuit Papa eiusdem Ecclesiæ*, docet glo. verbo à nemine in c. si Papa 40. distin. quod idem fertur de Ansejiso Archiepiscopo Senonensi totius Galliæ, & Germaniæ à Ioanne S. Pontif. Patriarcha instituto,

qui

qui in Synodo habita in loco, qui Pontigonis dicitur, secundus Papa nuncupatus est, vt Odorannus Monachus Senensis in suo Chronico meminit, quem refert Petrus Gregorius lib. 2. part. iur. canon. tit. 9. de personis ecclesiasticis in scholijs ad cap. 3. littera D. quod etiam de alijs Patriarchis tradit Hieronymus Romanus in repub. Christiana, lib. 3. c. 6. ad medium.

Vnde etiam prouenit, quod quemadmodum omisso medio ad Romanum Pontificem appellatur, vt docet Anacletus, in c. omnis 3. & Sixtus Papa in c. si quis 2. quæst. 6. c. si duobus, extra de appel. glo. celebris, verbo reseruata, in c. quod translatione 4. extra de officio legat. Speculator 2. part. §. in quibus, num. 34. & §. nunc tractemus, in princip. de appellat. Ioannes Petrus Ferrariens. in praxi, in forma appellationis à sententia diffinitiua, §. & ad quemcumque, num. 1. Redoan. de simonia, 1. par. c. 16. num. 14. Anton. Scappius in tractatu iuris non scripti, c. 41. num. 2. Ioan. Petr. Lancelotus, sui ipsius fidelissimus interpres, in §. fin. instit. de officio Vicarij, & in glo. ibi, verbo appellandum, Cardinalis Thuscus plures allegans pract. concl. iur. littera A. concl. 352. nu. 51. Ita quidem & ad Patriarcham medijs omissis appellari impunè permitti- 25

26

tur ex tex. in c. si clericus 11. quæst. 1. docet Ancharran. Innocen. & alij in d. c. antiquam de priuilegijs, Hostiens. ibidem, num. 4. Speculat. de appellat. §. nunc tractemus quarto, num. 15. versic. item nunc debet, Albericus in diction. littera P. verbo Patriarcha, versi. Patriarchæ, & Primates, & ibi Additionator, Lælius Cæcus vbi supra, d. num. 2. propè fin. summa Pisanela, seu supplementum, verbo Patriarcha, versi. quod sunt, Dionys. Paul. vbi supra, c. 17. nu. 27. Petrus Gregor. in syntag. iur. lib. 15. c. 9. num. 6. Lancel. Conrad. in templo omnium iudic. lib. 2. c. 3. num. 9. Gamb. d. tractatu de potestate leg. lib. 2. c. 1. de varijs ordin. nomin. num. 25. Quam quidem verissimam, & receptam esse opinionem (licet contrarium tenuerit glos. verbo ab omnibus, in c. antiquam 23. de priuileg. Ioan. Andr. & Ant. de Buttrio ibidem) docet Matth. Hugonius d. tractatu de præst. Patriarch. col. 20. versic. dixi iam quædam.

Ex quo etiam fonte dimanat, quod quemad
27 modum Summus Pontifex Illustrissimorū Cardinalium ad expeditionem caussarum Consiliū habet, vt ex Innocen. in c. cum. I. 22. de re iud. adnotauit Paulus Borgas. in tractatu de irregularitate, 6. part. titu. de simon. num. 57. in versic.

tertio quia, fol. mihi 242. Nicol. Grabatius in annotationibus ad pract. Octauia. Vestri, lib. 1. c. 1. num. 8. ita etiam Patriarchæ quosdam Episcopos sibi semper adstantes in Consilio secum habebant, vt ex mente Petri Gregor. obseruauit Dionys. Paul. d. tractatu de vera quat. Patriarch. sed. erectione, c. 19. num. 34. 28

Si ergo Patriarchæ Regibus æquiparantur, & Romani Pontificis priuilegijs, ac prærogatiuis vtuntur, adeò vt eorum instar consilium habere possint, vt iam diximus, & verum est; videtur etiam in sequelam necessario deduci de Patriarcharum Vicarijs ad se ipsos iustè appellationem interponi, cum iure licitum, ac permissum sit de Summi Pontificis, vel Regum officialibus ad ipsum Pontificem, vel Reges siue ad consilia, quæ eorum personas repræsentãt, appellationem deferri, vt notãt communiter ferè omnes Scribentes in præsenti, & probatur ex traditis per Bald. in l. 1. nu. 2. in fine, C. ne quis in sua causa iud. plures refert Castillus de Bobad. lib. 2. polit. c. 16. nu. 76. ad fin. Igitur id ipsum absq; vlla dubitatione fatẽdũ est in appellatione interposita de Vicario Archiepiscopi Toletani ad eundẽ, vel eius Consilium, cũ ipse Patriarchali Hispaniarum dignitate corruscet, vt latè supra iam ostendimus. 29

Sed si forsitan aduersus hoc verissimum fundamentum aliquis vehementer insurgat, hæc
30 omnia, inquiens, à nobis priuilegia relata ad quatuor tantummodo Patriarchas attinere, Constantinopolitanum videlicet, Alexandrinum, Antiochenum, & Hierosolymitanum (& vt rectiùs dicã ex his maiora ad Constantinopolitanum, & Alexandrinum, vt ex iuribus adductis iunctis glossarum annotationibus constat) quia hi quatuor principales post Romanum Pontificem verè, & propriè Patriarchæ sunt, c. sacrosancta 2. c. renouantes 6. iuncto c. fin. 22. distin. c. antiquam de priuileg. cum similibus, Greg. Papa in epistola 77. incipienti, quasi oblita, quę habetur in 2. tom. epistol. Summorum Pontificũ, pagin. 76. tenet Speculator in titu. de dispensat. §. sunt quoque 8. num. 2. & in rationali diuin. lib. 2. c. 1. num. 18. Hostiens. in summ. titul. de auctoritate, & vsu pallij, num. 4. Ioan. Andr. in c. non debet, num. 9. de cons. & affin. Matth. Hugon. de præst. Patriarch. col. 3. vers. postea quam, & col. 4. versic. si de Primarijs, & alicubi passim, Petrus Gamb. d. lib. 2. c. 1. num. 13. Guilier. Redoan. de simonia, 1. part. c. 16. nu. 5. Couar. lib. 4. variar. c. 14. num. 13. Catechismus Romanus ex decreto sacrosanct. Concil. Trident. iussu Pij V.

Romani

Romani Pontificis editus, 2. part c. 7. de ordinis sacramento. num. 27. titul. de sedibus antiquis Patriarcharum cum pluribus alijs, quos plena manu doctè congessit Dionys. Paul. d. tractatu, c. 2. per totum, & c. 17. num. 9. Anasth. Germo. lib. 2. de sacrorum immunit. c. 5. num. 17. Greg. Lopez in l. 12. titu. 5. part. 1. in glos. verbo *Que se llamen Patriarchas*. Pauinus in tractatu de officio & potestate Capituli sede vacante, præludio 6. num. 12. Petrus Gregor. in c. conquerente de officio ordin. c. 2. num. 5. Polyd. Virgilius lib. 4. de inuentione rerum, c. 12. paulò post princip.

Ceteris verò Patriarchis huiusmodi priuilegia 31
concessa non censeri, vt potè Aquiliensi, Grandensi, Bituricensi, Cantuariensi, Pisano, Toletano, & similibus. Nam hi licèt Patriarchæ ab omnibus cōmuniter appellētur, impropriè potius & perperam vsitata voce ita nuncupantur, vt docet Speculator, Dionysius Paul. Gamba. nu. 14. & Hugon. vbi supra, Alberic. in diction. verbo Patriarchæ, versi. Patriarcha, & Primas, Rofredus in libello ordin. iudicia. Albarotus, & alij, quos refert Iacobatius lib. 1. de conc. à num. 256. Anasth. Germ. lib. 3. de sacro. immun. c. 7. nu. 1. Lælius Cæcus de rep. ecclesiast. d. num. 2. Igitur ad Archiepiscopum Toletanū, vt Patriarcham

impro-

improprium, supra adducta priuilegia non pertinent. Nec Pontifici summo, aut Regibus equiparabitur, argum. tex. in c. graue 29. in fin. extra de præben. ibi: *Aut proprij Patriarchæ minime relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.* Idem colligitur ex extrauagāti, sancta Romana, de electione in extraua. cōmun. vbi Benedictus IX. postquam dictas quatuor Patriarchales sedes sanctam Romanā Ecclesiā instituisse refert: *Ipsosque* (inquit) *multis prærogatiuis, & honoribus, ac priuilegijs decorauit,* quasi diceret prædicta priuilegia, quibus Patriarchæ fruuntur, proprijs Patriarchis non verò im-

15 proprijs fuisse concessa, argum. tex. in c. nonnè de præsumpt. & ita docuit glos. vbi Archidiaconus, in c. vnico, §. fin. verbo Patriarchis, infra de statu regularium, Casane. in cathal. glor. mund. 4. part. d. consideratione 9. versi. alij autem, Dionys. Paul. plura tradens vbi supra c. 17. num. 15. & sequenti, Redoan. Abbatem allegans de simonia, 1. part. c. 16. num. 1. ac in sequelam de Vicario generali ad eundem Archiepiscopum, vel eius Consilium iuridice non interponetur appellatio.

Respondendum tamen est, quod licèt verum sit supradicta priuilegia, vel eorum præcipua,

quæ

quæ ad Patriarchas spectant veris ac principalibus non autem improprijs concessa censeri, nihilominus tamen, etsi quaternario hoc propriorum Patriarcharum numero iure communi inspecto Toletanus Archiepiscopus non comprehendatur; sed inter improprios potiùs enumeretur: attamen si Summorum Pontificum priuilegia inspiciamus, Archiepiscopis Toletanis indultum comperiemus, vt tanquam veri, & pro- 32
prij Patriarchæ habeantur, & reputentur, omnibus eorum priuilegijs vtantur, ac si ex veris quatuor Patriarchis fuissent, vt expresse constat ex pluribus Romanæ sedis Bullis, & diplomatibus, quæ in archiuo huius sanctæ Toletanæ Ecclesię recondita cum fide seruantur, quæ omnia, dum egregius Præsul Ioannes de Contreras Archiepiscopalem sedem occuparet, Martinus V. summus quondam sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Præsul suorum antecessorum vestigia sequutus nouè declarauit, & confirmauit, vt adnotauit Illustrissimus D. Garsias de Loaisa in collectione Concil. Hispaniæ in decreto Gundemari Regis, pagina 293. cuius integra diplomatis verba, etsi ipse Garsias de Loaisa referre omisserit, tanquam ad rem nobis admodum necessaria, cum in eis multa contineantur non mediocri ani-

maduerſione digna, quippè quæ complectãtur ea, quæ ad ius Patriarchatus, eiusque auctoritatem ſpectant, ex archetypo in d. archiuo Eccleſiæ Toletanæ recondito Illuſtriſsimi Capituli iuſſu nobis exhibito, vt præ manibus vulgo habeatur ſyllabatim tranſcribere libuit.

33 *Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuã rei memoriã. Ex ſuſceptæ ſeruitutis officio de cunctis orbis Eccleſijs, quibus nos Apoſtolicæ prætulit excellẽtia dignitatis, ſtudijs cogitare tenemur aſſiduis, vt illæ, earumque paſtores conſilij cæleſtis diſpoſitione in partem ſolicitudinis euocati congruis potiantur prærogatiuis, & honoribus noſtri donum miniſterij fauorabiliter impertimur. Venerabilem igitur Toletanam Eccleſiam paternis, vt decet, complectẽtes affectibus, quodque illius conſideratione, & intuitu Archiepiſcopus Toletanus pro tempore exſiſtens Hiſpaniarũ Primas eſt: & propterea venerabiliũ fratrum noſtrorum Patriarcharũ ad inſtar, quorum ac Primatum licèt nomine dum-*

taxat.

taxat differāt, eædem dignitates exsistūt, præeminentiæ, & honoris adminiculis attol lendus sit, æquanimiter recensentes ad omnis ambiguitatis dubium, quod propterea forsan apud aliquos oriri posset, in posterū penitus submouendum. Venerabilem fratrem nostrum Ioannem, & successores suos pro tempore exsistentes Toletanos Archiepiscopos in nostra & successorum nostrorū Romanorum Pontificum capellis, generalibusque Consistorijs, & Concilijs, & quibuslibet alijs publicis, vel priuatis locis vltra sedis Apostolicæ notarios, ac omnes & singulos alios etiam prius promotos, qui Primates, & Imperij electores nō fuerint, Archiepiscopos locum tenere illisque præponi, & præferri debere: necnon omnibus, & singulis prærogatiuis, priuilegijs, ac insignijs, quæ dictis Patriarchis quomodolibet competere poterunt, vti, & gaudere liberè, licitèque posse auctoritate Apostolica teno re præsentium decernimus, & etiam decla

 ramus,

ramus, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, & locorum quorumlibet iuramento, confirmatioue Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ceterisq; contrarijs quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Data Romæ apud sanctos Apostolos, Kalendis Aprilis, Pontificatus nostri Anno vndecimo.

Cuius Martini V. decreti cum meminisset Catholicus Rex Ioãnes II. in litteris ad Alphonsum Carthagenam Episcopum Burgensem missis anno natiuitatis Dominicæ 1448. caussa litis ortæ inter ipsum & dominum Alphonsum Carrillo Archiepiscopum Toletanum, quod prædictus Archiepiscopus erecta cruce in ciuitatem Burgensem introiret, Martini V. verba referendo

do sequentia protulisse ait: *Otrosi que el dicho Arçobispo de Toledo, e sus successores libre, i licitamente puedan vsar, e gozar de todas e qualesquier prerogatiuas, e preuilegios, e insignias que en qualquier manera puedã competer a los verdaderos Patriarchas.* & inferius: *El dicho Papa Martino V. constituiò, e decerniò, e declarò, que el dicho don Ioan Arçobispo de Toledo, i sus successores igualmente, sin otra differencia, nin indistinciõ real pudiessen gozar, e gozassen de las insignias, e prerogatiuas, e preuilegios, que a los Patriarchas en qualquier manera puedan competer, &c.* Quæ verba fideliter ex originali transcripsit Garsias de Loaisa vbi supra, fol. 296.

Nec solũ ea, quæ veris quatuor Patriarchis generaliter conueniunt, Archiepiscopo Toletano ex dictis Pontificalibus decretis per Martinũ V. confirmatis concessa videntur, verùm & illa quoque, quæ cuilibet eorum specialiter concessa fuere, vt potè Constantinopolitano, vel Alexandrino, vt clarè constat ex prædictis litteris Apostolicis, & insinuant præcipua illa verba: *Necnon omnibus & singulis prærogatiuis, priuilegijs, ac insignijs, quæ dictis Patriarchis quomodolibet competere poterunt vti, & gaudere liberè liciteque posse.* Quæ ver- 34

ba omnia quæcumque tam communia, quam ſpecialia priuilegia quocumque modo, vel cauſſa veris Patriarchis conceſſa comprehendere, ac
35 denotare videntur, quia verbum illud *quomodolibet*, vniuerſale eſt, & quemcumque modum, qui comprehendi poteſt, ſignificat Clement. 1. vbi glo. verbo quomodolibet, de ſenten. & re iudic. Aretinus, conſilio 163. Socin. conſil. 15. lib. 1. cum alijs pluribus, quæ in propoſito tradit Oratius Mandoſius in tractatu de priuileg. ad inſtar, glo. 14. num. 1. & 2. Petrus Rebuf. in comment. ad l. creditorum 11. verſic. quomodolibet, ff. de
36 verborum ſignificat. Quod etiam ex eo comprobatur, nam verbum *quomodolibet*, idem ſignificat quod *quodcumque*, vel *quolibet modo*, vt tradit Rebuf. vbi ſupra, & in concord. in rubr. de collat. §. præfatique ordinarij gloſ. verbo quam-
37 uis aliam ad fin. & qui, *quodcumque* dicit, nihil excipit, c. ſolitæ de maiorat. & obed. ibi: *Nihil excipiens, qui dixit, quodcumque.* c. ſi tibi abſenti 29. vbi Archid. verbo quodcumque de præben. infra hoc lib. Clem. 1. in fin. vbi glo. de ſepult. l. fin. iuncta glo. verbo *per quamcumque*. C. qui legit. perſ. hab. tradit Oratius Mandoſ. vbi ſupra, glo. 10. num. 2. per totum. Cum enim Conſtantinopolitano Patriarcha omnia priuilegia con-

ceſſa

cessa fuerint, quibus Romana Ecclesia gaudet, 38
ex d.c. renouantes 22. distin. & ex l. omni innoua
tione 6. C. de sacrosanct. Eccles. cum similibus
superiùs, num. 19. & 30. relatis, sequitur manifestè Archiepiscopum Toletanum priuilegijs etiā Ecclesiæ Romanæ gaudere debere, quibus Constantinopolitanus Patriarcha potitur, quia habens priuilegia instar alicuius priuilegiati, habet etiam illud priuilegiū, quod priuilegiatus instar alterius obtinet, vt ferè in terminis docet Oldraldus, consi. 300. incipienti factum tale est, quem refert, & sequitur Mandosius vbi supra, glos. 11. num. 9.

Ex quo forsan euenit, & in confirmationem 39
prædictorum non immeritò considerari potest, quod quemadmodum Constantinopolitana ciuitas Romanæ ciuitatis nomen habere meruit, ita vt secunda Roma nuncuparetur, vt constat ex 1. Constantinopolitana Synodo, canon. 3. aliàs 5. relato in c. Constantinopolitanæ 22. distin. vbi sic ait: *Constantinopolitanæ ciuitatis Episcopum habere oportet Primatus honorem post Romanum Episcopum propterea quod sit noua Roma.* Docet Iustinia. Imperator in authen. vt ordinariæ præfecturæ, versic. renouantes, collatione 5. ibi: *Vrbanæ Præfecturæ senioris Romæ, & nouæ*

vide-

videlicet huius nostræ. Idem in authen. de ecclesiast. titul. §. sancimus, collatione 9. dum ait: *Beatissimum autem Archiepiscopum Constantinopoleos nouæ Romæ.* iuncta lege 1. §. sed etsi qua, versic. Romam autem, C. de veter. iur. enuclefacit l. intra Vrbem 4. C. de operibus public. l. vltim. C. in quibus caus. pig. vel hypot. tac. cont. & quæ tradunt Petrus Gregor. in syntag. iur. lib. 15. c. 5. num. 7. Iacob. Spieg. in lexic. iur. verbo *Roma noua.* Hieronymus Cagnol. in proemio ff. §. hæc autem tria, num. 335. cum sequentib. Ludouic. Gomet. in comment. ad cap. 1. nu. 44.

40 supra de constit. Quamobrem Constantinopolitanam Ecclesiam, Romanam appellabant, vt ex c. fin. §. idem Romanorum, iuncta glos. 34. quæst. 2. docet Gomet. vbi supr. Sozomenus lib. 2. histor. ecclesiastic. c. 2. Socrates in histor. tripart. lib. 2. c. 9. Dion. Paul. vbi supra, c. 17. nu. 75. & alij, quos refert Illustris. Cæsar Baron. annal. eccles. sub anno Christi 330. Hieron. Bercucius, & Barnabas Brissonius, de verborum signifi. verbo *Roma autem duplex.* Alphons. de Azeued. in addition. ad Curiam Pisanam, lib. 1. c. 11. litter. D.

Ita etiam ferè eisdem temporibus hæc nostra

41 Toletana Ciuitas, ne aliquantulum à Constantinopolitanæ priuilegijs differret, Vrbs quidem

Romana

Romana nuncupata fuit, vt clarè percipi licet ex lege 2. in procemio lib. fori iudicum. vbi dum agitur de Regis electione facienda in ciuitate Toletana, vel in ea, vbi prædecessoris mors contigisset, sequentia abscribuntur verba. *Doncas establecemos, que de aqui adelante los Reies deben ser esleidos en la ciudad de Roma, o en aquel lugar donde murio el otro Rei, &c.* Ex quibus manifestè ostenditur Vrbem nostram Romam appellatam fuisse, vti obseruarunt Ludouicus Molina de Hispanorum primogenijs, lib. 1. cap. 2. num. 11. Spinus in speculo testament. glo. 19. principali, num. 73.

Nec quidquam officit, quod ipsemet Ludouicus Molina in annotat. ad dictum capitulum 2. num. 1. dicat verba illa d. l. 2. ibi: *En la ciudad de Roma*: manifestum mendum continere, quia in Codicibus Latino sermone editis non *In Vrbe Romana* legitur, sed *in Vrbe Regia*, quo nomine Gothi Toletum appellabant, quod perpetuo ibi sedes Regia & Regium domicilium constitutũ erat, vt in Concilijs Toletanis, & ab antiquis rerum gestarum scriptoribus memoriæ proditum exstat, quodquidem sequuti sunt Ioannes Gutierrez practicar. quæstionum, 2. par. lib. 3. quæst. 13. num. 51. Alphons. à Villadiego in schol. ad d. 42

l.2. num. 19. Castil. de Bobad. in politica lib. 2. c. 18 num. 224. quiquidem huic errori caussam dedisse affirmat, quod in libris Gothicis, verbum *Regis*, vnica tantum R. adscribebatur, sicque cum prædict. l.2. fori, ex Latinis Codicibus in Hispanicum sermonem verteretur cum R. tantùm interpretes inuenirent, pro R*egia*, R*oma* reposuere.

Quia respondetur prædictam Molinæ, & sectantium interpretationem clarè, & euidenter pluribus conuinci. Primò ex verbis fori de Sobrarbe, quorum, vt refert Ambrosius de Morales diligens ex nostris scriptor, in compendio
2 generalis historiæ, lib. 13. c. 2. sequens est tenor. *El* Rei *en* R*oma, o en Ciudad Metropolitana de Arçobispo, o Cathedral de Obispo*: quæ non obscurè aduersus Molinam, & alios ostendunt Toletum Romam nuncupatum fuisse, sicque communem dictæ l. 2. lectionē, quam omnium Codicum fides commendat, mutandam non esse, vt ipsi satis imprudenter existimarunt.

Secundò improbatur ex his, quæ tradit Iulianus Pomerius (vel quisquis is fuerit) in vita sancti Ildephonsi apud Surium die 23. Ianuarij, tomo 1. fol. 180. col. 4. qui dum indicare vellet diuum Ildephonsum Archiepiscopum electum fuisse,

fuisse, & Toletanam sedem incomparabili sanctitate, simul atque eximia doctrina illustrasse, in hæc verba prorumpit: *Deinde post multũ tempus decedente sancto Eugenio regali violentia Toletum deducitur, atque ibidem Pontifex subrogatur: cuius statim virtus enucleata in sede* Romulea *refulsit, & veluti facula ignea ardens omnem Hisperiam perlustrauit.* Quæ etiam exstant in præfatione, ad lib. S. Ildephõsi de perpetua Deigenitricis virginitate, in tom. 8. Bibliot. sanct. Patrũ. Clare enim hoc verborum contextu demonstratur Toletanam ciuitatem Romam, ipsiusque Pontificalem sedem, Romuleam ex eo nuncupatam fuisse. 43

Tertio, & fortius prædictus Molinæ error conuincitur ex eo, quia licet admittamus in d. l. 2. vbi Roma legitur, in Regia ciuitate legendum esse, non tamen inde negandum est Vrbem nostram Romam nuncupatam fuisse, quia si bene perpendatur, idem est verbum Regia ciuitas, ac Romana, nam quasi sinonyma verba, & idem in terse significantia habẽtur, quod non ineleganter deducitur ex l. fiduas 6. §. hoc amplius, ff. de excusatione tutorum, vbi dum Modestinus doceret Romæ Philosophantes munerum tutelarum excusationem habere, huius exemptionis 44

rationem reddens, sic ait: *Quorum sanctioni illam potest quis rationem adferre, quod cum communis*
44 *sit, & existimetur patria Regia Vrbs, æquum est, eum, qui in sua patria se vtilẽ præbeat, hac immunitate frui:* docet gl. ibi. verbo Romæ, & in authẽ. vt Ecclesia Romana, cent. ann. gaud. collatio. 2. verbo anterior, Cagnol. Cinũ referens in proœmio ff. §. hæc autem tria, num. 235. cum sequenti. Si enim dum Regia ciuitas legitur de Roma intelligitur, ergo idem de Toleto dicendum erit, vt cum Regia ciuitas nuncupatur, idem significet, ac si Roma diceretur, ita ingeniose, & subtiliter pro hac sententia aduersus
45 Molinam adnotauit eruditissimus conciuis noster Balthasar Gomez de Amescua I.C. celeberrimus in tractat. de potest. in se ipsum, lib. 2. c. 23. num. 23. versi. hinc interpretor, cũ num. sequenti. Quarum opinionum varietatem videbis apud doctissimum Iuris Consultum Gregor. Lopez
41 Madera de Rebus Hispaniæ optimè meritum, c. 12. de reb. excell. monarch. Hispan fol. 77.
Vnde & Constantinopolitana ciuitas cum
46 Roma appellaretur, vt iam diximus, quasi idem esset, Regia nuncupabatur, vt videre est in l. iubemus 14. iuncta glo. verbo Vrbe, C. de sacros. Eccles. & in proœmio digestor. §. hæc autem,

vbi

vbi glo. & Añton. Vaca notarunt relati à Madera vbi ſupr. & ipſo eodem tempore, quo ita nuncupari cœpit, hæc noſtra Toletana ciuitas (eius inſtar (quod ad rem maximè ſpectat) eodem nomine condecorata fuit, vt pulchrè aduertit Ambroſ. de Moral. in ſuo compen. gener. lib. 12. c. 3. in vita Recaredi Regis, ad fin. 47

Nec immeritò Romæ nomine Toletana ciuitas decorari meruit, cum maximam morum conformitatem cum Romana Vrbe ſemper habuerit, vti in eius laudem adnotauit. Quintil. Mandol. exterus auctor in tract. de monitorijs, q. 60. verſ. necnon Reuerẽdiſsimis, dum ait: *Toletum magnam cũ hac Vrbe conformitatem morum habere videtur, nec mirum (vt multa prætercam) quia eſt ſub eodem Polo 42. Vrbs eſt celebris, & religioſiſsima, &c.* Sed verbis pluribus in hanc rem parco, illa relinquens delicio noſtro D. Thomæ Tamaio de Vargas in ijs, quę ad elogia ſcriptorum illuſtrium Toletanorum, quibus Toletũ noſtrum eleganter illuſtrat, diligentiùs ac latiùs notat, & Toleti laudibus annumerat. 48

Si ergo Archiepiſcopus Toletanus ex diuerſis Pontificũ diplomatibus iam relatis, tanquam verus, & proprius Patriarcha habetur, & reputatur, adeò vt iuribus, ac priuilegijs Eccleſiæ

Romanæ gaudere debeat, quibus Constantinopolitanus Patriarcha (cui similis est) potitur, igitur ad ipsum, vel eius Consilium à sententia Vicariorum suorum generalium, tanquam ad verum, & proprium Patriarcham, & per consequēs Pontifici, vel Regi similem rectè prouocabitur, quemadmodum ad Pontificem summum, ad Regem, vel ad alios superiores Principes de sententia officialium suorum appellatur.

SECVNDVM FVNDAMENTVM.

SVMMARIA.

1 *Patriarchæ sunt iudices ordinarij omnium Archiepiscoporum, & Episcoporum.*

2 *Dispensare possunt cum Episcopo, vel alio beneficiorum collatore sibi subiecto ob malam beneficiorum collationem à Concilio suspenso.*

3 *Absoluunt excommunicatos á suffraganeis suis, licèt suffraganei absolutionem concedere recusent.*

4 *Appellari potest à sententijs suffraganeorum omniū ad Patriarchas, seu Primates.*

5 *Appellari potest à sententijs iudicum Conseruatorum totius Hispaniæ ad Archiepiscopum Toletanum exceptis causis ordinis sancti Iacobi.*

Iudices

Iudices Conseruatores sedis Apostolicæ legati dicuntur. ibidem.

6 *De iudicibus Conseruatoribus ad Summum Pontificem tantummodo appellatur.*

7 *Hispalensis, Bracharensis, Tarraconensis, & Compostellanus Archiepiscopi Primatiam Hispaniarū prætenderunt.*

8 *L. si plures 9. ff. de pact. interpretatur.*

9 *Vna & eadem persona duorum vicem substinere nō potest, si habeatur respectus ratione personæ, secus si dignitatum.*

10 *Appellatur de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium, tanquam de Archiepiscopo ad Primatem, & num. 16.*

11 *Plurium vices aliquis substinere potest extra iudiciū vel in iudicio voluntariæ iurisdictionis.*

12 *Secus in iurisdictione contentiosa, vel iurisdictione voluntaria, in qua particulari lege, vel statuto diuersæ personæ desiderantur, num. 13.*

14 *Diuersæ personæ in appellatione desiderantur, iudicis á quo, & iudicis ad quem.*

15 *Iudex à quo tenetur mittere litteras dimissorias ad iudicem ad quem.*

17 *Cap. á collatione 11. de appellationibus, lib. 6. expenditur.*

18 *L. 1 §. solent, versic. sed si, ff. quando appellan. sit, expenditur.*

19 *C. postulastis 15. versi. nisi fortè, de concessione prebendæ expenditur.*

20 *A collatione vel electione per solum Episcopum tanquam Canonicum facta, non appellatur ad eundem*

dem tanquam ad Episcopum.

Appellatio non interponitur de sententia ab Archiepiscopo prolata ad eum tanquam ad delegatum natum. ibidem.

21 *Secus si non ipse Archiepiscopus, sed eius Vicarius sententiam protulerit.*

22 *Vbicumque in vna persona Archiepiscopalis, & Patriarchalis dignitas inuenietur, recte appellabitur de sententia Vicarij Archiepiscopalis ad Vicariũ Patriarchalem.*

22 *Galliarum Primas habet Archiepiscopatum Gratianopolitanum sub se, & ideò duos Vicarios habet, tanquam Archiepiscopus vnum, & tanquam Patriarcha alterum, & de Vicario Archiepiscopali appellatur ad Patriarchalem Vicarium.*

1 PRæterea pro hac sententia fortissimum nobis fundamentum præbet sequens consideratio, nam Primates, seu Patriarchę sunt ordinarij iudices Prouinciarum, & omnium Archiepiscoporum, & Episcoporum suorum, supremamque in eos iurisdictionem habent, vti eleganter Clemens Papa retulit in epistola 1. ad Iacob. transcripta in c. in illis 80. distinct. dum ait: *In illis verò ciuitatibus, in quibus olim apud Ethnicos primi flamines eorum, atque primi legis Doctores erant, Episcoporum Primates poni, vel Patriarchas beatus Petrus præcepit, qui reli-*

reliquorum Episcoporum caussas, & maiora, quoties necesse foret, negotia in fide agitarent. Idem colligitur ex tx. in c. si clericus 46. 11. quæst. 1. ibi: *Si vero contra ipsius Prouinciæ Metropolitanum Episcopū Episcopus siue clericus habeat controuersiam, pergat ad ipsius diœcesis Primatem.* Similis est tex. in c. 1. 21. distin. c. de persona 65. distin. c. Prouinciæ 99. distin. c. nullus, c. cōquestus, vbi glo. verbo Archiepiscopus, 9. quæst. 3. Concil. Calcedon. canon. 9. & canon. 17. Quare in 39. canon. Nicæni Concilij ex octoginta ex Arabico habitis ita scriptum fuit: *Consideret Patriarcha, quæ Archiepiscopi, & Episcopi eius in Prouincijs suis faciunt, et si quid reperiat secus quàm oporteat, factū mutet, & disponat, vt sibi videbitur, siquidem ipse est pater omnium, & illi filij eius, sicque præest Patriarcha his omnibus, qui sub potestate eius sunt, sicut ille, qui tenet sedem Romæ, caput est & Princeps omnium Patriarcharum.* Quæ verba referuntur ab Alphonso Pisano nostrate viro religiosissimo, ac doctissimo, nostrique Francisci Pisani pari religione, ac doctrina prædicti fratre, in lib. 3. in Nicænum Concil. quæ habentur in 1. tomo, conc. pag. 554. & pag. 584. à quibus non dissentit Regia Alphonsi Pulchri quondam Hispaniarum Regis decisio in l. 16. titu. 5. part. 5. & ibi Grego.

glo.1.& 2.facit etiam l.11.eiusdem titu. per totá, & præcipue in versic. *la sesta es.* Quibus connectuntur plura, quæ congerunt Speculat.in titu. de dispens.§.sunt quoque.8. Iacob.Cuiac.in Paralipom.in c.3.de for.compet.Conrad,in temp. omnium iud. lib.2.c.3.num.8.12.& 15. Hugon. d. tractatu de præst. Patriarch. col.24.versic. ita quandoque,Redoanus de simon.1.part.c.16.nu. 10.cum sequentib.Pater Azor instit.moral.lib.3 c.35.in principio.

Vnde Patriarchæ prætextu huius ordinariæ
2 iurisdictionis dispensare possunt cum Episcopo vel alio beneficiorum collatore sibi subiecto, qui ob malam beneficiorum collationem fuerat à conc.suspensus,c.graue,ad fin.de præben. ibi: *Huiusmodi suspensionis sententia præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ minimè relaxetur.*

Item etiam excommunicatos à suffraganeis
3 suis absoluunt, licèt eis suffraganei absolutioné concedere recusent, vt docent communiter Doctores per tex. in c. ad reprimendam 8. extra de officio ord.l.11.tit.5.par.1.versi.*e la septima es*, tradit Hugon. vbi supra in d. versi. ita quandoque,plures alios casus referens,quibus hæc ordinaria iurisdictio Patriarcharum magnopere com-

comprobatur, cui adde Redoanum vbi supra, 1. part. d. c. 16. num. 10. cum sequenti.

Ex quo procedit, vt à sententijs suffraganeorum omnium Archiepiscoporum, & Metropolitanorum ad Patriarchas, seu Primates tanquam ad superiores, & principales iudices appellatio deferatur, c. Prouinciæ 99. distin. c. si quis 7. c. si quis 15. 2. q. 6. vbi Anacletus Papa sic ait: *Si quis putauerit se à proprio Metropolitano grauari apud Primatem diæceseos, aut penes vniuersalis Apostolicæ Ecclesiæ Papam iudicetur.* c. antiquam, versi. fin. extra de priuileg. ibi: *In omnibus autem* Prouincijs *eorundem iurisdictioni subiectis ad eos, cum necesse fuerit, prouocetur*, c. duo simul 9. de officio ordin. c. conquestus 9. quæst. 3. & ibi glo. verbo prouocauerit, consonat d. l. 11. titul. 5. part. 1. vbi Gregor. glo. 2. tradunt Sebast. Medic. in tractatu de legib. & stat. 1. part. quæst. 12. num. 8. Redoan. d c. 16. num. 13. Hugonius vbi supra, col. 23. versic. magna est, in princip. de quo etiam meminit Polydor. Virgil. lib. 4. de rerum inuent. cap. 12. 4

Nec solùm à suffraganeis Archiepiscopis, Episcopis, & Metropolitanis ad Archiepiscopum Toletanum, tanquam ad Hispaniarum Patriarchã, seu Primatem appellatur, verumetiam à iudici- 5

bus Conseruatoribus totius Hispaniæ, qui sedis Apostolicæ delegati dicuntur (vt notum est & colligitur ex c. 1. iuncta rubr. infra de officio delegat. & tradit Nauarrus lib. 1. consiliorum, titu. de officio deleg. consi. 3. num. 1.) exceptis tantummodo caussis ordinis sancti Iacobi, quæ coram ipsius Conseruatoribus peraguntur, à quarum sententijs ex speciali indulto, ac particulari priuilegio ad Archiepiscopum Toletanum non prouocatur, vt constat ex quadam Bulla, seu diplomate Pij V. Pontificis Max. data Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1566. quinto Idus Ianuarij, Pontificatus ipsius anno primo, cuius verba (quantum ad præsens attinet institutum) sequentia sunt: *Et vlterius venerabilis frater noster Archiepiscopus Toletanus Conseruator supremus, iudex omnium appellationum à grauaminibus, seu sententijs quorumcumque aliorum Conseruatorũ in Regnis Hispaniarum exsistentium Apostolica auctoritate specialiter constitutus exstiterit, &c.* Igitur si de omnibus tribunalibus suffraganeorum Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum iudicum
6 etiam Conseruatorum, de quibus aliàs non nisi ad Romanum Pótificem appellaretur, & quod maximum est, nec ad legatum natum, aut lega-

tum de latere, vt docet Ancharranus, consi. 132. incipienti, casus super quo, num. 8. Cardin. Thusc. practic. conclus. iuris, litter. A. conclus. 349. num. 3. ad Archiepiscopum Toletanum, tanquam ad Patriarcham, vel Primatem appellatio interponi potest; appellari quidem licebit de Vicarijs generalibus Archiepiscopatus Toletani ad Patriarcham, & Primatem Hispaniæ, cuius ditionis, & iurisdictionis est, etiã si prædicta dignitas Patriarchalis vnita Archiepiscatui Toletano inueniatur, quod per accidens euenit; & quemadmodum si Patriarchalis, & Primatialis hæc dignitas penes Hispalensem, Bracharẽsem, Tarraconensem, vel Compostellanum Archiepiscopum resideret (vt ipsi aliquando acerrima, 7. & pene immortali lite contenderunt, vt constat ex c. coram extra de in integ. restitutione) tunc appellatio de Vicarijs Toletanis ad ipsum Archiepiscopum qui Primatiam obtineret, vt ad Patriarcham rectè interponeretur, ita similiter ad Archiepiscopum Toletanum, vel eius Consilium à sententia Vicariorum generalium meritò prouocabitur, non tanquam ad Archiepiscopum, cuius tribunal, & persona vnum, & idem inter ipsos iudicatur in præsenti, sed tanquam Patriarcha, cuius auditorium, dignitas, &

iurisdictio omnino diuersa, distincta, separata, & superior est.

Neque huic resolutioni quidquam oberit tex.
8 in l. si plures 9. ff. de pact. vbi Paulus Iuris Cons. ait impossibile esse aliquem duarum personarũ vicem gerere, sub illis verbis: *Difficile est vt vnus homo duorum vicem substineat.* Cui adstipulatur illud Girardi epigrammatum legalium libro singulari, epigrammate 26. dum ait.

Facta duo faciant, quæ sunt facienda duobus;
Est fatui geminas velle subire vices.

Ex quibus manifestè deduci videtur Archiepiscopum Toletanum quoad interponendã appellationem non posse in prima instantia Archiepiscopum censeri, & in secunda Patriarcham reputari, quia eueniret vnam, & eandem personã duarum vicem substinere, aduersus prædictam
9 I. C. Pauli sententiam. Nam facillimo negotio hanc difficultatem expedies, si animaduertas, d. l. si plures procedere, quoties habetur respectus ad personam ipsam ratione personæ, secus verò si eam ratione officij, vel dignitatis consideremus, nam tunc vnus idemque homo plurium vices substinere poterit, optimus tex. in l. si pater 15. §. qui duos, ibi: *Facit enim hoc quasi quilibet, non quasi auus*, ff. de adopt. l. debitor 54. §.

vltim.

vltim.ad S.Conſ. Trebel.ibi: *Quia non quaſi hæres,ſed quaſi mater.* l.item 6.in princip. quod cuiuſcumque vniuerſ.nomine elegans tex. in l. ſi conſul.3.ff.de adop.vbi *Si Conſul*(ait Paulus) *vel præſes filius familias ſit,poſſe eum vel emancipari, vel in adoptionem dari conſtat.* idem Paulus in l.2. ff.de officio Præt. & Vlpianus in l.Præſes 2. ff.de officio Præſid.l.1.§.Conſules, ff. de officio Conſul. & ibi Baldus, cum alijs pluribus quæ refert glo.1.in d.§.qui duos,Panormit.& Felinus,in c. 11
ex litteris,num.10. extra de probat. Petrus Surdus deciſ.291. num.5.Quam interpretationem, vt veriſsimam tradunt Bart.in d.l.ſi plures,nu.1. Alberic.2.& alij quos refert glo. marginalis ibidem, additio glo.in d.l.ſi Conſul.verbo filius familias,de adopt.Petrus Veleus de Gueuara plura tradens in comment.ad d.l.2.ff.de officio Pręſid.à num.3. cum ſequentib. ſubtilis Antonius Faber.in rationali ad Pandectas in ſcholijs ad d. l.ſi plures 9. litter.B. Vnde nullum orietur incõ 10
ueniens in eo,quod Archiepiſcopus Toletanus in prima inſtantia tanquam Archiepiſcopus habeatur,& in ſecunda dignitas Patriarchalis,quę apud eum reſidet conſideretur,cum ſint diuerſa officia, & dignitates etiam ſi in vna, eadéque perſona inueniantur, vt in iuribus ſupra citatis

ſimi-

ſimiliter agnoſcitur. Ex quo veriſsimè apparet, meritò appellari poſſe de Vicarijs generalibus Archiepiſcopi Toletani ad eundem Archiepiſcopum, vel ad eius Conſilium, non tanquam de vna perſona ad eandem ratione perſonæ, ſed potius ratione officiorũ, & dignitatum, id eſt tanquam de Archiepiſcopo Toletano ad Hiſpaniarum Primatem, vel Patriarcham.

Quæ quidem interpretatio, etſi veriſsima ſit,
11 ſupra dictam difficultatem è medio non tollit, nam licet regulariter verũ fateamur, quemquã plurium perſonarum vicem ſubſtinere poſſe habita officiorum, vel dignitatum cõſiderattione: illud quidem intelligendum eſt procedere extra iudicium, vel in iudicio voluntariæ iuriſdictionis, hoc eſt, quæ in volentes tantùm exercetur, vbi nullum iuris, vel facti impedimentum verſatur, vt in caſu d. l. debitor, §. vltim. ad Trebel. d. l. ſi Conſul. de adopt. & d. l. 2. de officio Præſid. cum ſimilibus alijs, ſupra adductis, vt adnotarũt gloſ. & DD. præcedenti num. relati, quibus addenda eſt glo. verbo vices, in d. c. ex litteris, & ibi Felinus num. 11. extra deprobat. Bart. in l. iubemus la ſegunda, §. ſanè, num. 13. C. de ſacroſan. Eccleſ. & in d. l. ſi Conſul. quem ſequuntur Baldus, & Oroſcius, ibidem, num. 3. Corraſ. num. 5.

Aui-

Auiles plura tradens in c. 1. Prætorum, glo. verbo officium, per totam. Secus verô accidit in iu risdictione contentiosa, vt est actus iste appella- 12
tionis, de quo loquimur, in qua quis duplici offi cio fungi non potest, c. 1. 4. quæst. 4. l. fin. in prin cipio, & ibi glo. verbo cuiuscumque, C. de asses soribus, l. quisquis, C. de postul. l. ille à quo 13. §. intempestiuum, ff. ad Trebel. Speculat. in titul. de assessoribus, §. vltimo, Paz in praxi, 1. part. in princip. annot. 3. num. 4. Felinus, Corras. Auiles, & ceteri omnes supra relati. Necnon in iurisdi- 13
ctione voluntaria, in qua diuersæ personæ lege aliqua, vel statuto desiderãtur, vt docuit Anchar ranus, consi. 413. incipienti viso puncto, Felinus plura tradens in d. c. ex litteris, num. 10. versi. mo do aduerte, & colligitur ex Bald. in l. iuris gen tium 7. §. hodie tamen, num. 17. ff. de pact. igitur in casu nostro licêt Archiepiscopum Toletanum ratione dignitatum, & officiorum, quæ obtinet consideremus, dicendum tamen non est vicem duorum gerere quoad appellationem, cuius iudicium ad contẽtiosam iurisdictionem pertinet, in qua diuersæ personæ, atque distinctę necessariò requiruntur, videlicet persona iudicis 14
à quo & persona iudicis ad quem, vt communiter deducitur in d. c. anteriorum 2. quæst. 6. &

docent ferè omnes Doctores in præſenti, aliàs enim maximum reſultaret inconueniens, ſiquidem vnus homo de iniquitate ſuæ ſentétiæ cognoſceret, & tanquam ſui ipſius ſuperior de ſeipſo ad ſe ipſum appellaretur.

15 Quod quidem ex eo meliùs comprobatur, quia iudex à quo tenetur mittere litteras dimiſſorias ad iudicem ad quem, c. ab eo, infra de appellat. clem. quamuis, eiuſdem titu. l. 1. & per totum tit. de libel. dimiſ. & ridiculũ penèque iudicij diſsimile eſſet, vt quis ſibi ipſi reſcriberet.

16 Hanc tamen obiectionem, licèt grauis, ſubtilisque aliquibus videri poſsit, facillimè dillues, ſi attento animo proſpicias ipſam tunc locum fuiſſe habituram, ſi appellatio à ſententia prolata ab ipſo Archiepiſcopo, non verò ab eius Vicario ad eundem Prælatum, tanquam ad Patriarcham interponeretur, nam tunc maximum illud orietur inconueniẽs, vt vnus homo in iuriſdictione contẽtioſa duorum vicem ſubſtineret, vel de iniquitate ſuæ ſententiæ cognoſceret, quod neutiquam fieri ius patitur, cum in ea perſonarum diſtinctio præciſsè requiratur ex ſupra traditis. Nos vero prorſus in diſsimili ſpecie verſamur, quando videlicet appellatio interponitur de Vicarijs Toletani Archiepiſcopi ad eundem Archie-

chie-

chiepiſcopum, vel ad eius Cõſilium, in qua præciſſa perſonarum diuerſitas datur, & per conſequens prædicta obiectio in ea ceſſat.

Neque officit quidquam noſtri textus ratio, dum prohibet appellationem interponi de officiali Epiſcopi ad ipſum Epiſcopum, quia idem tribunal vtriuſque cenſetur, nam hoc inconueniens omnino ceſſat in noſtro caſu, ſiquidem tribunal Vicarij generalis Archiepiſcopi Toletani prorſus diuerſum eſt ab auditorio Hiſpaniarum Primatis, & Patriarchæ, ad quem appellatio interponitur; ex quo euidenter deducitur, conſtitui diuerſitatem perſonarum, officiorum, & dignitatum, ſicque rectè procedere appellationem de Vicarijs generalibus Archiepiſcopi Toletani ad eundem Archiepiſcopum, vel ad eius Conſilium, tanquam ad Patriarcham, vt ſupra reſoluimus omni excluſo inconuenienti, & repugnantia.

Quæ reſolutio non ineptè comprobatur ex 17
tex. in c. à collatione 11. infra de appellat. vbi à collatione facta per Capitulum, in quo Epiſcopus tanquam Canonicus interfuit (puta quia ex Summi Pontificis indulto Canonicatus ſibi fuerat reſeruatus) ad eundem Epiſcopum appellatur, non alia ratione, niſi quia actus ille collatio-

nis non fuit à solo Episcopo celebratus, sed a Capitulo, in quo tãquam Canonicus vnàcum alijs interfuit, idcirco ab illa electione per omnes facta ad ipsum Episcopũ appellatio defertur, quia iam tunc personarum diuersitas datur, Canonicorum videlicet, inter quos vnius vicem gessit Episcopus, & ipsius Episcopi ad quem appellatio interponitur. Similis est decisio tex. in l. 1. §.
18 solent, versi. sed etsi, ff. quando appellandum sit, vbi appellatio interponitur ad Præsidem denominatione decurionis, quam cum ceteris decurionibus ipse fecit, ea scilicet ratione, quia Præses non ipse solus, vt decurio, sed cum alijs decurionem creauit, quod efficit, vt huiusmodi actus non à se ipso, sed ab ordine potiùs decurionum factus censeatur, vti ibidem adnotauit Vlpianus dum ait: *Ipse erit prouocandus, quasi ab ordine, nõ ab ipso fiat appellatio.*

Rursus etiam comprobatur ex Alexan. III.
19 decreto in c. postulastis 15. versi. nisi fortè, extra de concessione præben. vbi negligentia, quam Prælatus ipse habuit, dum teneretur, nõ vt Episcopus, sed vt quilibet alius cum ceteris Canonicis intra sex menses beneficium conferre, non nocet ei, vt tanquam ad Prælatum ob negligentiam, ad ipsum conferendi potestas deuoluatur;

quia

quia vt supradiximus, non fuit negligens, vt ipse solus, sed cum alijs, quod efficit, vt ad ipsum, tanquam ad superiorem meritò deuolutio fiat, ita eleganter hæc iura interpretantur Dominicus de S. Gemin. in d. c. à collatiône, nu. 1. Philippus Franc. num. 4. & ferè omnes Scribentes communiter ibidem, & in d. c. postulastis de concessione præben. tradit Innocen. in c. irrefragabilis 13 1
num. 2. & ibi Cardin. Hostien. & alij extra de of 20
ficio ordin. Secus autem esset, si electio, vel collatio à solo Episcopo tanquam Canonico facta, vel facienda fuisset, nam tunc nullo modo ad eum appellatio interponeretur, nec facultas conferendi deuolueretur, quia deesset personarum diuersitas, quæ in his casibus necessariò desideratur, vt supradictum est, & constat ex c. 2. de concess. præben. & ex his, quæ tradũt DD. proximè citati. Ita etiam censuit Rota decis. 1. sub titul. de supplen. neg. Præl. in nouis, alias decis. 113. sub illis verbis: *Prætereà licet legatus natus sit superior per respectum ad alios infra legationem suam existentes, vt posit ad eum appellari, uel ipse adiri per simplicem querelam, vt in c. 1. de officio legati; tamen non crederem, quod ipse esset superior sui ipsius, vt Archiepiscopi, nec quod à sententia sua posit ad ipsum, tanquam ad legatum appellari, nec de*

ipso sibi ipsi querelam deferri argumento c. Romana de appellat. & de consuet. c. 2. lib. 6. hactenus Rota; ex quibus verbis manifestè elucet non posse appellari de sentẽtia ab ipsomet Archiepiscopo prolata ad eundem, tanquam ad legatum natum, ne vna persona inferioris simul, & superioris vicem gerat, licèt aliàs superior sit, habito respectu ad alios infra legationem suam existentes, vt in d. c. 1. de officio legati. Diuersum sanè prorsus statueretur, si ipse Archiepis-
21 copus non ex sua persona, sed per Vicarium suum sententiam protulisset, siquidem tunc omnimoda distinctio personarum, & officiorum daretur, & per consequens adductæ rationes per Rotam cessarent, quemadmodum cessare debent in casu nostro, in quo de sententia per Vicarium generalem Archiepiscopi Toletani prolata ad ipsum Archiepiscopum, vel ad eius Consilium, tanquam ad Patriarcham, & Primatem Hispaniarum iustissima ratione appellatur, cum personarum, & dignitatum diuersitas inueniatur.

Quod cum ita verum sit, vbicumque in ea-
22 dem persona hæc duæ dignitates Patriarchachalis simul, & Archiepiscopalis inueniantur, iuri consona erit appellatio, si de Vicario Archie-

chiepiſcopi ad eundem Archiepiſcopum, & Patriarcham, ſiue eius vice ad Vicarium Patriarchalis dignitatis interponatur, quemadmodum hodie Lugdunenſis, qui dicitur Galliarum Primas, habet Archiepiſcopum Gratianopolitanũ 23
ſub ſe, qui quidem binos officiales conſtituit, tanquam Primas, ſeu Patriarcha vnum, & tanquam Archiepiſcopus alium, & de ſententia lata à Vicario Archiepiſcopi, ad Patriarchalem Vicarium appellatur: vt teſtatur Ioannes Graſſus, in tractatu de dignitate, in repet. c. ex parte, de verborum ſignificatione, quem refert Cardin. Iacob. lib. 1. de conc. num. 226. artic. 1. Quod idem apud nos obſeruatur, cum de ſententia Vicariorum generalium Archiepiſcopi Toletani appellatur: & meritò; ad Conſilium Patriarchæ, ſeu Primatis Hiſpaniarum, quod eiuſdem Patriarchæ dignitatem repræſentat, cuius proprium eſt Conſilium habere ad expeditionẽ cauſarum, vt ſupra diximus.

TER-

TERTIVM FVNDAMENTVM.

SVMMARIA.

1 *Archiepiscopus Toletanus, etsi Patriarcha nō esset, rectè tamen ad eius Consilium appellaretur.*

2 *Archiepiscopus Toletanus ex tempore immemoriali Consilium habet, ad quod de sentētijs Vicariorum generalium appellatur, & num. 5.*

3 *Notissima consuetudo probatione nō indiget, sed eam allegare sufficit.*

4 *Archiepiscopi Toletani multo antequam Bonifacius VIII. conderet, c. 2. de consuetud. lib. sext. Consilium habuerunt.*

5 *Tex. in d. c. 2. à Bonifacio VIII. conditus fuit, anno 4. Pontificatus eiusdem 5. Nonas Maij, anno Christiano* 1298.

6 *Illustrissimus D. Roderi. Ximenez de Rada laudatur.*

7 *Interfuit bello cui nomen* de las Nauas de Tolosa, *vbi Consiliarios secum habuit.*

8 *A morte D. Roderic. Ximenez, vsque ad decisionem d. c. secundi 25. anni transierunt.*

9 *Per generalem consuetudinis derogationem in præsenti promulgatam consuetudo appellandi de Vicario Archiepiscopi Toletani ad eiusdem Consilium sublata non videtur.*

Lex, vel statutum per quacumque verba prohibens consue

consuetudinem, immemorialem non cēsetur excludere.ibidem.

10 *Licentiatus Hieronymus de Zeuallos laudatur.*

11 *Prohibita consuetudine etiam longissima,immemorialis non censetur sublata.*

12 *Licet consuetudo immemorialis per nostrum c. 2. censeretur prohibita, tamen adhuc appellatio de Vicarijs generalibus Toletani Præsulis sustinetur.*

13 *Præsens Bonifacij decretalis d.c.2.in Archiepiscopatu Toletano admissa non fuit.*

14 *Leges subditos non aliter adstringunt,quám si à populo recipiantur,& eius iudicio receptæ sint.*

15 *Lycurgi Lacedæmoniorum legislatoris memorabile factum adducitur.*

16 *Solonis dictum refertur.*

17 *Gloriatur Iustinianus quòd quædam lex ab ipso promulgata,vsu recepta fuerit.*

18 *Leges post promulgationē protinus vires accipere, nec vlla populi receptione indigere plures tenuerūt.*

19 *Lex á populo non recepta subditos non obligat,si per duos, vel tres contrarios actus legislatore sciente á populo recepta non fuerit,& num.22.*

20 *Præsens decretalis d. c.2. Summis Pontif. scientibus,& non contradicentibus in Toletana diœcesi admissa non fuit.*

21 *Ad desuetudinem introducendam decem anni sufficiunt, per quos populus exsteterit quod leges noluerit recipere.*

22 *C.fin.de consuetudine interpretatur.*

23 *Facilius fieri aliquid impeditur,quàm iam factum rumpitur.*

TErtio eadem ſententia fulcitur, & cor
1 roboratur, nam licèt omnia à nobis ſu
perioribus fundamentis adducta ceſſarent (quæ, ni noſtra nos fallit opinio, vera ſunt) & Patriarchalem, ſeu Primatialem Hiſpaniarũ dignitatẽ ab Illuſtriſsimo Toletano noſtro Antiſtite abſtraheremus, ipſeque ſola Archiepiſcopali dignitate frueretur, nihilominus tamen ad eum de ſententia Vicariorum ſuorum generalium, vel ad eius Conſilium appellari poſſe, noſtri textus deciſsione non obſtante, legitimè à nobis probãdum erit. Nec diu in hac obligatione morabimur, ſi perpẽdamus Archiepiſcopum Toletanũ (prout notiſsimum eſt) ex longiſsima quadam conſuetudine, cuius initium longè ab
2 hominum memoria diſtat, Conſilium, ſeu auditorium poſſediſſe, ad quod de ſententijs Vicariorum ſuorum generalium appellabatur. Quę-
3 quidem conſuetudo cum notiſsima ſit, vlla non indiget probatione, ſed eam allegare ſufficit argumento tex. in l. cum ſeruo 63. ff. de contrah. emp. l. 1. §. ſi intelligatur, & l. quæritur 14. verſi. ſi nominatim cum ſimilibus, ff. de edilit edict. Aymon Crauet. conſ. 137. num. 5. vol. 1. Hyppol. Riminaldus 1. part. conſi. 35. num. 21. Ant. Natã. lib. 2. conſi. 304. num. 5. Federic. Scothus, conſi. 5

num. 9.

num.9. vol.2. Mascard. deprobat. conclus.1372. num.17. vol.3. Petrus Surdus cons.371. num.44. cum sequentib. vol.3. Dubium quidem non est immemorialem hanc cõsuetudinem multo an- 4
tequam Bonifac. VIII. præsentem decretalem conderet introductam fuisse, quod ex eo manifestè constat, nam tex. noster, vti ex eius inscriptione apparet, conditus, ac editus fuit à Bonifacio VIII. Romano quondam Antistite, 5. nonas 5
Maij, anno 4. Pontificatus eiusdem, qui currentibus annis Domini 1298. enumerabatur, vt clare patet ex data libri sexti, & ex his, quæ ibidem tradit Ioannes Andr. in glos. verbo anno 4. & Victorius Valdinus in chronolog. Ecclesiastica, in vita eiusdem Bonifacij, pagin. mihi. 195. Consilium vero in hac Imperiali ciuitate, etsi de eius initio non constet, apparet tamẽ plures ante annos, quàm nostri tex. decisio ederetur, Archiepiscopos Toletanos habuisse: quia plura monumenta, & rescripta antiquissima, quæ *prouisiones* vulgò nuncupamus, asseruantur in archiuo Consilij, & dignitatis Archiepiscopalis expedita per prædictum Consilium, & ea præcipuè rescripta inueniuntur à tẽpore Illustrissimi D. Ro- 6
deric. Ximenez de Rada belli, & litterarum gloria illustris, qui per obitum Martini Lopez cog-

nomento Pisuerga, functi anno 1208. Toletanus Præsul fuit creatus; & anno sequenti 1212. prælio insigni Nauarum de Tolosa interfuit, in quo vt excellentissimus, ac maximè strenuus fidei defensor, & propugnator exstitit: vbi etiam
7 & Consiliarios secum habuit: nam ipsius moris erat, vt vbicumque iret, eum sequerentur, vt refert Toletanus noster & Ciuis & Canonicus eruditus Doctor Petrus Salazar à Médoça in Chronico Cardinalis Ioannis Tauerae, c. 54. ad finem. Ac postea fatalem diem obijt anno 1246. vnde cum inter hæc tempora maxima annorum distantia adsit, cum à morte Illustrissimi Roderici
8 Ximenez, qui Consilium habebat, ad quod de eius Vicario generali appellabatur, vt diximus, vsque ad tempora decisionis huius tex. 52. anni transierint, vt ex his, quæ tradidimus facilis supputatio sumitur. Credere autem, aut asserere difficile non erit, de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eiusdem Consilium legitima, & euidenti ratione prætextu immemorialis consuetudinis, cuius initium vetustatis tenebris est inuolutum, appellationem interponi posse.

Nec id per generalis consuetudinis derogationem à Bonifacio VIII. in præsenti promulgatam

gatam, sublatum fuisse, nec immutatum videri, 9
certissimum est, quia etiam si lex, vel statutum per quæcumque verba generalia excludat consuetudinem, immemorialem non censetur excludere, ob eius maximam prærogatiuam, & excellentiam, vt docet glo. recepta in c. 2. de præscript. hoc lib. glo. verbo præscriptione in authentico, vt de cetero commutat, §. de cetero, & ibi Angelus, num. 1. collat. 5. Ripa in l. nemo potest, num. 115. ff. de leg. 1. Carol. Ruin. lib. 2. consil. 13. num. fin. Matthæus de Afflictis, decis. 254. nu. 5. Bertrand. consi. 98. num. 12. Crauet. de antiquit. tempor. 4. part. §. materia ista, num. 4. Boherius decis. 39. num. 12. Ruin. consi. 13. num. 30. lib. 2. Roch. de Curt. in c. fin. de præscript. sect. 7. conclus. 6. num. 10. Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. glo. 2. num. 12. Couarr. plures referens lib. 3. variar. resolut. c. 13. num. 5. Auend. respons. 16. num. 1. Pelaez de Mieres de maioratu, 4. parte, quæst. 20. num. 51. Flores de Mena quæst. 10. nu. 44. Emanuel Rodrig. quæstionum regul. 1. tom. quæst. 9. artic. 1. Ant. Gabr. lib. 1. commun. opin. titu. de præscript. conclus. 1. num. 27. versi. contrarium, & cum alijs pluribus resoluit Ioan. Gutier. pract. quæstionum, lib. 3. quæst. 77. num. fin. Tiber. Decianus tom. 2. respons. 44. num. 19.

Rolandus à Valle, conſi.59.num.17.lib.4. Otalora de nobilitate, 3.part.c.7.num.11. Caſſaneus in conſuet. Burgund. rubr.9. titu. *deſmains mortes*, §.2. in verbo, *Parque el que laps detemps*, nu.1. Plures tradit Maſcard. de probat. concluſ.1372. nu.45. cum ſequentib. vol.3. doctiſsimus conciuis noſter Hieronymus de Zeuallos Iure Conſultorum noſtræ ciuitatis conſultiſsim. in ſpeculo communium opin. aureo meritò nuncupato, 4 part. quæſt.897. num.248. & hanc eſſe veriſsimã opinionem teſtatur Andr. Fachin. lib.1. conſi.87. num.22. cum ſequentib.

Quorum omnium ſententia, vel ex eo ſolùm manifeſtè comprobatur quod ſcriptum eſt in ſacroſanct. Concil. Triden. ſeſ.22. de reformatione c.8. ad finem, ſub illis verbis: *Non obſtãtibus quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.* Quo in loco S. ſynodus ad excludendum immemorialem conſuetudinem non ſolùm ſcripſit, *Quacumque cõſuetudine* (quaſi his verbis licèt generalibus non comprehendatur) ſed etiam immemorialẽ expreſsit, vt videretur excluſa, ita & ſimiliter expendit Azcued. legẽ 2. titu.25. lib.4. recop. num.10. facit declaratio Cardinalium ad ſacroſanct. Concil. Trident. ſeſ.24. de reformat. c.20. vbi cum ſancta Synodus diſ-

poſuiſſet,

posuisset, vt caussæ omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, & non coram alijs, licèt quibuscumque consuetudinibus fuerint muniti; sacra, inquam, congregatio decreuit dictum S. Concilij Trident. decretum generalissimis illis verbis immemorialē consuetudinem minimè sustulisse; quam declarationem sæpissimè per Rotam obseruatam testatur Hieronym. Gonçal. reg. 8. chancellar. glo. 33 nu. 5.

Quòd adeò procedit, vt etiam si tollatur consuetudo longissimi temporis, non censeatur sublata ea, cuius initij memoria in contrarium nō exsistit, vt tenuit Abb. consi. 26. num. 4. versi. sed prædictis lib. 2. consiliorum, quem sequitur Crauet. in d. §. materia ista, num. 43. Sic etiam licèt Bonifacius VIII. in præsenti decreuerit cōsuetudinem appellandi de officiali Episcopi ad Episcopum quantocumque tempore defacto seruatam consonam non esse rationi, ex hoc immemorialem consuetudinem non videtur excludere, quam Archiepiscopi Toletani ante huius tx. promulgationem habebant, ac postea nulla intermissione interueniente ad hunc vsque diem continuarunt, qua mediante optimo iure prædictum 11

dictum Consilium obtinent, ad quod eadem immemoriali consuetudine receptum est, vt appellatio de generalibus eiusdem Archiepiscopi Vicarijs, tãquam ad alium superiorem iudicem legitimè interponatur.

Vnde licèt in contrariam sententiam flecte-
12 remur, & generali lege, vel statuto consuetudinem prohibẽte, non solùm ordinariam, verùm immemorialem cõsuetudinem tolli fateremur, inde tamen non proueniret appellationem de Vicarijs generalibus Toletani Præsulis, quæ ad eius Consilium interponitur, prohibitam fuisse, cum in hac nostra Toletana ciuitate, vt supra probauimus, plures annos ante promulgationẽ huius tex. prædictũ Consilium erectum, & conditum fuerit, vt ad id à sentẽtijs Vicariorum generalium, tãquam ad superiorem appellaretur, quod post eiusdem tex. promulgationem minimè variatũ, aut immutatũ fuit, verùm Imperialis hæc ciuitas, & omnis eius Archiepiscopatus diœcesis, prædictæ Bonifacianæ decisioni reluctantes nequaquam eam admittentes diu, ac semper in possessione Consilium habendi perdurarunt, ita vt si quis per sententiam Vicariorum generaliũ condemnaretur, à grauaminibus sententiæ, absque vlla intermissione ad Consiliũ

prædi-

prædictum appellaret, in quo excessus Vicariorum generalium tanquam superiores per viam appellationis Auditores corrigebant, & emendabant. Qua propter licèt cõsuetudo immemorialis per generalem legem, siue statutum damnantem consuetudinẽ derogari videatur; sicque per nostrum textum ea, quæ in ciuitatem Toletanam immemoriali tempore introducta fuerat, sublata censeretur; nihilominus tamen iure optimo de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad Consilium eiusdem appellatio interponi poterit; quia cum prædicta Pontificalis 12
decisio à Bonifacio VIII. promulgata huius ci- 13
uitatis, atque totius diœcesis consensu, nec confirmata, aut moribus vtentium comprobata fuerit, vim legis habere nequijt: leges enim nequaquam subditos adstringunt, vel obligant si à po- 14
pulo ipso non recipiantur, l. de quibus 32. ff. de legib. *Nam cum ipse leges* (Iulianus ait) *nulla alia ex caussa nos teneant, quàm quod iudicio populi receptæ sunt, &c.* Pro quo etiam expendi potest; l. 1. eodem titul. vbi ad essentiam legis Reipublicæ, id est, subditi populi, communis sponsio, & approbatio requiritur, faciunt verba à Gratiano addita, licèt nonnulli minus rectè diuo Augustino tribuant in c. in istis 3. §. leges 4. distinct.

 ibi

ibi: *Leges instituuntur cum promulgantur, firmantur, cum moribus vtentium comprobantur.* Quod perinde est, ac si diceret, vim legis promulgatas leges non accipere, nisi dum à populo recipiuntur, & consensu ciuium comprobantur. Idque Thelesphori Papæ exemplo comprobat Gratianus ibidem, sub illis verbis: *Vnde illud Thelesphori Papæ, qui decreuit, vt generaliter clerici à quinquagesima à carnibus, & delitijs ieiunent, quia moribus vtentium approbatum non est, aliter agentes transgreßionis reos non arguit.* Quæ cum sciret, ac prudenter cognosceret magnus ille Lycurgus primus Lacedæmoniorum legislator, nec aliter leges subditos adstringere, quàm si ab ipsis receptæ fuissent, cum optimas leges condidisset, easque Lacedæmonijs acceptare tenuentibus tradidisset, populum iuramento adegit, se contra ipsas non iturum quoad Delphis ipse redijsset, profectus igitur vt leges suas perpetuas & æternas faceret, decreuit potiùs perpetuò à patria se exsulaturum, quàm redeundo Lacedæmoniorum salutem, quæ legibus illis constabat, in discrimen adduceret, & ne mortuo eo ossa in patriam reportantes Lacedæmonij se sacramento solutos arbitrarentur, illa in mare proijci iussit, vt sic non redeundo perpetuis legibus obli-

garen

tentur, quasi alias ligati non fuissent, nisi eas acceptassent, hinc Solon interrogatus, quas leges 16
optimas condidisset Athenienſibus, eas se iudicare optimas, respondit, quibus populus vteretur. Nec modicum sibi Iustinianus arrogauit 17
Nouel. 39. eo quod quædam lex ab ipso promulgata vsu recepta fuerit, quasi ad vim, roburque legis id maximè conducat, quam sententiam tenuerunt glo. in c. 1. verbo frangere, de tregua, & pace, cuius meminit Iaſſon, in l. rem nõ nouam, C. de iudicijs, Henriq. Bot. in tractatu de Synodo Episcoporum, artic. 2. num. 51. docent Abb. & communis relata à Felino in c. 1. à num. 6. & nu. 12. versi. intellige quarto de treg. & pace, Dominic. in d. §. leges, Aretin. in consi. 54. quem sequitur Ant. Baueria, in rubr. instit. de testamen. num. 11. relatus à Dueñas, in reg. 79. ampliat. 5. Mart. Nauarr. in manual. c. 23. num. 41. & lib. 1. consil. titu. de constitut. quæst. 5. Guilierm. Benedict. in repet. cap. Raynunt. verbo. & vxorem nomine Adelasiam, num. 229. Rebuf. in proem. leg. Gallic. titu. 1. num. 11. & 12. qui in Gallia ita obseruari testantur, communem dicit Couarr. lib. 2. variar. c. 16. num. 6. versi. quinto sunt, Caiet. verbo excõmunicatio, c. 75. §. nota secundo, Manuel Rodrig. quæstionũ regular. 1. tom. quæst. 6.

artic. 10. Maior. in 4. dist. 14. quæst. 4. §. contra secundam, Driedo de libert. Christian. lib. 1. c. 9. considerat. 2. summa Armil. verbo lex. R. Manuel Saà eodem verbo, nu. 1. cum pluribus alijs relatis à Vazquez 1. 2. tom. 2. disput. 156. c. 5. nu. 34. cum sequentib. Si enim latæ legis nexu neque adstringũtur ciues, neque ad eius obseruantiam obligantur, nisi ab ipsis receptæ, aut approbatæ fuerint; trahitur in sequelam legem Pontificiam appellationem de Vicario Episcopi ad Episcopum interdicentem, nec consuetudinem super hoc alicuius temporis cursu tolerantem, in hoc Archiepiscopatu Toletano nullatenus acquisisse, seu receptam, vim legis obtinere nequijsse, & per consequens appellationem, quæ retro seculis interponebatur, & in hunc vsque diem interponitur, legitimam fuisse, ac rationi consonam, vt potè tanquam communi iuri non contrariam, cum prædicta lex Pontificia quoad Archiepiscopatum hunc perinde habeatur, ac si nunquam edita fuisset.

Nec me fugit, contrariam sententiam leges
18 nempe statim obligandi vires habere postquàm promulgantur, nec vlla populi receptione, aut approbatione indigere, vt veriorem, & receptiorem tenuisse Archidiaconũ in d. §. leges Cardi-

nalem in proemio Clementin. versi. vniuersitati per tex. in c. de liguribus 23. quęst. 5. Turrecrem. in c. erit autem lex, in versi. ideo, num. 2. distin. 4. Siluestr. etsi subobscurè loquatur, verbo lex, quęst. 6. dicto. 4. Angel. in summa, eod. verbo, num. 4. Gregor. Lopez in l. 16. titu. 1. part. 1. glos. 4. verbo *el pueblo*. Burg. de Paz in proem. leg. Taur. à nu. 299. subtiliter Vazquez qui plures allegat 1. 2. tomo 2. disput. 156. c. 3. num. 36. cum sequentib. & licèt non ignorem maximam inter DD. disceptationem ortam fuisse in exquirendo vtra harū opinionum verior exsistat, nulla tamen dubitatio est, quin in casu proposito prior sententia receptior, iurique magis consona sit: nam vt ipsimet, qui contrariam sententiam tenent, fatentur, tunc lex à populo non recepta nequaquam subditos ad eius obseruantiam obligat, quando lex promulgata per aliquot actus cōtrarios duos scilicet, vel tres Principe, id est, legislatore scien- 19
te, & non contradicente à populo recepta non 18
fuerit, nam tunc cum ipse Princeps id vetare potuisset, & nō vetuerit legem ipsam abrogare, & huiusmodi contrauentioni, & inobseruantiæ acquiescere censetur, vt optimè docuerunt glo. & ibi Abb. & communis in d. c. 1. de treg. & pace, Ioan. de Immol. Anchar. Annan. Oldral. &

alij innumeri relati à Felino in d.c.1.num.6.vers. lex noua, Gregor. Lopez, Burg. de Paz, Emanuel Rodrig. Siluest.& Vazquez, vbi supra, & optimè Azeuedo in l.3.titu.1.num.23.lib.1.recop. Certũ quidem, ac indubitatum est, prædictam Bonif.
20 VIII. decisionem Summis Pontificibus scientibus, & non contradicentibus nullatenus admissam, aut receptam fuisse, vt latiùs infra in fundamento quinto dicemus. Igitur prædicta decissione tanquam non recepta minimè obstante legitimè in ciuitate Toletana, & eius diœcesi appellatio de vicarijs Archiepiscopi ad Consilium eiusdem interponitur.

Rursus licet in casu præsenti de scientia, vel patientia Pontificum non constaret, prædictum tamen Bonifacij decretum etiam pro non condito in hoc Archiepiscopatu Toletano haberi debet, quia quando de superioris scientia, & patientia non apparet, ad desuetudinem introdu-
21 cendam decem anni sufficiunt quorum spatio populus leges noluerit recipere, vt ex Immol. Cardin. Præpos. & alijs resoluit Gregor. Lopez in d.l.16.titu.1.par.1.glo.4.verbo *el pueblo*, Gutier. lib.1.canonic.quæst.8.nu.3. docet Felinus vbi supra, num.13. aduersus Panormit. quadraginta annos ad id necessario requiri existimantem, Ias.

in

in l. rem non nouam, num. 9. C. de iudic. qui eandem ſententiam tuetur difficultati obuians, quę oriri videbatur ex Gregor. IX. decretali in c. fin. 22
iuncta glo. verbo legitimè, extra de conſuetudine, tex. illum inquiens prædictæ ſententiæ non obeſſe in eo quòd quadraginta annorum ſpatiũ ad legis canonicæ derogationem neceſſario requirat, cum ibi Gregor. loquatur de lege iam recepta ad cuius derogationem vberius annorum ſpatium, quàm ad non receptæ legis inobſeruãtiam introducendam deſideretur; faciliùs enim aliquid fieri impeditur, quàm iam factum rumpitur iuxta vulgare illud, 23

Turpius eyicitur, quàm non admittitur hoſpes.

Eandem ſententiam tenuerunt Couarr. d. c. 16. num. 6. verſi. quinto ſunt, Emanuel Rodrig. q. 11. & alij vbi ſupra.

Vnde cum in hac Imperiali ciuitate, & vniuerſa eius diœceſi non per decennium tantùm, ſed pluribus annis ante prædictam Bonifacij deciſſionem, & vſque adhuc poſt eius promulgationem recepta non fuerit, vt ex contrario, & immemoriabili vſu planè conſtat, neceſſariò in conſequentiam venit dicendum, decretum hoc Bonifacij VIII. nullam vim habere potuiſſe ad impediendam appellationem, quæ tam longo tem-

poris

poris curriculo absque vlla interpellatione de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad ipsius Consilium interponi consueuit.

QVARTVM FVNDAMENTVM.

SVMMARIA.

1 *Summi Pontifices lege, aut particulari priuilegio possunt indulgere, vt de Vicarijs Archiepiscopi Toletani ad ipsius Consiliū appelletur.*
2 *Summus Pontifex est supra ius commune.*
3 *Quæ lege aut priuilegio deferri possunt, immemoriali consuetudine induci queunt.*
4 *Consuetudo immemorialis legis, & priuilegij vicem, & æqualem vim obtinet.*
5 *Communis intellectus l. hoc iure, §. ductus aqua, ff. de aqua quot. & æstiu. refertur.*
6 *Præsumptio, quæ resultat ex immemoriali consuetudine, dicitur iuris & de iure.*
7 *Consuetudo immemorialis potentior est priuilegio.*
Ius quæsitum per consuetudinē immemorialem difficilius, quàm ius competens ex priuilegio tollitur, ibidem.
8 *Plura, quæ priuilegio concedi non possunt immemoriali consuetudine quæruntur.*
9 *Consuetudo immemorialis priuilegio ex certa scientia à Principe concesso æquiparatur.*

10 *Im-*

10 Immemoriali consuetudine probata meliorem titulũ de mundo quemquã habere dicunt interpretes.
11 Consuetudo immemorialis Principum potestati, quando legitimè, & cum caussa disponunt, assimilatur.
12 Per consuetudinem immemorialem reseruata Principi insignum supremæ potestatis, acquiruntur.
13 Imperatores Romani in quampluribus Italiæ partibus per immemorialem consuetudinem regalia amisserunt.
14 Quidquid statuto decerni potest, & consuetudine induci valet.
15 Consuetudo immemorialis maiorem vim, quam statutum obtinet.
16 Feltri statuto dispositum est, vt de Vicario Potestatis ad Potestatem ipsam appelletur.
17 Appellatio iure communi non admittitur de Vicario potestatis ad potestatem.
18 Consuetudo appellandi de Vicario Episcopi ad Episcopum tanquam irrationabilis prohibetur.
19 Prohibita cõsuetudine vt irrationabili, vel iniqua, immemorialis etiam sublata censetur.
20 Appellatio de officiali Episcopi ad Episcopum prohibetur, quia eorum vnum, & idem tribunal est.
21 Appellatio de officiali Episcopi ad Episcopum naturæ, & essentiæ appellationis repugnat.
22 Ea quæ sunt contra naturam & essentiam alicuius actus consuetudine immemoriali tolli non possunt.
23 Lex, quæ tollit consuetudinẽ immemorialem, si Principe sciente, vel eo ignorante contraria decem

annorum consuetudine à populo recepta non sit, nullam vim habet.

24 Consuetudine induci non potest, vt de æquali iudice ad æqualem, tanquam ad habentem æqualem iurisdictionem appelletur.

25 Appellatio quæ vsque adhuc de Vicarijs Archiepiscopi Toletani ad eius Consilium defertur, tanquã ad omnino diuersum iudicem & superiorem interponi consueuit.

26 Consuetudine introduci potest vt de æquali iudice ad æqualem, seu inferiorem appelletur, si ad eum, vt ad superiorem appellatio deferatur.

27 Dummodo diuersam, & separatam iurisdictionem habeant, secus si eandem.

28 Vicarij generales, & Consilium Archiepiscopi Toletani eandem iurisdictionem, & vnum tribunal habere videntur.

29 Contrarium verius.

30 Vicarij generales à lege ordinariam iurisdictionem habent.

31 Consilium Archiepiscopi Toletani mandata, & ab Archiepiscopo delegata iurisdictione potitur.

32 Consilium Archiepiscopi Toletani de quibus caussis in prima instantia cognoscat?

33 Consuetudo non habenti iurisdictionem tribuit.

34 Consuetudo dat altam, mediam, bassam, & imperiosam iurisdictionem.

35 Consuetudo non solùm masculis, sed etiam fœminis iurisdictionem tribuit.

36 Fœminæ præcellẽtes in partibus Gallicanis ex consuetudine ordinariam iurisdictionem adeptæ sunt.

37 Et

37 *Merum mixtumque imperium immemoriali consuetudine non Principi quæritur.*

QVarto offert se in assertionem prædictæ sententiæ adeò euidens, ac subtile argumentum, vt per se pondus totius negotij substinere valeat. Negari enim non 1
potest, quin Romani Pontifices lege aliqua particulari, vel speciali indulto, aut priuillegio decernere, & statuere possint, vt de Antistitis Toletani Vicarijs, Bonifaciana decisione nil refragante, ad eundem vel ad eius Consilium appellatio interponatur, nam cum huiusmodi appellationis prohibitio naturali, aut diuina lege inducta non sit, sed tantùm positiuo iure nitatur, absque dubio fatendum est contrarium Romanos Pontifices lege aliqua, vel particulari indulto legitimè decernere potuisse, cum eorum 2
suprema dignitas, & potestas sit, & supra ius commune verè constituti dicantur, c. cuncta per modum, c. per principalem, 9. quæst. 3. elegans tex. in c. proposuit, versi. licèt autem, extra de conces. præbend. cum similibus.

Porrò dubitandum non est, ea omnia, quæ 3
lege, aut priuilegio decerni possunt, immemoriali cõsuetudine inducta tolerari, & veluti legē

lata firmari; quia consuetudo immemorialis, legis, & priuilegij vicem, & æqualem obtinet dignitatem, c. super quibusdam 26. §. præterea de verborum significat. vbi Pontifex in functionibus, quas quis agnoscere solet ex caussa Tesseræ Publicæ securitatis, vel ratione transitus, quæ ab ipso Guidagia, & Pedagia vocantur, item de salinis consuetudinem antiquam, cuius non exstat memoria, comparat cum priuilegio Imperatorum, Regum, vel Concilij largitione concesso.

Et fulcitur hæc eadem opinio ex l. hoc iure, § ductus aquę, ff. de aqua quotid. & æstiu. si ad communem intellectum reducamus, quem sectati fuere Conan. Comment. iur. lib. 4. c. 12. Petrus Gregor. in syntagm. iur. Part. lib. 4. c. 15. num. 3. GilKenius in § fere inst. de rerum diuis. & in tract. de præscript. 2. part. memb. 1. c. 10. nu. 28. cum sequentibus. Franc. Marquez Gacet. egregius nostri seculi Iuris Consultus, in repet. l. quo minus de fluminibus. in versic. finali, Fachin. controu. iur. lib. 8. c. 22. At de fluminibus, nemo statuere potest, nisi Imperator, c. vnico quæ sint regal. d. l. quo minus de fluminibus, l. vsum aquę, C. de aquę ductu, lib. 11. Porrò si quis tanto temporis spatio aquam duxerit, vt initia

deri-

deriuandis ex omni antiquitate erui nõ posint, is in ea caussa censebitur, ac si priuilegio instructus id fecisset d. §. ductus aquæ, si coniungatur cum l. 1. §. permittitur eodem titu. Quæ immemorialis consuetudinis, & priuilegij identitas, & æqualitas ex d. §. ductus aquæ adhuc comprobabitur, siue cum communi superius adducta malimus Papinianum de aqua ex flumine publico ducenda intelligere, siue de ea, quæ ex priuato loco deriuatur accipiamus cum Hugone Donello comment. iur. ciuil. lib. 11. c. 9. & in l. 2. C. de seruitutibus in operibus posthum. Anto. Fabro coniectur. iur. lib. 19. c. 9. 10. & 11. quos nouiter sequitur latè de huius tex. interpretatione agens Gaspar Squiford. admirabilis scientiæ vir, lib. 1. titu. 5. quæst. 1. siue cũ Reuard. lib. sing. ad l. Scriuoniam, & in Tribonianum, c. 9. aut cum Hieronymo Heleno diatribarum iur. lib. 2. cum alijs pluribus ab eod. Squiforde. d. titu. 5. in princip. relatis: nam quamlibet sequendo interpretationem, nil sanè impedit quin ex d. l probetur, quod ductus aquæ, cuius origo memoriam excesit, iure constituti, aut priuilegij caussa adquisitus censeatur. Huc etiam optimè facit tex. in c. 1. de pręscript. hoc lib. c. contra morem, distin. 100. c. conquestus 9. quæst. 3. l. 1.

in fin.l.in summa, in princip. ff. de aqua plu. arcend.l.fin.C.vt vestigal.noua, cum alijs, quæ tradit gl. verbo non exstat, in d.c.super quibusdã, §.præterea, de verbor.signific. & in c. fin. verbo Episcopus 18. quæst.2. & alijs iuribus hanc sententiam tuetur Bart. Hostiens. Andr. Abb. & quam plures alij, quos plenè cumulat Ant. Gabri.communium conclus.iur.lib. 5. conclus.1. num.1.2.3. 44. 62. & 65. quibus adde Ancharr. consi.50.incipienti consuetudo, Oldrald.consi. 172. & consil. 146. in fin.& consil. 254. num. 8. versic. 5. opponitur, Lucã de Pena. in l. viros 8. num.3.C.de diuers. offic. lib.12. Curtiũ iunior, lib.3.consi.206. nu.46. August. Beroium consil.3.num.4. & consi.81.num.14. 23.& 24. vol.1. & consi.152.num.8. & consi.177. num.1. vol.3. Roland.à Valle, consi.66. num.40.& 44. lib.2. & consi.100.num.104. lib.4. Ferret. consi.141. num.3.Tiber. Decian.consi.11. num.168. vol.1. & consi.44.num.18. & consil.51.num.37. vol.2. & consi.36. nu.24. vol.5. Thomam Grammat. consil.98. num.3. Natam, lib.1.consil.154. nu.6. Iacob.Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 131.num.38. Rebuf.3.tomo comment.ad ll. Gallic.titu.de consuetudine in præfatione num.95. And.Gail.lib.1. obseru.85. num.6. & 7. Molin.

de

de Hispan. primog. c. 6. num. 12. cum sequentib. Burg. de Paz consi. 15. num. 12. Ant. Cuch. lib. 1. inst. maiorum, titu. 9. de consuetudin. num. 145. Vellug. in specul. Princ. rubr. 29. §. in beneficijs, num. 9. Petr. Omphalium, lib. 1. polit. ciuil. c. 58. num. 12. Gregor. Lopez in l. 2. titu. 7. part. 5. nu. 2. Didac. Perez glo. 1. col. 1. ad fin. in l. 6. titu. 13. lib. 3. ordin. Marta, de iurisdictio. 1. part. c. 12. num. 3. Morl. in empor. iur. titu. 2. de iurisdict. omnium iudic. in princip. num. 5. Fach. lib. 1. consi. 26. nu. 29. doctissimum Hieronym. Gonçal. in reg. 8. chancel. glos. 35. num. 19. nouissimè Fontanel. admirãdæ iuris prudẽtiæ virũ, de pactis nuptial. tom. 1. claus. 3. glos. 2. num. 28. Illustriss. Cardin. Thuscũ pract. conclus. iuris, litter. C. concl. 808 num. 11 & 2. nostrum Hieronym. de Zeuallos, 4. tom. pract. quæstionum, quæst. 897. in 2. titu. Regis, num. 223 cum sequentib. Hinc ait Felin. in c. cum nobis de præscript. quod præsumptio 6 resultans ex immemoriali consuetudine dicitur iuris, & de iure, Sabilia. cons. 21. col. 4. vol. 1. Ant. Gab. vbi supra, num. 50. Ioan. Garcia de expensis, cap. 9. num. 20.

7 Imò consuetudo potẽtior est priuilegio, nam ius quæsitum per consuetudinem memoriam hominum excedentem difficiliùs, quàm ius compe-

competens ex priuilegio tollitur, vt ex Innocentio in c. accendentibus, versi. vnde sic fortè de priuileg. Felin. qui hoc singulare dictum appellat in c. accedente, col. 5. de præscript. & ex Curtio iuniori tradit Crauet. de antiquit. temporũ,
8 1. part. c. 1. num. 43. Multa enim, quæ priuilegio concedi non possunt, immemoriali consuetudine adquiri valent, vti alijs relatis docet Fontanella d. glo. 2. num. 29. Et vt inquit Baldus in c. 1. num. 3. quæ sint regalia, in vsibus feudorũ; consuetudo hæc temporis longissimi, de cuius initio memoria in contrarium non exsistit, priuile-
9 gio ex certa scientia à Principe concesso æquiparatur, allegans textum in d. c. super quibusda, §. præterea, iuncta glo. verbo non extat de verborum significatione. Idem docet glo. celebris in d. c. conquestus 8. verbo consuetudo, 9. q. 3. & in c. fin. verbo vsque ad hoc tẽpus 18. quæst. 2. Iasson in l. de quibus, num. 43. ff. de legibus, Speculat. in §. quia vero, versi. quid de colligentibus num. 14. de caus. posses. & prop. Nata alios referens consi. 640. num. 34. lib. 3. Ludouic. Molina de Hispan. primog. lib. 2. c. 6. num. 3.

Qua immemoriali cõsuetudine probata me-
10 liorem titulum de mundo (vt cum nostris loquar) quis habere dicitur, vt latè tradit Anton.

Gabr.

Gabr. vbi supra, num. 45. cum sequentib. & vt nullos faciam, quos ipse refert, hanc sententiam secuti sunt Rota decis. 4. num. 2. de testibus, in antiquis, & decis. 717. num. 2. par. 1. diuersorum, Bertrand. consi. 120. nu. 3. vol. 2. Goçad. consi. 8. num. 37. Putеus lib. 1. decis. 205. num. 2. & 3. Paris. consi. 111. num. 43. & 49. & consi. 27. num. 77. vol. 1. Hieronym. Gabr. alios referens consi. 88. num. 17. lib. 1. Gonçal. in regul. 8. chancellar. glo. 33. num. 4.

Cuius consuetudinis tanta vis est, vt potestati Pontificis, Imperatoris, vel Regis, quando legitime, & cum caussa disponunt, æquiparetur, 11 And. de Isernia, in c. 1. versi. flumina, nu. 7. quæ sint regalia, in vsibus feudorum, Ias. in l. quominus, num. 42. ff. de flumin. Anto. Gabr. d. lib. 5. communium conclus. iur. conclus. 1. num. 67. Gonçal. alios referens vbi supra, glo. 33. nu. 4.

Per hanc denique longissimam consuetudinem etiam reseruata Principi insignum supremæ potestatis adquiruntur, Ant. Gabr. pluribus 12 relatis d. conclu. 1. num. 3. quibus adde Osascum decis. Pedemont. 16. num. 4. Bursat. consil. 41. num. 1. 7. & 8. Villal. communium opin. verbo præscriptio, num. 120. Borchol. c. vnico quę sint regal. nu. 15. & 17. Eningius Gpd. consi. 3. nu. 24.

& consi.32.num.8. Graue.consi.54.num.8. & de antiquit.temp.4.part. § absolutis,num.14. Riminald.consi.72,num.123.vol.1. Lofred. consil.40. num.48. Phichard.lib.14, commun. opin. pag. 281.col.1.post mediũ, Ant. Nata lib.2. consi.283. num.1. Menoch. plures referens consil.2. nu.71. vol.1. Scot.tom.1.respons.lib.4 respon.12,num. 14. Idem tom.2.lib.8.consi.16.num.11. Imperato

13 res itaque Romani in quamplutibus Italiæ partibus per immemorialis temporis curriculum Regalia amisisse testatur Alexan.consi.16.vol.5.

11 quem citat Ferret,consi.141.num.3.

Si enim lege, aut Pontificio priuilegio seclusa Bonifacij VIII. decisione de qua in præsenti induci potuit, vt de Vicarijs Episcopi, vel Archiepiscopi ad eosdem appellaretur, cum supra ius communes Pontifices cõstituti dicantur, ita vt in eo ad libitum dispensare valeant; & consuetudinis antiquitus seruatæ, cujus primordia vetu-

21 stas obruit, tanta vis sit, vt ius faciat, leges imitetur, habeat vim tituli, inducat priuilegium, & eo potentior sit, ac denique per eam insignum supremæ potestatis Principi reseruata à nõ Principe præscribantur, non immeritò exinde colligitur à sententijs per Vicarios generales Archiepiscopi Toletani promulgatis ad eiusdem Ar-

chie-

chiepiscopi Consilium rectè prouocari, nostra Bonifaciana decisione nihil reluctante, cum id consuetudine omnem hominum memoriam progrediente, tanti temporis decursu munita introductum fuerit, & illud consuetudine immemoriali acquiri possit, quod & priuilegio consequi valeat.

Deinde in superiorum confirmationem accedit hæc consideratio, nam quidquid statuto decerni valet, id etiam, & consuetudine introduci posse dubium non est, vt tradit Baldus, consi. 249. incipienti, si hoc quæritur nu. 3. in fin. lib. 5. Alexan. consi. 12. visis his, num. 7. versic. si ergo, vol. 5. Federic. de Senis consil. 17. num. 3. versic. præterea consuetudinis, & consi. 277. nu. 1. circa fin. versi. secũdo probatur, Crau. cõsi. 137. nu. 5. Hyppolit. Riminal. tom. 1. consi. 55. num. 6. Ruinus consi. 156. incipienti, primo videndũ, nu. 8. lib. 4. Thuscus plures alios enumerans communium conclus. iuris litter. C. conclu. 806. num. 8. & conclu. 810. à num. 1. cum sequentibus. 14

Imò consuetudo maiorem vim & potestatẽ, quam statutum obtinet, vt ex Calcaneo, Decio, & alijs docuit Crauet. de antiquit. temp. 1. part. c. 1. num. 42. Alexan. d. consi. 52. num. 7. vol. 5. & consi. 119. num. 9. versi. quia pari, vol. 6. Felinus 15

in c. quod super his, num. 10. versi. sed profectò, de maioritate, & obed. Riminal. d. consi. 55. Natalib. 2. consi. 447. nu. 12. Franc. Marq. Gazeta in repetitione l. quominus, in fin. ff. de fluminibus, Thuscus vbi supra, conclu. 850. num. 7. Gonçal. in regul. 8. chancel. glo. 45. §. 1. nu. 78. At statuto decerni potest, vt de Vicario Potestatis ad Po-
16 testatem ipsam appelletur, prout Feltri statuto dispositum testatur Immol. consi. 120. per totũ, quem refert Cardin. Thusc. pract. conclus. iuris,
17 litter. A. conclu. 551. nu. 50. & tamen de iure cõmuni non admittitur appellatio de Vicario Potestatis ad ipsam Potestatẽ, quia idem, & vnum tribunal constituunt vt Episcopus & Vicarius, vti ipse Immola, ibidẽm docet. Igitur licèt iure communi inspecto ad Archiepiscopum Toletanum de sententia Vicariorum suorũ prouocari non possit, tamen cum hoc consuetudine immemorialis temporis præsidio fulcita in Archiepiscopatu Toletano vsitatũ fuerit, rectè interponetur appellatio de Vicarijs generalibus ad Ar-
18 chiepiscopum Toletanum, siquidem id statuto potest induci, quod consuetudo æqueat, & vt rectiùs dicam, superat.

In propugnationem tamen huius articuli duplex scrupulus offendiculũ afferri potest. Primum quia

quia appellatio de Vicario Episcopi ad ipsum Episcopum consuetudine, etiam quæ hominũ memoria vetustior est, & quã nemo viuentium nouerit institutam, ex generali Bonifacij VIII. prohibitione in præsenti induci nõ potuit, nam si eiusdem capitis verba attentè perpendantur, consuetudinem, qua inducitur appellatio de Vi 18
cario Episcopi ad Episcopum, vt iniquam, & irrationabilem Bonifacius destruit, & improbat, vt constat ex illis verbis; *Non putamus illam consuetudinem, quantocumque tempore de facto seruatam consonam rationi, quod ab officiali Episcopi ad eundem Episcopum valeat appellari.* Quibus verbis consuetudo immemorialis ante, vel post promulgationem introductam, prohibitam, & sublatam fuisse, manifestum est; nam quoties consuetudo, vt iniqua, vel irrationabilis interdici- 16
tur, & eius cursus impeditur, ex hoc immemorialis consuetudo omnino sublata censetur, vt ex Aretino, in l. cum stipulatus sim à Proculo, col. 3 de verborum oblig. Rocho de Curt. in c. vltim. de consuet. num. 1. Felino in c. cum ex officij, num. 13. de præscript. Tiraquel. de retract. lib. 2. §. 1. glo. 2. num. 25. docet Couar. lib 3. variar. c. 13. num. 5. versi. aduertendum tamen est, Azeued. in l. 3. titul. 1. nu. 21. lib. 2. recop. Gonçal.

regul. 8. chancel. gl. 33. num. 9. vbi Ant. de Butr. Ferdi. Loaces, & plures alios in huius opinionis confirmationem adducit. Igitur quamquam verum sit, appellationem ex immemorialis temporis curriculo de Vicarijs generalibus Archiepiscopi Toletani ad eūdem Archiepiscopum, hoc est ad eius Consilium interponi consueuisse, id tamen parui momēti videbitur, cū id immemoriali consuetudine introduci, per præsentem Bonifacij decisionē damnatum, ac prohitū m sit.

Rursus superioribus grauiter officit, nam ap-
20 pellatio de Vicario Episcopi ad Episcopum ideò impeditur, quia cum eorum vnum, & idem tribunal, & auditorum sit, vt ex tex. nostro, & d. c. Romana, infra de appellat. cum simil. constat, atque ita huiusmodi appellationis interpositio
21 naturæ, & essentiæ appellationis repugnet, quæ appellationem de minoribus iudicibus ad alios, quibus maior auctoritas, & iurisdictio est, necessario postulat interponi, vt ex eiusdem appellationis definitione cōstat, & ex c. anteriorum 28. §. illo videlicet, c. hoc etiam 2. quæst. 6. l. 1. §. ab eo, ff. quis & à quo appelletur, Ancha. in præsenti, num. 2. Decius num. 4. Berois num. 11. 13. & 20. in rub. de appel. pluresque alij à nobis superiùs in prima part. num. 10. relati.

Ea

Ea vero quæ ſunt contra naturam, & eſſentiã alicuius actus, conſuetudine longiſsima, etiam eius temporis, cuius initium memoria corruit, tolli non poſſunt, Barbat. in rub. de fid. inſtrum. num. 141. Ant. Burgenſ. in repet. c. cum omnes, num. 317. de conſtit. & in terminis docuerunt Abb. quæſt. 1. num. 26. Immola in c. poſtulaſtis, num. 9. paulò ante medium, extra de conceſs. præben. Tiber. Decianus, Surdus, & alij plures ſupra in prima parte, num. 11. congeſti. Igitur appellatio de Vicarijs generalibus Archiepiſcopi Toletani, etiam immemoriali conſuetudine interueniente, vt potè tanquam naturæ, & eſſentiæ appellationis repugnans, legitimè interponi non poteſt. 22

Sed geminatum hoc argumentum parum negotij nobis exhibet; quare ingentes obices, vt exiguo robore munitos, facilè ſummouere poterimus, ſi aduertamus, quod etſi verum ſit per generalem Bonifacij legem de qua in præſenti conſuetudinem appellandi de Vicario Epiſcopi ad Epiſcopum, vt irrationabilem prohibentem, non ſolùm particularem, verùm & eam etiam, cuius primordia temporis ſuffragio planè incerta ſunt, damnatam cenſeri, nihilominus tamen in hac Imperiali ciuitate à ſentētijs Vicariorum genera-

generalium ad Consilium Archiepiscopi Tole-
tani rectè prouocari dicendum est: cùm lex par
23 ticularem, siue immemorialem consuetudinem
prohibens, si nunquam populi consensu recep-
ta, siue approbata fuerit, per scientiam, & tole-
rantiam Principis, vel eo ignorante contraria
decem annorum consuetudine tolletur, vt in
precedenti fundamento adnotauimus, & tradit
Azeued. in l. 3. titu. 1. lib. 2. recop. num. 23. Petrus
Dueñas regul. 144. limitat. 2. Cum autem præ-
sens hæc Bonifacij VIII. decisio in hac ciuitate,
& vniuersa eius diœcesi, nunquam recepta, siue
approuata fuerit, vt latiùs iam probauimus, me-
ritò inde sequitur appellationem de sententijs
Vicariorum generalium Archiepiscopi Toleta-
ni tanquam nulla lege repugnante, ad eiusdem
Consilium potuisse interponi.

Minus etiam obstabit dicere prouocationem
hanc, tanquam naturæ appellationis, & essentię
cõtrariam neutiquam interponi potuisse, etiam
si lex recepta, seu approbata nõ fuisset, nam hoc
sanè locum haberet, si in Toletana diœcesi con-
24 suetudo appellãdi de Vicarijs Archiepiscopi ad
Consilium, vel auditorium eiusdem, tanquam
ad habentem eandem, siue æqualem iurisdictio-
nem introducta fuisset; quia tũc dubiũ non est,
quin

quin appellatio nullius fuiſſet momẽti, licèt Bonifaciana conſtitutio recepta, & approbata non fuiſſet, vel licet immemoriali conſuetudine introduceretur, vt de ſententijs Vicariorum generalium Toletani Præſulis ad Conſilium prouocari poſſet, cum naturam, & eſſentiam appellationis oppugnet, quæ nulla contraria conſuetudine, vel prædictæ legis inobſeruantia tolli poteſt, ex ſupra dictis. Hoc enim ſi bene perpendamus à propoſito noſtro omnimodo diuerſum, & alienum eſt, nec quidquam cum eo affinitatis habet, nam appellatio, quæ uſque adhuc inueterata conſuetudine de Vicarijs Archiepiſcopi Toletani ad eius Conſilium delata eſt, non vt ad æqualem iudicem, vel eãdem & vniformem iuriſdictionem habentem, ſed tanquam ad om- 25
nino diuerſum, & ſuperiorem delata & interpoſita eſt, vt ex recepto vſu, & antiqua conſuetudine cōſtat: vnde licèt Conſilium inferiorem, ſiue æqualem iuriſdictionem cum Vicarijs generalibus diceretur habere, tamen quia conſuetudine introductum eſt, vt à ſententijs Vicario- 26
rum generalium ad ipſum, tanquam ad ſuperiorem appelletur, inde euenit vt legitimè, quaſi ad maiorem auctoritatem, & iuriſdictionem poſsidentem, appellatio interponatur, ex traditis per

Abbatem in c. fin. notab. 2. de dilat. Ioan. Andr. in c. Romana, infra de appellat. & ibi Dominic. num. 8. & in præsenti numer. 5. vbi Philippus Francus, num. 7. Deci. qui de communi testatur in rubrica de appellat. num. 8. & Beroi. ibidem num. 25. Qui omnes constanter affirmant consuetudine introduci posse, vt inferior, siue æqualis iudex superior fiat, ita vt de alijs æqualibus, vel superioribus iudicibus, ad eundem aliàs æqualem, aut inferiorem, sed consuetudine iam superiorem iudicem effectum appelletur.

Exigui enim roboris erit, si asseras, quòd licèt fateamur tantã vim consuetudinis esse, vt æqualem, seu inferiorem iudicem maiorem efficere possit, ita vt ad ipsum ex cõsuetudine maiorem iam effectum à sententia æqualium, vel superiorum iudicum legitimè prouocari valeat, nihilominus tamen in præsenti casu prædicta cessare, verius esse, ita vt appellatio de sentẽtia Vicariorum generaliũ Archiepiscopi Toletani ad eiusdem Consilium interposita nulla sit, etsi immemorialis temporis consuetudine ad ipsum veluti ad superiorem prouocatum fuerit, cum prædicta Abb. Ioan. Andr. Decij, & aliorum traditio tunc demùm locum habeat, si iudices diuersum tribunal, & non eandem, sed separatam teneant

iuris-

iurisdictionem, vt ex eorum dictis planè cōstat. At generales Vicarij, & Consilium Archiepisco 27 pi Toletani eandem iurisdictionem, vnum tribunal, & idem auditorium posidere videntur, cum horum iurisdictio ab Archiepiscopo ipso, 28 vel vt à fonte deriuetur, quo fit, vt quemadmodum à Bonifacio VIII. in præsenti interdicta est appellatio de officiali Episcopi ad ipsum Episcopum, eo quod vnū sit auditoriū vtriusq;, ita etiā de vno Vicario ad alium, id est, de Vicario generali Toletani Præsulis ad Consilium eadem ratione appellatio quomodolibet probibita censeatur.

Nam parum negotij exhibebit hoc argumentum, si animaduertas Vicarios generales, & Consilium Toletani Antistitis, non idem auditoriū, 29 & tribunal, sed diuersas prorsus, & separatas possidere iurisdictiones, quod quidem manifestè patet ex eo, quia vt explorati iuris est, huiusmodi Vicarij generales ordinariam, hoc est, à lege di- 30 manantem iurisdictionem obtinent, vti clarè colligere licet ex glo. in c. 1. verbo officialem, de officio Vicarij, infra hoc lib. & in c. perlectis verbo iurgia 25. distin. cum pluribus alijs, quæ luculenter supra in 1. part. num. 78. adduximus. Consilium verò non ordinaria, sed delegata potius,

& ab Archiepiscopo mandata iurisdictione po-
31 titur, cum illarum caussarum cognitionem habeat, quæ in ordinariæ Vicarij generalis iurisdictionis concessione non veniunt. Cognoscit enim in prima instantia de caussis beneficialibus,
32 & de his, quę ad sacros ordines suscipiendos pertinent, crimina & excessus maiorum Toletani templi sacerdotum corrigit, & in alijs pluribus caussis ius dicit, quæ in generalē Vicarij concessionem non veniunt, nisi ei specialiter illarum cognitio delegata fuerit: quas quidem caussas prospicere licèt in instructione huius Archiepiscopalis Consilij edita per Illustrissimum Archiducem Albertum Toletanum quōdam Archiepiscopū, anno Dñi. 1595. die 20. mēsis Maij corā Ioanne Carrillo notario. Igitur si Consilium, & Vicarij generales diuersa potiuntur iurisdictione, siquidem Vicarij ordinariam, & Consilium delegatam iurisdictionem possideant, dicēdum æquidem est, Consilium, licèt à principio minorem, & diuersam, id est, delegatam habuerit iurisdictionem; immemoriali iam consuetudine auctam, & ad superiorem locum reductam, meritò à sententijs Vicariorum generalium tanquam ad diuersum, & superiorem iudicem prouocari potuisse, nam vt supradictum est, con-

suetu-

ſuetudine introduci valet, vt inferior iudex ſuperior fiat, ita vt ad eum de alijs æqualibus, vel maioribus iudicibus appellatio deferri poſsit.

Quod adeò veritatis firmamento nititur, vt licèt à principio nulla apud Conſilium Archiepiſcopi Toletani iuriſdictio fuiſſet, tamen ob id ſolum quod ad eundem, tanquam ad ſuperiorem iudicem tot, tantoque annorum interuallo de ſententijs Vicariorum generalium interpoſita fuerit appellatio (quemadmodum hodie interponi proſpicimus) quin id iam mero iure procedat ambiguendum non eſt, cum conſuetudo non habenti iuriſdictionem tribuat, effi- 33
ciatque, vt vnus ſit altero maior, & dignior, ita vt alteri præferatur, c. cum contingat, in fin. & ibi gloſ. verbo conſuetudine de foro compet. c. fin. de officio Archid. c. auditis, de præſcript. c. irrefragabili 13. de officio ordinarij, gloſ. verbo conſuetudine, in c. Romana, §. ab Archidiaconis, infra de appellat. c. conqueſtus 9. quæſt. 3. l. fin. ff. de aqua pluuia arcend. l. 1. iuncta gloſ. verbo ſilex, & l. fin. C. de emancip. liber. l. vitos 8. C. de diuerſis offic. lib. 12. Felinus in c. ex parte Decani, de reſcript. Anto. Burgenſ. in c. 1. num. 87. de iudic. Iacob. Zoc. in repet. c. omnis vtriuſque, nu. 384. Bellam. in repet. c. Romana, nu. 15.

de foro comp. Ioan. Ant. Nig. in extrau. vnic. de vita, & honest. cler. num. 383. Guillerm. Lauden. in extrauag. execrabilis, de præbendis, num. 22. Nata. lib. 2. consil. 294. num. 2. Rebuf. 3. tom. comment. ad ll. Gallic. titulo de consuetudine, vsu, & stylo, in præfact. num. 79. Tiber. Decian. tom. 5. consil. 35. num. 40. Petrus Gregor. in c. conquerente de offic. ordin. c. 11. num. 14. Couarr. in regul. possessor. 2. parte, §. 3. Menoch. consil. 302. num. 44. vol. 4. Auend. c. 1. prætorum. Lancel. de atten. 2. part. c. 12. limittat. 48. num. 4. Azeued. lib. 4. titu. 18. num. 55. qui latè tradit, Surd. consi. 465. num. 4. & 5. vol. 4. Paul. Comitolus, respon. moral. lib. 1. quæst. 28. nu. 1. ad fin. Faquineus lib. 1. consi. 98. num. 4. Thuscus pract. conclus. iur. littera C. conclu. 808. num. 9. & vt inquit Baldus in l. etiam, C. de except. rei
34 iudic. consuetudo dat altam, mediam, bassam, & imperiosam iurisdictionem, docet cum alijs Purpuratus in l. more 5. num. 26. ff. de iurisdict.
35 omnium iudic. Nec solum masculis, sed etiam fœminis iurisdictionem tribuit, vt tradit Decius plures allegans in regul. fœminæ, num. 4. ff. de
36 regul. iur. & in partibus Gallicanis fœminas præcellentes in subditos suos ex consuetudine ordinariam iurisdictionem habere testatur Innocent.

cen. III. in c. dilecti 4. de arbitr. & Ias. in l. more, quem refert Purpurat. ibidem, num. 29. de iurisdictione omnium iudicum.

Si enim adeò potens cõsuetudinis robur est, vt non habenti iurisdictionem tribuat ex supra dictis, ita, vt, quod plus est, per eam cuius memoriam tempus aboleuit, merum, & mixtum 37
Imperium non Principi quęratur, vt tradit post Cinum, & alios in d. l. 1. C. de emancip. lib. An. Ancharr. consil. 142. Petrus Gregor. in syntag. iur. lib. 47. c. 21. num. 20. & GilKenius quam plures referens, in authen. quas actiones, c. 12. nu. 4. & ferè per tot. C. de sacrosanct. Eccles. Ergo nullus sani capitis homo negare audebit Toletanũ Consilium, etsi nullam iurisdictionem in primordijs habuisset, de sententijs Vicariorum generalium mero iure prouocari potuisse, cum prærogatiua temporis, cuius initium omnium memoriam excesserit, superiorem iurisdictionem prædictorum Vicariorum respectu adeptum fuerit, siquidem ad ipsum, ac si maiori frueretur iurisdictione diù, ac semper fuerit prouocatum.

QVIN

QVINTVM FVNDAMENTVM.

SVMMARIA.

1 *Appellatio de Vicarijs Toletani Præsulis ad eius Consilium ex tacita Pontificum patientia, & tolerantia defendi potest.*

2 *Scientia S. Pontificũ probatur, ex quo passim ad eos per appellationem caussæ deuoluuntur, in quibus tam Vicariorum, quàm Consilij Toletani sentẽtia inueniuntur.*

Ex lapsu immemorialis temporis consensus præsumitur. ibidem.

3 *Patientia, & tolerantia eius, qui prohibere potest, dispensationem, & actus validitatem inducit.*

4 *Bannitus à Principe per ciuitatem toleratus impunè offendi nequit.*

5 *Si quis pro locum tenente superioris se gerat eodem superiore sciente, & patiente, superiorem id voluisse, & mandasse præsumitur.*

6 *Clericus possidens duas Ecclesias sciente superiore nõ punitur, imò ob id dictarum Ecclesiarum vnio facta videtur.*

7 *Mandatũ ex scietia, & patiẽtia domini præsumitur. Scientia & patientia Pontificum in casu nostro, consensu expresso fortior reputatur.*

8 *Vniuersitas per particularẽ possessorem absque mandato præscribit, si scientia, & patiẽtia eius interuenerit.*

9 *Scien-*

9 Scientia, & patientia S. Pontificum in casu nostro consensu expresso fortior reputatur.

Præsumptus consensus ex scientia, & non cõtradictione cum temporis diuturnitate consensu expresso fortior reputatur ibidem.

10 Superiorum scientia præsumitur, si eorum officiales id, de quo agitur sciuerint.

11 Nuncij Romanorum Pontificum Toletum, dum ibi Curia Hisp. Regum esset, habitarunt.

12 Illustrißimus D. Ioannes Tauera tempore quo Regis Curia Pintiæ erat, ibidem Consilium habuit.

13 Qui in ciuitate cõmoratur, scire præsumitur, quod in ea publicum est.

14 Nuncij Apostolici aliquando Consilia Archiepiscopi Toletani caussas delegant.

15 Sentẽtia Cõsilij in litibus per appellationẽ à Vicarijs Toletanis ad idẽ Consiliũ deuolutis pro noua instãtia à Nũcijs Romanorũ Põtificũ sępius iudicata est.

16 Illustr. Camilli Gaetani declaratoria sẽtẽtia refertur

17 Alia Pintiani senatus adducitur.

18 Pro defensione Cõsilij Antistitis Toletani sufficit tantorum uirorum approbatio, qui in eo sederunt, ex quibus plures referuntur.

19 Vicentius Arias Balboa.

20 Gundisaluus Bonifacius.

21 Ioannes Ildephonsus Ferdinandez Madridius.

22 D. Ioannes Velascus.

23 D. Petrus de la Gasca.

24 D. Petrus Ponce á Leon.

25 Doctor Bernal.

26 Licentiatus Baptista Velez.

27 Licent. Ildephonsus Serrano.
28 Doct. D. Petrus Caruajal.
29 Doct. D. Thomas à Borja.
30 D. Franciscus & Albarus Monsalue.
31 Doct. D. Ildephonsus Anaia.
32 Doct. Petrus Salazar à Mendoça.
33 Doct. Dionysius à Melgar.
34 Licent. Michael à Salazar.
35 Licent. Antonius Morejon. & D. Ioannes Ribera & Morejon.
36 Illustrissimus D. Bernardus à Roxas & Sandoual Archiep. Tolet.
Laudatur. *37 Doct. D. Rodericus à Castro.*
38 Doct. D. Gabriel Ortiz à Sotomaior.
39 Doct. D. Franciscus à Mendoça.
40 Licent. Fabricius à Vera.
41 Licent. Bernardinus Auila de Vera.
42 Licent. Ioannes Delgado & Aguero.
43 Doct. D. Ioannes Brabo & Acuña.
44 D. Gundisaluus Chacon.
45 Doct. Didacus Tello Maldonado.
46 Lic. Christophorus Salinas à Medinilla
47 D. Ioannes Ortiz & Sotomaior.
48 Doct. D. Franc. Melgosa.
49 Doct. D. Gabriel Suarez & Toledo.

1 QVintum tandem fundamentum ex Summorum Pontificum tolerantia, & permissu liceat depromere, nam & si Consilij, & Vicariorum Toletani Præsulis

vnum

vnum idemque tribunal, & auditorium esset (quod quidem à veritate procul est) & ex eo de vno ad aliud prouocatio, appellatio ve iure com muni interdicta videretur, ex tacita tamen Pon tificum patientia, & consensu licitum iam, ac permissum videri plusquam manifestũ est. Nec dubium quin Summi Præsules Consilij Archie piscopi Toletani, & appellationis ad eundem in terpositæ scientiam, & notitiam habuerint, si quidem plures caussæ, innumerique processus in gradu appellationis ad Sũmos Pontifices per immemoriale tempus delatæ fuerint, & quoti die deferantur, in quibus sententiæ in prima in stantia per Vicarios, seu officiales generales Ar chiepiscopi Toletani prolatæ, & per appellatio nem ad Consilium eiusdem Archiepiscopi dela tæ, confirmatæ inueniuntur. Imò ex solo imme morialis temporis cursu Summi Pontificis scien tia & consensus præsumittur, Rota decis. 179. in 2. parte diuers. Faquin. lib. 2. consil. 40. num. 2. Quod cum Sum̃. Pontifices, qui super hoc po testatẽ priuilegia conferendi, disponendi, ac dis pensandi habent, scierint; nec contradixerint: Archiepiscopum Toletanum, tam in possesio ne Consilij, quàm in appellatione, quæ ad eun dem interponitur (etsi Bonifacij decisio relu- 2

ctecur) dispensasse videntur, quia patientia, & 3 tolerantia Romanorum Pōtificum, vel cuiusuis alterius Principis, qui prohibere, vetare, siue impedire potuit, dispensationem, cōfirmationem, & actus validitatem, inducit, l. quid ergo 13. ver sic. certè, ff. de his qui not. inf. l. cum plures 60. §. locator, ff. locati, l. 1. §. Magistratum autem, ff. de exercit. actione, l. an in totum, C. de ędificijs priuat. l. 1. §. scientiam, ff. de tributoria actione, Felin. in c. 1. num. 6. versi. lex noua, de tregua, & pace, Bart. Bald. Angel. & alij relati per Surd. consil. 371. num. 56. vol. 3. glo. final. vbi Abb. num. 8. Butrius 7. in c. quia circa de consanguinitate, & affinitate, Innocentius in c. veniens, num. 4. de filijs presbyterorum, Hyppolitus de Marsil. singul. 77. per totum, Tiberius decianus consi. 124 num. 16. vol. 3. August. Beroius cons. 173. nu. 62. vol. 1. Casanete consi. 39. num. 23. & 40. Anton. Sola in constitutiones antiquas, Ducatus Sabaudiæ, glo. 4. proœmij, num. 40. & 41. Gonçalez in regul. 8. chancel. glo. 2. §. 2. nu. 87. & sequenti.

Vnde ait Salicetus, in l. nullus, num. 1. C. de iu-4 dæis, quòd licet Bannitus propter publicam vtilitatem, ex statutorum forma liberè, & impunè possit offendi, tamen si ipse toleratus fuerit à Principe, vel ab his, qui eius vice ciuitatē regunt,

tunc

tunc ipse impunè occidi, vel offendi nequeat, ita vt offendens, illas incurrat pœnas, quas non Bannitum offendendo incurreret, quia talis patientia, & tolerantia Principis consensum, & dispensationem inducunt, quasi tacita voluntate ipsum non Bannitum haberi velit, quod vt valde commendabile sequitur Alexan. in l. final. ff. ad legem Iuliam de vi priuata, & in l. final. ff. de adult. & consi. 1. num. 45. & consil. 107. num. 10. lib. 2. Ioan. de Anan. in c. sicut Iudæi 9. num. 12. de Iudæis, ibidem Felinus num. 1. & in c. quæ in Ecclesiarum, num. 7. de constitutionibus, & in dicto cap. 1. de tregua, & pace, Decius consilio 326. aliàs 327. incip. viso casu proposito, num. 3. versi. 4. & vltim. Ias. in l. omnes populi, num. 48. ff. de iust. & iure, & in l. vbi pactum, num. 17. C. de transact. Guil. de Cun. in l. 1. in princip. ff. de exercit. actione. Nel. in tractatu, Bannitorum 3. part. 2. temporis, quæst. 84. Hyppol. Bonac. quæst. criminal. verbo de Bannitis, pag. mihi 30. Ant. Sola vbi supra, num. 142. Marf. d. sing. 77. num. 2. & consi. 9. num. 26. qui etiam ex mente Guil. de Cun. testatur quòd si sciente, & patiente superiore pro locum tenente ipsius quispiam 5 absque eius iussu & nominatione segeserit, ex quo illum tolerauit, id sibi tacitè mandasse videtur,

tur, ex eleganti tx. in d.l.1.§.Magistrum autem ibi: *Ceterum si scit & passus est eum in naue magisterio fungi, ipse eum imposuisse videtur*, ff. de exercit. actione, sequitur Auiles in capitulis prætorum, c.4. verbo iustitia, num.16.

Nec à proposito nostro dissentit pulcra, & ce-
6 lebris Ancharr. doctrina consi.161. ad finem, docens quod si clericus possideat duas Ecclesias patiente superiore, ex huiusmodi patientia dictarum Ecclesiarum vnio facta, & ob id etiam remissa pœna præsumitur; vti refert Decianus, res-
7 pon.4.num.24.ad fin. vol.4. Ex eo etiam argumentum sumitur, quod aliàs passim iure proditum est, mandatum ex scientia, & patientia præsumi, l.si remunerandi, §.si passus, l.qui patitur, ff.mand. Bart. Socin. Rimin. Curc. & alij, quos recenset Faquineus, lib.1.consi.5.num.7.9. & 45. & consi.54.num.12. & vniuersitatem per parti-
8 cularium possessionem absque mãdato præscribere; si modo scientia, & patientia interuenerit, Iosep. Masc. de probat. conclu.1189. à num.16. & Faquin. vbi supra num.8.

Imò in casu nostro scientiam, & patientiam
9 S.Pontificum cõsensu expresso fortiorem esse, ex quo ipsi diù tolerarunt palam est, quia præsumptus consensus ex scientia, & non contradi-

ctione

ctione cum tẽporis diuturnitate inductus, conſenſu expreſſo fortior reputatur, vt elegãter reſpondit Crauet.conſi.640.num.10.lib. 4.quem ſequitur doctiſs.Caſanate, conſi.29.d.nu.40.

Deinde licet Romani Pontifices Toletani Conſilij & appellationis quæ ad eundem interponitur ignari fuiſſent, cum id expreſsè non appareat, contrarium potius præſumẽdum eſt, eo quod eorum officialium, vel iudicum notitiam non aufugerit, quo fit, vt etiam Romanos Pontifices certiores de hoc factos fuiſſe credatur, quia tunc ſuperiorum ſcientia probatur; ſi eorum officiales, vel iudices id de quo agitur ſciuiſſe conſtiterit, Boher.deciſ.264.num.19. Crauet.de antiquitate tempor.4.part.ſectione abſolutis differentijs, num.14.ad finem, & ex Bart.in l.ſi publicanus 4. §.in omnibus, num.2.ff.de publicanis, Alexan.Decio, & alijs aſſeueranter docet Cardin.Thuſc.pract.concluſ. iur. littera C. conclu.796.num.39. 10

Quod autem officialibus, ſeu legatis Romanorum Pontificum, vt potè Illuſtriſsimis Nuncijs hoc innotuerit hæſitare non licet, cum ipſi ſimul, & Hiſpaniæ Catholicorum Regum Curia à Gothis per multum temporis ſpatium Toletum habitarint, vbi Illuſtriſsimi Toletani Antiſtites 11

tiſtites

tiſtites Conſilium ſemper habuerunt. Et quo
12 tempore Illuſtriſsimus D. Ioannes Tauera Tole-
tanus quondam Archiepiſcopus, tam in majori
Hiſpaniarum ſenatu, quàm in ſupremo cauſſa-
rum fidei Conſilio in amplisſimum Præſulem
electus vixit, cum harum dignitatum reſpectu
in Regia Curia (quæ tunc Pintiæ erat) commo-
raret, ibidem Conſilium ſecum tranſtulit: cum
enim Illuſtriſsimi Nuncij in Regali Curia, vbi
& Conſilium erat, ſemper aſsiſterent, prædicti
13 Conſilij, & prouocationis ad ipſum certiores
factos fuiſſe præſumitur, argument. tex. in c.
quoſdam 7. extra de præſumpt. c. 1. de poſtu.
prælat. c. quòd dicitis, fina. 16. diſtin. tex. opti-
mus in c. cum in tua qui matr. acuſ. poſſ. vbi In
nocent. Ill. ſic ait: *Cum rationabiliter præſuma-
tur, quòd denunciationem publicè factam idem ex-
ſiſtens in ipſa diœceſi minimè ignorauit*, glo. 1. in l.
fina. ff. de decret. ab ord. fac. docet Card. Zauar.
in Clement. vnic. num. 9. de foro competent.
Henric. Bouet ſingulari 44. verbo præſumptio
num. 11. & ſingulari 46. num. 23. plura congerit
Caſanas. conſi. 39. ferè per totum, præcipuè nu.
33. & 34. Maſcard. de probationibus, concluſ.
1194. num. 15. & 16. Font. de pact. nupt. clauſ. 4.
glo. 15. num. 23.

Sed

Sed cur mendicatis suffragijs, & coniecturatis præsumptionibus Illustrissimorum Nunciorum scientiam comprobamus, quando & ipsi 14
non semel, sed multoties causas prædicto Consilio hac præscripta formula delegauerint. *Discretis viris Consilij Archiepiscopatus Toletani*: & ad ipsos Nuncios sæpe sæpius plures lites per appellationem deferantur, in quibus duæ sententiæ, tam interlocutoriæ, quam definitiuæ per Vicarium generalem Archiepiscopi Toletani vna, & alia per eiusdem Consilium prolatæ inuenian tur, vt nemini latere arbitror.

Item etiam cum pluries magna disceptatione altercatum, indubiumque reuocatum fuerit, an sentẽtia ab Archiepiscopali Consilio prolata in caussa, quę per appellationem ad ipsum de Vicario generali delata est, secundam in lite faciat instantiam, optimam ac iuridicam, à priorique per Vicariũ pronunciata omnino distinctam, ita vt noua, & diuersa instantia reputetur; acri, & examinato iudicio declararunt, præcipuè in vna Toletana alimentorum, & filiationis inter Licentiatum Mancium de Villafaña, & Franciscum de Villafaña, ita decissum & declaratum fuit per Illustriss. & nobiliss. Camillum Gaetanum Alexandrinum olim Patriarcham, 15

& Apoſtolicæ ſedis Nuncium in Hiſpaniam miſſum, magni nominis virum, ac hodie Cardinalatus dignitate meritò præfulgentem, anno Domini 1594. IIII. Pōtificatus Clementis VIII. & cum per viam violentiæ ad ſupremum inuictiſsimi Hiſpaniarum Regis Senatum huiuſmodi declaratoria ſententia delata fuiſſet: Illuſtriſſimum Nuncium in prædictæ ſententiæ prolatione nullam vim intuliſſe, pronunciatum fuit. Ita ſimiliter doctiſs. & grauiſs. Pintiani Senatus
17 Auditores in vna executionis teſtamenti Comitiſſæ de Fuenſalida inter executores, & ſuperſtitem Maritum agitata, & in alijs pluribus per viam violentiæ ad eos paſsim deuolutis, vt iuri conſonum itidem pronunciarūt: quorum, & ſimilium litium originalia exemplaria in archiuo eiuſdem Conſilij recondita, & aſſeruata inueniuntur. Igitur ſi Summi Pontifices, & eorum officiales Archiepiſcopū Toletanum Conſilium poſsidere; idque de ſententijs Vicariorum generaliū prouocari nō ignorauerint: imò ſcientes, & tolerantes, cum contradicentes impedire potuiſſent, tacito potiùs conſenſu approbando id omiſſerint: nemini iam de iure Conſilium habendi, & prouocationis ipſius hæſitare conuenit; quidquid contrarium ius commune videretur

retur proferre; cum huiusmodi diuturna patientia, & tolerantia expresſi conſenſus parem, & æqualem vim habeat: imò & fortior ſit, ex quo diſpenſationē ortam fuiſſe ex ſuperioribus nulli latere poteſt.

Quid ergo iam ſuperſt, niſi vt quidquid à nobis huiuſce argumenti cauſſa dictū eſt, promptū ſemel habeatur, & iuridicum: etſi enim forma, & facie ſtili dicta fortè diſpliceant, fini tamen ſuo, & argumento cōuenire exiſtimo, ſiquidem ex his apertiùs colligatur, ita vt deinceps hæſitari non liceat, Toletanum Antiſtitem Hiſpaniarum Primatem, & Patriarcham prædicti Conſilij iuſtam poſsidendi cauſſam multiplici ratione habuiſſe, appellationemque ad ipſum de ſentētijs Vicariorum generalium non irrationabiliter admitti. Denique licèt fato contingeret ſuperiora omnia leuia, inutilia, parui roboris, nugaliaque potiùs iudicari: crederem ſanè ſufficere pro huius veritatis munimine, & defenſione, olim, nec minus hac ætate noſtra, viros omnigenæ litteraturæ, ſanctitatis eximiæ, memorandæ, 18
& incorruptæ virtutis, prouidæ eruditionis Toletanos Antiſtites in Conſilio ſemper habuiſſe, qui ni licitum crederent, nec appellationes admitterent, nec huiuſmodi officijs condecorari

paterentur, quorum plurium memoria, licèt im memorialis temporis iniuria fuerit abolita, eximia tamen aliquorum fama ex his, quos percipere potui tenebris obrui non patimur.

Scimus enim tempore illius sanctissimi &
19 magni Præsulis D. Petri Tenorij eius Consilium illustrasse *Vicentium Arias Balboa*, Archidiaconum Toletanum, egregia sane laude dignum, qui primus fuit fori legum glossographus, cuius manu scripta opera in Bibliotheca maioris Toletani templi asseruantur, vt tantæ eruditionis fidum testimonium posteris transmitteretur; quique in Episcopum Placentinũ electus obijt: cuius ossa in sacello eiusdem D. Petri Tenorij, quod intra pomœrium Ecclesiæ Toletanæ exstat, seruata conquiescunt in marmoreo sepulcro, quod adhuc visitur iuxta fundatoris corpus paulò inferiori loco, vbi imago eius è marmore sculpta in integrum exstat. Doctissimum etiam
20 *Gundisaluum Bonifacium* Episcopum Segouiensem, eruditione singulari, & acerrimo iudicio ornatissimum, qui opus non spernendum molitus est, inscriptum *Glossa peregrina* duobus tomis distributum, quo memoriam sui posthumis temporibus commendauit. Et Excelentissimũ
21 illum *Ioannem Ildephonsum Fernandez Madrid*

virum

virum doctrina & morum integritate celebrẽ, ingenio promptum, eloquio compoſitum, & omnium litterarum ſcientia egregiè pręditum. Poſtea vero Illuſtriſsimo D. F. Franciſco Ximenez ibidem Pontificiam ſedem occupante, *D. Ioannes à Velaſco* Comitis ſtabilis frater ſua 22
tempeſtate interceteros litteris & prudentia clariſsimus, poſt adeptum Epiſcopatum Calagurritanum triennio maximo cum honore Conſilio præfuit. Emicuerunt inſuper tempore Illuſtriſſimi D. Ioannis Tauerę, præclarus ille *D. Petrus* 23
de la Gaſta ad Indos olim miſſus, vt eorum impetus, quaſi ſtrenuus miles retardaret: in quo nec arma togæ, nec toga armis cedere viſa ſunt: qui poſtea Epiſcopus Saguntinus conſtitutus obijt. Memorabilis D. *Petrus Ponce à Leon* nun 24
quam ſatis laudatus: qui propter eximiam virtutem ſimul atque ſapientiam Epiſcopatum Ciuitatenſem, & Placentinum adeptus eſt; & inſuper in cauſſarum fidei ſupremo Senatu generalis Præſul creatus fuit. *Doctor Bernal* Pontificij 25
iuris cõſultiſsimus, moribus, & vita adeò clarus, vt Epiſcopus Calagurritanus meruerit conſecrari. Rurſus ſucedente tempore, prædicto Conſilio adfuit peritiſsimus *Licentiatus Baptiſta Velez* Canonicus Toletanus, & apud eminentiſsi-

 mos

mos sui temporis tanti habitus, vt quicumque huius testimonio refragari conaretur, iuris prudentiæ ignoratione meritò veniret notandus.
27 Præfuerũt *Licentiatus Ildephonsus Serrano* magna eruditione, & publicarum rerum experientia insignis, omnibusque sapientiæ dotibus cu-
28 mulatissimus. *Doctor* D. *Petrus Caruajal* Ecclesiæ Toletanæ olim Decanus, omnium litterarũ scientia valde eruditus, quarum cognitione nominis, & gloriæ tantùm consequutus est, vt eruditionis caussa Episcopus Coriensis acclamari meruerit; vbi nunc vigilantissimi Pastoris substinet officium, & inde maiora indepturum spe
29 ramus. *Doctor* D. *Thomas à Borja* eiusdem Toletanę Ecclesię Canonicus. Excellẽtiss. Ducis Gandiæ filius, quiquidem postea ad supremum Inquisitionis Consilium euectus fuit, à quo ob insignes animi dotes Episcopatus Malacitani munus obijt, vnde Episcopus Cordubensis electus, modico temporis interuallo ad Archiepiscopatum Cæsaraugustanum peruenit. D. *Francis-*
30 *cus Monsalue* sancti Vicentij Abbas, & D. *Aluarus Monsalue*, qui vt fratres, ita in Toletana Ecclesia Canonici emeriti, in quibus ingenium candidum, & à maioribus suscepta nobilitas maximè elucet. Præterea sederunt in Consilio

Doctor

Doctor D. *Ildephonsus Anaia* Canonicus Toleta- 31
nus iuris vtriusque consultissimus, quem exi-
mia doctrina, & exacta prudentia in supremo
Regali Consilio senatorem eligi: ac postea in
Pinciano senatu Regimen, & summam Præfe-
cturam suscipere promeruit. *Doctor Petrus Sa-* 32
lazar & Mendoça Toletanæ Ecclesię Canonicus
Penitentiarius, iuris vtriusque, antiquitatum, &
historiæ cognitionis adeò doctus, cuius exstat
Chronicon idiomate patrio scriptum Illustrissi-
mi D. Ioannis Taueræ Archiepiscopi Toletani
S.R.E. Cardin. aliaque præclari laboris monumē-
ta indiès spectamus. *Doctor Dionysius à Melgar* 33
nostræ Cathedralis Ecclesiæ Canonicus Docto-
ralis, vir sanè probus simul & integer, vtriusque
iuris prudentissimus multiiugaque virtute præ-
cellens. *Licentiatus Michael à Salazar* in ean- 34
dem Toletana Ecclesia Canonicatus dignitate
meritò insignitus, maximæ integritatis, & do-
ctrinæ vir, legalis & Pontificij iuris scientia con-
spicuus, multis, magnificisque virtutum titulis
cohonestatus. *Licentiatus Antonius Morejon*, & 35
eius frater I*oannes Ribera & Morejon* hæreticæ
prauitatis in Cordubēsi Inquisitione acerrimus
vindex, encomijs maximis extollendi, qui velut
alterum cæleste Dioscôrum sidus micantissimo
virtu-

virtutum, & sapientiæ splendore nostram Hesperiam illustrarunt.

Et tandem hoc nostro felicissimo æuo, quo
36 Illustrissimus D. *Bernardus de Sandoual & Roxas* suscepto Pontificio munere cum laude eximia salutis popularis persungitur, Toletanũque Gregem suæ curæ creditum sedulò tuetur, & souet; summo cũ honore & laude à Consilijs eius-
37 dem fuerũt D. *Rodericus à Castro* Toletanus Canonicus, nobiliss. Comitis de Lemos pronepos, nepos, filius, atque frater: qui cũ tam nobilitatis, quàm humanitatis titulo sit ornatus, sanctiorem, ac supremum Senatum quasi fidei verum
38 propugnaculũ ornat. D*octor* D. *Gabriel Ortiz à Sotomaior* Toletanus Canonicus simul & Scholæ Præfectus, litterarum, ac rerum gerendarum
39 notitia Illustris. D*octor* D. *Franciscus à Mendoça* eiusdem Ecclesię Canonicus, præclarissimi Comitis de Orgaz filius, cuius admirer ne magis humanitatem nobilitati coniunctam an rerum variarum cognitionem nescio: quarum ratione vnius ex consiliarijs in pręcipuo, & generali Inquisitionis Senatu munus diligenter exercet.
40 *Licentiatus Poblete à Vera* Cęsarei Pontificijque iuris satis peritus. *Licentiatus Bernardinus Auila de Vera* Complutensis Ecclesiæ meritissimus

Abbas,

Abbas, qui politioris litteraturę, ac vtriusque iuris celebres, & viro dignos progressus fecit, *Licentiatus Ioannes Delgado & Aguero*, in eadem Complutensi Ecclesia Scholasticus, religionis propugnator strenuus, antiqua Regiaque maiorum nobilitate clarus, virtutum, ac litteraturę luminibus perspicuus, ob cuius maximam eruditionem, assiduaque negotiorum experimēta Vicarij generalis honore Toleti insignitus ad maiora properat. *Doct. D. Ioannes Brabo & Acuña* Canonicus Toletanus sacrę Theologię, & iuris Pontificij honestamento maximè decoratus. *D. Gundisaluus Chacon* Toletanę Ecclesię Canonicus, & pręcipuus Sacellanus, fidei caussarū quęsitor, ex Illustriss. Pręsulis nostri prosapia oriundus, tam litterarum, quàm virtutum dotibus pręstans, de quo plura, non tam hominum fama percelebris, quàm veritas ipsa suggerit.

42

43

44

Et hodie Auditorum munere in ipso Consilio funguntur, *Doctor Didacus Tello Maldonado* Talabricēsis Ecclesię Thesaurarius, olim legum (quarum hodie Decanus munere summa cum litterarum gloria fungitur) Primarius apud Toletanos antecessor. *Licentiatus Christophorus Salinas à Medinilla* Compostellanę Ecclesię Canonicus, sacratiorum canonum, ac prudentię san-

45

46

47 ctiori Mysta. D. *Ioannes Ortiz & Sotomaior* generis nobilitate, vitę integritate, ac ingenij acumine insignis; qui de se multa, & grauia indiès
48 policetur. D. *Franciscus de Melgosa* Canonicus Abulensis, omnium rerum, ac litterarum studio clarissimus. Inter quos Pręsidis officium substi-
49 net Doctor D. *Gabriel Suarez de Toledo* Canonicus Toletanus, Mantuęque Carpentanę Archidiaconus, nobilitatis, & litterarum insignibus nitens. Viri profecto omnis exceptionis immunes, à quibus nihil iniustum, indecorum, iuri, aut bonis moribus repugnans consensu, & officiorum acceptione approbatum credendum est. Quorum laudibus meritò, consultoque vberioribus supersedeo, quia felix, vt ille ait.

------- dicique beatus
--ante obitum nemo, supremaque funera debet.

Quamobrem de ceteris nullum vnquam tam peruicacē, refractariumuè, ac ceruicosum inueniri posse existimo, qui tanto Consilio, ius, & auctoritatem derogare, aut diminuere ausit, pręsertim cum clariùs de vtroque apud ęquos iudices constet,

--Quàm solis radij esse olim, cū sudum est, solent.

INDEX

INDEX RERVM MEMORABILIVM, QVÆ TOTO HOC OPERE CONTINENTVR ALPHABETI ORDINE DIGESTVS.

A.

defera

lia,

DI-

Eccle-

G.

M.

Pa-

Pri-

Vica-

FINIS.